

**ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ
БИБЛИОТЕКА ЈУЖНОСЛОВЕНСКОГ ФИЛОЛОГА**

Нова серија, књ. 10

**Уредник
академик МИЛКА ИВИЋ**

ЗВЕЗДАНА ПАВЛОВИЋ

**ХИДРОНИМСКИ СИСТЕМ
СЛИВА ЈУЖНЕ МОРАВЕ**

Београд, 1994.

Рецензенти
академик ПАВЛЕ ИВИЋ

проф. др ВЕЛИМИР МИХАЈЛОВИЋ

Тираж: 600 примерака

Издавање ове књиге финансијски је помогло Министарство за науку и технологију Републике Србије

Издаје: Институт за српски језик САНУ, Београд, Кнез-Михаилова 35

Компјутерска припрема слога: D&C

Штампа: NEWSLINES

Ову књигу посвећујет своје оцу и
професору др Миливоју Павловићу
који те је увео у ономашинка
истраживања

САДРЖАЈ

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ	9
МЕТОДОЛОШКЕ НАПОМЕНЕ	9
УВОДНИ ДЕО	12
1. Физичко-географски изглед терена	12
2. Етнички састав предсловенског слоја овога терена	13
3. Кратак преглед проучавања у области хидронимије	14
О ИМЕНУ МОРАВА	16
РЕЧНИК ХИДРОНИМА	22
ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКА КЛАСИФИКАЦИЈА	140
I ИМЕНИЧКЕ ОСНОВЕ	141
ХИДРОНИМИ ОД НЕЛИЧНИХ АПЕЛАТИВА	141
A. ТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ	141
1. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКИ ОБЈЕКТИ	141
a) Хидрографија	141
b) Орографија	142
v) Састав воде, корита, околног терена	143
2. ФИТОНИМИ	143
a) Имена трава и различитог биља	143
b) Гајене биљке; воће	143
v) Жбуње; дрвеће	144
г) Делови биљке	144
д) Место где расту биљке	144
3. ЗООНИМИ	144
a) Шумске животиње	144
b) Домаће животиње	144
v) Птице	145
г) Остали зооними	145
4. ОБЈЕКТИ КАО РЕЗУЛТАТ ЉУДСКОГ РАДА	145
a) Називи земљишта (обрадиве и остале површине)	145
b) Називн за објекте из сеоског живота, места на коме се обавља посао	145
v) Објекти значајни у животу човека (социјални, верски, комуникација)	145

Б. НЕТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ	146
ХИДРОНИМИ ИМЕНОВАНИ ОПШТИМ АПЕЛАТИВИМА	146
В. ЛИЧНИ АПЕЛАТИВИ	146
1. а) Родбинске везе, узраст	146
б) Сеоска занимања; занати	147
в) Функције; дужности	147
2. а) Антропоними	147
б) Етноними	147
II ПРИДЕВСКЕ, ГЛАГОЛСКЕ И ДРУГЕ ОСНОВЕ	148
ПРИДЕВСКЕ ОСНОВЕ	148
1. Одредба за величину	148
2. Облик	148
3. Боја	148
4. Природне особине (воде, тла)	148
5. Положај	149
6. Укус	149
7. Различите особине као резултат индивидуалне процене	149
ГЛАГОЛСКЕ ОСНОВЕ	149
ЗАМЕНИЦЕ	149
ПРИЛОЗИ	149
ПРЕДЛОЗИ	150
III НЕПОСРЕДНО И ПОСРЕДНО ИМЕНОВАНИ ХИДРОНИМИ	150
1. ПРИМАРНИ ХИДРОНИМИ (непосредно именовани)	150
а) Прави хидроними	150
б) Преузети хидроними	151
в) Изведени хидроними	152
2. СЕКУНДАРНИ ХИДРОНИМИ (посредно именовани)	152
а) Изведени од других топонима са антропонимском основном	152
б) Изведени од других топонима	154
СТРУКТУРАЛНО-МОРФОЛОШКА КЛАСИФИКАЦИЈА	157
ЈЕДНОЧЛАНИ ХИДРОНИМИ	158
А. ОСНОВНИ ХИДРОНИМИ	158
I Хидроними образовани од именица	158
1. ХИДРОНИМИ – ТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ	158
2. ХИДРОНИМИ – НЕТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ	158
II Хидроними образовани од придева	158

Б. ИЗВЕДЕНИ ХИДРОНИМИ	158
I Хидроними изведени именичким суфиксима	158
Суфикс -ица	158
Суфикс -ац	159
Суфикс -штица/-шница	160
Суфикс -иште	161
Суфикс -ава	162
Суфикс -ог/а	162
Суфикс -ај/аја	162
Суфикс -ија	162
Суфикс -је	162
Суфикс -ак	163
Суфикс -џак	163
Суфикс -ик	163
Суфикс -ло/-ило	163
Суфикс -ељ	163
Суфикс -уља	163
Суфикс -ина	163
Суфикс -ић	164
II ХИДРОНИМИ ИЗВЕДЕНИ ПРИДЕВСКИМ СУФИКСИМА	164
Суфикс -ск-	164
Суфикси типа ч	167
Суфикси -ев/-ева; -ов/-ова	170
Суфикс -јљ/-ја/-је	171
Суфикс -ињ/-ина/-ино	171
Суфикси -ан/-на/-но; -ен/-ена/-ено	171
III ПРЕФИКСИ У ГРАЂЕЊУ ХИДРОНИМА	171
ДВОЧЛАНИ ХИДРОНИМИ	172
ОБРНУТИ РЕГИСТАР ХИДРОНИМА	175
ИМЕНА РЕКА КОЈЕ ПРИПАДАЈУ СЛИВУ ЈУЖНЕ МОРАВЕ А НАЛАЗЕ СЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БУГАРСКЕ	188
ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ	190
ЛИТЕРАТУРА И СКРАЉЕНИЦЕ	196
STRESZCZENIE	207

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ

Хидронимија као ономастичка област обухвата својим проучавањима имена свих водених објеката. С друге стране, она је лингвистичка дисциплина чије су јединице — лексеме, прерасле лингвистичке оквири и егзистирају као нове — хидронимске јединице, хидроними уопште, потамоними и др. Хидроними су називи у којима се сучељавају интердисциплинарни елементи, то су властита географска имена са лингвистичким садржајем допуњеним етнографским и историјским чиниоцима. Имајући у виду ту комплексност, проучавамо њихово настајање, пратимо развој, функцију, законитости које владају у оквиру њих самих.

Циљ овога рада састоји се у томе да прикаже целовиту слику једног речног слива посматрајући и анализирајући материјал који чине текуће воде — реке и потоци.

Лингвистичка анализа речних имена треба да омогући добијање слике ономастичког материјала који у себи чува те говорне особине. Кроз ту слику треба да пробију и елементи који су резултати историјских процеса. Они могу да омогуће реконструкцију данас нејасних географских назива и укажу на сачувану старину.

Намера нам је да, проучавајући хидронимски материјал, добијемо студију о називима вода, какве су неопходне нашем језичком подручју, и уколико је то могуће — да успоставимо језичке изгласе на основу којих ће се донети извесни закључци о ранијој етнографско-историјској ситуацији овога терена, и установе реликти говора старих житеља.

МЕТОДОЛОШКЕ НАПОМЕНЕ

1. Материјал за израду овога рада исписиван је из географских студија, старијег и новијег датума. Основни подаци се могу наћи већ у Вуковом Рјечнику и његовом раду „Географическо-статистическо описаније Србије”, а и код аутора који су учинили прве покушаје да сачине историјско-географску слику Срби-

је, чији велики део захвата слив Мораве. Међу њима су С. Поповић, В. Карић, М. Милићевић. Прва систематски и детаљно урађена књига у којој је дат списак река по сливовима у Србији је „Хидрографија независне кнежевине Србије” од Ј. Мишковића. Ова књига је послужила као основа за даље прибирање материјала. Коришћене су и све новије географске студије које се тичу ових крајева, затим војно-географске карте размера 1:50.000, а и „Катастар водних снага” за слив Јужне Мораве. Сав, тако прикупљен, материјал је допуњен подацима из студије „Регистар водотока слива Велике Мораве” који су, за своје потребе, написали сарадници Водопривредне инжењеринг организације из Београда. Њихов материјал је израђен на основу карата 1:50.000 и 1:100.000, допуњен пописима са терена стручног особља.

Боравећи на терену у доњем току Нишаве, сливу Рибарске реке, у Врањској котлини, имала сам могућности да извршим проверу до тада исписаног материјала.

За овај рад је искоришћен сав топономастички теренски материјал објављен у ономастичким радовима.

Нема сумње да теренска испитивања имају примарни значај за дијалектолошка проучавања јер су једни начин да се дође до језичког материјала. За ономастику су она, исто тако, од великог значаја јер се добија изворни материјал у синхроном пресеку. Тако добијени ономастички подаци, ослоњени на старије стање сачувано у писаним изворима историјске и етнографске грађе, омогућују обављање прецизних анализа ономастичких типова па и њихову реконструкцију.

Како је ово студија о хидронимима из слива који захвата велику површину, није постојала могућност сакупљања теренског материјала на овако великом простору.

Хидронимске одреднице које су проверене на терену, примери из ономастичких радова, биће записане и акцентоване онако како их је аутор забележио.

2. Треба скренути пажњу на употребу термина *попљок* и *река*. Ако је реч о дужем воденом току, нема сумње да ће се употребити термин *река*. У народу је готово уобичајено да се и за мале токове употреби само апелатив *река* када се говори о воденом току који протиче у близини, без осећања потребе за именовањем или употребом имена, уколико га има. Житељи једног села ће водени ток који протиче кроз више села назвати по суседном селу из кога дотиче. Тако се може догодити да једна река дужег тока има више имена према ојконимима крај којих протиче.

Термин *поток* је више стручни термин. Има крајева у којима ће народ, у том значењу, употребљавати термине: *до*, *дол*, *долина*, са придевском одредбом или без ње (мала, сува и сл.). Такав начин именовања је карактеристичан за терен Врањске котлине и Пољанице, што се веома лако уочава на топономастичком материјалу Ј. Трифуноског, Р. Николића, М. Златановића.

Неиздиференцираност термина *јошок* и *река*, која је за географе од мањег значаја, у лингвистичкој анализи онима је прилично важна. Детерминисање хидронима апелативском ознаком *јошок*, *река* показује тип суфикса, показује се несамосталне ономастичке речи и оне које су се осамосталиле задобивши именичку форму, а слика и фреквенција суфикса који учествују у грађењу хидронима биће подложна варјабилности.

3. а) У одељку *Речник хидронима* биће дата сва имена вода из слива Јужне Мораве азбучним редом. Уз одредницу именичког типа, као самосталну, налази се скраћеница *р.* или *ј.* само као ознака релативне дужине тока: *Драгушица р.*, *Дурлан п.*, *Дуљи п.* Уз атрибушки тип хидронима бележи се апелатив *јошок* или *река* јер се тако добије целовито име: *Сићевачка река*, *Бунушевачки јошок*, *Црвена река*. У случајевима двочланих хидронима, код којих је други члан често апелатив, а нађу се уз њих забележени у изворима и апелативи *јошок* и *река*, они ће бити означени само са (*ј.*) и (*р.*): *Дрежевска јадина (п.)*, *Дрежничка долина (п.)*, *Крваве баре (п.)*. Они имају функцију маркера, обележавају да топоним прераста своју функцију и прелази у ниво хидронимских једница. Ако имамо случај двочланог атрибутивног назива, апелативни уз њих чине хидронимску целину: *Горњомајевачки јошок*, *Доњокрчмарски јошок*.

б) Уз хидроним одредницу налази се у загради ознака *л.* и *д.* што значи *лева* или *десна* притока. Следи име реке у коју се улива, а после запете римски бројеви I, II и III. Овим римским бројевима су означене области на које је фиктивно подељен слив Јужне Мораве ради лакше оријентације и локације одредница. Бројем I обележена је област од извора Биначке и Прешевске Мораве, део Јужне Мораве са сливовима, обухватајући и слив реке Власине. Број II обухвата све речне сливове, леве и десне, и притоке јужне Мораве од Власине на северу до Нишаве. Број III обухвата слив Нишаве и северно од њега леве и десне притоке Јужне Мораве до њеног спајања са Западном Моравом.

в) Уколико неки водени ток има два или више имена, без обзира на то да ли су то семантичке варијанте или варијанте у форми настале као резултат различитих деривационих процеса, све су регистроване и повезане знаком једнакости. Варијанте су регистроване и по азбучном реду.

УВОДНИ ДЕО

1. Физичко-географски изглед ширена

Предмет проучавања у овом раду су хидроними са територије коју захвата слив реке Јужне Мораве. Јужна Морава са својим притокама припада сливу Велике Мораве, десне притоке Дунава.

Слив Јужне Мораве налази се у јужној и југоисточној Србији захватајући површину од 15.469 km². Само незнатан део слива — 1.038 km² припада Бугарској. Тај део слива, који се не налази на нашој територији, чине изворишни делови река Нишаве, Височице и слив средњег тока реке Јерме. Посматрајући Балканско полуострво у целини, слив Јужне Мораве заузима централни део.

Јужна Морава тече од југа Србије ка северу повезујући котлине и клисуре: Прешевски басен, Врањску котлину, Грделичку клисуру, Лесковачку котлину, Курвинградску сутеску, Нишку котлину, Јастребачко-калафатско сужење, Алексиначку котлину, Сталаћку клисуру. Географи их спајају у три веће целине: Прешевско-врањску котлину, Грделичку клисуру и Моравску котлину.

Јужна Морава настаје спајањем Биначке Мораве и Прешевске Моравице код Бујановца. Моравица има мали ток „који се разлива по широкој и шеваром обраслој алувијалној равни” (Јовановић Б., 5). Биначка Морава је „изразито бујичарског карактера” (Ракић., 6).

Према овоме што је речено, Јужна Морава протиче кроз удолину која се протеже између Динарских планина и Карпатско-балканских планина. Ова удолина је од нарочитог значаја не само за Балкан већ и за Европу, јер представља природни пролаз и везу између Европе и Азије. Захваљујући њему, омогућена су, кроз историју, кретања и сеобе народа, при чему су стварана нова насеља, нове државе. Изглед терена, у првом реду рељеф, чини основни услов који усмерава кретање народа. Према Ј. Цвијићу, кретање народа и њихове међусобне везе одвијају се у виду „спајања и прожимања или противне особине изоловања и одвајања” (Цвијић, 99). Рељеф је фактор који утиче на формирање група

људи, народа, на њихов политичко-социјални развој. Он утиче на људе, али је и сам подложен променама од стране човека и променама до којих долази деловањем природних сила.

Данас притоке леве и десне стране Јужне Мораве имају своја обележја. Лево притоке имају „инверсан” правац и већином пресушују током лета. Десне притоке, које су повремено бујичастиг карактера, теку управо на ток Мораве, долазе са кречњачких терена и имају воде током целе године.

2. Етнички састав предсловенског слоја овога њерена

Пре досељавања Словена на Балканско полуострво територију средњег Балкана, којој припада слив реке Велике Мораве, насељавала су друга већа племена. Једно од тих племена су били Дарданци за које се претпоставља да су заузимали територију од Ибра до Тимока, а на југу до горњег тока Вардара. Сматра се да су најстарија балканска племена и да се у историјским записима помињу већ у XIII в. пре н. е. Етничку припадност Дарданаца научници су покушавали да докажу на основу наслеђених језичких прта. Судаћи по њима, „илирском елементу припада ... пресудна улога у формирању дарданског етноса” (Папазоглу, 208).

Друга група племена, која је, делимично, живела на истој територији јужно од Западне Мораве и Нишаве све до испод Скопља и Тетова, а о којима се зна већ у V в. пре н. е., јесу Трибали. Папазоглу је мишљења да их не треба сматрати трачким племенима већ посебном етнопсихолошком групом (стр. 56). Језички остаци Трибала су оскудни. Сам њихов етнимон *Τριβαλλοί* из ие. корена **trib-* са *r > ri* даје поред *Trib-alloi*, *Trib-unium* и *Tri-bulium* у Илирији, *Trib-anta* у Фригији, *Entrib-ai* у Тракији (стр. 58). Са трибалске територије је посведочен хидроним *Navissus*, име данашње реке *Нишаве*. То је старо име о чијем пореклу су подељена мишљења лингвиста, те га сматрају: келтским (доводи се у везу са *Nava*, *Navios*), илирским (ради тога што је забележено у Дарданији, Мајер) и трачким из ие. *(*s*)*naw-ışjo*, ст. инд. *snauti* „капље, тече” (Георг. В. 1,45).

Румунски језик је једини преживели представник балканског латинитета. Од његових дијалеката су ван граница Румуније: арумунски (у Грчкој, јужној Албанији, јужној Македонији); мегленорумунски (у Македонији) и истрорумунски у северној Истри. Мишљење Таљавинија о формирању румунског језика своди се на констатацију да румунски језик није настао на једној територији већ на двама територијама, у два језгра, и то на територији западне Дакије и негде на Балкану. Од VI в. румунски бива изолован од осталог романског света, „па присутност неке појаве у румунском може играти велику улогу у реконструкцији првих фаза романских језика уопште” (Текавчић, 95). Овој констатацији треба

додати и значај очуваних романских особина у румунском језику и за проучавање наших говора и реконструкцију романских елемената на нашем терену.

3. Крајњак *преглед* проучавања у обласи хидронимије

Својом књигом о балканској лингвистици Сандфелд је скрепуо пажњу научницима и подстакао их да приону на шира лингвистичка проучавања овога разноликог и интересантног терена. Осим уско структурално-граматичких проучавања самих говора, приступило се и проучавању личних и географских имена. Балкански терен, а нарочито источна зона, територија је која је изузетно привлачна за језичка испитивања, захваљујући својој историјској прошлости, траговима које су за собом оставили сви они народи који су пролазили или пак боравили на њој (Илири, Келти, Романи, Словени). „... Dans la zone de l'Illyricum ... les langues se succédaient l'une à l'autre, provoquant des mélanges linguistiques, toujours accompagnés par une assimilation ethnique. On y reconnaît trois couches principales, sans compter les peuples dont les langues n'ont laissé que des traces onomastiques. — D'abord ce sont les oronymes et les hydronymes, plus importants que les toponymes ... qui indiquent quelques vestiges d'un substrat très peu connu ...” (Павл. М. 12, 189).

Ономастичкој дисциплини су много допринели својим радовима Ф. Миклошић, Т. Маретић, А. Мајер, П. Скок, М. Будимир и други научници.

Маретић је у свом раду „Имена ријека и потока у хрватским и српским земљама” класификовао хидрониме у шест група по семантичком критеријуму. У првој групи су туђа имена река и потока уз која је дато важно тврђење: „... туђих имена према домаћим (има) врло мало; ја бих рекао, да истом на 20 домаћих имена долази једно туђе” (Маретић 1, 2). У другој групи су имена којима није успео да утврди значење: *Ђехојина, Јерма, Качер, Пек, Сана, „Вейерница (или Вјејрница?) приток Мораве”* и др. У трећој су имена добијена према објектима крај којих протичу, непосредно пренета са њих: *Пејриња* — место *Пејриња*; или изведена од њих — *Нишава* по *Нишу*. У четвртој су имена вода према именима људи „сопственим и обичним”: *Ђејина, Крварица, Љуберажда* и др. У петој групи су имена номина апелатива која значе воду: *Морача, Морава, Врело*. У шестој су „ономатопоетска” имена река и потока. Пример: *„Врња или Врмца приток Моравице у Србији, Врмоша* утјече у Перућницу (бит ће коријен исти, који је у глагл. *врндаши* и *врчашши*, гдје би и могло бити мјесто м” (стр. 7).

Дикенман и Безлај су слично радили своје студије. Материјал је сређиван по абеди. Уз сваки хидроним дати су сви подаци којима је аутор располагао: од када се помиње, где и у којој вари-

јанти, географско име; деривати и варијанте познате на нашем терену или, уколико их има и у осталим словенским земљама; могућа етимолошка разматрања.

Нас интересују радови и из других словенских земаља у којима су предмет проучавања имена река, а који садрже материјал са наше језичке територије или материјал који може бити користан у компаративном посматрању словенских паралела.

Прву класификацију имена река начинио је И. Гудев 1899. год., седам година после Маретићеве класификације имена река и потока у нашим крајевима.

Вл. Георгиев се још 1937. год. заинтересовао за позајмице старих балканских народа. Године 1960. је штампао студију „Българска етимологија и ономастика“. Говорећи о топонимима и хидронимима аутор истиче њихов велики значај за проучавање етногенезе једног народа. Сматра да: „речните имена представљају нај-важнији извор за сведенија односно етногенетични извори ...“ (Георг. В. 1,21), јер топоними често бивају уништени, насељени новим стаиовништвом при чему се назив губи, чува модификован а ретко остаје сачуван. Констатује да су називи великих река нај-старији, да се чувају и преносе из једног народа у други.

Само три године касније штампан је рад И. Дуриданова: „Јужнословјанските речни назвања и тяхното значење за славјански топонимичен атлас“. У раду је разматран хидронимски материјал са балканског терена који носи словенско обележје. Међу рекама из Југославије, из слива Јужне Мораве поменуте су ове реке: *Јабланица, Пусија река, Вейерница, Лукавац*.

У Русији се ономастичком дисциплином баве, већ годинама, многи лингвисти. Проучавају се све ономастичке гране на веома широком подручју Совјетских Република. У проучавању хидронимског материјала унели су новине Топоров В. И. и Трубачов О. Н. (Т—Т). Они су, обрађујући имена река, извршили систематизацију хидронима према типовима суфикса који их граде. Аутори сматрају да су кроз такву систематизацију пружене две могућности: могућност одређивања коме језику припада назив из чега се приближно одређује хронологија, и друга могућност су етимолошка објашњења. Систематичан преглед форманата омогућује примену метода картографирања, а он открива етничке контакте и нове лингвистичке моменте. Трубачов се, у касније издатом раду „Названия рек ...“ (Трубачов 1), обазрео на мишљења и предлоге научника поводом заједничког рада са Топоровим, и у њој приступио обради материјала на нов начин. Тежиште је на обрнутом регистру из кога се јасно запажају продуктивни типови форманата. Дата је њихова анализа. Етимолошки осврт је кратак, дат уз азбучним редом наведена имена река.

Пољски ономастичари су дали велики број студија и радова из ове области. Проучавали су и проучавају не само своју језичку територију, већ и ономастичку проблематику других словенских

језика па и нашега (М. Караш, В. Лубас, С. Роспонд, Ј. Розвадовски, Ј. Ригер, Е. Фелешко и др.). „Studija nad nazwamy wód słowiańskich” Розвадовског је веома значајно дело и неопходно потребно при проучавању словенске хидронимије.

Немачки ономастичари се у првом реду баве упоредним проучавањем индоевропских, индогерманских паралела, а интересују се и за разрешење појединих питања са словенског језичког терена. Истакнути научник Х. Крае писао је о индоевропским проблемима интересујући се и за проблеме хидронимије „Die Struktur der alteuropäischen Hydronymie”.

Низ година су етимолошка проучавања била основни вид проучавања топонимије. Етимолошка проучавања су представљала наизглед доста лак посао и изазивала велики интерес све до појаве упоредно-историјског проучавања. Тада су етимологије морале да буду поткрепљене паралелама из сродних језика и њихово решавање више није било тако једноставно.

Историјски и географски критерији и данас имају значаја у овим проучавањима. Посматрање самог географског објекта и визуелно везивање њега за сам термин могло је да припомогне откривању етимологије. У радовима се постепено приступа проучавању топономастичких система, а не појединих етимологија. Нарочита пажња се обраћа на творбу топонима и семантику. Центар анализе онима се са корена преноси на суфикс. Овај моменат није удаљио већ напротив приближио проучаваоца етимологијама, везујући их за географски објекат и његово порекло. Постојање потврђених старијих облика у споменицима су велика помоћ за прецизнију анализу имена. Иако су проучаваоци и раније запазили значај суфиксалних елемената у географским називима, тек се последњих деценија у науци обраћа посебна пажња суфиксалном методу при анализи топонима. Преглед различитих типова суфикса омогућује примену методе картографирања, а самим тим могућност откривања етничких контаката и нових лингвистичких сазнања.

О ИМЕНУ МОРАВА

Најстарији подаци о имену Морава и области кроз коју она протиче забележени су код Херодота и Тукидида. Из књиге Ф. Папазоглу наводимо Херодотов цитат: „Из илирске земље тече према северу река Ангро и утиче у трибалску равницу и у реку Бронго, а Бронго (се улива) у Истар; тако Истар прима обе велике реке”. Папазоглу додаје: „Бронго је, очигледно, Велика Морава (римски Margus)...” (Папазоглу, 48).

У првом издању Вукова Рјечника помиње се Морава „вода што тече кроз Србију, и утјече у Дунаво код Кулича ниже Смедерева.” Примећујемо да је Вук назива *водом* а не реком, и о њој,

њеној дужини, притокама, изворишном делу нема података. Девет година доцније штампан је Вуков рад у коме он даје географски опис Србије (Вук 2). Ту пише: „У Србији је пак највећа вода Морава. Коријен ове ријечи у многим језицима значи воду ... Зато су Срби готово сваку већу воду називали Моравом” (Вук 2, 222). У овом раду има више података о Морави и њеним притокама. Каже се да у Србији постоје четири Мораве. Данашња Западна Морава тада је називана „Западња или Босанска Морава”; Ибар је и тада тако зван али је уз то био познат као „Јужна или Српска Морава” (стр. 37). За трећу реку Вук каже „Морава што тече поред Врање” (стр. 37), а четврту зове „Источна или Бугарска Морава, која се зове и Бинч-Морава” (стр. 37–38). Називи трију Морава дати су према странама света. Данас такво обележавање није уобичајено; то су били највероватније помоћни називи који су омогућили Вуку да се лакше оријентише. Ово потврђује постојање и треће варијанте имена, за те исте реке, према именима области или земље која се налази у залеђини тих река. Тако је име *Босанска* дато по области Босна, која је западно од Србије, а *Бугарска Морава* према суседној, граничној земљи на истоку.

О Јужној Морави Вук има потпуно нејасну слику. „Источна или Бинч-Морава саставља се из двије мале Мораве, од који већа извире у јужним граничним планинама, па примајући у себе различне поточиће тече до ниже Куршумлије управо к сјеверу, а ондје примивши у себе с лијеве стране Топлицу, окрене се к истоку, и тако дошавши до ниже Прокупља, прима с десне стране Бинч-Мораву, по том ... Нишаву; и одатле текући к западу ... утјече у западњу Мораву ...” (стр. 39). На основу нејасног објашњења стиче се утисак да *Бинч-Морава* прима десну притоку *Бинч-Мораву*.

У другом издању Рјечника Вук не износи детаље о Моравима објављене у „Даници”, не помиње топоним *Бинч* ни реку *Бинчу* али уноси нов детаљ – називу *Јужна Морава* додаје и име *Моравица*.

У тадањој литератури налазимо и четврто име, уз постојећа три, за реку која се данас зове само *Јужна Морава*. У белешкама „Путовање по Новој Србији (1878 и 1880)” С. Поповића *Бинч-Морава* се зове *Крива Морава* (стр. 444 и 446), касније у тексту и само *Морава*. Име *Крива Морава* задржало се у географској литератури понегде и до данашњих дана.

Истих година је и Милић. М. 1, стр. 5, описујући српске крајеве, написао да Морава код села Витине, испод планине Црна Гора, протиче кроз место Бинач и да се зове „Морава Бинча, или Морава Биначка.” Примећујемо да је аутор елиминисао све оне варијанте имена које су стварале конфузију, а остао код једнога, који је и данас одржан. Река је обележена именом ојконима *Бинач*, крај кога протиче.

Три године касније, 1887. у „Историји Србије” В. Карнћ (Карић) *Јужну Мораву* назива само *Биначка*, западну *Голиска* а данашњу *Велику Мораву* просто *Морава*. Сви поменути називи се користе у народу.

У Рјечнику Југослаvensке академије прикупљени су сви до тада постојећи подаци о хидрониму *Морава* и њеним изведеницама. Нови подаци се односе на реку *Мораву* притоку *Дунава* која протиче кроз Чехословачку. Што се тиче нашег терена, осим антропонима *Морава*, варијанта микротопонима од истог корена, ново је име *Бинча Морава*, за коју се каже да је као име позната Србима од XIV в. За име реке се каже: „... а биће од мјеста близу извора њезина, које на карти пишу *Vinas* и *Vinatsch*.”

На основу најновијих хидрографских података, *Јужна Морава* настаје спајањем *Биначке Мораве* и *Моравице* код Бујановца. Ову *Моравицу* зову и *Прешевска Моравица*. Северно од *Нишаве* утиче са десне стране у *Јужну Мораву* река са истим именом – *Моравица*. Она протиче кроз *Алексинач*, па је по њему именована и *Алексиначка Моравица*. Ове детерминанте *Прешевска* и *Алексиначка* су веома важне као фактор препознатљивости; захваљујући њима зна се о којој је речи реч.

Име *Морава*, са разним варијантама, у значењу воде, велике воде, воденог терена, познато је не само на нашем језичком подручју већ и у неким другим словенским језицима.

На територији Пољске забележена су ова имена:

„*Morawica alias Czarna Nida, l. d. Nidy i Morawa l. d. Wistoka*” (Розвадовски 2, 297). Река *Morawa* чије се име јавља у још три варијанте: *Murawa*, *Morwawa* и *Morwa* – притока *Висле* (*Зволињски*, 100). Још две *Мораве* припадају сливу *Висле*: *Morawiczka* или *Brzozskwinka* или *Brzoskwinia* и *Morawska* или *Morawski* *potok* или *Lęg Morawski* или *Lęnka Morawska* *l. pr. Sanu* (*Зволињски* 14 и 94).

У Чехословачкој је позната велика река *Морава* *l. пр. Дунава*. Она протиче својим доњим током кроз Аустрију под именом *March* (Еиц. Лекс.).

На територији СССР познате су „*Моравна* – река на *Вољни*” (Фасмер под *Моравија*) и „*Мурава* (басс. *Тетерева*)” (*Трубачов* 1).

Антропоними, ојконими, топоними творени према имену *Морава* каснијег су постанка. Сва та имена су подаци који нам у овој ситуацији служе као илустрација виталности речи и стварања нових деривационих типова.

Хидроними типа *Морава* су и реке *Морши*, притока *Тисе* (некада *Μαρίσος*) и *Морача*, притока *Скадарског језера*. Етимолошка веза ове друге реке са *Моравом* констатује се у РЈА: „Ово је име као и име *Морава* по свој прилици изведено од ријечи *море*, т. ј. велика вода (као какво – дакако мало море)”. У овом објашњењу имена *Мораче*, помоћу значења које садржи реч *море*, примећује се етимолошко изједначење лексема *море* и *Морава*, *Морача*. За реку *Морши* *l. пр. Тисе*, некада *Μάρις*, *Marus*, која је

делом и румунска — *Muresul*, објашњење порекла имена налазе се у ие. *morisjo-* 'мочур, блато', нем. *Marsch* 'мочур' од ие. *morisko* (Георг. В. 1).

Хидроним *Морава* грађен је суфиксом *-ава*. У сливу *Јужне Мораве* овај суфикс имају још само реке *Дикава* и *Ласлава*. У сливу *Саве* налазимо ове хидрониме образоване са *-ава*: *Бређава*, *Дубрава* x 2, *Корава*, *Љушава*, *Морава*, *Орљава*, *Пелава*, *Спшара Трнава*, *Трнава*, *Шашава*, *Шпшурлава* (Дикенман). Из сливова река са терена Србије према материјалу Мишковић Ј. (Мишк.) налазимо ове примере: *Добрава* (стр. 5), *Дубрава* (стр. 18) обе из слива *Зайадне Мораве*; *Зубрава* (стр. 102), *Росава* (стр. 112), *Језава* (стр. 117) у сливу *Велике Мораве*; *Јошава* (стр. 133), *Кржава* (стр. 135) у сливу *Дрине*; *Дубрава* x 2 (стр. 143 и 145), *Башава* (стр. 151), *Гршава* или *Грчава* (стр. 163) у сливу *Тимока*; *Дубрава* x 2 (172 и 174), *Црнишава* (стр. 178) у сливу *Колубаре*.

На територији Русије, у области коју је проучавао Трубачов има 38 хидронима са суфиксом *-ава*: „Как видим, это уже довольно заметная группировка, особенно если вспомнить, что в Верхнем Поднепровье названий на *-ава* было нами отмечено всего четыре ...” (стр. 49).

Карактеристично је да је суфикс *-ава* сачуван у хидронимији (овом приликом не узимамо у обзир друге ономастичке речи) у удаљеним словенским областима, док се у западних Словена јавља спорадично. Овај детаљ, да је то шире познато словенско име у хидронимији, које чува суфикс словенског типа, треба узети као веома важан при постављању питања порекла и значења имена наше реке *Мораве*.

Начин на који су филолози прилазили тумачењу овога имена је различит и потребно је упознати се са њиховим интерпретацијама.

Позивајући се на старе историчаре (Тацита) Фасмер за име реке *Мораве* каже: „Древнее название реки, неслов. происхождения, *Marus* 'Морава' (Тацит) д.—в. нем *Moraha* било преобразовано под влиянием названий рек, известных Славянам в старых местах обитени; ср. *Моравна* — река на Волини названне, сближаемое с *море* (см.) и родственными ...” У Фасмерову тумачењу битно је ово: прихвата облик *Marus* као стари — несловенски облик, сматра да је тај облик у основи наше — словенске речи *Морава* модификован словенским утицајем и сродним називима међу којима је и лексема *море*, а саму основу *мор-* не прихвата као такву — као словенску.

За имена *Morawa*, *Morawica* Розвадовски каже: „Nazwa pospolita, jeszcze częstsza jako nazwa miejscowości nizinnych, mokrawych łąk i łągów ... Szczególnie k zachodnich Słowian i południowych. Nie da się krótko załatwić, bo się mieszczą różne nazwy, wyrazy ...” (Розвадовски 1, 297). Розвадовски сматра да је лексема *Морава*, уствари њен коренски део, познат многим језицима, нарочито за-

падним и јужним Словенима, идентичног облика и истог значења – влажан терен, мочвара. Он *Мораву* не везује за *море*.

У етимолошком речнику Ernout-Meillet стоји записано за „mare, -is” у значењу ’mer’ = море: „Usité de tout temps Panroman ... Mare est le terme courant; les emprunts grecs pelagus, pontus appartiennent à la langue poétique ... Ancien thème consonantique dont il y a des dérivés depuis le slave, jusqu’à l’italique. Presque partout vocalisme o ... Il n’y a pas trace du mot en sanskrit, en grec et en arménien. Cf. *mānāre* ...” (стр. 689). Констатије се да је то реч општероманска али је нема у санскриту, грчком и јерменском. Консонант у основи има разне деривате у језицима – осим *p* може се јавити и *n*. Ради тога аутор врши упућивање на *manare*: „*Mānāre* et *mānālis* semblent dérivés d’un substantif non attesté qui serait apparenté à irl. *móin*, gall. *mawn* ’marais, tourbe’; l’élément *-n-* après *-a-* est nécessairement suffixal; v. angl. *mór*, v. h. a. *muor* ’marais’ sont plutôt du groupe de lat. *mare*” (стр. 685).

И у Indogermanisches etymologisches Wörterbuch J. Pokorny „*mā-no-*, *mā-ni-* ’feucht, pass’ доводи у везу са латинским „*mānō*, *-āre* ’fliessen, strömen; dahe, entspringen’...” (стр. 699).

Примери из наведених етимолошких речника указали су на то да у већини језика из велике индоевропске фамилије нема у дериватима и изведеницама од корена **mar-* коренски вокал *a*. У свима је, осим у латинском и готском, засведочено *o*.

Може се претпоставити да је у речи *Margos a* унето неким засада необјашњеним фактором. Георгиев покушава то да објасни утицајем супстрата. Он помишља на дачко-мизијски тип имена *Моравва* „*Μάρως* (daco-mys. ?), *Μαρίσος* (daco-mys.)...” (Георг. В. 2,33).

Безлај прихвата Фасмерово тумачење „*da só Slovani predslovenska (iliriska) imena iz osnove *mari* ’Sumpf’ substituirali s svojim *Morawa* iz **mor-* ’voda’ iz istega korena kakor morje” (Безлај, под Моравшки поток). Примећујемо да аутор при тражењу етимолошких веза не поставља питање семантичке дистинкције између лексема *Моравва* и *море*, већ, напротив, прихвата могућност њихове блискости.

Скоков Етимологијски рјечник нам пружа резиме свих раније постојећих мишљења са опширним тумачењем: „*Μάρωα* ... ријека јужних и сјеверних Славена, пред. ие. подријетла; лат. *Margus*. Тај облик очуваше Нијемци *March*, док је и на југу и на сјеверу *-gus* замијењен суфиксом *-ava* ...” Скок прихвата теорију прединдоевропског порекла имена *Моравва*, не покушавајући да то и објасни. Облик *Margus* узима као латински не постављајући питање да ли је то уопште латински корен са латинске територије или је то накнадно унета, прихваћена реч. У вези са овим треба упоредити речник Ernout-Meillet-а у коме нема паралела овом латинском облику у санскриту и Dictionnaire latin-français (Q-D) у коме се за латински облик *mārē* каже да је келтска реч: „*mārē*, is n (mot celtique) mer ...”, без даљих објашњења.

Како је облик *Margos* латински, јасно је да је корепов вокал -а инфилтриран у латински језик са севера под утицајем старијег германског слоја. О томе јасно пише руски ономастичар Труба-чов. Он име *Морава* посматра као хидроним који припада дунав-ском ареалу: „Морава — дунайский центральноевропейский гидроним по преимуществу, нахождение его на других территориях вроде *Morawa*, бассейн Сана, по верхней Висле, или *Мурава* по Днепру и *Murachwa* на нижнем Днестре объясняется как бы иррадиациями этого дунайского ареала ... Из всех имен на -ава *Морава*, возможно, наиболее красноречиво свидетельствует о многослойности языковых связей. В основе названия лежат до-славянские и догерманские формы языка древнего населения при-дунайских областей Европы (ср. античное *Marus*) ...” (стр. 51).

О лексеми *море* Скок говори посебно, не доводећи је у везу са кореном *Мор-* у *Морава*. Сматра је индоевропском, балтословен-ском и свесловенском ...” Веома је вјероватно да се и не. *мари* и праслав. *морје* односило на Балтичко море, уз које су становали Славени ... Од других Индоевропљана поседују исту ријеч Герма-ни (гот. *Marei* итд.), Италици (лат. *mare*), Келти (ир. *muir*, Галли *mor*, упор. *Agemorigi* = Приморци), док остали имају сасвим друге називе, међу њима Грци *θάλασσα* ... затим *pelagus*. Забиљежити треба да за не. *marī постоје успореднице и изван не. заједнице, на Кавказу *мере*, *мереде*, *морев* 'вода, дубина, језеро (и слично)', монг. *mörö* велика ријека” (Скок 1, 1/455, 456).

Након свега што је речено о имену *Морава*, имену које носе наше велике реке, а уз то и имену чији су деривати засведочени и у другим словенским земљама, може се као закључак констатовати ово:

1. Име *Морава* и деривати овога имена познати су, у првом реду, као словенски хидроними.

2. Из тога проистиче да су Јужни Словени крећући се према Балкану и насељавајући га (у V веку) донели са собом, међу осталим именима и ово, у свом примарном облику са јасним словенским суфиксом -ава.

3. Раније засведочена имена у литератури: *βροητος*, *βαρτος* и *Μαρτος* касније се у литератури не јављају.

4. Облик *Margos* има исти корен као *March*. Може се међује-зичким предсловенским додирима, утицајем германских особина, објаснити вокал *a* у античким списима и имену *Margos*.

5. Да ли се може успоставити етимолошка веза између речи *Морава* и *море*? После Фасмера филолози не обраћају пажњу на ту могућност. У суштини се може помишљати и на то (упореди раније помињане етимолошке речнике), јер је у обема лексемама у основи значење: вода, велика вода; влага. На то упућује и наведено Скоков цитат о паралелама са Кавказа.

РЕЧНИК ХИДРОНИМА

АДРОВАЧКА РЕКА (л. ЈМ, III). – Мишк. 92. Хид. је дериват ојконима *Адровац*, данас *Г. и Д. Адровац*, ИмМ. Њихову основу чини хип. *Адро* од л. и. *Адријан*, Грк. М. Ојк. *Адрани*, ГАЈ, налази се код Краљева, а *Адровац*, ИмМ, код Крагујевца.

АЈДУЧКА ДОЛИНА (п.) (л. ЈМ, I) = **КРВАВА ДОЛИНА** (п.). – Мишк. 51. Мтоп. *Ајдучка долина* је прихваћен као хидроним. То је синтагма коју чине турска лексема *хајдук*, војнички термин, и апелатив *долина*.

АЈДУЧКИ ПОТОК (л. Јерме, III). – Рег. вод. Атрибутски, једночлани оним. Исп. *Ајдучка долина* (п.).

АКИЋЕВ ПОТОК (л. Јерме, III). – Мишк. 78. Име потока је изведено од патронима *Акић* < *Јакић*, Маретић 3, 111.

АЛЕКСИНАЧКА МОРАВИЦА (р.) (л. ЈМ, III) = 2. **МОРАВИЦА** = **БАЊСКА МОРАВИЦА** = **СОКОБАЊСКА МОРАВИЦА**. – Сек., ГАЈ. Река је именована ојконимом *Алексинац*¹, ИмМ, који је изведен од присвојног придева м. имена *Алекса* и деминутива имена *Морава*. Име је двочлано. Важан је апелатив *Морава*, овде дериват *Моравица*, који се јавља неколико пута као име река у сливу ЈМ.

АЛЕКСИНАЧКИ ПОТОК (л. Ал. Моравице, III). – Мишк. 91. Поток протиче кроз место *Алексинац* и по њему је именован.

АЛОГА р. (л. ЈМ, III). – Мишк. 90. *Алога* је фонетска варијанта лексеме *алуџа*. Јављају се, у народним говорима, и варијанте са протетским елементима *в* и *х*: *валога*, *валуџа*, *халога*, *халуџа*. Значење које обухвата наш хид. је 'провалија, увала' према гр. *'алока*, Вук Рј., Скок I, РСАНУ.

АНКОВАЦ п. (л. Прилепнице, I). – Рег. вод. Према м. имену *Анко*, Грк. М.

АРБАНАШКА РЕКА (д. Топлице, II). – Сек., ГАЈ, Ракић. 2, 2. Река извире у брду *Арбанашка*. Ојк. *Арбанашка*, ИмМ, датира из

¹ „Варош Алексинац ... се помиње први пут тек у почетку седамнаестог века, под именовом Алексина Паланка, а подигнута је у оно време, кад цариградски друм остави Бован и сиће овамо, да иде преко Мораве. Доцније, у току времена, прозва се: Алексинац.” (Карић, 788).

1455. г., ОБ 299, а записан је као *Арбанаш*. Називи су сачувани по арбанашком сточарском становништву из тих крајева.

АРНАУТСКА РЕКА (д. 2. Клисуре, III). — Мишк. 89. Придевски облик хидронима је према етнониму *арнауџин*.

АЦИЋА ПОТОК (д. Ал. Моравице, III). — Рег. вод. Од патронима *Аџић, Хаџић*, РСАНУ, чија геинитивска форма обавља атрибутску функцију придева *Аџићев*.

БАБИН КАЛ (п.) (д. Осмаковске, III). — Рег. вод., Костић М. 3, 138. Извире под брдом *Бабина глава* и протиче кроз село *Бабин кал* датирано 1576. г., Костић М. 3, 138, ИмМ. Хид. је синтагматски. Деривати од *баба* су врло чести као називи места и земљишта, не само код нас већ и у другим словенским језицима. Исп. имена вода: *Бабина, Бабинац, Бабљак, Бабица, Дикенман* I/40.

БАБИН ПОТОК (л. Топлице, II). — Рег. вод. Ојк. *Бабин пошок* је именован по воденом току.

БАБИНОГЛАВСКИ ПОТОК (л. Осмаковске, III). — Рег. вод. У близини је ојк. *Бабин кал*, ИмМ. Хид. је дериват микротопонима *Бабина глава*, ГАЈ.

БАБИЧКА РЕКА (д. Топлице, II). — Мишк. 66. Према ојкониму *Бабица*, Мишк. 66, ИмМ.

БАБОТИНСКА РЕКА (г. ток Рељинске, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Баботинац*, ИмМ у чијој је основи л. и. *Баботша*, Грк. М.

БАБУШНИЦА п. (л. Лужице, I). — Мишк. 52. Ојк. *Бабушница*, ИмМ је идентичан хидрониму. Изведени су од аугментативног **Бабуш(а)*. Име села *Бабушница* датира из XIX в. Старо насеље се звало *Бабина село* и *Бабичинци*, Ћирић 131. Исп. ојк. *Бабушинац*, ИмМ, и мтоп. *Бабуш* и *Бабуши* око Охрида, Пјанка 319.

БАВАНШТИЦА р. (л. Власине, I). — Ник. Р. 2, 302, Рег. вод. Мтоп. крај реке се зове *Баваншица*. Хид. је дериват оронима *Баванска глава* (965. м.). Лексеме: *бован, баван, баваница* могу да значе 'комад камена, каменица, греда', РСАНУ. Исп. *Балван* п. и *Бованска река*.

БАЈИНДОЛСКИ ПОТОК (л. Ветернице, II). — Злат. 1, 125. Према махали *Бајин дол* од л. и. *Баја*, Грк. М.

БАЈЧИНСКИ ПОТОК (д. Петровачке, II) = **КОРДИНСКА РЕКА**. — Рег. вод. Патронимични ојк. *Бајчинце*, ИмМ, ГАЈ, изведен је од л. и. *Бајча*, преко породичног имена *Бајчинци*. Хид. је начињен по ојкониму.

БАКАРНА РЕКА (д. ЈМ, I) = **БАКАРСКА РЕКА**. — Мишк. 50. Хид. је дериват апелатива *бакар*. Две варијанте хидронима су резултат извођења двојаким суфиксима *-на* и *-ска*.

БАКАРСКА РЕКА = **БАКАРНА РЕКА**. — Рег. вод.

БАЛАЈНАЧКА РЕКА (л. ЈМ, II). — Рег. вод., Милић. Ч. 1, 175. Према ојкониму *Балајинац*, ИмМ, ГАЈ, који је изведен од л. и. типа *Бал-*. Исп. л. и. *Балаја*, Миклошић 2, 129, *Бала*, Грк. М., *Vală*, Константинеску, 187.

1. БАЛВАН п. (л. Лужнице, I). — Мишк. 52. Апелативски тип имена.

2. БАЛВАН п. (л. Пасјачке, III). — Мишк. 79. Исп. 1. *Балван* п.

БАЛИНОВАЧКА РЕКА (д. Мерушке, II). — Мишк. 74, ГАЈ. Према ојкониму *Балиновац*, ИмМ, ГАЈ, изведеном од л. и. *Balin. Исп. рум. л. и. *Balin*, Константинеску 188. На територији Србије има више ојконима од ове антропонимске основе.

БАЛТИЈЕВАЧКА РЕКА (д. 1. Врле, I). — Мишк. 49. Према ојкониму *Балтијевце*, Мишк. 49. Ојк. је патронимског типа изведен од л. и. *Baltia*, Грк. М. Исп. рум. имена *Baltă*, *Băltin* и др., Константинеску 189.

БАЉИН ДОЛ (п.) (д. Нишаве, III). — Мишк. 79. Синтагматски мтоп у функцији хидронима. Састављен је од л. и. *Баља*, РЈА XIV в., Грк. М. 1, 156. и апелатива *дол*. Исп. *Баљин дојок* и *Баљина река*.

БАЉИН ПОТОК (д. 2. Пусте, I). — Мишк. 62. Од антропонима *Баља*, Грк. М. 1, 156.

БАЉИНА РЕКА (л. Ветернице, II) = ОСТРОГЛАВСКА РЕКА. — Рег. вод., Ник. Р. 1, 159. Хид. има облик посесивног придева м. имена *Баља*, Грк. М. 1, 156. У оближњем селу *Лалинце* налази се *Баљин кладанац*, Злат. 1, 136.

БАНДОЛ р. (д. Нишаве, III) = БАЊСКИ ДОЛ (п.) = БУКУРОВАЧКА РЕКА. — Сек. Ниш ЕЈ, ГАЈ. Хид. је сложен из два дела која су честа у творби топонима: лексеме *бан* и апелатива *дол*. Топ. *Бандол*, који се употребљава и као име реке, је формиран од придева *бањи* и топономастичког апелатива *дол*, што потврђује и варијанта *Бањски дол* изведена суфиксом *-ски*. Исп. ојк. *Бандол*, ИмМ и ороним *Бансиол* у Фрушкој гори.

БАЊА п. (д. Турије, III). — Мишк. 90. Рег. вод. Апелатив у функцији хидронима.

БАЊИЦА п. (л. Јерме, III). — Ст. — Мл. 184. Деминутивски облик апелатива *бања* у функцији хидронима.

БАЊСКА МОРАВИЦА (д. ЈМ, III) = АЛЕКСИНАЧКА МОРАВИЦА = 2. МОРАВИЦА = СОКОБАЊСКА МОРАВИЦА. — Карић, 789. Област сев. од реке зове се *Бањска*. Тим топонимом је одређена ова река у односу на остале реке са именом *Моравица*.

1. БАЊСКА РЕКА (д. ЈМ, I) = БАЊШТИЦА р. — ГАЈ. Према ојкониму *Врањска бања*, ИмМ.

2. БАЊСКА РЕКА (г. ток 2. Јабланице, II). — Рег. вод., Мишк. 58. Према ојкониму *Сјара бања*, ИмМ.

3. БАЊСКА РЕКА (д. Топлице, II). — Мишк. 66, Ракић. 2, 2. Према ојкониму *Куришумлијска бања*, ИмМ.

4. БАЊСКА РЕКА (л. ЈМ, III) = ЂУНИСКА РЕКА = РИБАРСКА РЕКА. — Мишк. 93. Према ојкониму *Рибарска бања*, ГАЈ.

Сва четирн хидронима *Бањска река* односе се на двочлане ојкониме, али су у себи задржала само општи апелатив који је довољно маркантан као име насеља те се преноси на реку. Ојко-

нимски придевски део је занемарен, не каже се *Врањско-бањска река* већ само *Бањска река*. То се односи и на сличне примере у разним крајевима овога слива као потреба за скраћивањем, поједностављењем у процесу именовања.

БАЊСКИ ДОЛ (п.) (д. Нишаве, III) = **БАНДОЛ** = **БУКУРОВАЧКА РЕКА**. – Мишк. 78. Према ојкониму *Бањски дол*, ИмМ.

БАЊШТИЦА р. = 1. **БАЊСКА РЕКА**.

БАРА п. (л. ЈМ, II). – Рег. вод. Апелативски тип.

БАРАЉЕВАЦ п. (д. Кршевице, I) = **БАРАЉЕВАЧКИ ПОТОК** = **БАРАЉЕВСКА РЕКА** = **СЕЈАЧКИ ПОТОК**. – Злат. 4, 50. Име потока је идентично патронимичном ојкониму *Бараљевац*, ИмМ, изведеном од м. имена *Барал*, Маретић 3, 89. Друга и трећа варијанта имена су суфиксални деривати у зависности од пратећег анелатива *пошок* или *река*.

БАРАЉЕВАЧКИ ПОТОК = **БАРАЉЕВАЦ** п. – Рег. вод.

БАРАЉЕВСКА РЕКА = **БАРАЉЕВАЦ** п. – Злат. 4, 50, Трифуноски 1, 22.

БАРАТСКА РЕКА (л. сас. Планске, II) = **КРАЉЕВА ВОДА** р. – Рег. вод. Имајући у виду суфикс *-ска*, којим је грађен хид., претпоставља се да је постојао топ. по коме је река именована. Позната су данас два ојконима *Бараи* која се налазе код Пореча и Ровиња, ИмМ. У РКС се налази забележено л. име и презиме *Бараи*, а у народној песми се помиње град *Бараи*, РСАНУ.

БАРБАРУШИНСКА РЕКА (д. Требешинске, I). – Трифуноски 1, 131. Река је добила име по ојкониму *Барбарушинце*, ИмМ, Сек. Врање ЕЈ. Исту основу имају и ојконими *Барбарево* и *Барбарих*, РЈА. Основа *Барб-* је романска; исп. антропониме: *Barbărasă*, *Barbarosie*, Константинеску LI. Од исте основе је изведен и хид. *Барбарашка* р. из слива Вардара, Дуриданов 7, 327.

БАРБАТОВАЧКА РЕКА (л. Топлице, II) = 1. **ЦЕРОВИЧКА РЕКА**. – Мишк. 68, Ракић. 2, 2. Према ојкониму *Барбајовица*² (*Барбајовци*), ИмМ, Сек. Прокупље ЕЈ, од старог влашког имена *Барбаи*, РЈА XI в., Константинеску 196. Да је у питању романски елемент говоре и ојконими *Барбаи* на острвима Рабу и Пагу (Скок 1 под *бараб*).

БАРБЕШИНАЧКИ ПОТОК = **БАРБЕШКА РЕКА**. – Рег. вод.

БАРБЕШКА РЕКА (д. ЈМ, II) = **БАРБЕШИНАЧКИ ПОТОК**. – Ршум. 1, 170. У турском попису из 1516. год. забележена су имена села *Г.* и *Д. Барбеш*, данас се исто зову, ИмМ. Овај хид. има основу *Барб-* као и претходна трн. Исп. рум. име *Barbești*, Константи-

² "Rom. *Bărbata* fost imprumutat în sîrbocroată cu variante în *-a-* (< rom. *-ă-*): scr. *Barbat* n. top. și n. pers. (Rosetti ILR 432), *Barbatovci* "village en Serbie" (Skok, ZRPh, 38, 1914–1915, p. 551), *Barbatovac* și *Barbatovo* "n. de plusieurs villages en Serbie" (E. Mihăilă – Scărlătioiu, RESEE, X, 1972, ur. 1, p. 104) și în variante cu *-e-* (< rom. *-ă-*): *Barbatovo* "sat în apropiere de Niș" (Skok, loc. cit.), *Barbatovic* (Skok, loc. cit.; E. Mihăilă–Scărlătioiu, loc. cit.)." Gamulesku 1, 74).

неску 196. Хид. је грађен суфиксом *-ка*. Вар. *Барбешиначки њојок* је настала касније тростепеном суфиксацијом.

БАРЛОВСКА РЕКА (л. Топлице, II). — Мишк. 67. Према ојкониму *Барлово*, ИмМ од румунске антропонимске основе *Bărl-*, Константинеску 196. Исп. патрониме *Барловац*, *Барловић*, РЈА.

БАРСКА ЛИВАДА (п.) (л. Топлодолске, III). — Рег. вод. Синтагматски хидроним чине два апелатива.

БАРСКИ ПОТОК (л. Рупске, I) = **СОЈАНИЧКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према апелативу *бара*.

БАРУСА п. (д. Луковице, III). — Мишк. 76. Име потока је старо, судећи по романском суфиксу *-ус* који се у њему чува. По својој форми овај се хид. може прикључити старим именима типа *Дравус*, *Савус*. Данас овај суф. има семантичку функцију, омогућује да се избегне хомонимија са *бара* 'palus'. У Србији има презиме *Барусковић*, РСАНУ.

БАСАРА п. (д. Нишаве, III) = **БАСАРСКИ ДОЛ** (п.). — Рег. вод. Од двеју варијанти имена потока примарна је *Басара* која одговара ојкониму *Басара*, ИмМ. По ојкониму је именован и топоним *Басарски дол*, који је преузет као друго име потока. Лично име *Басара* је познато у овом крају, РСАНУ. Оними су од румунске антропонимске основе *Vasar-*, Константинеску 192. У сливу Западне Мораве налазе се реке *Велика Басара*, г. ток *Срњанске реке* и њена лева притока *Мала Басара*, Мишк. 41.

БАСАРСКИ ДОЛ (п.) = **БАСАРА** п. — Мишк. 79.

БАТИНЦЕ п. (л. 2. Пусте, II). — Мишк. 62. Топ. није потврђен. Име фамилије *Бајинци*, од м. имена *Бајин*, РЈА XIII в., пренето је, свакако, на замљиште и по тако насталом топониму и водени ток је именован. Од л. имена формиран су и ојконими *Бајинац* и *Бајинци* у Србији и Македонији, ИмМ. Исп. хид. *Бајина* из слива Саве, Дикенман I, 45.

БАТУЛОВАЧКИ ПОТОК (л. Власине, I). — Рег. вод. Према патронимичном ојкониму *Бајуловце* у чијој је основи влашко име *Batul*, Константинеску 193.

БАЋОГЛАВСКА РЕКА (л. 3. Бањске, II). — Мишк. 67, Рег. вод. Према ојкониму *Баћоглавце*, ИмМ, Мишк. 67, од имена фамилије *Баћоглав* по надимку *Баћоглав*.

1. **БАЧЕВИШКИ ПОТОК** (л. JM, I) = **БАЧЕВИШТАНСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Бачевишије*, Сек. Код Трифуноског 1, 174. село се зове *Бачвишије*. У суседном селу *Сџубал* налазе се микротопоними: *Бачвишије* и *Бачишка долина*, Трифуноски 1, 172. Сви оними спадају у ред пастирских термина, означавају место на коме су се налазиле *бачије*; место које припада *бачу*, старешини бачије.

2. **БАЧЕВИШКИ ПОТОК** (л. 1. Масурице, I). — Рег. вод. Ту се налази ојк. *Бачвишије*, ИмМ. Име потока је према микротопониму *Бачевишије*, Трифуноски 1, 220. Исп. 1. *Бачевишки њојок*.

БАЧЕВИШТАНСКИ ПОТОК = 1. **БАЧЕВИШКИ ПОТОК**.

БЕГУНАЧКИ ПОТОК (л. Љубиштанског, I). – Рег. вод. Основу хидронима чини лексема *беџунац*.

БЕЖАНИЈА п. (д. 1. Јелашнице, III). – Рег. вод. Име потока је исто као и име околног терена на коме су се окупљали збегови. Исп. код Београда село *Бежанија*.

1. **БЕЗДАН** п. (д. Пасјачке, III). – Мишк. 80. Поток се зове као топоапелатив *бездан*.

2. **БЕЗДАН** п. (г. ток Ал. Моравице, III) = **ЛЕВОВИК** п. = **ЛЕВОВИЧКИ ПОТОК** = **СКРОБНИЧКА РЕКА**. – Мишк. 91. Исп. 1. *Бездан* п.

БЕЗУБАЧКИ ПОТОК (д. Тегошнице, II). – Рег. вод. Име потока је од метафоричког микротопонима *Безубац*, Сек. Исп. топ. *Безубице* код *Баваншића*, ГАЈ.

1. **БЕЛА ВОДА** (п.) (д. Бресничке, II). – Рег. вод. Синтагматски хид. сачињен од квалификатива *бела* и апелатива *вода*.

2. **БЕЛА ВОДА** (п.) (д. Топлице, II). – Рег. вод.

3. **БЕЛА ВОДА** (п.) (л. Барбешке, II). – Рег. вод.

4. **БЕЛА ВОДА** (п.) (л. Бреснице, III). – Рег. вод.

5. **БЕЛА ВОДА** (п.) (л. 3. Велике, II). – Мишк. 89.

БЕЛАНОВАЧКИ ПОТОК (д. Јовачке, I). – Рег. вод. Име потока је изведено од ојконима *Белановце*, Лубаш 4, 124, који је дериват м. имена *Белан*, РСАНУ. Има још два истоимена ојконима, један код Владичиног Хаица а други код Куманова. Ојк. грађен суфиксом *-ица* – *Белановица* налази се код Љига, ИмМ.

1. **БЕЛА РЕКА** (д. Статовачке, II). – Мишк. 61. Река је добила име по визуелном утиску, према боји, белини камена у речном кориту, што има утицаја на изглед, бистрину воде.

2. **БЕЛА РЕКА** (л. 2. Топонице, III). – Мишк. 88. Исп. 1. *Бела река*.

БЕЛАСИЧКА РЕКА (л. Рибарске, III) = **СУШИЧКА РЕКА**. – Рег. вод, Сек. Према ојкониму *Беласица*, ИмМ. Исп. ор. *Беласица* на југу Македоније, ГАЈ.

БЕЛИ ПОТОК (д. Јерме, III) = **КОЗАРИЦА** п. – Мишк. 78. Синтагматски хидроним. Исп. *Бела вода* (п.) x 5, *Бела река* x 2. По овако именованом воденом току названо је шест ојконима *Бели појок*, ИмМ.

БЕЛИШЕВА РЕКА (д. ЈМ, I). – Име реке је идентично ојкониму *Белишева*, Милић. М. 1, 279. У основи је м. име *Белиш*, Грк. М. Процес именовања је текао од антропонима, преко ојконима *Белишева* *всь у данашњи ојконим *Белишева* до хидронима.

БЕЛОБРЕШКА РЕКА (д. Трнавице, III). – Сек. Име реке је према синтагматском ојкониму *Бели Бреџ*, ИмМ. Ту се налази и мор. *Бели бреџ*, Сек.

БЕЛОГОШ п. (д. 2. Речице, II). – Мишк. 69. Поток је добио име по ојкониму *Белоџош*, ИмМ. То име је сачуванн словенски двочлани антропоним *Белоџош* из *Белоџош* од *Бџлоџос*.

БЕЛОГРАДСКА РЕКА (д. Трстеничке, I). — Рег. вод. Према топониму *Бели град*.

БЕЛОЉИНСКА РЕКА = БЕЛОЊИНСКА РЕКА = ДРАГУШКА РЕКА. — Рег. вод. Према ојкониму *Белољин*, ИмМ.

БЕЛОЊИНСКА РЕКА (л. Топлице, II) = БЕЛОЉИНСКА РЕКА = ДРАГУШКА РЕКА. — Мишк. 68. Према ојкониму *Белоњин*, Мишк. 68, РЈА, а данас *Белољин*, ИмМ. Ојконим је, вероватно, изведен из, нама непознате синтагме, чији је један члап био хип. *Белоња. Данашњи облик ојконима *Белољин*, ИмМ, Сек., је још више удаљен значењем од ранијега и нејасаи.

1. БЕЉАНИЦА п. (д. Ветернице, II) = 2. ДРЕНОВАЧКИ ПОТОК. — Рег. вод. Исп. хид. *Бељаница* пр. Пештана, ор. *Бељаница*, л. и. *Бељан*, РСАНУ. Свим набројаним онимна је семантика заједничка — у визуелном утиску доминира бела боја и представља мотив за именовање.

2. БЕЉАНИЦА р. (л. 1. Врле, I). — Рег. вод. Исп. 1. *Бељаница* п. БЕЉЕВСКА БАРА (п.) (д. Луковице, III). — Мишк. 76. Придевски облик *Бељево*, изведен од л. имена *Беља*, Грк. М., осамостаљен је у функцији топонима. Према њему је, уз апел. *бара*, формирана хидронимска синтагма *Бељевска бара*.

БЕРИВОЈЦИ п. (л. Петрове, III). — Мишк. 83. Као име потока узето је породично име *Беривојци* од л. и. *Беривој*, XI, XIII в. РЈА. Исп. ојк. *Беривојце* код Косовске Каменице, ИмМ, и *Беривојшићца река*.

БЕРИВОЈШТИЦА р. (д. Ветернице, II) = БЕРИВОШТИЦА р. = ГОЛЕМОСЕЛСКА РЕКА. — Злат. 1, 125. Река је именована према патронимичном ојкониму *Беривојце*, ИмМ. Прелазни облик *Беривојска река* није познат. Махала у селу се зове двојако, према варијантама имена реке: *Беривојшићца* и *Беривошћца*, Злат. 1, 125.

БЕРИВОШТИЦА р. = БЕРИВОЈШТИЦА р. — Исп. *Беривојшићца* р.

БЕРИЛОВИЦА п. (д. Нишаве, III). — Мишк. 79. Од антропонимске основе *Берил-*, XIII в. РЈА, Грк. М., изведени су и ојк. и хид., Мишк. 79. Међу румунским антропонимима од словенске основе *Бер-*, Константинеску цитира наше име *Verilo* (стр. 199).

БЕРИЉСКИ ПОТОК (д. Топлице, II) = ТАМНА РЕКА. — Мишк. 69. Према ојкониму *Бериле*, ГАЈ, изведеном од антропонима *Берило*. Исп. *Бериловица* п.

БЕРИН ИЗВОР (п.) (л. Блатанице, III). — Рег. вод. Хид. је од л. и. *Бера*, Грк. М. Насеље *Берин Извор*, Сек. названо је по потоку. Ту се налази мор. *Беринска чука*, Сек.

БЕСНИ ВУК (п.) (д. Алоге, III). — Мишк. 90. Хид. има облик синтагме коју чине квалификатив *бесни* и зооним *вук*. Треба претпоставити да је постојао или постоји мтоп. *Бесни вук*, као метафорично име. Исп. ор. *Бесна кобила*, ГАЈ.

БИВОЛИЦА п. (л. 2. Коритнице, III). — Мишк. 83. Зоонимски тип. Исп. ојкониме: *Бивољак*, *Бивоље*, *Бивоље Брдо*, ИмМ.

БИНАЧКА МОРАВА (р.) (л. сас. JM, I) = **БИНИЧКА МОРАВА** = **БИНЧ МОРАВА** = **МОРАВА БИЧА**. – ГАЈ. Исп. *Биначка река*.

БИНАЧКА РЕКА (д. 2. Големе, I) = **БИНЧАНСКА РЕКА** = **КОПИЉАЧКА РЕКА**. Рег. вод., Урошевић 1, 179. Река је добила име према ојкониму *Бинач*, ИмМ. Ојк. је изведен од антропонимске основе *Бин-*, исп. л. имена *Бинчула*, *Бинчулић*, XIII в. РЈА, а исп. и румунска лична имена *Vinică*, *Vinescu*, *Vineş* и др., Константинеску 202.

БИНИЧКА МОРАВА = **БИНАЧКА МОРАВА**. – Сек.

БИНОВСКА РЕКА (л. 1. Врле, I). – Рег. вод., Трифуноски 1, 208. Према ојкониму *Биновце*, ИмМ. Мтоп. крај реке зове се *Биновска река*, Трифуноски 1, 208. Исп. патрониме: *Бинић*, *Бинички*; ојкониме: *Биниће*, *Бинкељ*, *Биновац*, *Бинач*, ИмМ. Сви наведени оними су деривати антропонимске основе *Бин-*. Види *Биначка река*.

БИНЧ МОРАВА = **БИНАЧКА МОРАВА**. – Вук. 1.

БИНЧАНСКА РЕКА = **БИНАЧКА РЕКА**. – Рег. вод.

БИСЛАВ п. (д. Дојкиначке, III). – Рег. вод. Име потока се не може објаснити ни на који други начин до као други члан неког сложеног антропонима као што су: *Прибислав*, *Себислав*, *Љубислав*, *Дабислав*, Грк. М.

БИСТАР ПОТОК (д. Пасјачке, III) = **БОБОЛОВАЦ п.** – Мишк. 80. Функцију хидронима обавља атрибут *бистар*. У ономастици је он сачувао основно значење старог општесловенског придева *брз*, који је у говорној лексици потиснут значењем 'светао, јасан, чист'. Исп. хидрониме: *Бистџра*, *Бистџрица* у сливу Саве, Дикенман 1, 52; *Бистџрица* у сливу Вардара, Дуриданов 7, 389; *Бистрица* у сливу Дрине, Вуј. Д. 2, 193; више водених токова са именом *Бистџрица*, Безлај 1, 62.

1. **БИСТРИЦА р.** (л. JM, II). – Рег. вод. Ојк. *Бистџрица*, ИмМ, именован је по реци. Хид. има именички облик творен суф. *-ица*. Значење је као код хид. *Бистџар њоџок*. Облик какав има наш хид. и деривати од те основе познати су свим словенским земљама. Има и велики број топонимских деривата од две основе, РЈА, ИмМ. Исп. *Бистџар њоџок*.

2. **БИСТРИЦА р.** (л. Власине, I). – Мишк. 52, Рег. вод. Место се зове по реци – *Бистџрица*, ГАЈ. Исп. *Бистџар п.* и 1. *Бистџрица п.*

БИТВРЂА р. (л. Врле, II). – Река се зове као и ојконим *Битврђа*, Трифуноски 1, 230. Лично име *Битврд* није потврђено, али су елементи *Би-* и *Тврд-* антропонимски. Име *Тврд* записано је у ОБ, Грк. М. *Би-* се јавља као први члан двосложних презимена: *Бичанић*, *Бикешић*, *Билачић*, *Билаловић*, *Биланчић* (употребљавају се и презимена без њега: *Чанић*, *Кешић*, *Лачић*, *Лаловић*, *Ланчић*), ЛПХ, а садрже га и сложена л. имена: *Дабижив*, *Дабислав*, Грк. М. На основу овога може се сматрати да је оним *Битврђа* настао од антропонимског лика *Битврд који је суфиксацијом са *-ја* дао облик *Битврђа* (попут *Радимља*).

БЛАЖЕВСКА РЕКА (л. Белоњинске, II). — Мишк. 66. Према ојкониму *Блажево*, ИмМ, који је дериват антропонимске основе *Блаж-*.

БЛАТАНИЦА р. (л. Јерме, III) = **ЗВОНАЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Према апелативу *блатио*, које је лековито те се по њему насеље зове *Бања, Сек.*, названа је река. Хид. има именички облик, грађен је суфиксом *-ица*.

БЛЕНДИЈА р. = **БЛЕНДИЈСКА РЕКА**. — Рег. вод.

БЛЕНДИЈСКА РЕКА (л. Ал. Моравице, III) = **БЛЕНДИЈА р.** = **ВОШАЧКА РЕКА**. — Мишк. 91. Према ојкониму *Блендија, Сек.*, **ГАЈ**, именовани су и река и мтоп. *Блендијско њоље, Сек.* У основи ојконима је антропонимски, румунски корен *Blend-*, *Blenda*, *Blendă*, Константинеску 205.

БОБОЛОВАЦ п. (л. Пасјачке, III) = **БИСТАР ПОТОК**. — Мишк. 80. Основа *Бобол* — послужила је за извођење већег броја антропонима, нарочито патронима, РСАНУ, и топонима, РЈА. Село *Боболе* познато је још у XIII в. РКС. За ојконимске потврде исп. ИмМ.

БОВАН п. = **БОВАНСКА РЕКА**. — Мишк. 91.

БОВАНСКА РЕКА (л. Ал. Моравице, III) = **БОВАН п.** — Ршум. 1, 131, Рег. вод. Према имену села *Бован*, XVI в. РЈА. Име села је забележио и Вук 3, 337. као *Болван* (са очуваним *л* на крају слога). Потврђени су и ови оними: ојк. *Бован* x 2, ИмМ; патроними *Бован* и *Бованић*, XIX в. РСАНУ.

1. **БОГДАНОВАЧКА РЕКА** (л. ЈМ, I) = **ЖУЖЕЉИНСКА РЕКА**. — Рег. вод., Трифуноски 1, 8. Према ојкониму *Боџдановац*, ИмМ, који се употребљава и са суфиксом *-овце*: *Боџдановце, Сек.* Враће ЕЈ. Ојк. је изведен од л. имена једног од првих досељеника.

2. **БОГДАНОВАЧКА РЕКА** (л. Топлице, II) = **ЈУГ-БОГДАНОВАЧКА РЕКА**. — Ршум. 1, 174, Сек., Ракић. 2, 2. Река се зове према другом члану, личној имену, сложеног ојконима *Јуџ-Боџдановац*, ИмМ. Насеље носи име по легендарном јунаку из Косовског боја.

БОГДАНСКИ ПОТОК (л. Блендијске, III). — Мишк. 91. Ојк. је *Боџданци*, ИмМ. Очекивало би се да је хид. изведен од ојконима у форми **Боџданички*, зато што није уобичајено да се оним изводи суфиксом *-ски* од л. имена, то се одвија преко инфикса *-ов-*. Вероватно је данашњи хид. модификовано првобитно име потока.

БОГДАШЕВАЧКИ ПОТОК (л. 2. Јабланице, II). — Према ојкониму *Боџдашевац*, ИмМ, који је дериват м. имена *Боџдаш*, Грк. М. Податак је са секције, код Мишк. га нема. Ојконимски деривати су: *Боџдаше*, *Боџдашић* x 2, *Боџдашићи* x 3, ИмМ; ор. *Боџдаша*, XIV в. РЈА.

БОГДАШИНСКА РЕКА (л. Вошачке, III). — Рег. вод. Име реке је према непотврђеном микропониму изведеном од антропонима *Боџдаш*, Грк. М.

БОГУЈЕВАЧКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II) = **РАДАНСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Боџујевац*, ИММ, ГАЈ, од л. имена *Боџуј*, XIV в. РЈА.

БОЖУРАНСКИ ПОТОК (л. Топлице, II). Мишк. 69. Поток протиче покрај села *Нова* и *Сџара Божурна*, ГАЈ, Сек., и по њима је добио име. Крај села је мтоп. *Божурско лојзе*. Сви ови оними су деривати фитонима *божур*. Мушко л. и. *Божурин*, XIV в. РЈА, семантички је исто тако везано за име биљке *божур* *Peonia officinalis* која се у овим крајевима гаји. То објашњава постојање још два ојконима у Србији са истом основом: *Божуревац*, *Божурња*, ИММ.

БОЖУРСКИ ПОТОК (д. Алоге, III). — Мишк. 90. Према фитониму *божур*. Исп. *Божурански њошк*.

БОЗОЉИНСКА РЕКА (л. Топлице, II). — Мишк. 65. Према ојкониму *Бозољин*, Грк. М. 2, ИММ. Ојк. је изведен од антропонимске основе. Исп. л. име *Vozolea*, Константинеску 213, и патрониме код нас: *Бозало*, *Бозда*, *Бозић*, *Бозовић*, РСАНУ.

БОЈИНДЕЛСКИ ПОТОК (д. Тесовишке, I). — Сек., Трифуноски 1, 89. Према ојкониму *Бојин Дел*, ИММ. Прву компоненту овог сложеног ојконима чини придевски облик м. имена *Боја* а другу апел. *дел*.

БОЈНИЧКИ ПОТОК (л. 2. Пусте, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Бојник* који је деапелатив, -*бојник* 'храбар војник', РЈА. Исп. патроним *Бојниковић*, XVI в. РЈА и ојк. *Бојниковац*, РЈА.

БОКЛУЦА п. (л. Нишаве, III) = **ТУШТИНА р.** — Мишк. 79. Према турској речи *боклук* у значењу 'нечистоћа'. Употребљава се у нашим говорима и у лексичким дериватима: *боклучар*, *боклучав*, *боклучиши*. Маретић 1, 1–2, помиње име реке *Боклуца* као страно име.

БОЉЕВАЧКА РЕКА (д. Рибарске, III). — Сек., Рег. вод. Према ојкониму *Бољевац*, ГАЈ, ИММ, који се употребљава и у облику средњег рода *Бољевце*, Лубаш 4, 124. Из првобитног значења 'већи' развило се значење 'јачи' које се садржи у компаративу 'бољи'. То значење се чува у словенским антропонима: *Бољebraиш*, *Бољемир*, *Бољерад*; хипокористцима: *Бољеша*, *Бољан*, *Бољеша*; патронимима: *Бољевић*, *Бољевићи*, Маретић 3, РСАНУ, РЈА. Из ове антропонимске базе оформљен је низ ојконима међу којима је и *Бољевац*.

БОЊИНЦЕ п. (д. Лужнице, I) = **МЕЗГРАЈА п.** — Рег. вод. Хид. је идентичан ојкониму *Боњинце*, ГАЈ, који је новијег датума. Село се раније звало *Бојинце* и *Бојница*, Ћирић, 137.

БОРИНАЧКА РЕКА = **БОРИНСКИ ПОТОК**. — Јов. Ј. 4, 9.

БОРИНСКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II) = **БОРИНАЧКА РЕКА** = **БРЕСТОВАЧКИ ПОТОК** = **ВУЈАНОВСКА РЕКА** = **МАЈКОВАЧКА РЕКА**. — Сек., КВС. Према ојкониму који се чува у трима формама, изведен је суфиксима: -*инци* *Боринци*, Сек. Прокупље ЕЈ, -*инце* *Боринце*, ИММ, и -*инац* *Боринац*, РЈА. Основа је л. и. *Бора*. Ојконимске варијанте су: *Борина* x 2, *Бориње*, *Борињци*, ИММ.

БОРИСАВАЧКА РЕКА (л. 1. Јелашнице, I). — Мишк. 49. Према м. имену *Борисав* именован је мтоп. *Борисавац* по коме је река добила име.

БОСАЧКИ ПОТОК (л. Криве, I) = **ГРИЗИМЕЈСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Поток је именован према ојкониму *Босце*, ИмМ. Поред села *Босце* налазе се рушевине манастира *Рђавац*. Урошевић мисли да ће то бити стари манастир *Убожац* „поред кога је вероватно постојало и насеље истог имена” (стр. 14). Од *Убошце* преко *Бошце* добијено је *Босце*.

БОСТАНСКА РЕКА (л. Биначке Мораве, I) = **КИСЕЛА ВОДА** (п.) = 1. **КИСЕЛИ ПОТОК** = **ПРИЛЕПНИЦА** р. = **ПРИЛЕПНИЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Атрибутски хид. настао према турској лексеми *босџан* ’врт, башта; лубенице и диње’, Шкаљић.

БОЧАРСКА РЕКА (д. сас. Планске, II). — Рег. вод. Лексема *бочар* значи ’грнчар’, РСАНУ, из занатске терминологије је, а према немачком „...*Böttcher* ’бондар, бочар’. Ср. грнчар”, Фасмер. Ојконима нема. Мтоп. је вероватно постојао, па је од њега суфиксом *-ска* изведено име реке. Истоимено место — *Бочар* налази се код Новог Бечеја, ИмМ.

БОШЊАЧКИ ПОТОК (л. 1. Јабланице, II). — Рег. вод. Код Мишк. и на географским картама нема учртаног овог потока. Поток је именован према ојкониму *Бошњаце*, ИмМ од етнонима *Бошњак*.

БРАЉИНСКИ ПОТОК (д. JM, III). — Марк. J. 97. Према ојкониму *Браљина*, ИмМ. Придев *браљински*, употребљен у вези са именом села *Браљина*, забележен је у XIV в. РЈА. Из тога времена датира и м. име *Брал*, РЈА од кога је суфиксацијом са *-j* (<*јо*) преко **Браљ* из **Браља* *вѣсь* настао облик ојконима *Браљина* уз наставак *-ина*.

БРАСАЛИЧКА РЕКА (г. ток Брасаљице, I). — Мишк. 46. име није мотивисано неким топонимом. Оно је суфиксални дериват хидронима *Брасаљица* чији је, као ток, саставни део. Имамо случај да су изворишни део реке и њен ток деривати истог корена. Исп. *Брасаљица* р.

БРАСАЉИЦА р. (л. Биначке Мораве, I) = **ЛИВОЧКА РЕКА** = **ЉИВОЧКА РЕКА**. — Мишк. 46. Према ојкониму *Брасаљице*, ИмМ. Ојк. је од породичног имена *Брасаљици* изведеног од антропонима **Брасал* из *Браслав* < *Брајислав*.

БРАТИЛОВСКИ ПОТОК (л. Костадинског, I) = **ШТЕКАЛЕ** п. — Рег. вод. Према имену места *Брајиловце*, ИмМ, које је изведено од л. имена *Брајило*, XIII, XIV в. РЈА.

БРВЕНИЧКИ ПОТОК (л. Туларске, II). — Сек. Поток се спушта са падина оронима *Брвеник*, 1086 м. Сек., протиче кроз село *Криво Дрво* крај кога се налази још један ороним истог имена — *Брвеник*, 878 м. Сек. Поток је назван по њима. У основи оронима је апелатив *брв* ’балван, греда; греда која се поставља преко воде’. Постоје два ојконима *Брвеник* и два *Брвеница*, ИмМ.

БРЂАНСКИ ПОТОК (д. Туларске, II). – Рег. вод. На секцији је учртан поток без имена али је крај њега унет мтоп. *Брђани* на узвишењу од 409 м.

БРЕЗОВИЦА п. (д. ТЕМСКЕ, III) = РОСОМАЧКА РЕКА. – Мишк. 81. Бројна су образовања микротопонима, ојконима и хидронима од фитонима *бреза* *Betula verrucosa*. Међу именима вода у Словенији забележено је 14, Безлај; у сливу Саве – шест, Дикенман, а велики је број и ојконима, ИмМ.

1. **БРЕЗОВИЧКИ ПОТОК** (л. Бањске, I). – Рег. вод. Поток је назван по ојкониму *Брезовица*, ГАЈ, по коме се и микроороним зове *Брезовичка чука*, Сек. Исп. *Брезовица* п.

2. **БРЕЗОВИЧКИ ПОТОК** (д. ЈМ, II). – Сек. Према ојкониму *Брезовица*, Сек., ИмМ. Исп. *Брезовица* п. и 1. *Брезовички њош*ок.

БРЕНИЧКА РЕКА (д. Нишаве, III). – Рег. вод. Река се зове по селу *Бреница*, Дефтер, које је од старе речи *брѣн* чије је значење мотивисано квалитетом замљишта 'блато, кал'. Судећи по суфиксу *-ица* првобитно име реке је било *Бреница*, оно је преузето за име насеља, а касније је извршено преименовање реке према ојкониму *Бреница* и изведен је хид. суфиксом *-ска*. О насељу *Бреница* Скок 1 каже: „Колектив *брѣнѣ* налази се у свим славенским језицима осим у пољском и бугарском. Виши пријевојни степен *брѣнпостоји* само у придјеву *брѣнѣнѣ* потврђен у 14. в. ... Одатле топоним *Бреница* (Србија). Тај се пријевојни степен не налази ни у једном другом славенском језику ... Можда је лексички остатак из предславенскога ...” (под *брна*). Стари ојк. ж. рода *Брена*, XIV в. РЈА, ишчезао је.³

БРЕСНИЦА р. (л. Топлице, II) = 2. **БРЕСНИЧКА РЕКА**. – Сек. Име насеља *Бресница*, Сек., пренето је и на водени ток, а грађено је од фитонима *бресѣ* *Ulmus*.

1. **БРЕСНИЧКА РЕКА** (л. Меровијанске, II). – Сек. Хид. има придевски облик од имена места *Бресница*. Исп. *Бресница* р.

2. **БРЕСНИЧКА РЕКА** = **БРЕСНИЦА** р. – Ракић. 2, 2.

1. **БРЕСНИЧКИ ПОТОК** (л. ЈМ, I) = **ЗАРБИНСКА РЕКА** = **МУХОВСКА РЕКА** = **ТРНОВАЧКА РЕКА**. – Према ојкониму *Бресница*, ИмМ, Трифуноски 1, 85. Исп. *Бресница* р. и *Бресничка река*.

2. **БРЕСНИЧКИ ПОТОК** (д. Точанске, II). – Рег. вод. Поток је назван по ојкониму *Бресник*, ИмМ.

3. **БРЕСНИЧКИ ПОТОК** (л. Арбанашке, II). – Према ојкониму *Бресник*, ИмМ.

БРЕСТОВ ДЕЛ (п.) (л. Винке, II). – Рег. вод. Двочлани хид. чне придевски облик фитонима *бресѣ* и апел. *дел*. Он је идентичан ојкониму *Бресѣов Дел*, ИмМ.

³ „Топоним *Брена* из Жичке повеље као и *Бреница* које наводи П. Скок садржи лексички реликт и представља придјевску изведеницу у ж. роду; *Бреѣн* - на > *Бреѣнна* > *Бреѣна*.” (Матијашећ, 74).

БРЕСТОВАЦ п. (д. Топлице, II). — Мишк. 66. Поток носи име насеља *Брестовац*, ИмМ.

БРЕСТОВАЧКА РЕКА (л. JM, I) = **КУКАВИЦА** р. = **ЛЕПЕНИЦА** р. = **ЛЕПЕНИЧКА РЕКА** = **РАВНОРЕЧКА РЕКА**. — Према ојкониму *Брестово*, Трифуноски I, 186.

1. **БРЕСТОВАЧКИ ПОТОК** (л. Тибушке, I). — Рег. вод. Према мтопониму *Брестовац*.

2. **БРЕСТОВАЧКИ ПОТОК** (д. 2. Пусте, II) = **БОРИНАЧКА РЕКА** = **БОРИНСКИ ПОТОК** = **ВУЈАНОВСКА РЕКА** = **МАЈКОВАЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Према ојкониму *Брестовац*, ИмМ.

БРЗАНКА р. (д. Ветернице, II). — Јов. J. 1, 10. Ојк. је *Брза*, ИмМ. Функцију ојконима *Брза* обавља осамостаљени придев ж. рода из атрибутског онима *Брза река. Тако је било раније име реке. Данашњи облик *Брзанка* р. је секундарно њено име, изведено од ојконима *Брза*.

БРЗОБРОДСКА РЕКА (л. Нишаве, III). — Рег. вод. Према двочланом ојкониму *Брзи Брод*, Дефтер, ГАЈ. Прасловенски придев *брзи* имао је раније, у нашем језику, значење које се сачувало у поимениченом облику на *-ица*: *брзица* „мјесто у потоку на којем вода протјече брзо преко нијеска”, Скок 1. Други сегмент *Брод* је из ст. цсл. *брести*, *бредж* „газити преко воде” са развијеним значењем „мјесто прелажења преко воде”, Скок 1. У нашем ојкониму сачувана су оба значења. Он значи: место на коме се прелази преко воде, газ, али је то и место у реци брзог протицања воде. У оквиру ојконимске синтагме придев *брзи* нема улогу детерминатора топоапелатива *брод*, он је још увек семантички везан за ток воде.

БРИЧИЧКА РЕКА (л. JM, I). — Хид. је према облику ојконима *Бричево*, СН 1879. г., 176. Мештани употребљавају облик *Бричевце*, РЈА, Сек., а данас се званично бележи *Бричевље*, ИмМ. Насеље се налази на каменитим падинама изнад Грделичке клисуре. То поткрепљује присуство основе *бри-* која је у говорима дала неколико лексема. Вероватно се сусрећемо са метафоричном употребом лексеме *брич* 'бријач' (Скок под бријати) у поменутим онимма, са значењем 'који штрчи, шиљат; оштар, каменит'. Наставак *-је* потврђује збирни облик топонима.

БРЛСКА РЕКА (д. Темске, III). — Рег. вод. Ојк. *Брлоџ* је једнак апелативу *брлоџ* 'блато, каљуга'. Апелатив је стара словенска реч грађена исто тако старим прасловенским непродуктивним суфиксом *-оџ*, познатим у малом броју речи (острог, талог, вртлог). Не би се очекивало да се хид. гради од основе апелатива суфиксом *-ска*, пре би се очекивало од целог апелатива, као у *Брлошка Дубрава*, *Брложник*, ИмМ. Није јасно шта је утицало да хид. има ову форму.

БРЊАРЕ п. (д. Кршевице, I) = **БРЊАРКА РЕКА** = **БРЊАРСКА РЕКА**. — Мишк. 47. Ојк. је *Брњаре*, ИмМ, Сек., као и име потока. „*Osnova брњње* 'blato' ... je zelo pogostna toponimična baza ...

primarno ime rek in močvirij. Sbh. hidron. *Brnjavac, Brnjik* (Dickemann ...), top. *Brnj, Brnjavac, Brnjavica, Brnjak ...*, Безлај под *Brnica*. Хид. је грађен суфиксом *-ар*, попут *камењар, мочвар*, који означава својство, особину. Друге две варијанте хидронима су деривати ојконима и новије су форме. Оне су секундарна имена потока. Исп. *Бреничка река*.

БРЊАРКА РЕКА = БРЊАРЕ п. – Трифуноски 1, 25, Злат. 4, 49.

БРЊАРСКА РЕКА = БРЊАРЕ п. – Злат. 4, 49.

БРОДОВИ р. (д. Нишаве, III) = 3. **КАМЕНИЧКА РЕКА** = **КАМЕНИЧКИ ПОТОК**. – Рег. вод. Функцију хидронима обавља апелатив *брод* 'прелаз, газ' у плуралској форми.

БРУСНИЧКИ ПОТОК (л. Габерске, III). – Рег. вод. Име потока је суфиксални дериват онима *Брусница. Лексема *брус*, врста камена, често се јавља у топонимији, а посебно је честа у именима водених токова: *Брусница, Брусник, Бруски Пошок*, Безлај I, 92; у сливу Саве: *Брусник, Брусница, Брусовача*, Дикенман I, 69.

БУВАЧКА РЕКА (л. Шуманске, II). – Мишк. 59. Ојк. је *Бувци*, ИмМ, а ор. *Бувачки вис*, 780 м. Сек. Хид. и ор. су деривати ојконима. Лубаш 4, 62 доводи патронимични ојконим *Бувци* у везу са зоонимом *бува*. Антропонимска основа *Був-* није потврђена.

БУГАРИНОВАЧКА РЕКА (л. JM; II). – Рег. вод. Река није именована према ојкониму јер га нема, већ према, засад, непотврђеном микротопониму *Буџариновац од етнонима.

БУЈИЋКА РЕКА (л. Лопушнице, I). – Рег. вод., Урошевић 1, 214. Према ојкониму *Бујић*, ИмМ, Урошевић 1, 214, који је неизмењени патроним *Бујић*.

БУЈМИРСКИ ПОТОК (д. JM, III). – Мишк. 90. Према ојкониму *Бујмир*, ИмМ, ГАЈ, данас *Алексиначки Бујмир*, ИмМ. То је антропоојконим од м. имена *Бујимир*, Миклошић 2, 135. У непосредној близини, јужније и са леве стране JM палаци се место *Бујимир*, ГАЈ.

БУКОВСЛОГЛАВСКА РЕКА (д. Веренице, II). – Мишк. 55. Према ојкониму *Букова Глава*, XIV в. РЈА, Сек. Двочлани ојконим је састављен од фитонима *бук* 'буква' *Fagus silvatica*, Сим. Д. и апелатива *глава* 'обло, уздигнуто земљиште, брежуљак'.

БУКУРОВАЧКА РЕКА (д. Нишаве, III) = **БАЊДОЛ** р. = **БАЊСКИ ДОЛ** (р.). – Мишк. 83. Према ојкониму *Букуровац*, ИмМ изведеном од рум. м. имена *Висир* „1. *Висир ... vlah din Serbia ...*”, Константинеску 219.

БУМСАВИЧКИ ПОТОК (л. Јелашнице, I). – Рег. вод. Ојк. *Бумсавица* је раштркано, планинско село на висини од 1200 м. Сек. У ИмМ га нема. Судаћи по суфиксу *-ица* ојк. је у почетку био идентичан хидрониму, а касније је дошло до поновног извођења имена реке према ојкониму, те је то ново име *Бумсавички* у придевском виду. Облик *Бумсавица* је, вероватно, изведен од антропонима *Бунисав < *Бунислав* (као *Радосав, Драгосав*; исп. ојкониме: *Драгосава, Миросавци, Радосавци*, ИмМ). Касније промене су испа-

дање вокала *м* и прелаз *н* у *м*: *Бунисавица* > *Бунсавица* > *Бумсавица*. Изгубљена мотивисаност је припомогла мењању фонолошког склопа речи.

БУНАРИНЕ п. (л. 3. Велике, III). – Мишк. 89. Име потока одговара микротопониму грађеном аугментативским множинским суфиксом *-ине*. У основи је апелатив *бунар* „... 'izvir, studenes, tolmun', izposojeno iz turščine ... V sbh. je *bnar* tudi onomastična baza ...” Безлај I под *Бунар*. Исп. име насеља *Бунари* х 4, мтопониме *Бунар*, *Бунарина*, *Бунаришиће*, РЈА.

БУНУШЕВАЧКИ ПОТОК (л. ЈМ, I). – Рег. вод. Према ојкониму *Бунушевце*, Злат. 5, 88, ИмМ. Северно, у сливу Ветернице, налази се насеље *Бунуша*, ИмМ, ГАЈ. Основа *Бунуш-* је антропонимска, исп. р. м. име *Випуш*, Константинеску 222. Семантички паралелизам налазимо у именима села изведеним из наше основе: *Добруша*, *Добрушево*, *Добрушинци* и др., ИмМ.⁴

БУРАДА п. (д. Лужнице, I). – Мишк. 52. Име потока одговара румунском имену *Burada*, вар. *Burădescu*, Константинеску 223.

БУЧАЛО п. (л. Ветернице, II) = **ДОЛИНА** п. – Злат. 1, 125. Ономатопејско име, „на том месту хучи ('бучи') вода”, Злат. 1, 125.

БУЧИНСКА РЕКА (д. Топлице, II). – Рег. вод. Река је добила име према ојкониму *Бучинце*, ИмМ, старији облик *Бучинци*, XV–XVII в. Лубаш 4, 131. Ојк. је мотивисан антропонимом типа *Буч*, *Буча*, у Србији XIII в., Безлај I, 93/94. Исп. притоку *Сутле Буча* и *Бучица* пр. *Буче*, ор. *сiт*.

1. **БУШТРАЊСКА РЕКА** (д. Пр. Моравице, I) = **КОСТАНАЧКА РЕКА**. – Трифуноски 1, 25, Злат. 4, 50. Према ојкониму *Буширање*, ИмМ, Сек. Ојк. се јавља још у два варијантама *Мало Буширање*, Трифуноски 1, 25, Злат. 4, 48. и *Буширење*, Вас. Ј. 1, 173. Карактеристично је да се основа *буши-* не среће у пашој топонимији. У овим онимима имамо албански утицај у изговору групе *би-* као *бу-*. У Албанији се налази хид. *Буширица* пр. Црног Дрима за коју Селишчев каже: „К тому же периоду /XIII в./ относится укрепление албанского элемента в пунктах и местностях, славянские названия которых перешли в албанскую среду и стали произноситься тут с *и* вм. *ы*. – *Бусирица* или *Буширица* – *Пуширица* – речка ...”, стр. 298. „К югу от этой речки лежит село *Бусирица*. *Бусирица*(а) – речка, небольшой приток верхнего Шкумби ...”, стр. 299.

2. **БУШТРАЊСКА РЕКА** (д. ЈМ, I). – Трифуноски 1, 159. Према ојкониму *Буширање*, ИмМ, а код Трифуноског 1, 154. забележено као *Велико Буширање*. То је старије име у коме квалификатив *Велико* уноси дистинкцију према *Мало Буширање* које се налази јужније. Исп. 1. *Буширањска река*.

⁴ „Узимајући назив места за породично презиме *Бунушеви* су дали свој прилог српској култури. *Бунуш* је ром. *bonus* (о:и), данас 'Добрићи' ...” (Павл. М. 1, 312).

ВАКУПСКИ ПОТОК (л. Ал. Моравице, III). – Мишк. 91. Име потока је дериват ојконима *Вакуј*, ИмМ. Финални консонант је безвучно *й* у односу на *ф* из арапске речи *vakuḥ*, која је преко турског *vakif* сачувана у нашим именима места.

ВАЛНИШКА РЕКА (д. Мурговице, I). – Рег. вод. Према ојкониму *Валниш*, ИмМ. Оним *Валниш* се јавља код Пирота и Лесковца и Петровици га сматра старим топонимом карактеристичним за крајеве у којима има румунског живља. Као паралелу наводи румунско *Alniş* од *алун* 'леска; лесков', Петровици I, 160.

ВЕЛИКА КОСАНИЦА (д. сас. Косанице, II). – Ракић. I, 29, Сек. Исп. *Косаница р.* и *Мала Косаница р.*

1. **ВЕЛИКА РЕКА** (д. сас. Вучанске, II) = 4. **ГОЛЕМА РЕКА**. – Мишк. 55.

2. **ВЕЛИКА РЕКА** (л. Драгушке, II) = **ПРЕТРЕШЊАНСКА РЕКА**. – Рег. вод.

3. **ВЕЛИКА РЕКА** (л. сас. Турије, III). – Мишк. 89.

4. **ВЕЛИКА РЕКА** (д. ЈМ, III). – Мишк. 89.

5. **ВЕЛИКА РЕКА** (л. Рибарске, III) = **СРНДАЉСКА РЕКА**. – Рег. вод, Сек.

ВЕЛИКИ ИЗВОР (п.) (д. I. Масурице, I). – Рег. вод.

ВЕЛИКИ ПОТОК (л. Ајдучког, III). – Рег. вод. Наведених осам имена река садрже атрибуте *велика*, *велики* као ознаку субјективног става у одређивању димензија водених токова. Само се у неким јавља квалификатив *велики* као опозитум краћем току – *мала*, *мали* у истом сливу. То је случај са саставницама једне реке: *В. и М. Косаница*, *В. и М. река* саставнице *Вучанске реке* и *Турије р.*

ВЕЉКОВ ПОТОК (д. Јерме, III). – Рег. вод. Према топонимима *Вељкова махала* и *Вељков рид*, Сек., од м. имена *Вељко*.

ВЕНЕЖИЋА ПОТОК (д. Кутинске, III). – Рег. вод. Данас се међу патронимима и топонимима не налази облик *Венежић*. У РЈА је записао м. име *Венџ* из XII в. и презиме *Венежић* са напоменом „само у топогр. називу Венежића село има земље дни 12 ... а сада је пусто”.

ВЕНЧАНИЦА п. (л. Ражањске, III). – Мишк. 93. Ојк. је *Венчац*, ИмМ. Једна од нијанси значења лексеме *венац*, у нашем језику, је 'део планине у коме се сучељавају њене стране; било, гребен; планински ланац'. Ор. *Венчац* и ојк. *Венчане* налазе се у Шумадији. Познате су и шире словенске паралеле, Ковачев I, Зволињски.

ВЕТАНСКА РЕКА (л. Црвене, III) = 2. **СЕЛСКА РЕКА**. – Рег. вод. Према ојкониму *Веџа*, ИмМ, Костић М. 3, 136, названа је река и ор. *Веџанска чука*, 621 м. Сек. Име села *Веџа* помиње се „у Регистру о данцима 1576/77 год.", ор. cit. 138. Ојк. *Веџа* одговара по форми ж. роду придева *веџа* од *веџъхъ*. Овај придев се сачувао у говорима околине Ниша, Пирота, Тимока, са значењем 'извештао, стар', РСАНУ под *веџ*². Ојк. је некада имао уза се апел. *вџь* –

Веџа *вџь* 'старо село', који је ишчезао. Топоними *Веџковац* и *Веџово*, ИММ, РЈА, су деривати антропонима. Исп. хип. *Веџа* и патроним *Веџић*, XIV в. РЈА.⁵

ВЕТЕРНИЦА р. (л. ЈМ, II) = ВЕТРЕНИЦА р. = ДУБОЧИЦА р. = ПОЉАНИЧКА РЕКА. — Мишк. 54. Старо, данас заборављено, име *Веџернице* било је *Дубочица* „... ријека (сад Ветерница) и крај уза њу (од прилике садашњи лесковачки срез) у округу нишком — у споменицима од XII до XIV вијека (Глубочица, Гљбочица, Дљбочица) ...”, РЈА под *Дубочица*. Име *Веџерница* је новије, налазимо га забележено на турским картама 1718 год. Река „*Веџерница* е тјсна и дљбока до 300 м. докъм с. *Вина* (срез Лесковачки) и има посока главно север-југ, поради което е изложена често на ветрове”, Дуриданов 4, 190. Оба имена одговарају изгледу њеиог тока и околног терена. Река протиче кроз клисуру, корита дубоко усеченог у оброике, у зависности од тога сужена, али веће дубине корита и са већом количином воде. Велики број микротопонима и микрооронима је мотивисан семантиком речи ветар. Исп. име врха на Проклетијама 2410 м. у двома варијантама *Веџерник* и *Веџереник*, Цоговић 230. Под лексемом *вијайи*² Скок 1 пише: „*веџар* ... *виџар* 'ventus' ... чини засебну веома раширену лексикологијску породицу. Придјевни на -*џн* *вјеџерни*, поименичен у ж. р. *Веџерна* — *Веџерница* (топоним), *Вјеџерна* *Пода* (диал., Пива Дробњак) ... поименичење на -*ик* *Веџерник* (топоним) ...” Придев *веџерни* значи 'који се односи на ветар, који је у вези са ветром, ветрен'. Сигурно је овај придев имао улогу атрибута па преузевши функцију микротопонима добио је и именички облик — *Веџерник*. Тако је он утицао на формирање хидронима *Веџерница*.⁶

ВЕТРЕНИЦА р. = ВЕТЕРНИЦА р. = ДУБОЧИЦА р. = ПОЉАНИЧКА РЕКА. — Мишк. 54.

ВИДНИШТЕ р. (л. Преслопске, II). — Рег. вод. Лексема *видниште* није регистрована у нашим говорима, РСАНУ. Вероватно је настала као топоапелатив према лексеми *видник* 'место са кога се пружа леп поглед, видиковац'. Суфикс -*иште*, којим се обезжава место, то потврђује. Микротоп је преузет као име реке.

ВИКАЧ п. (л. Присјанске, III). — Мишк. 79. Име потока је оно-матопејско *викач*, *викар* 'онај који производи ларму, буку'.

ВИНКА р. (л. Ветернице, II) = ВИНСКА РЕКА = 9. МАЛА РЕКА. — Сек. Ојк. *Вина* је од придева *винџь словеначко *Виње*, *Вина Гора*, *Вина Вас* < *винџна „елпгично н. пр. *Вина* в Брдах,

⁵ Основу *Веџ-* има хидроним *Веџуњичка река* д. пр. Вардара. О имену ове реке Дуриданов 7, 113 каже: "*Vetunjička reka* zu einem ON *Vetunica ...", претпоставља постојање насеља по коме је река именована, не упуштајући се у објашњење порекла имена.

⁶ Код Маретића 1, 4 имамо изражену сумњу о значењу имена реке „*Веџерница* (или *Вјетрница* ?)” јер је сврстано у категорију имена чије значење није утврдио.

1302 *Вина ... Вино ...* (Безлај под *Вини* п.). Позната су четири насеља *Вина*, два у Србији, наш и код Књажевца, једно у БиХ, једно у Хрватској и ор. *Вина* 530 м. Сек. Ови придеви на -н *вин из *виньнъ* сачувани су „само у топонимастици: *Винагора ...*” (Скок 1 под *вино*). Од нашег ојконима сачињене су две варијанте хидронима придевска са -ска *Винска река* и скраћени именички облик *Винка*. Село *Винска* са потоком *Вински њош* налази се у Босни, а *Винска река* је л. пр. *Тршичке реке*, РЈА, ИММ.

ВИНСКА РЕКА = ВИНКА р. = 9. МАЛА РЕКА. — Мишк. 55.

ВИНСКИ КЛАДЕНАЦ (п.) (л. Петрове, III). — Рег. вод., Мишк. 83. Суф. -ски којим је грађен атрибут *Вински* указује да је грађен од топоапелатива или је метафорично образовање. Исп. *Винка* р.

ВИСОЧИЦА р. (д. Нишаве, III) = ЗАВОЈСКА РЕКА = ЛУКАЊСКА РЕКА = ТЕМСКА РЕКА = ТЕМШТИЦА р. — ГАЈ. Ор. *Висок*, ГАЈ. Придев *висок* се јавља у именичкој функцији у топонимији на нашој територији и то у сва три рода. Са територије Словеније Безлај наводи два потока *Висошки* и *Височки* и низ топонима. Планинском терену одговара овај начин именовања. Наша река протиче падинама планине *Висок*, врх 1588 м. Сек., по којој је добила име.

ВИСОЧНИЦА р. (г. ток *Височице*, III). — ГАЈ. Име реке је свакако дериват мтопонима *Височник. Обе реке — *Височица* и њен г. ток *Височица* су деривати истога корена.

ВЛАДИСЛАВЦИ п. (д. Габерске, III). — Рег. вод. Функцију хидронима обавља патроним. Исп. ојк. *Владиславци* код Осјејка, Лубаш 4, 91.

ВЛАСАЧКА РЕКА = 1. ВЛАШКА РЕКА = ТРСТЕНКА р. = ТРСТЕНСКА РЕКА. — Ник. Р. 1, 159. Ојк. је *Власе*, ГАЈ, из *Влас-је село.

ВЛАСИНА р. (д. ЈМ, I). — ГАЈ, Мишк. 51. Власина је у XVI в. била „највеће дербенско село у кадлуку ...”, Стојановски 84. Данаас су ту формирана три насеља: *Власина Округлица*, *Власина Рид* и *Власина Стојковићева*, ИММ. Ту се налази и ор. *Власина*, 1621 м. Сек. Река је добила име по топониму и орониму. Топ. *Власина* носи у себи значење краја у коме живе *Власи*. Грађен је придевским суфиксом -инт који је исте семантичке категорије као -ов, и јавља се у именима крајева.

1. ВЛАШКА РЕКА (л. Ветернице, II) = ВЛАСАЧКА РЕКА = ТРСТЕНКА р. = ТРСТЕНСКА РЕКА. — Ник. Р. 1, 159. Према етноојкониму *Власе*, Злат. 1, 124.

2. ВЛАШКА РЕКА (л. Барбешке, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Горње Власе*, ГАЈ. Исп. 1. *Влашка река*.

ВЛАШКА ПАДИНА (п.) (л. Алоге, III). — Рег. вод., Мишк. 91. Синтагматски хид. састављен од придевског облика етнонима *Влах* и топоапелатива *падина*.

ВЛАШКИ ПОТОК (л. ЈМ, II). — Мишк. 74. Према етнојкони-
му *Власе*, Мишк. 74, ИММ.

ВОГЕЉ п. (л. Маревске, I). — Рег. вод. Од алб. *vogël* 'мали'.
Исп. име места *Вогељ* у сев. Албапији, Г—К 1853. год.

ВОДЕНИЧКА РЕКА (сас. 3. Каменичке, III). — Рег. вод. Пре-
ма апелативу *воденица*.

ВОДИЦА п. (л. Турије, III). — Мишк. 90. Деминутивни облик
хидроапелатива *вода* обавља функцију имена потока.

ВОДНИ ДОЛ (п.) (л. Нишаве, III). — Мишк. 83. Први члан
синтагматског хидронима *водни* сачуван је у одређеном виду од
водан из *водњн*, са значењем 'место које обилује водом'. Данас се
као топонимски тип употребљава придевски облик на *-ен воден*,
водени.

ВОЈЛОВСКИ ПОТОК (д. 2. Јабланице, II). — Рег. вод. Према
антропониму *Воило* од *Војило* (име Влаха, РКС) формиран је као
прелазни облик микропоним а по њему име потока.

ВОЈНЕГОВАЧКИ ПОТОК (л. Нишаве, III). — Рег. вод. Према
ојкониму *Војнеџовац*, ГАЈ, ИММ, изведеном од словенског имена
Војь-нѣџъ, Грк. М. 3. Под његовим утицајем настала су румунска
м. имена *Voineag, Voineagu*, Константинеску 411.

ВОЈНИЋКИ ПОТОК (л. Косанице, II). — Ојк. је *Војнице*, Ракић.
1, 36 и 37. Ако је ојк. према натрониму *Војница*, РСАНУ, у њима се
осећа утицај румунског изговора наших лексема — антропонима:
Voinesci, Voinic, Voinit, Константинеску 411.

ВОЈНИЧКА ВОДА (п.) (л. Добротишке, II). — Рег. вод. Име
потока је двочлано, састављено од придевског лика лексеме
војник и апелатива *вода*.

ВОЈНИЧКА ДОЛИНА (п.) (л. ЈМ, I). — Рег. вод. Двочлани то-
поним је у функцији имена потока. Исп. *Војничка вода* (п.).

ВОШАЧКА РЕКА (д. Ал. Моравице, III) = **БЛЕНДИЈА** р. =
БЛЕНДИЈСКА РЕКА. — Дакић Б. 13. Према облику *Вошац од хи-
покористика *Воша*, РСАНУ.

ВРАЖЈОГЛАВСКИ ПОТОК (д. Јаворске, III) = **КРИВО-**
БАРСКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према орониму *Вражја глава*, ГАЈ.
Метафорично, двочлано име састављено од придева *вражјн* и оро-
нимског апелатива *глава*.

ВРАНДОЛСКИ ПОТОК (д. Нишаве, III). — Рег. вод. Према
ојкониму *Врандол* из *врани дол* — *врањ* (*врањџь-*) *до* од зоонима
врана *Corvus*. Подаци о имену села су новији, Костић М. 3, 141.
Међу онимима датим код хидронима *Врана*, Дикенман II 161, на-
лази и *Врани дол*.

ВРАЊИЦА р. = **ВРАЊСКА РЕКА** = 3. **ГРАДСКА РЕКА**. —
Карић 736 и 737, Злат. 5, 88.

ВРАЊСКА РЕКА (л. ЈМ, I) = **ВРАЊИЦА** р. = 3. **ГРАДСКА**
РЕКА. — Данашњи ојконим *Врање*, ИММ, Злат. 5, 88, забележен је
у XIII в. као главни град жупе која је називана исто као и град
Вранија и *Врања*. У подацима из XV—XVII в. име града се бележи

и као *Врањ*. Суфиксалне промене које је претрпео наш ојконим током времена обухватају и промену рода. Од облика ж. рода на *-нија* и *-ња* *Врања*, Вук 1, преко скраћеног облика м. рода *Врањ* без наставка, употребљава се већ деценијама облик средњег рода на *-е* *Врање*. Име града *Врања* довођено је у везу са зоонимом *врана* Согвус. Павл. М. сматра да овде није случај супстантивизације облика *врањи* те и ојк. *Врање* не везује за апелатив *врана*. Објашњење види у запису „глаголиџмы врании (крај)” са алтернацијом *в : б* – *born* 'крајина, крајиште' (1, 304). Ово тумачење би се могло односити на наш ојконим с обзиром на његов положај и значај у историјској перспективи. Широко је спектар оних са основом *Вран-* широм наше језичке територије, који се семантички ослањају на придев *ворнъ 'мрк' и зооним *врана*. Хидрониме за које смо сигурни да се не ослањају на неки топоиним без двоумљења ћемо тумачити квалификативом 'враи, тамаи, црн'.

1. ВРБАНСКА РЕКА (д. Трстеничке, I). – Рег. вод., КВС. Према ојкониму *Врбан*, ИмМ. То је придевски облик фитонима *врба* *Salix*, на *-нъ*, код нас сачуван у два ојконима у м. роду а у ср. роду у *Врбно*, Хрв. ИмМ. Нема топонима који би уз овај придевски облик садржавао и апелатив.

2. ВРБАНСКА РЕКА (л. Пр. Моравице, I). – Рег. вод. Према ојкониму *Врбан*, ИмМ. Забележен је у сва три пописа из XVI в., Стојановски 137.

ВРБНИЦА р. (л. Нишаве, III). – Рег. вод. Ојк. је исто *Врбница*, ИмМ. Они су деривати топономастичког апелатива *Врбник* изведеног од фитонима *врба* *Salix*.

ВРБОВИЧКИ ПОТОК (л. Горње, II). – Рег. вод. Име потока је секуидарно, изведено од топонима *Врбовик.

1. ВРЕЛО п. (д. Раховичке, I). – Рег. вод. Апелативски тип.

2. ВРЕЛО р. (л. Нишаве, III) = 2. КОРИТНИЦА. – Сек., Мишк. 83. Хидроапел. *врело* обавља функцију имена реке, а преузео је и улогу ојконима – *Врело*, ИмМ. У Дефтеру је забележен као *Иврела*.

3. ВРЕЛО п. (л. Дојкиначке, III). Мишк. 81. Апелативски тип имена потока.

4. ВРЕЛО п. (д. Бандол, III). – Сек. Апелативски тип.

5. ВРЕЛО п. (д. Црвене, III) = 2. ТОПОНИЧКА РЕКА. – Рег. вод. Апелативски тип.

1. ВРЛА р. (д. ЈМ, I). – ГАЈ. Хид. је у придевском облику ж. рода, који у овим говорима значи 'врлетаи, хитар, брз', РСАНУ. Исп. ор. *Врлаје* у Србији и хид. *Врли њ*, РЈА. Ојк. је именован реком – *Врла река*, XVI в. Стојановски.

2. ВРЛА р. (д. Турије, III). – Мишк. 90. Исп. 1. *Врла р*.

ВРЛИ ПОТОК (л. Темске, III). – Мишк. 80. Са бугарске територије. Исп. *Врла р*.

ВРМЋАНСКИ ПОТОК = ВРМЦА р. = ВРМЦАНСКА РЕКА. – Сек.

ВРМЦА р. = ВРМЋАНСКИ ПОТОК = ВРМЦАНСКА РЕКА.
– Маретић 1, 7.

ВРМЦАНСКА РЕКА (д. Ал. Моравице, II) = ВРМЋАНСКИ ПОТОК = ВРМЦА р. – Ојк. *Врмца*, ИММ. Према податку који имамо код Маретића, хидроним је раније имао исти облик као и ојконим – *Врмца* али и са *-н-* *Врнца*, а касније је изведен придевски облик хидронима *Врмцанска река*. Маретић је помишљао да је име реке ономаџејског порекла, у вези са глаголима *врндаџи* и *врнцаџи* (Маретић 1, 7).

У покушају да етимолошки разјасни топониме *Врњце*, *Врнооколо*, *Врнез*, М. Павловић уочава неке проблеме из фонетике, структуре, семантике, налазећи елементе митолошко-културних утицаја у њиховој номинацији. Према њему, из корена *vorn* – *vor*, чије је основно значење 'рупа, јама', а не новије, сужено, албанско 'ров, гроб', изведени су поменути топоними. У изоморфу *Vorn/Vrn* укључује и топоним *Врњце*, новије *Врњци*. У топонимима као што је *Врмеша*, фонему *м* објашњава као резултат дисимилације *н > м*, а примере са *њ* као постпозитивни утицај (Павл. М. 2, 153).

То што су топоними изведени из корена *Врм-*, *Врн-*, *Врњ-*, који су међу собом варијанте, обавезује нас да их не проучавамо изоловано. Како се већина њих везује за водене објекте, сасвим је извесно да се њихова етимологија изводи из корена који значи *воду* *цег. Веома је важно наћи стару лексему која има значење 'воде' или неки хидроапелатив који би чинили континуитет до данашњих хидронима и топонима. Налазимо их у називу за извор: *врњ*, *арњ*, *рањ* (Шимуновић 1, 258) и у мтопониму са основном *врн-Врница* 'стара локва; околиш' (ор. cit. 239). У источној Србији је сачувана покрајинска реч са основном *врњ-*: *врњава* 'јака киша или обилан снег; невреме, падавине' (РСАНУ; Павл. Љ.). У групу са *н* убрајамо: *Врнез*, *Врница*, *Врнчани* x 2, *Врнчанска река* x 2; са *њ*: *Врњика* *пошок*, ојк. *Врњци*, *Врњачка бања* и др. Трећу групу онима изведених од ове старе хидронимске базе чине они који имају консонант *м* уместо *н*. Ово нас враћа на чињеницу да се стари хидроними, засведочени у Европи, а изведени од корена *цег-/ *цог-, јављају чешће са морфемским елементом *-м-*, него *-н-*. (Исп. Крае, 339). То су: топоним *Врм* у Херцеговини, *Врмбаје* ојк. на падиниана планине Чемерно, наш ојк. *Врмца* и др. Име овога места се пише различито: *Врмђа* (ГАЈ), *Врмца* (ИММ), *Врнца*; *Средна Врмза* (XV в., дефтер). Ове форме су, на први поглед, настале као резултат дисконтинуитета у историјском развоју онима. У ониму је сачуван стари корен, који је означавао хидроапелатив, али је дошло до семантичке испражњености. Забуну ствара морфем *-за* у облику *Врмза*. Њега је могуће објаснити само као елемент који је под утицајем румунског језика. То је румунски суфикс *-ză*, меглено-румунско *-dză*, који се, поред других лексема налази и у речи *rînză* ('сириште') и *rîndză*. Ова лексема је изведена из, исто тако старог корена **reu-* 'тећи'. Овај румунски морфем одговара

албанском деминутивном *-ze*, што нас наводи на помисао да је топоним *Врнез* (исп. *Врнешка река*) можда настао његовим припајањем, а касније идентификован као албански наставак. Управо овај туђи морфем, који је носио у себи фрикативни елемент, омогућио је да се развије, у ситуацији уз умекшани сугласник, прелазна форма **Врмжа* (према саопштењу др. О. Зиројевић, у турском запису овога ојконима може се читати и *ж* уместо *з*, имајући у виду надредни знак у облику дебеле тачке). Из ње је могла да настане *Врмца*. Изједначавање консонаната *ц* и *ђ*, у овим говорима, омогућило је егзистирање обеју форми *Врмца* и *Врмђа*. У употреби су и даље обе варијанте са сугласницима *м* и *н*.

При идентификацији нејасних ономастичких речи важно је њихов семантички садржај поткренити физичко-географским изгледом датог терена. Већина ових објеката је лоцирана у планинским пределима где се налазе и минерални извори, веће водене површине, вртаче, понори. Тежиште које је М. Павловић ставио на значење: рударско окно, рударска јама; минералне воде, — овом анализом се помера искључиво на значење *вода*: вода која понире, подземне воде, минералне воде; а чињеница је да се топли извори налазе у близини рударских јама.

Румунски антропоним *Vrancea* и топоним по њему *Vînceni* и *Vîncioaia* (Иоргу И. 1, 536) су новији оними, настали под утицајем старих топонимских типова са основом **Vrn-*, **Vrm-*. (Овим је објашњење имена *Врмца* у раду Павл. З. 10, 75, прецизније објашњено и измењено).

ВРНЕШКА РЕКА (д. Летничке, I). — Урошевић 1, 192, Рег. вод. Према ојкониму *Врнез*, ИмМ. Говорећи о топониму *Врнези*, Павл. М. сматра да је изведен од *vorn* 'пред, испред' уз албански елемент *-zi* 'црн' (Павл. М. 2, 153). Сматра да и у овом топониму са *Vrn-*, као и у његовим варијантама са *Vrm-*, *Vrn-*, етимологију треба тражити у корену **uer-*. Исп. објашњење код *Врмџанска река*.

ВРТОГОШКА РЕКА (л. ЈМ, I) = **ЂОРЂЕВАЧКА РЕКА**. — Ојконими су *Г.* и *Д. Врџоџиш*; Трифуноски 1, 53, према антропониму *Врџоџиш* < **Врџоџиш*.

1. ВРТОП п. (л. Церовичког, III). — Мишк. 80. Име потока обавља сам апелатив *врџој* 'вртача', РСАНУ.

2. ВРТОП п. (л. Нишаве, III). — Мишк. 83. Исп. 1. *Врџој* п.

ВРЂЕНОВАЧКА РЕКА (д. Турије, III). — Мишк. 90. Одговара ојкониму *Врђеновица*, ИмМ, Сек. Старији облик ојконима — *Врђеновац* записао је Миклошић 1, 140. Ојк. је од л. имена. Земљиште крај реке зове се *Врђеновачке косе*, Сек. Исп. *Врђешница* р., Безлај II 322.

1. **ВРШЕВАЧКИ ПОТОК** (л. Жегранске, I) = **ГОДЕНСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према антропоојкониму *Вршевец*, ИмМ. Исп. л. име *Вршевац* (*Вршевац*). Грк. М. 3, 61. Из топоапелатива *врх*, *врш* развијен је низ деривата у ономастици: *Врш* је град у старој српској држави, XV—XVII в. РЈА; ојк. *Вршац*; хид. *Вршачка река*; ор. *Вршачка чука*, *Вршник* и др.

2. ВРШЕВАЧКИ ПОТОК (д. Топлице, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Вршевац*, ИмМ. Исп. 1. *Вршевачки њојок*.

ВРШНИЧКИ ПОТОК (л. Ветанске, III). — Рег. вод. Према морониму *Вршник*, Сек. Исп. 1. *Вршевачки њојок*.

ВУЈАНОВСКА РЕКА (д. Пусте, II) = БОРИНСКИ ПОТОК = БОРИНАЧКА РЕКА = БРЕСТОВАЧКИ ПОТОК = МАЈКОВАЧКА РЕКА. — Рег. вод. Према ојкониму *Вујаново*, ИмМ од антропонима *Вујан*, Грк. М.

ВУКОВИЈА п. (л. Темске, III). — Рег. вод. Име потока је стара, општесловенска, топонимска форма *Ūlkovuja која је сачувана и у другим словенским језицима. Овај сложени топоним састављен је од зоонима *вук* *Lupus* и облика *вије* од *вијаџи* 'урлати'. О овом типу је писао И. Дуридаиов (исп. Дуридаиов, 8.).

ВУКМАНОВСКА РЕКА (д. Габерске, III). — Рег. вод. Према ојкониму *Вукманово*, ИмМ од м. имена *Вукман*, Грк. М.

ВУЧАНСКА РЕКА (д. Ветерише, II). — Мишк. 55, ГАЈ. Река дотиче са ороњима *Вучанска њланина*, Сек. По ојкониму *Вучје*, ИмМ образовани су и ор. и хид. Старо име села било је *Бучје*, помиње се 1395. г. у даровници књегине Милице манастиру Св. Пантелејмону. Ту се помињу покљоњена села „... с. *Мирошевице*, *Вина*, *Радоњинске међе* (по с. *Радоњица*), *Бучје* (данас *Вучје*)”, Јов. Ј. 1, 15. Речица је планинска и на њој постоји *бук*, *бучје*, те је име села било по њему.

ВУЧИДЕЛСКА РЕКА (д. Ракитске, III). — Према двочланом ојкониму *Вучи дел*, Сек., ИмМ, чији је први део придевски *вучји* од *вук*, а други апел. *дел*, са очуваним -л на крају слога. Исп. ојк. *Вучеделци*, Трифуноски 1, 226. на левој обали *Врле реке*.

ВУЧЈА РЕКА (л. сас. Јерме, III). — Ст.—Мл. Атрибутски оним од зоонима *вук*.

ВУЧКОВ ПОТОК (л. Јаковачке, III). — Рег. вод. Према антропониму *Вучко*, Грк. М.

ГАБЕРСКА РЕКА (л. Гинске, III) = ЛУКОВИЦА р. — Мишк. 76. *Габерска река* извире у Бугарској, својим средњим и доњим током тече местимично крај границе наше земље. Доња ток реке је наш и улива се код села *Луково*. Река је добила име према ојкониму *Габер*, ГАЈ, мотивнсаном фнтонимом *џабер*, *џраб* *Caprinus*, који се налази на Бугарској територији.

ГАВРАНИЦА р. (л. Цепске, II) = ГАВРАНСКА РЕКА. — КВС. Обе варијанте хидронима су суфиксални деривати исте, зоонимске основе *џавран* *Coгvux*. У топонимији има доста деривата од апелатива *џавран* и облика са метатезом *џарван*.

ГАВРАНСКА РЕКА = ГАВРАНИЦА р. — ГАЈ.

ГАГИНСКА РЕКА (л. Ветернице, II). — Рег. вод. Ојк. је у ИмМ регистрован као *Гаџинце*, ИмМ, Ник. Р. 1, 189; упоредо постоји и облик са суфиксом -ци *Гаџинци*, РЈА. Структура ојконима говори да је то патронимски тип ојконима од обљанка *Гаџини*, како су звани чланови породице двојице житеља Алексе и Ристе

Гага, Николић ор. cit. Од исте основе су два ојконима *Гаџић* у Србији, ИММ; име земљишта *Гаџињце* око Београда; ојк. *Гаџе*, Хрв. РЈА.

ГАБИНА ПАДИНА (п.) (л. Рогоз п., III). — Мишк. 80. Функцију хидронима обавља двочлани микротопоним састављен од личног имена и апелатива. Исп. топ. *Гађина пољана*, РЈА.

ГАЗДАРСКА РЕКА (л. Медвеђе, II) = 1. **ГРАБОВНИЦА** р. — Хид. је именован ојкономом *Газдари*, РЈА, Милић. М. 1, 80, данас *Гăздăре*, Лук. М. 390, ИММ. Лексема *џаздар* са значењем 'газда, богат човек' потврђена је у РЈА само примером из XVII в. Вук нема ову реч у Рјечнику. Реч се употребљавала у говорима Србије што нам потврђује ојк. *Газдари*. Ојк. је имао множински облик са значењем места у коме живе богати људи, газде. Данас ојк. има облик средњег рода на *-е Газдаре*. У румунском је сачувано презиме *Газдару* (Скок 1 под *ȝosȝod*), а Иоргу И. 1 наводи то презиме *Găzdaru* и топоним *Găzdarul*.

ГАЈТАНСКА РЕКА (г. ток Газдарске, II). — Мишк. 58, а код Лук. М. 405. *Гајтанска ријека*. „Гајтан, велика ливада између заселка Дебели бријег и Чанићи; ту је била насебина у турско доба с називом Гајтан, по којој је цијело село добило садашњи назив након ослобођења Јабланице од Турака ...”, ор. cit. Према орониму и ојкониму *Гајтан*, Ракић. 1, 31. именована је река. Реч гајтан из грчког *γαίτανόν*, лат. *gaitanum* 'појас' ушла је у наше говоре из турског *gautan*, *kautan*, Шкаљић. Развијен је и глагол *огајтанити*, Вук 1. Називу за планину, планински венац *Гајтан*, изнад села, може да одговара значење 'оно што окружује, обавија'.

ГАНИЧИЦА р. (д. Нишаве, III). — Мишк. 79. У основи хидронима налази се турска реч *gani*, Шкаљић, која значи 'обилато, много'.

ГАРИНСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = 1. **ГОРИНСКА РЕКА**. — Злат. 1, 134.

ГИЉАНСКА РЕКА = **ГЊИЛАНСКА РЕКА**. — Мишк. 46. Према ојкониму *Гиљан* који је варијанта форме *Њиљан*, ИММ.

ГИНСКА РЕКА (д. сас. Јерме, III). — Мишк. 75. Према ојкониму *Гинци*, који се налази у Бугарској где је и извориште реке. Од основе *Гин-* изведен је и ојк. *Гиново*, ИММ, и ор. *Гиново брдо*, РЈА, Сек. Основа је антропонимска, м. име *Гин* забележено је у XIV в. РЈА, а развијена су и презимена *Гиница*, *Гинић*. РЈА. Исп. име реке *Голем Гиновец* пр. Брегалнице, Дуриданов 7, 161.

ГЛАСОВИЧКА РЕКА (л. сас. 2. Пусте, II) = **ЗЛАТИЦА** р. = **ЗЛАТНА РЕКА** = **КОЊУВАЧКА РЕКА** = 15. **МАЛА РЕКА**. — Рег. вод. Према ојкониму *Гласовик*, ИММ. Лексема *џласовик* се не налази регистрована у нашим речницима, РСАНУ, РЈА. Не можемо је повезати са застарелом речи *џласовник* 'гласник', РСАНУ, јер се то не може потврдити. Није јасно да ли се ојк. развио од претходног облика *џласов-*, ни за њега нема примера. Тако и сама семантика остаје нејасна. Ако је реч о примарном хидронимском

образовању можда је у питању ономатопеја – *Гласовик ѿшок* 'гласовит, бучан'. Јасно је само то да ојк. и хид. у основи имају лексему *џлас*.

1. ГЛОГОВИЦА р. (л. Рудињске, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Глоџовац*, ИмМ, изведеном од фитонима *џлоџ* *Crataegus*, Сим. Д.

2. ГЛОГОВИЦА р. (д. ЈМ, I). – Ојк. има исто име као река – *Глоџовица*, Сек. Исп. 1. *Глоџовица* р.

ГЛОМАНСКИ ПОТОК (л. Власне, I). – Мишк. 53. Микропоним није познат. Основу *џлома-*, која је ономатопејска, налазимо код *џломой*, *џломай* 'бука, чалакање' од глагола *џломашаши* (Скок 1 под *џламаза*).

ГЛОШКА РЕКА (л. 1. Бањске, I) = СТАРИ ГЛОГ (п.). – Злат. 7, 113, Трифуноски 1, 116. Према одређеном фитониму *џлоџу*, *Crataegus* који је називан *Сџари џлоџ*. Та синтагма је преузета као ојконим *Сџари Глоџ*, ИмМ.

ГНОЈИШКА РЕКА (г. ток 1. Јелашнице, I). – Према морониму *Гнојшише*, Мишк. 49. *Гнојшише* значи место, обично удубљење у коме се сакупља гној, ђубриво. Безлај напомиње поводом имена *Гнојевец* да се овај тип имена „појавља само у ledinskih imenih in v imenih manjših gozdnih potokov ...”

ГЊИЛАНСКА РЕКА (л. Биначке Мораве, I) = ГИЉАНСКА РЕКА. – Мишк. 46, Милић. Ч. 1, 34. Према ојкониму *Гњилане*, ИмМ, који се јавља и у овим варијантама: *Гњилане*, *Гњивљане*, РКС, и у м. роду *Гиљан*, Мишк. 46. У XIV в. се место звало Морава: „Овде се 1342 бавио краљ Душан, и тада се место називало Морава”, Станојевић. Од 1394. г. место се зове *Гњивјани*, али се име *Морав* сачувало до почетка 19. века, оп. cit. Семантику имена реке одређује квалитет и врста земљишта: *гњила*, *гњила* су називи за врсту земље, за глину, РСАНУ. Исп. *Гњилански ѿшок*.

ГЊИЛАНСКИ ПОТОК (л. Присјанске, III) = ГЊИЛЕНСКИ ПОТОК. – Рег. вод. Поток је добио име према насељу *Гњилан*, ИмМ и *Гњилен*, Георг. С. 2,204, крај кога протиче. Исп. *Гњиланска река*.

ГЊИЛЕНСКИ ПОТОК = ГЊИЛАНСКИ ПОТОК. – Мишк. 80. Према ојкониму *Гњилен* варијанти форме *Гњилан*, ИмМ.

ГОВЕДАРНИК п. (д. 1. Студенске, II). – Према апелативу *џоведарник* из пастирске терминологије.

ГОВЕДАРСКА РЕКА (д. ЈМ, I). – Име реке је изведено од ном. агентис *џоведар*. Хид. спада у категорију пастирских термина.

ГОДЕНСКИ ПОТОК (л. Жегранске, I) = 1. ВРШЕВАЧКИ ПОТОК. – Рег. вод. Према ојкониму *Годен*, ИмМ. Сам ојк. је антропонимског типа: *Годен* м. име, *Годеновић* презиме, XIII, XIV в. РЈА.

ГОЈМАН р. (г. ток 2. Топовичке, III). – Ршум. 1, 151. Име реке је од придевске форме *Гојманј* од л. имена *Гојман* (чине га фрагменти *Гој(а)* и *-ман*, исп. *Вукоман*, *Радоман*).

Квалификативом *голем* у значењу 'велики' именовано је једнаест хидронима.

1. ГОЛЕМА РЕКА (л. Пр. Моравице, I). – Злат. 9, 177.
2. ГОЛЕМА РЕКА (г. ток Биначке Мораве, I) = ЈЕЗАВА р. = КЉУЧЕВА р. = КОРБУЛИЋКА РЕКА. – Урошевић 1, 179.
3. ГОЛЕМА РЕКА (д. Цепске, II). – Рег. вод.
4. ГОЛЕМА РЕКА (д. сас. Вучанске, II) = 1. ВЕЛИКА РЕКА. – Рег. вод.
5. ГОЛЕМА РЕКА (г. ток 2. Јабланице, II). – Рег. вод.
6. ГОЛЕМА РЕКА (д. сас. 2. Пусте, II) = СТАТОВАЧКА РЕКА. – Мишк. 61, Станојевић.
7. ГОЛЕМА РЕКА (д. сас. Девчанског, II). – Рег. вод.
8. ГОЛЕМА РЕКА (л. Нишаве, III) = ЈЕРМА р. = СУКОВСКА РЕКА. – Мишк. 77.

ГОЛЕМА ДОЛИНА (п.) (д. 2. Јабланице, II). – Мишк. 59.

ГОЛЕМИ ПОТОК (д. сас. Биначке, I). – Рег. вод., Ракић. 202.

ГОЛЕМОСЕЛСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = БЕРИВОЈШТИЦА р. = БЕРИВОШТИЦА р. – Мишк. 54. Према ојкониму *Големо Село*, ИмМ., Мишк. 54.

ГОЛЕШНИЧКА РЕКА (л. ЈМ, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Голешница*, ИмМ. Ојк. је формиран од лексеме *голеш* 'камени-то, необрасло место, голет', РСАНУ.

ГОЛОСТЕНКА р. (д. Турије, III) = ГОЛОСТЕЊСКА РЕКА. – Мишк. 90, Рег. вод. Према имеу брда из кога извире – *Гола сће-на*, Сек.

ГОЛОСТЕЊСКА РЕКА = ГОЛОСТЕНКА р. – Костић. М. 1, 457.

ГОЛСКА РЕКА (д. Лужнице, I). – Мишк. 52. У близини је брдо *Голаш*, Сек. Од исте основе *гол-* изведено је име реке.

ГОРЕЛИ п. (д. Алоге, III). – Мишк. 90. Хид. је дериват основе *гор-*. Исп. ојконим *Погорелица*, ИмМ. Семантичку паралелу чине ојконими *Палеш* и *Пожарање*, ИмМ.

1. ГОРИНСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = 1. СТУДЕНА РЕКА = 1. СТУДЕНСКА РЕКА. – Сек. Исп. 2. *Горинска река*. Услед демотивисаности имена *Горинска река* дошло је до преименовања према семантички јасном топониму *Гарина* 'посечена шума' у *Гаринска река*, Злат. 1, 134.

2. ГОРИНСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = ГОРЊАНСКА РЕКА. – Сек. Име реке је изведено од ојконима *Горина* који је у XIV в. забележен као *Горино*: „Југа приложи Ћ гљбочици село Горино и село Седљарци ...” (ГЛСУД 24, 274). Ову топооснову *горин* не можемо довести у везу са *гора* 'планина' јер би придев био 'горски'. Не може се повезати ни са прилогом *горе* који даје придеве *горњи* или топониме: *Горња*, *Горане*, *Горани*, *Горанце*, ИмМ. Обе варијанте и *Горино* *село и *Горина* *вас су секундарне творевине од имена воденог тока *Горина*. Хид. истога образовања *Горина* налази се у Украјини у сливу Дњепра: „Именно форма Го-

рина, с которой мы должны считаться как с наиболее авторитетным древним названием реки *Горыни*, оказывается удивительно близкой некоторым другим формам, которые уже никак не могут быть объяснены в рамках славянского как производные с суффиксом *-ин(а)* от **ǵora ...* (Трубаčov 1, 234). Аутор даље сматра да је форма *Горина* сачувала „звучковий состав дославянској форми **gerin-*“ и повезује је „с иллирийским топонимима — *Џерровн*, в стране иллирийског племена дассаретов (Македонија, близ озера Охрид), а также *Gerunium* в Апулији”, оп. cit. Семантичко прожимање континуаната двају корена **guer-* и **guor-* омогућује успостављање етимолошке везе са кореном **guer-* 'гротло, извор' преко илирских топонима. Исп. Павл. 3. 11.

ГОРЊА РЕКА (д. Шуманске, II). — Рег. вод. Атрибутски хид. у коме одредба *ǵорња* одређује положај воденог тока у односу на друге блиске објекте.

ГОРЊАНСКА РЕКА = 2. ГОРИНСКА РЕКА. — Мишк. 55. Придев *ǵорњанска* односи се на горње крајеве, на горњане, те даје значење: река која притиче из горњана, горњег насеља, РСАНУ.

ГОРЊОДРАГОВЉАНСКИ ПОТОК (л. Кутинске, III). — Рег. вод. Према ојкониму *Горње Драговље*, ИмМ. Двочлани ојконим састављен је од одредбе за место *ǵорњи* и топонима *Драговље*. Од м. имена *Драговоља*, XV в. РЈА, преко форме *Драговља* уз суф. *-је* као ознаку збирности, начињен је топ. *Драговље*.

ГОРЊОМАТЕЈЕВАЧКИ ПОТОК (л. Бродови, III) = САСТАВЦИ п. — Рег. вод. Према ојкониму *Горњи Мајејевац*, ИмМ, састављеном од одредбе за место *ǵорњи* и патронимске форме *Мајејевац* из *Мајејевици*.

ГОРЧИНОВИЦА п. (г. ток 1. Пусте, I). — Мишк. 52. Од л. имена *Горча*, *Горчин*, Грк. М. преко придевског облика *Горчиново*, у топонимском значењу, формирано је име потока.

ГОСТУШКА РЕКА (д. Темске, III). — Према ојкониму *Госџуша*, ИмМ од **Госџуша вьсь* из л. имена *Госџуша*, РЈА.

Следећих шест хидронима су деривати фитонимског корена. Фитоним *ǵраб* *Carpinus* дао је низ топонимских варијаната, а преко топонима и хидронимских варијаната.

ГРАБОВАЦ п. (л. Нишаве, III). — Мишк. 84. Према ојкониму *Грабово*, ИмМ.

ГРАБОВАЧКИ ПОТОК (д. Точанске, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Грабовац*, ИмМ.

ГРАБОВИЦА р. (л. ЈМ, I) = 8. МАЛА РЕКА = ТУЛОВСКА РЕКА. — Мишк. 51. Према ојкониму *Грабовац*, ИмМ.

1. ГРАБОВНИЦА р. (л. Медвеђе, II) = ГАЗДАРСКА РЕКА. — Мишк. 58. Према ојкониму *Велика Грабовница*, ИмМ.

2. ГРАБОВНИЦА р. (д. Топлице, II) = ГРАБОВНИЧКА РЕКА. — Мишк. 67, Ракић. 2, 2. Према ојкониму *Грабовница*, ИмМ, Сек.

ГРАБОВНИЧКА РЕКА = 2. ГРАБОВНИЦА р. — Ракић. 2, 2, Сек. Прокупље ЕЈ.

ГРАБУЈЕВАЧКИ ПОТОК (л. Беласичке, III). — Сек. Према непотврђеном мтопониму од фитонима *џраб* *Carpinus* — *Грабујевац.

Лексема *џрад* се често јавља као основа у топонимским дериватима.

ГРАДАЧКА РЕКА (л. Белоињске, II). — Мишк. 66. Од мтопонима *Градац.

ГРАДАЧКИ ПОТОК (д. Нишаве, III). — Према мтопониму *Градац*, Сек.

1. ГРАДАШНИЦА р. (л. Орашачке, II). — Рег. вод. Хид. је изведен од *џрад-ска река* преко *Градашиница у *Градашница*.

2. ГРАДАШНИЦА р. (д. 1. Бањске, I). — Злат. 7, 114.

3. ГРАДАШНИЦА р. (д. Ветернице, II). — Сек.

4. ГРАДАШНИЦА р. (л. Нишаве, III). — Мишк. 79.

5. ГРАДАШНИЦА р. (л. Ал. Моравице, III). — Марк. J. 1, 36, Дакић Б. 13.

ГРАДИШИЦА р. (сас. Воденичке, III). — Рег. вод. Према топониму *Градишије*.

ГРАДИШТАНСКА РЕКА (д. Преслопске, I). — Рег. вод. Према топониму *Градишије*.

ГРАДИШТЕ п. (д. 2. Пусте, II). — Мишк. 62. Топоапелатив *џрадишије* у функцији имена потока.

ГРАДЊАНКА РЕКА = ГРАДЊАНСКА РЕКА = ГРАЂАНСКА РЕКА = КРУШЕВОГЛАВСКА РЕКА = КРУШОГЛАВСКА РЕКА. — Злат. 1, 128. Према ојкониму *Градња*, Злат. 1, 128.

ГРАДЊАНСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = ГРАДЊАНКА РЕКА = ГРАЂАНСКА РЕКА = КРУШЕВОГЛАВСКА РЕКА = КРУШОГЛАВСКА РЕКА. — Мишк. 54. Према ојкониму *Градња*, ИмМ. Од придевског облика ж. рода *џрадњн*, *џрадна* и суфикса *-ја* формиран је топоним *Градња вџь* из кога је сачуван данашњи облик ојконима. Од ојконима *Градња* су различитим суфиксима формиране две варијанте имена реке *Градњанка* и *Градњанска*. Трећа варијанта *Грађанска река* је изведена од *џрађанин*, те јој је и семантика мало померена.

1. ГРАДСКА РЕКА (д. Власине, I) = ГРАЦКА РЕКА. — Рег. вод. Према апелативу *џрад*. Ту се налази ојк. *Градска*, ГАЈ, ИмМ, који је осамостаљена придевска форма из атрибутске везе, рецимо, *Градска махала.

2. ГРАДСКА РЕКА (д. 1. Врле, I). — Мишк. 49. Према апелативу *џрад*. Ту се налази и мороним *Градишије*, ор. сит.

3. ГРАДСКА РЕКА = ВРАЊСКА РЕКА = ВРАЊИЦА РЕЧИЦА. — Злат. 5, 88.

ГРАЂАНСКА РЕКА = ГРАДЊАНКА РЕКА = ГРАДЊАНСКА РЕКА = КРУШЕВОГЛАВСКА РЕКА = КРУШОГЛАВСКА РЕКА. — Злат. 1, 128.

ГРА(Х)ОВСКА РЕКА (л. ЈМ, I). — Мишк. 51, Рег. вод. Према ојкониму *Граово*, ИмМ од фитонима *џра(х)* *Phaseolus*, Снм. Д.

ГРАЦКА РЕКА = 1. ГРАДСКА РЕКА. — Мишк.51.

ГРАЧАНИЦА р. (д. Турије, III). — Мишк. 89, Рег. вод. Раширени су и бројни топоними *Грачиани*, *Грачаница* грађени од апелатива *градь* преко деминутива *градац* „двоструким деминутивним суфиксом: *градџац*, ген. -*џа* и -*ица* ...“ (Скок 1. под *гра̑д²*). Исп. *Грачаница* пр. Савиње, *Грачаница* пр. Оплогнице (Безлај I 193), река код Никшића *Грачаница*, РЈА.

ГРАШИШКИ ПОТОК (д. Лепенице, I) = СРНЕЂЕДОЛСКИ ПОТОК. — Рег. вод. према мтопониму *грашишије*, место на коме расте *грах*. Исп. *Граховска река*.

ГРБЕЉ п. (л. Ветернице, II). — Мишк. 54. Основу *грб-* из не. **ger-* 'окретати' налазимо и у ојкониму *Грбе*, ИмМ. Код Скока 1. под *грб²* пише „... у славицама не. коријен *ger 'окретати' раширен (је) формантом *б* у ништичном пријевоју ...“ Грађен је старим типом суфикса -*ел*, исп. *Вођељ* п.

ГРДЕЛИЧКА РЕКА (д. ЈМ, II). — Сек. Према ојкониму *Грделица*, ГАЈ, ИмМ, од прасл. *гърдѣ* из не. *ghreu 'оштар' са формантом -*gh-*. Основа *гърд-* проширена суфиксом -*ел* дала је примарни ојим *Грдел* из кога је суфиксом -*ица* грађен ојк. *Грделица*. Исп. ојк. са истом основом *Грдица* код Краљева, ИмМ.

ГРЕЈАЧКИ ПОТОК (л. ЈМ, III). — Према ојкониму *Грејач*, ИмМ. Мишк. бележи *Греач* и *Греачки њошок*, стр. 89. Није јасно како је настао ојк. *Грејач* иако је веза са *грејаши* видна.

ГРИЗИМЕЈСКИ ПОТОК (л. Криве реке, I) = БОСАЧКИ ПОТОК. — Рег. вод. Податак се не налази на географским картама ни у РЈА. Име потока је према ојкониму *Гризиме*, ИмМ. У понису из ОБ 1455. год. записано је име села „насељена мезра *кризица*. Данашње село *Гризиме* ...“, стр. 201. Поводом тога ојконима Пешикан 2, 18. каже: „*Гризимах* или *Гризимех*, *Крузма(х)* сад *Гризиме* (Топоница). Урошевић претпоставља стари лик *Гризимех* (у тефтеру је, ваљда писарском омашком, *крузмас*, тј. дата је тачка испод крајњег слова, чиме се *х* претвара у *ц*).“ Ојк. је грађен од надимка; исп. надимке *Гризимајковци* и *Гризикосковци* из околипе Прилепа, Иванова 54.

ГРКИЊСКА РЕКА (л. Кутинске, III). — Рег. вод. Према ојкониму *Гркиња*, ГАЈ, ИмМ, од етника ж. рода *Гркиња*.

ГРОЗНАТОВСКИ ПОТОК (д. 2. Црвене, III). — Рег. вод. Према патронимском типу ојконима *Грознајовци*, ИмМ, Сек. Основа хидронима је словенска лексема *гроза* 'претња, страх'.

ГРОТСКИ ПОТОК (д. 1. Врле, I). — Мишк. 49. према апелативу *грош* именовани су брдо *Грошник*, Мишк. 49. и поток — *Грошски њошок*. У селу Дреновац, у Пољаници, налази се мтоп. *Грош* 'заобљени планински врх', Злат. I, III.

ГРУАЧ п. (л. 1. Јалашнице, III). — Рег. вод. Једно значење одреднице *грохош* је 'ситно камење', Скок 1. Међу бројним дериватима ове лексеме, цитирана је покрајинска реч, из Лесковца, *груач* 'шљунак, белутак'. Значење речи *груач* дао је Златановић

„*gruč* (грувач), м ситно камење одломљено од стене; земља измешана са ситним камењем. Тај ми њива не рађа јер је сам груач” (Злат. 6, 131). На основу овога објашњења значење имена потока је ‘каменити’, при чему се има у виду специфични облик камена.

ГРУБИНА РЕКА (д. сас. Јерме, III). – Ст.–Мл. 183. Од антропонима *Груб*, *Грубе*, Грк. М.

ГРЧКИ ПОТОК (г. ток Љуптенске, II). – Мишк. 90, Рег. вод. Име потока је у придевској форми од етника *Грк*. На територији Србије и Македоније има доста топонима и ојкоинима изведених од овог етника.

ГУБЕТИНСКА РЕКА (д. Топлице, II). – Мишк. 69. Према ојкониму *Губеџин*, ИмМ. Корен *Губ-* је чест у ономастици. Сусреће се у надимцима, патронимима, топонимима, називима река, РЈА, ЛПХ, ИмМ. Он је контипуанта индоевропског корена **ge-ubh-* ‘савинути’. Из тога корена развило се више значења: имена за разне врсте гљива, за сунђер, за болести – израслина на телу. Семантички садржај антропонима је „увредљива метафора за људе”, Скок 1 под *џуба*. Топоними су најчешће изведени од антропонима: *Губашево*, *Губеш*, *Губеџин*, РЈА, ИмМ.

ГУБЕШКИ ПОТОК (л. Темске, III). – Мишк. 80. Према ојкониму *Губеш*, РЈА. Исп. *Губеџинска река*.

ГУВНИШТЕ п. (д. ЈМ, I). – Рег. вод. Поток се зове као и насеље *Гувништије*, ИмМ. То је чест мтопоним изведен од апелатива *џувно*. Суф. *-штије* успоставља координацију апелативског значења са одређеним земљиштем.

ГУЊЕТИНСКИ ПОТОК (д. Ломничке, I). – Рег. вод. Према ојкониму *Гуњеџина*, ИмМ. Ова основа је продуктивна у стварању ојконима, ИмМ. Зна се за презимена *Гуњача*, *Гуњачић*, РСАНУ. Од лексеме *џуњ* формиран је аугментативски лик ојконима *Гуњеџина*.

ГУШАВАЦ п. (л. 3. Велике, III). – Мишк. 89. Апелатив *џуша*, *џуше*, а можда и сам облик *Гушавац* употребљен је у значењу: сужени део као место извирања воде, гротло, ждрело. Извор у рудничком крају зове се *Гуше*, РЈА.

ДАБИНОВАЧКА РЕКА (д. 3. Бањске, II). – Мишк. 67. Према ојкониму *Дабиновац*, ИмМ, изведеном од м. имена *Дабин*, Грк. М., преко породичног имена. Данас има презиме *Дабиновић*, РСАНУ.

ДАБИШЕВАЧКА РЕКА (л. Криве, I) = **КРЕМЕНАТА** р. – Рег. вод. Према ојкониму *Дабешевац*, ИмМ, од патронима *Дабишевици*, *Дабишевице* из л. имена *Дабиша*, Лубаш 4,124. Старија форма л. имена је *Дабижив*, сачувала се у ишчезлом имену овога села *Дабиживовци*, XV в. Урошевић 37.

ДАКИ ПОТОК (л. 2. Каменице, II). – Мишк. 62. Хид. је састављен од краћег придевског облика м. имена *Дак*, XVI в. РЈА, Вук 1. и апелатива.

ДАНИЛОВА РЕКА (л. сас. Јошанске, II). — Сек. Од л. имена *Данило*, Грк. М.

ДАРКОВАЧКА РЕКА (л. I. Градске, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Дарковац*, РЈА, *Дарковци*, Лубаш 4, 124. Патронимски тип ојконима, изведен од м. имена *Дарко*, Грк. М. 3, РЈА.

ДАШНИЧКИ ПОТОК (д. Голешничке, III). — Рег. вод. Два ојконима *Дашница*, ИмМ, налазе се у близини, — један крај овог потока а други код Александровца. Исто се зове и речица у Босни и „гора у Босни”, РЈА. Име потока је изведено од ојконима. Поводом хидронима *Дашенца*, Безлај каже: „Та имена niso dovolj jasna; prim. sbh. *Dašnica*, prtok Save ... top. *Dašnica* dvakrat in g. i. *Dašnik* ... sbh. *Dušnica* ... Sodeč po sufiksih *-nica* in *-nik* je pri zgornjih slovenskih in srbohrvaških imenih komaj mogoče misliti na izvedbo iz antroponima **Dach(a)*, **Daš(a)*.”

ДЕАНЧИНА РЕКА (д. Власине, I). — Мишк. 52. Образовање хидронима текло је од м. имена *Деан* преко хипокористика *Деанча* у *Деанчина река*.

ДЕБЕЛИ ДО (п.) (д. I. Врле, I). — Мишк. 49. Мтоп. *Дебели до* врши функцију имена потока. Придев *дебели* даје значење 'простран, широк, велики'.

ДЕБЕЛИ ЛУГ (п.) (д. Дубоког, II). — Рег. вод. Мтоп. у функцији имена потока. Исп. *Дебели до* (п.).

ДЕВОТИНСКИ ПОТОК (д. сас. Врањске, I) = КРСТИЛОВИЦА р. — Мишк. 48, РЈА. Према имену села *Девотиин*, Мишк. 48, за које се каже да је „нестало у XIX веку”, Стојановски 85. Ојк. је настао од хипокористика *Дёвоиша*. Суф. *-оша* је редак у „хипокористцима од двочланих прасл. личних мушких имена: *Радоиша* од *Радомир*, одатле презиме *Радоишић* ... *Његоиша* од *Њеѓослав/Њеѓован*, одатле придјевски топоним *Њеѓоишин* ...”, Скок I. У селу *Дреновац* налази се мтоп. *Мали Девотиин*, Злат. I, 112, а то је у суседству ојконима *Девотиин*.

ДЕВЧАНСКИ ПОТОК (I. сас. 2. Богдановачке, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Девча*, ИмМ, Г. и Д. *Девча*, РЈА из *Девча вьсь од *девица*. Презимена су *Девчић*, *Девчанин*, РСАНУ.

ДЕДИН ДО (п.) (д. Темске, III) = I. ЗЛИ ДОЛ (п.) = ЗЛИ ДОЛСКИ ПОТОК. — Мишк. 82, Рег. вод. Апел. *до* одређен је придјевском одредбом у м. роду *Дедин* од м. имена *Деда*, *Дедо*, Грк. М. 3, 97, РЈА. Ова основа је заступљена у хидронимији и топонимији. Исп. имена вода: *Дједин пошок*, *Дедина*, *Дједина Млака*, *Дједина Ријека*, Дикенман I 97; *Дедина река* (према селу *Дедино*), Дурданаов 7, 195. У неким случајевима може доћи до мешања са термином сродства *деда*.

ДЕДИНА ДОЛИНА (п.) (д. Власипе, I). — Рег. вод. Исп. *Дедин до* (п.).

ДЕДИНАЧКА РЕКА (д. Грабовничке, II). — Рег. вод. Име реке је према ојкониму *Дединац*, ГАЈ, ИмМ, од м. имена *Дед*, *Деда*. Исп. *Дедин до* (п.).

ДОРИН ПОТОК (д. Послонске, III). — Рег. вод. Име потока је атрибутско, изведено од хипокористика *Дора*.

ДРАГИДЕЛСКА РЕКА (д. Статовачке, II). — Мишк. 61. Према ојкониму *Драги Део*, ИмМ, ГАЈ. Први члан овог онима *Драги* је придевски облик у одређеном виду, одговара данашњем облику *Драгов*.

ДРАГОБУШКА РЕКА (л. Влашке, I). — Злат. 1, 123. Према антропоојкониму *Драгобужде*, ИмМ. Исп. *Тибушка река*.

ДРАГУШИЦА р. (д. Пр. Моравице, I). — Рег. вод. Ојк. *Драгушица*, ИмМ. Мушко име *Драгуш* занисано је у споменицима XIII, XIV в. РКС, Грк. М. 3, 90. Од њега су, преко двочлане форме *Драгушка вьсь, настали оними *Драгушица*.

ДРАГУШКА РЕКА (л. Тошлице, II) = БЕЛОЉИНСКА = БЕЛОЉИНСКА РЕКА. — Ракић 2, 2, КВС. Према антропоојкониму *Драгуша*, РЈА, данас *Г. и Д. Драгуша*, ИмМ. Исп. *Драгушица* р.

ДРАЖЕВСКА ПАДИНА (п.) (д. Нишаве, III). — Мишк. 84. Поток се зове по мтопониму који је изведен од антропоојконима *Дражево*, Сек.

ДРАЈИНСКА РЕКА (л. Јерме, III). — Рег. вод., Сек. Хид. је дериват ојконима *Драјинце*, ГАЈ, Сек., који је изведен од м. имена *Драја*, XIV в. РЈА. Овај антропоним је послужио као основа за стварање низа антропонимских варијаната, РЈА, РСАНУ, који су потпомогли образовање топонимских деривата, ИмМ, карактеристичних за терен Србије.

ДРАЧКА РЕКА (д. ЈМ, III). — Мишк. 91. Од фитоапелатива *драч* *Paliurus*, Сим. Д.

1. ДРВОДЕЉСКА РЕКА (л. Шуманске, II). — Мишк. 59. Хид. је дериват ојконима *Дрводеља*, ИмМ, Сек. Ниш ЕЈ, од *дрводеља* 'тесар, столар'.

2. ДРВОДЕЉСКА РЕКА (л. Ветернице, II) = СУШИЦА р. — Рег. вод. Према ојкониму *Дрводеља*, ИмМ, Сек. Ниш ЕЈ, који је имао плуралску форму *Дрводеља*, РЈА. Исп. 1. *Дрводељска река*.

ДРЕЖНИЧКА ДОЛИНА (п.) (д. Кршевичке, I). — Вас. Ј. 1, 169. Према ојкониму *Дрежница*, Трифуноски 1, 31, из ст. цсл. *Дрезга* биљка *Nasturtium*. Дрезга се употребљавала и у значењу 'ситна шума, грмови'. Овај фитоним је дао многе деривате: *Дрежница* пр. Соче, *Дрежник* п., Безлај I 155; *Дрежник*, *Дрежница* из слива Саве, Дикенман I 106; *Дрежничка река* из слива Вардара, Дуриданов 7, 94; топониме *Дрежница* x 3, *Дрежнице*, *Дрежник* x 6 и др., ИмМ.

ДРЕЗГОВИЦА р. (д. Ветернице, II). — Рег. вод. Исп. *Дрежничка долина* (п.).

Од фитонима *дрен* *Cornus mas* изведен је низ хидронимских деривата, најчешће посредно преко топонима.

ДРЕНАЧКИ ПОТОК (л. Лецке, II) = 1. ДРЕНОВАЧКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према ојкониму *Дренце*, ИмМ.

ДРЕНОВА ГЛАВА (п.) (л. ЈМ, III). — Мишк. 93. Мтопоним *Дренова глава* у функцији хидронима.

ДРЕНОВАК п. (л. Јаковачке, III) = 3. ДРЕНОВАЦ п. — Рег. вод. Поток има исто име као и село крај кога протиче, РЈА. Данас тај ојк. гласи *Дреновац*, ИмМ, а по њему и варијанта имена потока — *Дреновац* п.

1. ДРЕНОВАЦ п. (л. ЈМ, II). — Мишк. 68. Одговара ојкониму *Дреновац*, Злат. I, III.

2. ДРЕНОВАЦ п. (л. Корманске, III) = ЛУДАК п. — Мишк. 92.

3. ДРЕНОВАЦ п. (л. Јаковачке, III) = ДРЕНОВАК п.

ДРЕНОВАЧКА РЕКА (л. 2. Пусте, II). — Мишк. 63. Према ојкониму *Г. и Д. Дреновац*, ИмМ, Сек. Прокупље ЕЈ.

1. ДРЕНОВАЧКИ ПОТОК (л. Лецке, II) = ДРЕНАЧКИ ПОТОК.

2. ДРЕНОВАЧКИ ПОТОК (д. Ветернице, II). — Мишк. 54. Хид. је дериват ојконима *Дреновац*, ИмМ.

3. ДРЕНОВАЧКИ ПОТОК (л. ЈМ, III). — Мишк. 92.

1. ДРЕНСКА РЕКА (л. Пр. Моравице, I). — Злат. 9, 179. Према апелативу *дрен*.

2. ДРЕНСКА РЕКА (л. Орашачке, II). — Рег. вод. Исп. 1. *Дренска река*.

ДРЕШНИЧКА РЕКА (л. 1. Церовичке, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Дрешница*, ИмМ. Топонимске варијанте *Дрешај*, *Дрешићевац*, *Дрешница* изведене су од антропонимске основе *Дреш-*: *Дреша*, *Дрешко* падимци; *Дрешић*, *Дрешковић* презимена, РСАНУ.

ДРЖИНСКИ ПОТОК (л. 2. Петровачког, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Држина*, РЈА, који је изведен од л. имена *Држихна*, Грк. М. I, 178, преко облика *Дрџихъна вьсь у *Држин-ја* дао *Држина*.

ДРМАН р. (л. 2. Пусте, II). — Рег. вод. Ојк. и мтопоним крај хидронима нису познати. М. име *Дрман* забележено је у XIV в. као име Влаха, РКС; презимена су *Дрман*, *Дрмановић*, *Дрмић*, ЛПХ; ојк. *Дрмановићи*, *Дрмановина* и брдо *Дрмановина* код Косјерића, ГАЈ. Оним *Дрман* је од л. имена *Дрман* и наставка -*јь*.

ДРЋЕВАЦ п. (л. ЈМ, II) = РАДАКОВАЦ п. — Рег. вод. Име потока има исту форму као и ојк. *Дрћевац*, ИмМ. Судаћи према суфиксима -*ев-ац* ојк. је изведен од надимка.

ДУБНИЦА п. (л. 1. Масурице, I) = ДУБНИЧКА РЕКА. — Мишк. 49, Рег. вод. Уз поток се налази и ојк. *Дубница*, XV в. Стојановски 144. Оними су изведени од фитонима *дуб*, *храсић* *Quercus*, Сим. Д. Исп. хид. *Дубница* или *Дубничка ријека* л. пр. Јадра, Вуј. Д. 2, 154, *Дубница* пр. Лаба, РЈА.

ДУБНИЧКА РЕКА = ДУБНИЦА р. — Стојановски 144. Хид. је дериват ојконима *Дубница*, ИмМ.

ДУБОВСКА РЕКА (д. Топлице, II). — Сек. Према ојкониму *Дубово*, ИмМ, Исп. *Дубница* п.

Придев *дубок* се јавља у многим хидронимским синтагмама као квалитативна одредба уз апелатив.

1. ДУБОКА РЕКА (л. Мурговице, I). — Рег. вод.

2. ДУБОКА РЕКА (д. Топлице, II). – Ракић. 2, 17.
 ДУБОКА ДОЛИНА (д. Власије, I). – Рег. вод.
1. ДУБОКИ ДО (п.) (л. Преображењске, I). – Мишк. 47.
 2. ДУБОКИ ДО (п.) (л. Лукавице, III). – Мишк. 76.
1. ДУБОКИ ПОТОК (л. Кременате, I). – Рег. вод.
 2. ДУБОКИ ПОТОК (д. Топлице, II) = ДИБОКИ ПОТОК. – Рег. вод.
3. ДУБОКИ ПОТОК (д. Љуптенске, III). – Мишк. 90, Рег. вод.
 4. ДУБОКИ ПОТОК (л. Ражањске, III). – Мишк. 93.
 5. ДУБОКИ ПОТОК (д. Послонске, III). – Рег. вод.
- ДУБОЧИЦА р. (л. ЈМ, II) = ВЕТЕРНИЦА р. = ВЕТРЕНИЦА р. = ПОЉАНИЧКА РЕКА. – Костић М. 1, 458. Име *Дубочица* датира из средњег века. У споменицима из XII и XIII в. записане су његове варијанте: *Глубочица*, *Гљбочица*, *Дљбочица*, РКС. Име реке *Дубочица* пренето је на земљиште око ње.
- ДУБРАВА п. (л. Нишаве, III). – Мишк. 84. Топоапелатив у функцији хидронима.
- ДУБРАВСКИ ДОЛ (п.) (л. Топлице, II). – Сек. Двочлано име потока. Први члан је дериват оронима *Дубрава*, 1143 м. Сек., а други је апел. *дол* (чува се -л на крају речи).
1. ДУБРАВСКИ ПОТОК (л. 2. Церовичке, III). – Мишк. 83. Према апелативу *дубрава* који је дао пуно топонимских деривата код нас, РЈА, ИмМ.
2. ДУБРАВСКИ ПОТОК (л. Топлодолске, III) = ДУБРОВАЧКИ ДОЛ (п.). – Рег. вод. Исп. 1. *Дубровачки јојшок*.
- ДУБРОВАЧКИ ДОЛ (п.) = 2. ДУБРАВСКИ ПОТОК. – Рег. вод.
- ДУГАЧКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II). – Мишк. 62. Поток је именован одредбом *дугачак*.
- ДУГОЊИЦА п. (л. 1. Врле, I) = ДЛУГОЈНИЦА п. – Мишк. 49. Према ојкониму *Дугоњица*, ИмМ. Исп. *Длугојница* п.
- ДУГОПОЉАНСКИ ПОТОК (д. Кутинске, III). – Рег. вод. Од двочланог ојконима *Дуго Поље*, ИмМ.
- ДУДУЛАЈСКА РЕКА (л. ЈМ, II). – Ршум. 1, 174, Костић М. 1, 460. Хид. је суфиксални дериват ојконима *Дудулајце*, ИмМ. У РЈА је ојк. у деминутивском облику ж. рода *Дудулајца*. Махала се зове *Дудуларци* а извор *Дудуларски кладанџ*, Злат. 4, 43. Презиме *Дудуловић* записано је у XV в. РЈА. У њему је инфикс -ул- романски елемент. Ојк. је дериват рум. л. имена. Исп. *Dudul*, *Dudulea*, *Duduloi*, Константинеску 268.
- ДУКАТСКИ ПОТОК (д. ЈМ, II). – Рег. вод. Позната су три ојконима *Дукаџ*, ИмМ и ор. *Дукаџ*, 821 м. Сек. Лексема *дукаџ* има значење 'област којом управља дука, војводина', РСАНУ. Хид. је дериват ојконима.
- ДУЛЦИ п. (д. Топлице, II) = ЦРНАТОВАЧКА РЕКА. – Мишк. 69. Хид. Има облик множине од апелатива *дуло* 'удубљење у земљи; јама из које избија вода', РСАНУ. „Многи хидроними и оро-

ними у врањском крају имају назив *Дулан* (Секирје, Урманица, Крушева Глава, Градња, Ратаје, итд.)", Злат. 3, 134.

ДУПЕЉЕВСКА РЕКА (д. Мијовске, II). — Према ојкониму *Дупељево*, Злат. 1, 139, Сек. Пишући о планини *Кукавици* Милић. М. 1 напомиње: „Ова планина има два бјела ... друго је на југоистоку и зове се 'Дивелов' или 'дупељево'." (стр. 275). Основа је *дупел-*, стсл. *дупл'ъ* 'дупља, дупка'. Ојк. је грађен двојном суфиксацијом са *-је* из *ље* и *-ево*. Исп. *Дуљашшица* река, топониме: *Дуило*, *Дуљани*, *Дуљлица*, *Дуљај*, *Дуљаџи*, *Дикенман I III*, *ИММ*.

ДУРЛАН п. (л. Малчанске, III). — Рег. вод. Мушко име *Дурло* записано је у народној песми, РЈА. Име потока је антропонимско, настало од румунских имена типа *Durlă*, *Durlea*, Константинеску 268, суфиксацијом са *-јь*.

ДУШИНАЦ п. (л. Јаковачке, III). — Мишк. 92. Име потока је исто као и ојконима — *Душинац*, *ИММ*. Изведени су од м. имена *Душа*, Грк. М., преко патронима, Лубаш 4,142.

ЂАКЕ п. (д. 2. Пусте, II). — Мишк. 62. Ојк. М. и В. *Ђаке*, Сек., Лук. М. 390. У РЈА се уз ор. *Ђак* помиње и река *Ђак* „тече кроз село Мвјалницу, Прекопчелицу и Мрвеш, овде се та речица зове 'Ђак' или 'Ђака', јер се прича да су се некад ђаци од Мрвошке цркве подавили у њој". Оними су из лексеме *ђак*, гр. *ἄγκος*. Старији облици онима су грађени старим посесивним суфиксом типа *-јь*, чнју функцију данас обавља *-ов* у *Ђаковскј ријџка* л. пр. *Осанице* из слива *Дрине*, Вуј. Д. 2, 77; *Ђаково* п. л. пр. *Сјуденице* слив *З. Мораве*, Мишк. 33. Топонимски деривати су бројни: *Ђаковац*, *Ђаковица*, *Ђаковићи* х 4, *Ђаково*, *Ђакус*, *ИММ*, *ГАЈ*.

ЂЕРЕКАРУША р. (л. сас. Топлице, II). — Према ојкониму *Ђерекаре*, Ракић. 2, 1, и орониму *Ђерекърска чука*, Грк. М. 2, 195. *Ђерекар* је 'соколар' „од средњогрчке изведенице на лат. *-arius* > *ари(о)ς* -*ар* *ἡρακάρ(о)ς* од *ἡραξ* > буг. *џерак*, *џерекиња* 'Sperber' ... балканска ријеч грчког подријетла." (Скок 1. под *ђерекар*). Исп. ојкониме *Ђерекарце*, *Ђерекаре*, *Ђерекари*, *ИММ*.

ЂИНЂУШКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II) = 1. **ЦЕРНИЦА** п. — Рег. вод. Према антропоојкониму *Ђинђуша* и морониму *Ђинђуша*, Сек. Ниш ЕЈ.

ЂОРЂЕВАЧКА РЕКА (л. ЈМ, I) = **ВРТОГОШКА РЕКА**. — Сек. Према ојкониму *Ђорђевац*, *ИММ*, патронимичном називу, развијеном од м. имена *Ђорђе*.

ЂУНИСКА РЕКА (л. ЈМ, III) = 4. **БАЊСКА РЕКА** = **РИБАРСКА РЕКА**. — Ршум. 1, 149. Мтоп. *Ђуниска клисура* и мор. *Ђуниски вис*. То је старије име реке настало према средњовековном насељу *Ђунис*, Костић М. 1, 455, из тур. *gümüş* 'сребро', Шкаљић.

ЂУРОВАЦ п. (д. Криве, I). — Рег. вод. Име потока је исто као и ојк. *Ђуровац*, *ИММ*, од м. имена *Ђуро*.

ЖАПСКА РЕКА (д. 2. Буштрањске, I). — Трифуноски 1, 159. Ојк. Г. и Д. *Жайско*, *ИММ*, помињу се у Пшињском поменику,

Стојановски 144. Хид. и ојк. су од мтоп. *Жаба из *Жаб-ја бара (локва и сл.), и то у придевској лику ж. рода *Жайска река* и м. рода *Жайско село*.

ЖАРСКА РЕКА (л. 1. Растворнице, II). – Сек. Према орониму *Жар*, Сек. У РСАНУ је за реч *жар* потврђено значење 'мочвара, рит, глиб'.

ЖБЕВАЧКА РЕКА (д. JM, I) = **ЖБЕВСКИ ПОТОК**. – Вас. J. 1, 152, Злат. 4, 57. Према ојкониму *Жбевац*, ИмМ, Трифуноски 1, 37. Поводом имена села *Жбевац* Стојановски пише: „Село у Морави, које је у пописима из XVI века регистровано под именом *Цебовце (Чайовце) ...*”, стр. 144. Ојк. је изведен од муслиманског имена, које се ретко употребљава данас, *Цебо*, Смаиловић. То потврђују и суфикси *-ов -це* којима су грађени патронимски топоними. У самом корену извршена је измена групе *џеб-* у *џбе-*; вероватно је разлог не само лакши изговор већ и демотивисаност, а потом и дисимилација, при чему се јавља група *жб-*.

ЖБЕВСКИ ПОТОК = **ЖБЕВАЧКА РЕКА**. – Мишк. 47.

ЖДРЕЛСКИ ПОТОК (л. 2. Бањске, II). – Рег. вод. Од апелатива *ждрело* 'отвор, шупљина у земљишту, улаз у јаму, пећину и сл., гротло', РСАНУ.

ЖЕГРА п. = **ЖЕГРАНСКА РЕКА**. – Мишк. 46.

ЖЕГРАНСКА РЕКА (д. Биначке Мораве, I) = **ЖЕГРА р.** – Урошевић 1, 210, Милић. Ч. 1, 34. Прасловенски корен **žez-* > **žež-* > *žež-īti 'палити' дао је преко својих превојних степена (*жџ-*, са дисимилацијом *жд-*; *жаџ-*; *жиџ-*; *жиз-*; *жеџ-*; са дужењем *ō* > *a* *жаџ-*) низ лексичких изведеница. Од основе *жаџ-*, проширене консонантом *-р-*: (*уза*) *жаџриши*, постали су антропоними: *Жеџарац*, *Жеџанин*, *Жеџранов*, *Жеџрић*, *Жеџура* (РСАНУ). Судећи по ојкониму *Жеџрова*, исп. *Жеџровачка река*, за који се по структури може рећи да је антропоојконим, може се и за ојк. *Жеџра* сматрати да је из истога круга, са старијим обликом *Жеџра вас. Претпоставља се и постојање прелазног топонимског облика *Жеџране који је дао дапашњи хидроним *Жеџранска река*.

ЖЕГРОВАЧКА РЕКА (л. 3. Бањске, II). – Према ојкониму *Жеџрова*, ГАЈ. Исп. *Жеџранска река*.

ЖЕЛЕЗНИЦА р. (л. Ветернице, II). – Злат. 1, 126, Сек. Река је именована апелативом *железница*.

ЖЕЛЕЗОВАЦ п. (л. Врмчанске, III) = **ШАРБАНОВАЧКА РЕКА**. – Дакић Б. 12. Према апелативу *железо*.

ЖЕЉУША п. (л. Гинске, III). – Мишк. 76. Према ојкониму *Жељуша*, ИмМ, од антропонимске основе *Жељ-*. Исп. још једно насеље *Жељуша* код Мостара, ИмМ; орониме *Жељава* и *Жељин*, РСАНУ; м. имена *Жељимир*, *Жељослав*, *Жеља*, *Жељко*, Грк. М.

ЖИТИЊСКА РЕКА (л. Бипачке Мораве, I). – КВС, Урошевић 1, 176, Милић. Ч. 1, 33. Према ојкониму *Жиџиње* који је грађен од старог антропонима *Жиџи*. У близини је још једно место *Жиџи-*

ње а од исте основе су и: *Жиџни Поџок*, *Жиџнић*, *Жиџниће*, *Жиџомир*, *Жиџомислићи*, *Жиџорађа*, *Жиџорађе*, *Жиџоше*, *Жиџово*, ИмМ.

ЖИТКОВАЧКА РЕКА (л. ЈМ, III). – Сек., Рег. вод. Према ојкониму *Жиџковац* од м. имена *Жиџко*.

1. **ЖИТНИ ПОТОК** (д. Златице, II). – Мишк. 62, Сек. Село се исто тако зове *Жиџни Поџок*, ИмМ. О овом типу топонима писао је Р. Бошковић обраћајући пажњу на први, нејасни, члан синтагме. Сматра га старим придевом од л. имена: „*Жиџни Поџок* (село, Добрич) - пош. ргорг. *Žitъ* (< *Žitigojъ*) + хипокористичко именичко *ьпъ* = пош. ргорг. *Žitъьпъ*, а од њега придев *žitъьпъ*, -а, -о (одр. вид *žitnyi* : *Жиџов*) ...” (Бошковић 4, 380). Кроз село *Жиџни Поџок*, и то на његовој западној периферији, тече поточић који се зове *Жиџнојошочки Поџок*, Јов. Ј. 4, 42.

2. **ЖИТНИ ПОТОК** (д. Љуптејске, III). – Мишк. 90. Исп. 1. *Жиџни Поџок*.

ЖУЖЕЉИНСКА РЕКА (д. ЈМ, I) = 1. **БОГДАНОВАЧКА РЕКА**. – Мишк. 47. Према Ојкониму *Жужелица*, ИмМ, Сек., који је у попису из XVI в. забележен као *Жужел*, Стојановски 145. Село *Жужелица* су обновили у XIX в. досељеници из околине Кумаинова, Трифуноски 1, 8. *Жужа* је хипокористик, надимак и патроним. Патроними од *Жуж*- су и: *Жужак*, *Жужел*, *Жуженић*, *Жужика*, *Жужић*, РСАНУ. Фасмер под *Жужелица* даје словенске паралеле и објашњење „насекомое 'Сагабус' укр. *жу́желиця*, русск. -пслав. *жужелица*, 'ѣнтонов, *жужель*, *кавдарос*, словен. *жу́жа* 'вид жука, дресный жук' ... Вероятно, звукоподражательное, к жужжѧт ...” Код нас су *жужа*, *жу́жак* 'кућни попац', инсект *Gryllus domesticus*. У Македонији се река, д. пр. Брегалнице зове *Жужелница*, Дуриданов 7, 168.

ЖУЈСКИ ПОТОК (л. Огошке, I). – Према ојкониму *Жуја*, ИмМ, из антропонимске основе *Жуј*-. Исп. надимке *Жуја*, *Жујан*, *Жујо*; презимена *Жујевић*, *Жујић*, *Жујица*, *Жујић*, *Жујовић*, РСАНУ. Ојк. *Жујинце* својом грађом потврђује да је од патронима. Поводом овог нашег имена места, Заимов 3, 272, каже „От ЛИ *Жуя, вероятно откъснато от *Бла-жуя, сrb. стсрѣб. ЛИ *Блажоуи* XIV в., с. *Блажуј* в Босна и в Сараевско (АР), или от *жуля с преход л' > ј под влашко влияние ...”

ЖУЧКОВАЧКИ ПОТОК (д. Јошаничке, III). – Рег. вод. Име потока је према ојкониму *Жучковац*, ИмМ, изведеном од антропонима *Жучко. Исп. презимена: *Жучак*, *Жучкин*, *Жучко*, ЛПХ.

ЗАВОЈСКА РЕКА (д. Нишаве, III) = **ВИСОЧИЦА** р. = **ЛУКАЊСКА РЕКА** = **ТЕМСКА РЕКА** = **ТЕМШТИЦА** р. – Река тече од југоистока према западу. Текући покрај села *Завој* прави нагли заокрет, те готово под правим углом, скреће према југозападу до утока у Нишаву. Село *Завој* је именовано апелативом *завој* 'окука, кривина'.

ЗАГУЖАНСКИ ПОТОК (д. 1. Врле, II). – Рег. вод. Према ојкониму *Зађужане*, ИмМ, Трифуноски 1, 238. Ојк. је префиксално-су-

фиксални дериват основе *žuj-*. Префикс *за-* има улогу локационе одредбе. Поводом лексеме *žuj* Скок 1. каже: „Најстарија је потврда у дечанском хрисовољу гдје је надимак”. Суф. *-ани* упућује на то да је реч о људима носиоцима одређене особине.

ЗАИВЈЕ п. (л. Церовске, III). – Мишк. 81. Име потока мотивисано је фитонимом. Грађено је префиксом *за-* као локационом одредбом и колективом средњег рода фитонима *ива* *Salix caprea*.

ЗАЈЧЕВСКИ ПОТОК (д. Туларске, II). – Рег. вод. Од ојкони-ма *Зајчевац*, ИММ, *Зајчевици*, РЈА. Од зоонима *зец*, днјал. *зајец* грађени су надимци, касније презимена: *Зајчевић*, *Зајчић*, РСАНУ.

ЗАКОПАНСКА РЕКА (д. Топлодолске, III). – Река је именована према теренском називу. Лаксема *закоп* 'ров, јендек, откоп' налази се у основи хидронима.

ЗАЛУЧАНСКА РЕКА (д. Тегошнице, II). – Рег. вод. Префиксалио-суфиксални тип хидронима изведен из корена *лук-*. Овај корен је присутан у топонимима *Лучане* х 3, *Лучани* и др., ИММ. Префикс *за-* означава да река протиче *крај* Лучана, *за* Лучанима. Исп. *Лучка река* из слива Вардара, Дуриданов 7, 144.

ЗАРБИНСКА РЕКА (л. ЈМ, II) = 1. **БРЕСНИЧКИ ПОТОК** = **МУХОВСКА РЕКА** = **ТРНОВАЧКА РЕКА**. – Сек. Према ојкониму *Зарбинце*, ИММ. Старије име села је *Зарвинце*, записано у Споменицима Ст. Новаковића: „... село катоунь влахь именьем Зар'вин'це” (1371. год., стр. 446). То је патронимски ојконим у чијој је основи топоапелатив *рџвина*, Заимов 3, 204, Лубаш 4, 52. Облици са *б* су новији. Још два мтопонима, данас под шумом, зову се *Зарбина* – у селу *Зарбина*, Злат. 1, 134 и у селу *Крушева Глава*, Злат. 1, 130.

ЗАСКОВАЧКА РЕКА (д. Топлодолске, II) = **ИЛИЈИНА РЕКА**. – Рег. вод. Према патронимском ојкониму *Засковци*, ИММ, РЈА. Форма *Сковци* је сигурно од надимка. Можда би се могло помишљати на везу са лексемом *сковџа* 'капа' у народним песмама и тур. *iskufa*. Поводом *скдвиџа* Скок напомиње „балкански талијанизам. Тур. *iskufa* 'назив турских ловаца за капицу коју мећу на главу птице” (Скок 1.). У рум. је *scufă*.

ЗАТРАПЊА р. (д. Топлодолске, III). – Рег. вод. Адамовић 1, 50. Име реке је префиксално-суфиксална сложеница. Медијални део овога онима је лексема *трап* 'јама, удубљење; јендек'.

ЗВЕЗДАНСКИ ПОТОК (д. Пр. Моравице, I). – Рег. вод. Од лексеме *звезда* чија је самантика разубђена.

ЗВОНАЧКА РЕКА (л. Јерме, III) = **БЛАТАНИЦА** р. – Ст.–Мл. 184. Према ојкониму који има деминутивни облик *Звонце*, ИММ, а у плуралском облику *Звонци* забележено је код Ст.–Мл. 185. Патронимски ојк. изведен је од лексеме *звоно* преко надимка.

ЗДРАВИЊСКА РЕКА (д. 2. Бресничке, II). – Рег. вод. Према ојкониму *Здравинье*, ГАЈ, од лексеме *здравица*, која се употребљава као покрајинска реч у значењу 'место или средина који делују повољно на здравље, здрав предео, место, средина', РСАНУ.

ЗДРАВЧА ДОЛИНА (п.) (д. Рождачке, II). — Поток се зове као мтоп. који је именован фнтонимом *здравац* *Geganium*, Сим. Д. „поток тече кроз шуму Здравчи камен. Расте здравац”, Злат. I, 122.

ЗЕБИНАЧКА РЕКА = **ЗЕБНИЦА** р. — РЈА. Према ојкониму *Зебинце*, РЈА, Ракић. I, 29.

ЗЕБНИЦА р. (г. ток Криве, I) = **ЗЕБИНАЧКА РЕКА**. — Мишк. 64. Ојк. данас гласн *Зебница*, ИмМ, као и хид. Судићи по старијој форми, ојк. *Зебинце* је изведен од патронима *Зеба*, РЈА. Корен *Зеб-* је дао више антропонимских и топонимских деривата, РЈА, ИмМ. Сви су они из прасл. корена **Zemb-*, глагол *зейсѣи*.

ЗЛАТАРИЦА р. (л. Нишаве, III) = **ВРГУДИНАЧКА РЕКА** = **ВРГУДИНСКИ ПОТОК**. — Костић М. 3, 172, Рег. вод. Према морониму *Злашар*, Сек., од апелатива *злашо*, златна руда.

ЗЛАТИЦА р. (л. сас. 2. Пусте, II) = **ГЛАСОВИЧКА РЕКА** = **ЗЛАТНА РЕКА** = **КОЊУВАЧКА РЕКА** = 15. **МАЛА РЕКА**. — Мишк. 61. Према ојкониму *Злаша*, ИмМ, ГАЈ.

ЗЛАТНА РЕКА = **ЗЛАТИЦА** р. — ГАЈ.

ЗЛАТОКОПСКА РЕКА (д. ЈМ, I) = **ТИБУШКА РЕКА**. — Према ојкониму *Злашокој*, ИмМ, Сек. Врађе ЕЈ. *Злашокој* је назив за рударску јаму, *кој* из кога се вади руда злата.

ЗЛАШКА РЕКА (л. Маревске, I) = **ЗЛОШКА РЕКА**. — Рег. вод. Према орониму *Злаш*, 1210 м. врх планине Кознице, ГАЈ. Старији облик хидронима је *Злошка река* записан у XIII в., РКС. Вероватно се тада и ор. звао *Злош*. Име реке је изведено од оронима суфиксом *-ка*. Ор. има антропонимску основу. Исп. презиме *Злошило*, РСАНУ, ЛПХ, руско м. име *Зло*, чешко *Zloš*. Грк. М. 3, 101.

1. **ЗЛИ ДОЛ** (п.) (д. Темске, III) = **ЗЛИДОЛСКИ ПОТОК** = **ДЕДИН ДО** (п.). — Рег. вод. Једна варијанта хидронима је једнака двочланом микротопониму, а друга је изведена од њега суфиксом *-ски*.

2. **ЗЛИ ДОЛ** (п.) (д. 2. Пусте, II). — Потоку је дато име микротопонима, долине кроз коју протиче. Исп. 1. *Зли дол* (п.)

ЗЛИДОЛСКИ ПОТОК = 1. **ЗЛИ ДОЛ** (п.) = **ДЕДИН ДО** (п.). — Рег. вод.

ЗЛИ ПОТОК (д. Јаковачке, III). — Мишк. 92. Ојк. *Зли Пошок*, ИмМ, назван је по потоку. Хид. је атрибутски. Име воденог тока одређује квалификатив пегативне субјективне оцене *-зао*.

ЗЛОШКА РЕКА = **ЗЛАШКА РЕКА**. — РКС.

ЗМИЈЕВАЧКА РЕКА (л. Власне, I). — Рег. вод. Име реке је према мтопониму *Змијевац.

ИВАНОВ ДО (п.) (л. 1. Врле, I). — Мишк. 49. Мтопоним *Иванов до*, од л. имена *Иван* и апелатива *до*, у служби имена реке.

ИВАЊСКИ ПОТОК (л. Борниског, II) = **ДЕЛИ ВОДА** (п.). — Рег. вод. Према антропоојкониму *Ивање*, ИмМ.

ИГРИШКА РЕКА (л. Летничке, I). — Рег. вод. Према мтопониму *Игришије, честом називу за место на коме се одржавају светковине.

ИЗАМНОВСКА РЕКА (д. 1. Бањске, I) = 2. **МАЛА РЕКА**. — Рег. вод. Према ојкониму *Изам.о*, Трифуноски I, 110, забележеном у XVI в. у тој форми, а у понисима из XV в. као *Зимна*, Стојановски 144 и 145. Нејасно значење.

ИЗВОР п. (д. Доње, I). — Рег. вод. Апелативски тип хидронима.

ИЗВОРСКИ ПОТОК (д. Нишаве, III). — Рег. вод. Према апелативу *извор*.

ИЗГАР п. = **ИЗГАРЕ п.** — Дакић Б. 13.

ИЗГАРЕ п. (сас. Ал. Моравице, III) = **ИЗГАР п.** — Марк. J. 1, 35. Поток извире под брдом и тече кроз насеље *Орешац*. Нема података о вероватно постојећем мтопониму. Јасна је семантичка веза са *изгараши*.

ИЛИЈИНА РЕКА (д. Топлодолске, III) = **ЗАСКОВАЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Према м. имену *Илија*.

ИЛИНСКА РЕКА (л. Пр. Моравице, I) = **ОРАОВИЧКА РЕКА**. — ГАЈ. Према ојкониму *Илинце*, ГАЈ, од патронима *Илинци*.

ИНАТОВАЧКИ ПОТОК (д. Церовске, III). — Урошевић I, 216. Судаћи по структури ојконима *Инашовце*, ИмМ, основа је антропонимска, — од л. имена *Хинаш*, Грк. М. I, 210.

1. **ЈАБЛАНИЦА п.** (д. Лужнице, I). — Рег. вод. Према фитониму *јаблан*.

2. **ЈАБЛАНИЦА р.** (л. ЈМ, II). — Мишк. 58. Исп. 1. *Јабланица п.*

1. **ЈАБУКОВАЧКА РЕКА** (л. ЈМ, I). — Милић Ч. I, 37. Према ојкониму *Јабуково*, ГАЈ.

2. **ЈАБУКОВАЧКА РЕКА** (д. ЈМ, II). — ГАЈ. Хид. је дериват ојконима *Г.* и *Д.* *Јабуково*, Сек. Врање ЕЈ.

ЈАБУКОВИК п. (д. Нишаве, III). — Рег. вод. Мтоп. у служби имена потока.

ЈАВОРИЦА п. (д. 1. Врле, I). — Мишк. 49. Према фитониму *јавор* Асег, Сим. Д.

ЈАВОРСКА РЕКА (д. Топлодолске, III). — Дакић Б. 13. Према фитониму *јавор*. Исп. *Јаворица п.*

ЈАВОРСКИ ПОТОК (д. Сесалске, III). — Дакић Б. 13. Исп. *Јаворица п.*

ЈАЗБИНА п. (л. Ражањске, III). — Мишк. 93. Апел. *јазбина* 'јама, бездан, пећина', РСАНУ, дао је низ топонима, ИмМ, РЈА. Поток је анелативског типа.

ЈАКОВАЧКА РЕКА (л. Ал. Моравице, III) = **ЈАКОВАЧКИ ПОТОК** = **ЈАКОВЉАНСКА РЕКА** = **КОРМАНСКА РЕКА** = **ПЕШЧАНИЦА р.** — Сек., Ршум. I, 139. Према ојкониму *Јаковље*, ИмМ.

ЈАКОВАЧКИ ПОТОК = **ЈАКОВАЧКА РЕКА**. — Рег. вод.

ЈАКОВЉАНСКА РЕКА = **ЈАКОВАЧКА РЕКА**. — Костић М. I, 457. Према антропоојкониму *Јаковље*, ИмМ, који је образован старим посесивним суфиксом *-је*.

ЈАЛОВНИЧКА РЕКА (д. 1. Јелашнице, I) = 1. **МАЛА РЕКА**. — Према називу за врсту земље — *јаловица*, *јаловница*, 'јалова, неплодна земља'.

ЈАНШТИЦА р. (д. Тегоштице, II). — Рег. вод. Име реке је грађено суфиксом *-шишца* који је карактеристичан као хидропимски суфикс. Име *Јанишица* је изведено од старог апелатива **јана* којим су означавани водени токови. О водама које носе име *Јана* писао је Розвадовски сматрајући да: „*Jana, jak tyle innych nazw wód płynących, nazwana od ruchu wody; to znaczy pierwotne appellativum *jāna* znaczyło mniej więcej tyle co 'potok' (: tok, ciekę = stercik, teka itd. itp. Może być przy tym, że wyrazu tego używano specjalnie dla oznaczania wód, rzeczek, sączących się słabo ...” (2, 120)

ЈАРСЕНОВСКИ ПОТОК (д. ЈМ, II) = 1. ЈЕЛАШНИЦА р. = ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА. — Рег. вод. Према ојкониму *Јарсеново*, ИмМ, од антропонима *Арсен*, Грк. М. са протетским *ј-*.

ЈАСЕН п. (г. ток Батице, II). — Мишк. 62. По фитониму *јасен* *Fraxinus*, Сим. Д.

ЈАСЕНОВА ВОДА (п.) (д. Турије, III). — Сек. Први члан овог двочланог хидронима је дериват фитонима *јасен*, а други апел. *вода*.

ЈАСИКОВ ПОТОК (л. Бреснице, II). — Рег. вод. Према фитониму *јасика* *Populus tremula*, Сим. Д.

ЈАСИКОВАЧКИ ПОТОК (д. Ветернице, II). — Рег. вод. Према анелативу *јасиковац*.

ЈАСТРЕБАЧКА РЕКА (л. ЈМ, III). — Река је названа према орониму *Јасџребац*, именованом зоонимом *јасџреб* *Astur palumbarius*. У сливу Ј. Мораве налазе се три ојконима *Јасџребац*, ИмМ и мор. *Јасџребац*, Сек.

ЈАСТРЕБАЧКИ ПОТОК (л. Кутинске, III). — Рег. вод. Према мтопониму *Јасџребац*. Исп. *Јасџребачка река*.

ЈАХОВЦЕ п. (д. 2. Јабланице, II). — Мишк. 58. Листопадно дрво *Alnus glutinosa* има више синонима: *јах*, *јаха*, *јаховина*, *јехова*, *јоха*, Сим. Д. Према *јаха*, *ја(х)овина* именован је мтоп. по коме је поток добро име.

ЈАШУЊСКА РЕКА (д. ЈМ, II) = 4. МАНАСТИРСКА РЕКА. — Према ојкониму *Јашуња*, ИмМ. Исп. ор. *Јашуњска јланина*; мтоп. *Јашуњски манастир*, РЈА. Код Маретића је забележено л. име *Јашун* и презиме *Јашуновић* у Србији, 3, 129. Ојк. је изведен од л. имена суфиксом припадности *-ја*.

ЈЕЗАВА р. (г. ток Биначке Мораве, I) = 2. ГОЛЕМА РЕКА = КЉУЧЕВА РЕКА = КОРБУЛИЋКА РЕКА. — Вас. Ј. 1, 10, Урошевић 1, 12. Према апелативу *јез*, *јаз*, *јаза* 'удубљење, канал којим протиче вода'. Исп. *Језава* речица код Смедерева.

ЈЕЗЕРИШТЕ п. (д. 1. Јелашнице, II). — Мишк. 49. Суф. *-шише* упућује на то да је име потоку дато према називу за локалитет који обилује мањим воденим површинама 'мочварно земљиште'.

1. ЈЕЗЕРО п. (г. ток Ветернице, II) = КЉУЧАНИЦА п. — Мишк. 54. Ономастички апелатив *језеро* 'блатњав терен, мочвара, разливена вода' добија вредност хидронима.

2. ЈЕЗЕРО п. (г. ток Магашке, II) = 3. ДОБРА ВОДА (п.). – Мишк. 61. Исп. 1. *Језеро* п.

1. ЈЕЛАШНИЦА р. (д. ЈМ, II) = 1. ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА = ЈАРСЕНОВСКИ ПОТОК. – Ојк. има исти облик као хид. – *Јелашиница*, ИмМ, Сек. Име реке је изведено од фитонима *јела*. Варијанта *Јелашиничка река* је дериват ојконима, и као творевипа новији.

2. ЈЕЛАШНИЦА р. (л. Нишаве, III) = 2. ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА = 1. КУТИНА р. = 2. СТУДЕНА р. = 2. СТУДЕНСКА РЕКА. – Мишк. 84, Ршум. 1, 161. Протиче кроз села *Кутину*, *Студену*, *Јелашицу*, ГАЈ. Исп. 1. *Јелашица* р.

1. ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА = 1. ЈЕЛАШНИЦА р. = ЈАРСЕНОВСКИ ПОТОК. – Трифуноски 1, 200 и 212.

2. ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА = 2. ЈЕЛАШНИЦА р. = 1. КУТИНА р. = 2. СТУДЕНА р. = 2. СТУДЕНСКА РЕКА.

ЈЕЛОВИЦА р. (д. Темске, III). – Рег. вод. Одговара ојкониму *Јеловица*, ИмМ, који је по топоапелативу *јеловица* 'јелова шума, јелик', РСАНУ.

ЈЕРИШНИЧКИ ПОТОК (л. Топлодолске, III). – Податак само код Адамовић 1, 51. Топоним није констатован. У РСАНУ нема лексеме која би чинила основу овог хидронима. У разговорном румунском језику се употребљава реч „*éris* и ... разг. *небольшая река*". РРС. Код Фасмера под *эрик* пише: „высохшее речное русло со стоячей водой; узкий пролив между рекой и озером' ... заимств. из тюрк. : ср. чагат *jaruq* 'трещина, щел' ... тур. *jaruk* – то же ... и *ярүзә*, а также *арык*". Очигледно је реч о турској лексеми која се у нашим говорима употребљава као *јаруза* а у овој форми је утицај румунског језика.

ЈЕРМА р. (л. Нишаве, III) = 8 ГОЛЕМА РЕКА = СУКОВСКА РЕКА. – Мишк. 77. Извире у нашој земљи и само мањи ток 17,1 км је на нашој територији. Протиче кроз Бугарску дужином од 27 км. Од поновпог уласка у нашу земљу до састава са *Гинском* р. њен ток је дугачак 28 км. Георгиев сматра да овакво име одговара рекама планинских терена, јер се одликују жустрином, брзином тока, и изводи га од грчког *ερμος* < ие. **sermo-s* 'течење, река, поток', Георг. В. 1, 52/53.

ЈЕЧМИШКИ ПОТОК (л. Турије, III). – Рег. вод. Поток је добио име мтопонима *јечмишије* 'земљиште засејано јечмом'. Исп. ојк. *Јечмишија*, ИмМ.

ЈОВАЧКА РЕКА (л. ЈМ, I). – Трифуноски 1, 169/170. Према ојкониму *Јовац*, ИмМ. Ојк. није изведен од антропонимске већ од фитонимске основе. У питању је биљка *јова* *Alnus glutinosa* која се зове и *ја(х)овина*, *јововина*, *јоха*, *јелша*, *јехова* и др. Да је реч о фнтоојкониму потврђује етник *Јавчани* који се употребљава за исељенике из *Јовца*, Трифуноски 1, 214. Значи да је у свести људи сачувана форма основе *јав-*. Исп. ојк. *Јеовац* код Ваљева, РЈА, који је исто тако настао од фитонима.

ЈОВИНДОЛСКИ ПОТОК (л. Шуманске, II). — Рег. вод. Хид. је сложеница од антропонима *Јова—Јовин* и анел. *дол уз апел. ѿѿок*.

1. ЈОШАНИЧКА РЕКА (л. Топлице, II) = **ЈОШАНСКА РЕКА**. — Рег. вод. Хид. је дериват ојконима *Г.* и *Д. Јошаница*, ГАЈ. Исп. 2. *Јошаничка река*.

2. ЈОШАНИЧКА РЕКА (д. Ал. Моравице, III). — Дакић Б. 12 и 32. Према ојкониму *Јошаница*, ИмМ, ГАЈ, од фитонима *јоша* који је синоним биљке *јова* *Alnus glutinosa*, Сим. Д. Исп. топониме од исте основе у РЈА, ИмМ, и хид. *Јошаница* р. из слива В. Мораве, ГАЈ.

ЈОШАНСКА РЕКА = 1. **ЈОШАНИЧКА РЕКА**. — Сек.

ЛУЖНА МОРАВА (р.). — Главна река нашега слива. Састаје се са *Зайадном Моравом* код Сталаћа, одакле наставља свој ток према северу као *Велика Морава*. О имену *Морава* било је речи у посебином одељку. Ршум. 1, 116 је назива *Палео Морава* имајући у виду њен настанак са гледишта хидрологије.

КАЛАБОВСКА РЕКА (л. 1. Врле, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Калабовце*, ИмМ. Житељи села кажу да су име селу дали ранији досељеници Арбанаси у XIX в. по свом претходном станишту *Калабе*, Трифуноски 1, 207. На грацици према Македонији, у Албанији, је ороним *Калабак*, 2174 м. Сек., на који се наставља венац *Кораба*. База *Калаб-* није јасна. Патронимски деривати од основе *Калаб-* су: *Калаба*, *Калабар*, *Калабер*, *Калабић*, РСАНУ. Исп. име махале *Калабеници* у селу Сејаце, Злат. 4, 47 и ојк. *Калабаче*, ИмМ.

КАЛЕТИНАЧКА РЕКА (д. Кутирске, III) = **ШЕБЕТИНСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Калетиѿинац*, ИмМ, раније *Калетиѿинци* из л. имена *Калетиѿа. Лична имена са основом *Кал-* су *Калоѿа*, *Калоѿић*, Грк. М. 1, 182, према румунском *Cálotá*, Константнеску 227.

КАЛИЊА ДОЛИЊА (п.) (л. Трстенске, II). — Рег. вод., Злат. 1, 140. Поток је имеован мтопонимом *Калиња долиња* од л. имена *Кале*, *Калин*, Грк. М. Исп. мтопониме *Калин деја* у селу Равна Река. Злат. 8, 190 и *Калинин дол*, долина у селу Мало Русце, „По старцу Калини”, Злат. 4, 48.

КАЛСКА РЕКА (д. Турије, III) = **МАЛОЈАСТРЕБАЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Према мтопониму *Кал* од *кал*, *блаѿо*. Исп. *Калиѿиѿе ѿѿок*, Дуриданов 7, 170; токове: *Кал* x 3, *Калич*, *Калишник* x 2, *Калишче* x 2, *Кална Драѿа*, Безлај I 246; *Кал*, *Калац*, *Калица*, *Калиѿиѿе*, *Калиница*, Дикенман I 165/166.

КАЛУЂЕРИЦА (д. Власине, I). — Мишк. 51. Име реке одговара неизмењеном облику опште речи *калуђерица*.

КАЛУЂЕРСКА ДОЛИЊА (д. Ветернице, II). — Рег. вод. Синтагматски микротопоним у функцији имена потока.

КАЛУЂЕРСКИ ПОТОК (л. 2. Ракитске, III). — Рег. вод. Према апелативу *калуђер(и)*.

КАМБЕЛЕВАЧКИ ПОТОК (д. Мурговице, I) = **КАМБЕЛЕВСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Камбелевци*, ИмМ а код Георг. С. 2, 200 ојк. има облик јединине *Камбелевац*. Судећи

по грађи ојк. је патронимског типа. Антропонимску основу Камб- имају надимак *Камбана*, Лесковац РСАНУ, презимена *Камбић*, *Камбер*, РСАНУ. У македонском разговорном језику се употребљава *камбур* у значењу 'грбоња' и као придев 'грбав', РМЈ. У бугарском језику се употребљавају речи *камбел* 'прегърбен', *камбур* 'гърбица; гърбак, гърбат', Т-БР. Исп. и грчко *καμπή* 'courbure, flexion', ДГ-Ф. Уз име бугарског села *Камбелџици*, Заимов 3, 266, помиње и наш ојк. *Камбелџици*, уз објашњење: „От Пр Камбел, срв. тур. *kambel* 'гърбав'.”

КАМБЕЛЕВСКИ ПОТОК = КАМБЕЛЕВАЧКИ ПОТОК. – Рег. вод.

1. КАМЕНИЦА р. (л. Власине, I). – Према апелативу *камен*.

2. КАМЕНИЦА р. (д. 2. Пусте, II) = 2. КАМЕНИЧКА РЕКА. – Ојк. је *Каменица*, Мишк. 62. Исп. 1. *Каменица* р.

1. КАМЕНИЧКА РЕКА (д. Тегошнице, I). – Хид. је дериват ојконима *Каменица*, ИмМ.

2. КАМЕНИЧКА РЕКА = 2. КАМЕНИЦА р.

3. КАМЕНИЧКА РЕКА = КАМЕНИЧКИ ПОТОК = БРОДОВИ р. – Рег. вод.

КАМЕНИЧКИ ПОТОК (д. Нишаве, III) = 3. КАМЕНИЧКА РЕКА = БРОДОВИ р. – Мишк. 84.

КАРАКАШКИ ПОТОК (д. Власине, I). – Рег. вод. Име реке је према племенском имену *Каракачани* вар. *Каракашани*, које је настањивало Повардарје. Исп. презимена *Караиш* и *Каракашевић*, РСАНУ; мтоп. *Каракашица* код Охрида, Пјанка 125.

КАРАЧЕВСКА РЕКА (д. Преслопске, I) = 7. МАЛА РЕКА. – Рег. вод. Хид. је дериват топонима са антропонимском базом. Исп. ојконима *Г.* и *Д. Карачево*, *Карачић*, *Карачићи* х 2, ИмМ.

КАРАЧЕВСКИ ПОТОК (л. Огошке, I) = 1. НОВОСЕЛСКИ ПОТОК. – Рег. вод. Према ојкониму *Г.* и *Д. Карачево*, из 1455. год. ОБ. Исп. *Карачевска река*.

КАТИЋЕВА РЕКА (д. ЈМ, I). – Мишк. 50. Патронимски тип хидронима.

КАТУНСКА РЕКА (д. ЈМ, III) = СТАРА РЕКА. – Мишк. 90. Према ојкониму *Кашун*, ИмМ, од апелатива из пастирске терминологије који значи 'сточарско летње насеље, бачија', РСАНУ.

КАТУНСКИ ПОТОК (л. ЈМ, I). – Рег. вод. Према ојкониму *Кашун*, ИмМ, који датира из 1530. год. РЈА. Исп. *Кашунска река*.

КАЧАПУР п. (л. Међуанске, II). – Сек. Ојк. *Качајур* и *Качајор*, Арс. Ј., *Качајор*, ИмМ. Топ. „Cazarug (sav. Касарџри)” је забележен 1416. год. у Скадарском земљишнику, Пешикан 2, 3. Топ. *Качајоре* забележен је у селу *Баћ*, на огранцима Проклетија: „Качајоре: већи предео западно од села (ливаде и шума); Гџорње Качајоре, горњи део предела Качајоре; Дџорње Качајоре, нижи део предела Качајоре; Срџорње Качајоре, средишни део предела Качајоре ... овде су живели *Качајорци* који су били исламизирани Срби ... Данас презиме *Качајор* постоји у Тутину, као и у селу

Орље код Тутина ...”, Цоговић 334/335. Данашње презиме је изведено преко етника, житеља у месту *Качайор*. Овај топоним је сложеница. Први део *Кач-* срећемо у топониму *Качер*, чије порекло Лома изводи из келтског корена *kuk-* ‘крив’, стр. 104/105. Село *Порој* се помиње у старој српској држави. Скок сматра да је у вези са алб. *përroi* ... ‘поток’ а које је блиско рум. *paraui* ‘поток’. „Обје представљају илиротрачку префиксалну сложеницу **perre-*ни, од не. коријена **sreu-* ...”, Скок 1 под *Порој*. Други део овог сложеног онима је из алб. *përroi* ‘поток’.

КАШИВАР п. (л. 1. Церовичке, II). – Мишк. 68. Одговара ојкониму *Кашивар*, РЈА, *Кашавар*, ИмМ, Сек. Овај тип топонима се не јавља често. Код Огулина је насеље *Кашевар*, ИмМ. У средњем делу Бугарске територије, у Тројанској области, налази се висораван *Кашавар*, Ковачев 1, 150. За реч *кашевар* Ковачев каже: „... гърне в което се вари каша”, па је одатле развијено метафоричко име висоравни. Запажамо да се на Балкану јављају ове три топонимске варијанте, удаљене једна од друге, лоциране у планинским пределима. Старотурска реч *kaş* се употребљава код нас, према Шкаљићу, за одређивање места ‘предња страна’. Лексема *каш* у Црној Горн значи ‘рупа у којој се меси блато за цигле’, РСАНУ. У Србији су то *варнице*, *кречане* у којима се припрема *ва̄р*, *креч*. Овај сложени ојк. би, према оваквим размишљањима, значи: место на коме се припрема вар, кречана, варница. Термини који значе обављање посла, у оквиру неког заната, важни су у свакодневном животу, те се као такви могу чувати у говору. Презимена *Кашеваре*, *Кашеварић* као *Масловарић* су у вези са припремањем хране.

КАШКАЛО п. (л. 1. Речице, II). – Мишк. 69. Апелативски тип. Лексема *кашкало* значи *качкало*, *каљуѓа*.

КИЛАВИЦА п. (д. ЈМ, I). – Мишк. 49. Метафоричко име потока ‘спор, млитав, лењ’.

КИСЕЛА ВОДА (п.) (л. Бивачке Мораве, I) = **БОСТАНСКА РЕКА** = 1. **КИСЕЛИ ПОТОК** = **ПРИЛЕПНИЦА** р. = **ПРИЛЕПНИЧКА РЕКА**. – Рег. вод. Двочлаоно име потока чији квалификатор *кисела* потврђује минералне особине воде.

1. **КИСЕЛИ ПОТОК** = **КИСЕЛА ВОДА** (п.) = **БОСТАНСКА РЕКА** = **ПРИЛЕПНИЦА** р. = **ПРИЛЕПНИЧКА РЕКА**.

2. **КИСЕЛИ ПОТОК** (л. Прилепице, I). – Рег. вод. Исп. *Кисела вода* (п.).

КЛАЈИЋКИ ПОТОК (л. Шуманске, II). – Михајл. Посесивни облик хидронима формираи је према ојкониму патронимског типа *Клајић*, ИмМ.

КЛЕНИЧКА РЕКА (д. ЈМ, I) = **КРШЕВИЦА** р. = **КРШЕВИЧКА РЕКА**. Злат. 4, 50, Трифупоски 1, 162. Према ојкониму *Кленике*, ИмМ, Сек., изведеном од фитонима *клен*, *кленика*, *клењ* Асег соп-*prestre*, Сим. Д.

КЛЕЊСКИ ПОТОК (л. Ал. Моравице, III). – Од фитонима *клењ*. Исп. *Кленичка река*.

КЛИНОВАЦ п. (л. Кленичке, I) = **КЛИНОВАЧКА РЕКА**. — Према ојкониму *Клиновац*, Сек., Злат. 4, 55, од антропонимске основе *Клин-*. Позната су презимена: *Клинчић*, *Клинчек*, *Клинац*, *Клинар*, РЈА, ЛПХ. Исп. у Бугарској л. име *Клинко* и *Клинчо*; топониме *Клиновци*, *Клинчов вир*, *Клинчовица* и др., Заимов 3, 246.

КЛИНОВАЧКА РЕКА = **КЛИНОВАЦ** п. — Злат. 4, 54.

1. **КЛИСУРА** п. (л. сас. Гњнланске, I). — Рег. вод. По апелативу *класура*.

2. **КЛИСУРА** п. (д. сас. Туррије, III) = 17. **МАЛА РЕКА**. — Мишк. 89. Исп. 1. *Клисура* п.

1. **КЛИСУРИЦА** п. (д. ЈМ, I) = **КОРБЕВАЧКА РЕКА** = **КОРБЕВСКА РЕКА** = **КОРБЕВШТИЦА** р. — Мишк. 48. Ојк. *Клисурица*, Трифуноски 1, 101. Хид. и ојк. су деривати апелатива *класура*.

2. **КЛИСУРИЦА** р. (д. сас. 2. Богдановачке, II). — Сек. Ојк. *Клисурица*, ИмМ. Исп. 1. *Клисурица* р.

КЉУЧАНИЦА п. (г. ток Ветернице, II) = 1. **ЈЕЗЕРО** п. — Мишк. 54. Према називу за извор воде *кључ 'врело*; узбуркана водена површина, вир'.

КЉУЧЕВА РЕКА (г. ток Биначке Мораве, I) = 2. **ГОЛЕМА РЕКА** = **ЈЕЗАВА** р. = **КОРБУЛИЋКА РЕКА**. — Урошевић 1, 184. Према месту извирања *Кључи-дол*, Трифуноски 1, 11. Мтоп. крај реке у с. *Корбулић* је *Кључ*, ор. cit. 28. Исп. *Кључаница* п.

КОВАНЛУЧКИ ПОТОК (л. Нишаве, III) = **НИШКОБАЊСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према лексеми *кованлук*, тур. *kovanlık* у значењу 'уљаник, пчелињак'.

КОВАНТРАП п. (л. Бабиног Кала, III). — Рег. вод. Сложени мтоп. у функцији хидронима. Чине га придевски облик *Кованј* од л. имена *Кован*, РЈА и апел. *шрай*. Исп. презимена: *Кованић*, *Кованов*, *Кованда*, *Ковандић*, ЛПХ, *Ковановац*, *Ковановић*, РСАНУ; ојкониме *Кованци* и *Кованј*, ИмМ.

1. **КОВАЧЕВ ДО** (п.) (д. Лукавице, III). — Мишк. 76. Мтоп. *Ковачев до* у служби имена потока. Придевски део топонима односи се на онога који се бави ковачким занатом.

2. **КОВАЧЕВ ДО** (н.) (д. Церовске, III). — Рег. вод. Исп. 1. *Ковачев до* (п.).

КОВАЧЕВ ПОТОК (г. ток Беласичке, III). — Сек. Исп. 1. *Ковачев до* (п.).

КОВИЉАЧКИ ПОТОК (д. Јошаничке, III). — Рег. вод. Хид. је дериват оронима *Ковиљача*, 559 м. Сек. У основи оронима је фитоним *ковилъ(е)* *Stipa Gramina*, Сјм. Д.

КОЖИНАЧКИ ПОТОК (л. Гласовичке, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Кожинци*, *Кожинце*, РЈА, ИмМ. Патроним *Кожа* потврђен је у XIV в. РЈА.

КОЗАРА РЕКА (д. ЈМ, I) = **КОЗАРАЧКА РЕКА** = **КОЗАРСКА РЕКА** = **РУПЉАНСКА РЕКА** = **РУПСКА РЕКА**. — Мишк. 51. Према ојкониму *Козаре*, ИмМ, изведеном од пастирског термина *козар*, *козари*, 'особа која чува козе и обавља све послове око

њих'. Исп. *Козарец*, *Козарај* притоке Саве, Дикенман I 189; у Словенији: *Козарица* x 2, *Козарски њошок* x 2, Безлај I 293; *Козарик река* пр. Вардара, Дуриданов 7, 255; ојкониме: *Козара*, *Козарац* x 3, *Козарци*, *Козаревац*, *Козарево* и др., ИмМ.

КОЗАРАЧКА РЕКА = КОЗАРА РЕКА = КОЗАРСКА РЕКА = РУПЉАНСКА РЕКА = РУПСКА РЕКА. — Михајл.

КОЗАРИЦА п. (д. Јерме, III) = БЕЛИ ПОТОК. — Мншк. 78. Исп. *Козара река*.

КОЗАРСКИ ПОТОК (л. ЈМ, I) = ОРНИЧКИ ПОТОК. — Рег. вод. Исп. *Козара река*.

КОЗАРСКА РЕКА = КОЗАРА РЕКА = КОЗАРАЧКА РЕКА = РУПЉАНСКА РЕКА = РУПСКА РЕКА. — Рег. вод.

КОЗЈИ ДОЛ (п.) (л. Тегоштице, I). — Рег. вод. Мтоп. врши улогу хидронима. Двочлани мтоп. чине придев зоонима *коза*, *козји* и *анел. дол*.

КОЗЈОТРБАЧКИ ПОТОК (д. Јошаничке, III). — Рег. вод. Име потока је изведено преко облика *Козјојрбац.

КОЗНИЦА р. (д. ЈМ, I). — Име реке је преузето од ојконима *Козница* и оронима *Козница*, Милић. Ч. 1, 35. У XV в. су била два села *Г.* и *Д. Козница*, Стојановски 150. У основи је зооним *коза*.

КОЈИН ПОТОК (д. Алоге, III). — Мишк. 90. Која је хип. од м. имена *Косја*, Грк. М. Антропонимски хидроним.

КОЛАЧКА РЕКА (л. сас. Плаиске, II) = БАРАТСКА РЕКА. — Рег. вод. Основу хидронима чини апел. *колац*. Именом *Колац* назива се неколико мтопонима, РЈА.

КОЛСКОДЕЛСКИ ПОТОК (л. 2. Топоничке, III). — Рег. вод. Елементи овога сложеног хидронима су апелативн *кола* и *дел*. Од њих је формиран прво двочлани топоним *Колски дол, па је од њега изведепо име потока.

КОМРЕНСКА РЕКА (д. Нишаве, III). — Рег. вод. *Комрен* је име вису у Србији у нишком крају, РЈА, а ојконими су *Г.* и *Д. Комрен*, Дефтер, ИмМ. За *ком* Скок каже: „праслав., придјев 'стрм, окомит', очуван само у оронимији ... планине на различитим мјестима ...” (Скок I под *ком*²). У овим сложеним онимима нејасап је морфем *-рен*, који се не сусреће у топонимији и хидронимији. Ово је терен па коме се осећа румунски утицај, те се ово *-рен* може објаснити лексемом *reni* „ruptură în mal, formată de apa curgătoare, cu pietriș în terenul coastei”, Иоргу И. 1, 83.

КОНОПНИЦА р. (д. Власине, I) = СКРАПЕШКИ ПОТОК. — Рег. вод. Хид. има исту форму као ојк. *Конојница*, XVI в. РЈА. Ојк. је мотивисан фитонимом *конојља*, *коној Cannabis*, Сим. Д. Извођење је ишло преко придевског облика *конојан*, РСАНУ, који означава земљиште на коме се узгаја *конојља* — *конојна земља > *Конојница*. Исп. *Конојница* р. д. пр. *Криве реке*, Дуриданов 7, 146.

КОЊИНА РЕКА (д. ЈМ, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Коњино*, ИмМ, који је необичан по структури. Низ презимена од основе *Коњ-*: *Коња*, *Коњачић*, *Коњан*, *Коњашовић*, *Коњечић*, *Коњејић*,

Коњев, Коњевић, Коњеви и др., ЛПХ, указују на могућност извођења ојконима *Коњино* од антропонима. Исп. мтоп. *Коњино поље*, околина Алексинца РЈА. Говорећи о хидронимима и топонимима од зоонима *коњ* Безлај додаје: „Уроštevati је треба deloma tudi možnost antroponimov, prim. rus. *Коњ, Коњух, Коњуша, Коња, Коњај, Коњак* (Тушков, 193)” (I 278).

КОЊСКА РЕКА (д. ЈМ, I). – Мишк. 47. Према ојкониму *Коњско*, ИмМ. Изведенице од зоонима *коњ* су честе у словенској топонимији. Исп. имена вода: *Коњик, Коњичак* x 2, *Коњичица* x 5, *Коњишки Појок, Коњски Појок* x 4, Безлај I 278; *Коњска река, Коњски сџруџ, Коњушка река*, Дикенман I, 181; *Коњарка, Коњарска река, Коњска река*, Дуриданов 7, 242 и 276.

КОЊСКИ ПОТОК (л. 3. Беле воде, II). – Рег. вод. Исп. *Коњска река*.

КОЊУВАЧКА РЕКА (л. сас. 2 Пусте, II) = **ГЛАСОВИЧКА РЕКА** = **ЗЛАТИЦА р.** = **ЗЛАТНА РЕКА** = 15. **МАЛА РЕКА**. – Према ојконимима *Г.* и *Д. Коњувце*, Мишк. 62. Хид. је дериват ојконима који је изведен од облика *коњув* = *коњух* 'коњушар'. Ојк. од исте основе *Коњува* налази се у суседном сливу реке Топлице, ГАЈ.

КОПАШНИЦА р. (л. ЈМ, I) = 2. **СЛАТИНСКА РЕКА**. – Мишк. 51. Хид. одговара ојконимима *М.* и *В. Копашница*, ИмМ. Исп. *Копачница* пр. Соре и српхрв. топониме: *Копаци, Копачи, Копачево, Копачни До* за које Безлај каже: „imena so izvedena iz osnove kopati ... vendar semantično niso dovolj jasna ...” (Безлај I 280).

КОПИЉАЧКА РЕКА (д. 2. Големе, I) = **БИНАЧКА РЕКА** = **БИНЧАНСКА РЕКА**. – Рег. вод. Хид. је дериват оронима *Копиљача*, 1490 м. Урошевић 1, 3. *Копиље* је место где се овца копили, јагњџ; земљиште на које се доводи стока ради испаше. Суф. *-ача* је топономастички суфикс. Називи су из круга пастирских термина.

КОПРИВНИЧКА РЕКА (д. Турије, III). – Рег. вод. Име реке изведено је од ојкопима *Копривница*, ИмМ, а сам ојк. од имена биљке *коприва* *Urtica*. Хидронимске паралеле су: *Коприва, Копривни, Копривна, Копривница, Копривничца, Копривњак*, Дикенман I 182/183; *Копривница* x 3, *Копривна* x 2, *Копривник*, Безлај I 281.

КОПРИВНИЧКИ ПОТОК (д. I. Кутинске, III). – Рег. вод. Хид. је дериват ојконима *Копривница*. Исп. *Копривничка река*.

КОПРИВНИ ПОТОК (д. Ветернице, II). – Рег. вод. Име потока је од ојконима *Коприва*, ИмМ. Исп. *Копривничка река*.

КОПРИВШТИЧКИ ПОТОК (л. Темске, III). – Мишк. 81. Хид. је дериват ојконима *Копрившишца*, ИмМ. Првобитни хидроним *Копрившишца* < *Коприв-ьска река йреузетѝ* је као ојконим по коме је извршено преименовање суфиксом *-ск-* у *Копрившишчки појок*. Исп. *Копривничка река*.

КОРБЕВАЧКА РЕКА (д. ЈМ, I) = **КОРБЕВСКА РЕКА** = **КОРБЕВШТИЦА р.** = 1. **КЛИСУРИЦА р.** – Мишк. 48, Сек. Према ојко-

нему *Корбевац*, ИмМ, Сек. Од антропонимске базе *Корб-* формиран је ојконом *Корбевац* патронимским сложеним суфиксом *-евац*. Исп. рум. л. имена *Corbe, Corbes, Corbu*, Константинеску 249. Исп. презимена код нас: *Корб, Корба, Корбар, Корбарих, Корбель, Корбић, Корбун, Корбус* и др., ЛПХ.

КОРБЕВСКА РЕКА = КОРБЕВАЧКА РЕКА = КОРБЕВШТИЦА р. = 1. КЛИСУРИЦА р. — Трифуноски 1, 104.

КОРБЕВШТИЦА р. = КОРБЕВАЧКА РЕКА = КОРБЕВСКА РЕКА = 1. КЛИСУРИЦА р.

КОРБУЛИЋКА РЕКА (г. ток Бивачке Мораве, I) = ЈЕЗАВА р. = 2. ГОЛЕМА РЕКА = КЉУЧЕВА РЕКА. — Урошевић 1, 11 и 180. Према ојкониму *Корбулић*, ИмМ. Ојк. је од основе *Корб-* са инфиксом *-ул-*. Исп. *Корбевачка река*.

КОРБУЛСКА ДОЛИНА = КОРБУЛСКА РЕКА. — Злат. 7, 115.

КОРБУЛСКА РЕКА (л. Бањске, I) = КОРБУЛСКА ДОЛИНА. — Рег. вод. Хид. је дериват ојконима *Корбул*, Трифуноски 1, 117. Ојк. има румунску антропонимску базу *Corbu-*; исп. *Corbulești*, Константинеску 249, *Corbul*, Иоргу И. 2.

КОРДИНСКА РЕКА (д. Петровачке, II) = БАЈЧИНСКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према ојкониму *Кординци*, РЈА, *Кординце*, Сек. Прокуље ЕЈ, а данас два села *Г.* и *Д. Кординце*, ИмМ. Потврђени су патронимн *Кордић*, XVIII в. РЈА, *Кордијанић*, XII в. РЈА. Оними су од рум. л. имена *Corda*, исп. и *Cordea, Cordaș*, Константинеску 249.

КОРИТА р. (л. Нишаве, III). — Мишк. 80. Хид. има плуралску форму апелатива *корийо*. Ова плуралска форма се често среће у нашем ономастичком систему, РЈА, ИмМ. Исп. реке: *Корийа*, *Корийњак*, Дикејман I 186; *Корийница* x 2, *Корийник*, *Корийо* x 3, *Корийа* x 2, Безлај I 283; *Корийница*, 188, *Корийска река*, 95 из слива Вардара, Дурџанов 7.

КОРИТА п. (д. Велике, III) = КОРИТСКА РЕКА. — Мишк. 89. Исп. *Корийа* р.

1. КОРИТНИЦА р. (д. Љуберажде, I). — Према топониму *Корийник*, Милић. М. 1, 171. Исп. *Корийа* р.

2. КОРИТНИЦА р. (л. Нишаве, III) = 2. ВРЕЛО. — Мишк. 83. Ојк. су *Г.* и *Д. Корийница*, ИмМ. Име села *Д. Корийница* записано је „у регистру о данцима 1576/77. год. ...” (Костић М. 3, 138). Исп. *Корийа* р.

КОРИТСКА РЕКА = КОРИТА п. — Рег. вод.

КОРМАНСКА РЕКА (л. Ал. Моравице, III) = ЈАКОВАЧКА РЕКА = ЈАКОВАЧКИ ПОТОК = ЈАКОВЉАНСКА РЕКА = ПЕШЧАНИЦА р. — Мишк. 92. Према ојкониму *Корман*, ИмМ. Још два ојконима *Корман* налазе се у Србији и то код Крагујевца и Шапца, ИмМ. Од исте основе су и називи њива *Кормаша*, код Књажевца РЈА, Скок 1, и *Кормашура* код Пожаревца, РЈА, Скок 1. О овим мтопонимима Скок каже да су „остаци румуњске топонимастике у сјевероисточној Србији, од рум. *a cirma* 'раздробити' < в. лат. *corrimare ...”, Скок 1. под *Корнаш*.

КОРNET п. (д. Дојкиначке, III). – Мишк. 81. Мхид. *Корнеи* је адаптирана румунска лексема *cornet* 'дрењар' од фитоапелатива *corn* 'дрен' *Cornus mas*, Гамулеску 1, 170. О овом типу топонима и топонимских деривата, међу којима су и *Corna*, *Cornea*, *Cornetul*, *Cornetului*, код Иоргу И. 1, 64/65 и 426.

КОРУБЕ п. (л. Моралнје, III). – Мишк. 84. И ор. се зове *Кору-бе*, 1235 м. Милић Ч. 1, 73. Лексема *Коруба* је изведена ретким суфиксом *-уба*, Скок 1. под *кбра*.⁸ Лексема је присутна на терену. Једно од њених значења је 'жлеб у дрвету или од коре дрвета који служи за одвођење воде', а такав жлеб је често присутан код места извирања воде. Исп. мтоп. *Кору̀бе шума*, „имале корубе за стоку” у селу Мнливојце, Злат. 2, 158; име извора *Кору̀йче* „раније се ту налазила мала коруба”, у селу Дреновац, Злат. 1, 112.

КОСАНИЧКА РЕКА = КОСАНИЦА р. – Рег. вод.

КОСАНИЦА р. (д. Топлице, II) = КОСАНИЧКА РЕКА. – Мишк. 67, Сек. Прокушље ЕЈ. Настаје од два крака – *Мала Косаница*, л. сас. и *Велика Косаница*, д. сас., Ракић. 1, 29. У основи је апелатив *кдса*. Употребљава се у значењима 'нагнута страна брда или планине, падина', 'планински гребен', 'планински венац, ланац; брдо, планина', 'планинско било, врх', РСАНУ. Оиими типа *Коса* са квалификативом уза се (мала, велика, равна) и деривати попут *Косанице* раширени су у функцији топонима и ојконима, РЈА, ИмМ.

КОСМОВАЧКА РЕКА (л. 2. Топопичке, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Космовац*, РЈА и брду „*Космовац (Космовачки камен)*”, Милић. М. 1, 2. Данас је име села *Космајџовац*, ИмМ. Они су изведени од придева *космов*, *космај* 'обрастао'. Исп. име планине *Космај* код Београда, *Космајџи врх* 805 м. на планини *Кучај*, ГАЈ.

КОСОВИЦА р. (д. Криве, I). – Рег. вод. Река је добила име према топонимима *Косово* и *Мало Косово*, ГАЈ. Топоними су изведени од зоонима *кос*, *дрозд* имена за птице из фамилије *Turdus*. Хидронимске паралеле су: *Косовац*, *Косовица* пр. Саве, Дикенман I 187; *Косовска река* из слива Вардара, Дуриданов 7, 247. При објашњењу топонима од основе *Кос* треба имати у виду и могућност извођења од антропонима *Кос*, XIV в. РЈА.

КОСТАДИНСКИ ПОТОК (д. Огошке, I). – Рег. вод. Од ојкона *Косџадинце*, ИмМ, изведеног од м. имена *Косџадин*, XIII в. РЈА, Лубаш 4, 98.

КОСТАНАЧКА РЕКА (д. Пр. Моравице, I) = 1. БУШТРАЊСКА РЕКА. – Сек., Трифуноски 1, 25. Код села *Буштрање*, по коме се исто тако зове река, налази се мтоп. *Коштанарка*, Сек,

⁸ У раду „Об одной карпатоукраинско-южнославянцкой лексической паралели” аутора Г. П. Клепкова, посвећена је пажња лексеми *коруба* и њеној семантичкој разуђености. Значење ... ”корыто из дерева для скота ... лежит в основе и некоторых топонимических названий; корубата 'извор с няколко коруби' ...” (Исследования по славянскому языкознанию, Москва 1971, 423).

који је изведен од лексеме *кошџан*. Друге варијанте су *кошџан*, *кошџањ* за *кесџен* *Castanea sativa*. Хид. је изведен од облика *кошџан*.

КОСТЕНИЧКА РЕКА (д. 2. Богдановачке, II) = **ПЕТРОВАЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Река је добила име према ојкониму *Косџеница*, ИмМ, ГАЈ, а ојконим је мотивисан фитонимом *кошџен*, *кесџен*, кога има на падинама Јастрепца. Исп. *Косџаначка река*.

КОСТРЕШЕВСКА РЕКА (д. Јерме, III) = **СУХОДОЛСКА РЕКА**. — Ст.—Мл. 184. Према ојкониму *Косџрешевци*, који је патронимског типа, настао од имена или надимка *Косџреш*, РСАНУ.

КОТЕНОВЦИ п. (л. Петрове, III). — Мишк. 83. Функцију потока обавља патронимична форма изведена од л. имена или хипокористика *Косџа*, Грк. М., РСАНУ.

КОЧАРОВ ПОТОК (л. Ал. Моравице, III). — Рег. вод. Према патрониму *Кочар*, РСАНУ.

КОШАРАЧКА РЕКА (д. ЈМ, I) = **КОШАРИЧКА РЕКА**. — Вас. J. 1, 180. Ојк. се данас зове *Кошарно*, ИмМ, Сек. Врање ЕЈ, у понису из 1519. год. је записано као *Кошарица*, а у Пчињском поменику као *Кошарево*, Стојановски 150. У основи ових онима је апелатив *кошара* 'место ограђено пружењем где борави стока, стаја'. Исп. ојкониме: *Кошара*, *Кошарица*, *Кошарињац*, *Кошаршиџе*, *Кошарна*, *Кошарња*, *Кошарник* и др., ИмМ. Поток, л. пр. *Ledave* зове се *Košarjevski potok*, Безлај I 290; у сливу Вардара су *Кошарка*, *Кошарски њошок*, Дуриданов 7, 266 и 187.

КОШАРИЧКА РЕКА = **КОШАРАЧКА РЕКА**.

КОШАРСКИ ПОТОК (д. ЈМ, II). — Рег. вод. Исп. *Кошарачка река*.

КОШИЦА р. (д. 1. Слатинске, I). — Рег. вод. Од апелатива *кош* 'врста амбара, кошар'.

КОШЛИН р. (д. Косапице, II). — Мишк. 67. Од деминутивског облика покрајинске речи *кџиле* од *кош*, РСАНУ.

КОШТАНСКА РЕКА (д. Церничке, I). — Рег. вод. Исп. *Косџаначка река*.

КРАВАРНИЧКА РЕКА (л. сас. Карачевског, I). — Ник. Р. 2, 326. Према лексеми *краварник* 'стаја за краве', РСАНУ.

КРАЈКОВАЧКА РЕКА (I. ЈМ, II) = **МЕРОШИНСКА РЕКА** = **МЕРУШКА РЕКА**. — Ршум. 1, 174. Хид. је изведен од ојкоинима *Крајковац*, ИмМ, старије *Крајковце*, РЈА, у чијој је основи антропоним *Крајко*, XIV в. РАЈ. Име села *Крајковац* записано је у дефтеру из 1444/1445. год., Костић М. 1, 460.

КРАЈМИРСКИ ПОТОК (д. ЈМ, I). — Мишк. 47. Ојк. је *Крајмировац*, Трифуносн 1, 14, Мишк. 47, ИмМ, од антропонима *Крајмир*, Грк. М. Како је хид. дериват ојконима требало би да гласи **Крајмировачки њошок* или **Крајмировски њошок*. У изворишном делу *Дренице*, на Косову, налази се ојк. *Крајмировце*, ГАЈ.

КРАЉЕВА ВОДА (р.) (л. сас. Планске, II) = **БАРАТСКА РЕКА**. — Рег. вод. Синтагматски хид. који чини придевска одредба *краљев* и апелатив *вода*. Ова одредба се сусреће у топонимима и, уколико не постоји нека легенда, може да да значење 'нзузетног квалитета, нарочит'.

КРАСУЈЕВАЧКИ ПОТОК (д. Корбевачке, I). — Рег. вод. Од антропонима типа *Краса*, *Красоје*, *Красило*, Грк. М., са суфиксом *-уј*, преко непотврђеног топонима *Красујевац изведено је име потока.

КРАЧУНОВА РЕКА (л. Власине, I). — Рег. вод. Од л. имена *Крачун*, Грк. М., РСАНУ, посесивним суфиксом *-ова*, настао је хид.

КРВАВА РЕКА (л. Лепенице, I) = **КУКАВИЧКА РЕКА**. — Рег. вод., Злат. 8, 180. Објашњавајући имена потока *Крвавица*, *Крвавице*, *Крвавец*, Безлај I 315, сматра да је „*Osnova krī 'Blut', krvāv ... sorazmerno redka v toponomastici ... verjetno se ta imena nanašajo na barvo kamenja in so samo prenešena na hidronima ...*”

КРВАВА ДОЛИНА (п.) (л. ЈМ, I) = **АЈДУЧКА ДОЛИНА**. — Рег. вод. Топ. у служби хидронима. Обе варијанте хидронима су синтагматски спојеви, а семантички су блиски јер атрибут *ајдучка* асоцира на место обрачуна, борбе, крви.

КРВАВЕ БАРЕ (п.) (д. Дојкиначке, III). — Мишк. 81. Синтагматски хид. Исп. *Крвава река*.

КРЕМЕНАТА р. (л. Криве, I) = **ДАБИШЕВАЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Хид. је идентичан ојкониму *Кремената*, ИмМ. Грађени су старим придевским суфиксом ж. рода *-аша* од апелатива *кремен*, врста камена.

КРИВА МОРАВА (р.) = **ЈУЖНА МОРАВА** р. — „...Проширена област, у Алексиначком Поморављу а затим и осталом северном подручју Јужног Поморавља, прозвала се *Крива Морава* ... Назив *Крива Морава* за северно подручје Јужног Поморавља у опсегу Нишке котлине, био је у употреби и у другој половини 19. века.” (Костић, М. 1, 459).

КРИВА РЕКА (л. Биначке Мораве, I). — Мишк. 46, Рег. вод. Река је именована квалификативом *крив*. Река тече према северу, па испод брда *Кознице* и *Градеша* прави лук, кривину, према југу, ГАЈ.

КРИВАЈА п. (л. Крајковачке, III). — Рег. вод. Име села *Криваја*, ИмМ је идентично имену потока. Хид. је грађен топонимским суфиксом *-аја* од придева *крив* (попут *Суваја*, *Црнаја*).

КРИВИ ПОТОК (д. Алоге, III). — Мишк. 90. Исп. *Крива река*.

КРИВОБАРСКИ ПОТОК (д. Јаворске, III) = **ВРАЖЈОГЛАВСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Исп. *Крива река*.

КРИВОФЕЈСКИ ПОТОК (д. Корбевачке, I). — Према ојкониму *Крива Феја*, ИмМ, Сек., записаном у споменицима 1330. год. као *Крива Вјеја* (*Вјеја*), РЈА. Стара лексема *вјеја* 'сува грана' сачувана је у раније посведоченом ојкониму. Семантички сродни су топ. *Криво дрво*, код Смедерева РАЈ, и ојк. *Крива Круша*, Македонја ИмМ.

КРПЕШКА РЕКА (д. ЈМ, I). — Мишк. 50. Од лексеме *крпеш* 'крпеш'. Није јасна веза између ње и имена реке.

КРСТИЛОВИЦА р. (д. сас. Врањске, I) = **ДЕВОТИНСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према орониму *Крстиловоца*, Мишк. 48, данас *Крстиловица*, Злат. 2, 166. Основа оронима је антропонимска. Облик м. имена *Крстило* није потврђен, одговара именима типа *Брајило*, *Предило*. Име села *Крстилицы*, у Бугарској, Заимов доводи у везу са л. именом *Крстил* од *Крстиљо*, наводи породично име *Крстилов*, и име места *Крстиловица*, Заимов 3, 222.

КРУПАЦ п. (д. Нишаве, III). — Рег. вод. Ојк. је *Крупац*, ИмМ. Основа *Крупа* из стцсл. *крпавъ* 'ragvus' дала је доста топонима. Исп. ојкониме: *Крупа* х 4, *Крупац* х 4, *Крупаја*, *Крупањ* и др., ИмМ. За пољско *ктеру* код Бернекера је значење: „*unterselzt, klein und stämmig, kurz und dick*“, I 626. Безлај сматра да је то „*Pri vseh Slovanih ... типична hidronimična baza*“, Безлај I 311 под *кropa*. У сливу Вардара је *Крайска река*, Дуриданов 7, 68.

КРУША р. (г. ток Паљавице, III). — Рег. вод., Сек. Исп. *Крушевица* р.

КРУШЕВИЦА р. (д. Власине, I). — Мишк. 52. Ојк. и ороним имају исту форму — *Крушевица*, ИмМ, ГАЈ. Апелатив *круша*, *крушава*, *крушвица*, *крушка* *Рigus communis*, Сим. Д., послужио је, са свим својим варијантама, у именовању великог броја топонима, РЈА, ИмМ. О томе код Скока: „... од *круша* ... на -ар топоним *Крушар* (Србија) ... топоним *Крушедол* (први дио локатив), на -ев топоним *Крушево* (Македонија, Космет), поименичап на -ц *Крушевац* ... на -ица *Крушевица*, кол. па -је *Крушење* (Космет) ...“, Скок I. под *крушка*. У сливу Вардара се две реке зову *Крушевичка река*, Дуриданов 7, 247 и 265; у сливу Саве *Крушевец*, *Крушковац*, Дикеимај I 197.

КРУШЕВОГЛАВСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = **ГРАДЊАНСКА РЕКА** = **ГРАДЊАНСКА РЕКА** = **ГРАЂАНСКА РЕКА** = **КРУШОГЛАВСКА РЕКА**. — Хид. је дериват синтагматског оронима *Крушева глава* 'брдашце изнад села', Злат. 1, 130, по коме се зове и село *Крушева Глава*, ИмМ, кроз које протиче. Исп. *Крушевица* р.

КРУШОГЛАВСКА РЕКА = **КРУШЕВОГЛАВСКА РЕКА**. — Злат. 1, 130.

КРУШВАНСКИ ПОТОК (л. Темске, III). — Рег. вод. Исп. *Крушевица* р.

КРУШИЦА п. (д. 2. Пусте, II). — Мишк. 62. Овај хид. је исто тако један од деривата апелатива *круша*. Исп. *Крушевица* р. У свом раду о именима река Маретић име реке *Крушица* доводи у везу са глаголом *крушиши* 'разарати, рушити', Маретић 1, 16.

КРУШКАРСКИ ПОТОК (д. Арбанашке, II). — Рег. вод. Поток је именован по називу за земљиште засађено крушкама *крушкар*, *крушик*, РСАНУ.

КРЧМАРСКИ ПОТОК (д. Топлице, II). — Према ојкониму *Д. Крчмар*, Мишк. 67. Топоними су изведени од номна агентис *крчмар*.

КРШЕВИЦА р. (д. ЈМ, I) = **КРШЕВИЧКА РЕКА** = **КЛЕНИЧКА РЕКА**. — Мишк. 47. Ојк. исто гласи *Кршевица*, ИММ, Сек., Злат. 4, 56. Ојк. је изведен од апелатива *кри* 'камен, стена; каменити терен; стрма падина'. Употребљава се као ороним и топоним у значењу 'пун крша, кршевит'. У сливу Саве је река *Криља* и место *Криља*, Дикенман I 196; Безлај наводи поток *Kršina* „Osamljen hidronim, verjetno primarno led. ime, kakor jih je pri nas veliko”. (I 313)

КРШЕВИЧКА РЕКА = **КРШЕВИЦА** р. = **КЛЕНИЧКА РЕКА**. — Злат. 4, 56, Вас. J. 1, 156, Трифуноски I, 35.

КУКАВИЦА р. (л. ЈМ, I) = **БРЕСТОВАЧКА РЕКА** = **ЛЕПЕНИЦА** р. = **ЛЕПЕНИЧКА РЕКА** = **РАВНОРЕЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Према орониму и ојкониму *Кукавица*, Трифуноски I, 184, ИММ. Називи су од зоонима *кукавица*.

КУКАВИЧКА РЕКА (л. Кукавице, I) = **КРВАВА РЕКА**. — Рег. вод. Злат. 8, 180. Овај водени ток је именован својим реципијентом. *Кукавичка река* је изведена суфиксом обележавања, припадања -ска од *Кукавица* р.

КУКАВИЧКИ ПОТОК (л. Криве, I). — Рег. вод. Атрибутско име потока изведено је од незабележеног мтопонима.

КУКУЛОВЦЕ п. (л. Златице, II). — Рег. вод., Мишк. 62. Хид. је формиран према ојкониму *Кукуловце*, Сек. Ниш ЕЈ, који је изведен од рум л. имена *Sisil*, Константнеску 253. Позната су презимена *Кукулан*, *Кукулић*, РСАНУ, *Кукуљ*, *Кукуља*, *Кукуљан*, ЛПХ. Ојконими су: *Кукуљане*, *Кукуљани*, *Кукуљаново*, ИММ. У околини Охрида употребљава се орографски апелатив *кукул* као ономастички апелатив или у облику топонима: *Кукул*, *Кукулон*, *Кукулец*, *Кукулой* *Слоџи*, *Евлине кукулой*, *На кукул*, Пјанка 151.

КУМАНОВСКИ ПОТОК (д. Темске, III). — Мишк. 82. Поток је именован ојконимом *Куманово*, Мишк. 82, од антропонима *Куман*, XIV в. РЈА. Ово име је од имена племена *Кумани*, турског порекла, који су у XI в. продрли у неке крајеве наше земље. У сливу Вардара су реке *Куманица* и *Кумановска*, Дуриданов 7, 333 и 369. Ојконими су *Куман*, *Кумани* x 3, *Куманичево*, XIV в., *Куманово*, *Куманов Вис*, РЈА, ИММ.

КУМАРЕВСКИ ПОТОК (д. 2. Церовачког, I). — Мишк. 83. Према ојкониму *Кумарево*, ИММ, Сек., именовани су и поток и ороним *Кумаревска чука*, Милић Ч. I, 51. У близини, код Лесковца, налази се још једно село истог имена. Ојк. је изведен од албанске речи *kitâr* 'кум' (млетачко *cotare*) (Скок I. под *кѹм*¹). Легенда која и данас живи у народу објашњава име села исто тако помоћу лексеме *кум*, имајући у виду одређену личност, Јов. J. I, 113/114.

КУНОВАЦ п. (д. 2. Трнавске, II). — Мишк. 69. Име потока је суфиксални дериват ојконима *Куново*, Трифуноски I, 188, ГАЈ. Мороним се исто зове *Куново*, Ршум. I, 103. Основа је антропонимска, исп. м. име *Кунослав*, Грк. М. Ојконими су: *Куново* x 4, *Куновица*, *Куновци* и др., ИММ.

КУНОВАЧКА РЕКА (д. 2. Студене, III). — Рег. вод. Према ојкониму *Куновица*, ГАЈ, ИмМ. Исп. *Куновац* п.

КУПИНОВИЦА р. (д. 1. Јелашнице, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Купиново*, ИмМ, који је од фитонима *купина* *Rubus*.

КУРБАЛИЈСКА РЕКА (д. Раовичке, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Курбалија*, ИмМ, ГАЈ. Антропонимски тип. Исп. презимена *Курбалија*, *Курбалијевић*, *Курбалић*, РСАНУ.

КУСИ ДОЛ (п.) (д. Власине, I). — Рег. вод. Двочлани хид. састављен од одредбе *кус* 'кратак, мали' и апелатива *дол* (са чувањем финалног -л).

КУСКИ ПОТОК (д. Криве, I). — Рег. вод. Поток је маркиран првевском одредбом *куски* од *кусак*, који је деминутив од *кус* 'кратак'.

КУСОВРАНСКА РЕКА (л. Јерме, III). — Ст.—Мл. 184. Хид. је дериват ојконима *Куса Врана*, ГАЈ, састављеног од одредбе *кус* 'који је кратког репа, краткореп, безреп' и зоонима *врана*.

1. КУТИНА р. (л. Нишаве, III) = 2. ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА = 2. СТУДЕНА РЕКА = 2. СТУДЕНСКА РЕКА. — Ршум. 1, 161. Име села *Кућина*, ГАЈ, узет је као име реке. Ојк. је од прасл. речн **kotъ* 'кут, угао, забачени, скучени део', удубљење. Суф. -ина уносн пејоративност.

2. КУТИНА р. (л. Нишаве, III) = КУТИНСКА РЕКА. — Мишк. 84. Овде имамо редак пример да су у сливу једне реке три насеља и брдо названи истим именом — *Кућина: Прва Кућина (Бања Кућина), Марина Кућина, Драшкова Кућина* и мор. *Марина Кућина*, Сек. Ниш ЕЈ. Исп. л. *Кућина* р.

КУТИНСКА РЕКА = 2. КУТИНА РЕКА. — ГАЈ.

КУТЛОВАЧКИ ПОТОК (л. Дрешничке, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Кућловац* од м. имена *Кућлар*, Грк. М. Исп. презимена: *Кућлемић*, *Кућлеша*, *Кућлешаћ*, *Кућлија*, РСАНУ; ојкониме: *Кућлеш*, *Кућловац* х 2, *Кућлово* х 2, ИмМ.

КУЦУЉЧИЦА р. (д. Тегошнице, I) = ЛЕСКОВИЧКА РЕКА. — Рег. вод. Река је добила име по извору који се зове *Куцуљ*, Ник. Р. 2, 146. Име земљишта у околини Смедерева зове се *Куцул*, РЈА. Овај мтоп. помиње Скок: „засебно треба разматрати -ил у влашким именима ... топоним *Куцул* (мјесто, Србија, округ смедеревски, упор. *Куцовлах* = *Цинцарин*) ...” (Скок 1 под -ул). Основа *Куц-* се налази у топонимима на северозападу, истоку и југонстоку наших језичких територија. Исп. румунске топониме: *Cuci*, *Vallea Cucilor* и др., Иоргу И. 329.

КУШТАЧКА РЕКА = КУШТИЦА п. = КУШТИЧКА РЕКА. — Злат. 4, 44. Мор. је *Кушћачки рид*, Злат. 4, 10.

КУШТИЦА п. (л. Кршевице, I) = КУШТАЧКА РЕКА = КУШТИЧКА РЕКА. — Мишк. 47. Ојк. у функцији хидронима. У основи је прасл. **kos*, *кус* 'кратак, мали; део, комад'. Исп. *Куси дол* п.

КУШТИЧКА РЕКА = КУШТИЦА п. = КУШТАЧКА РЕКА. — Злат. 4, 44.

ЛАБУКОВАЧКА РЕКА (л. 2. Топоничке, III) = **ЛАБУКОВСКА РЕКА** = 2. **СУВА РЕКА**. – Ршум. 1, 153. Према ојкониму *Лабуково*, ИММ, ГАЈ, из рум. антропонимске основе *Albu-*, Константинеску 190. Иоргу И. 1 наводи патроним *Laba* и топоним *Laba*.

ЛАБУКОВСКА РЕКА = **ЛАБУКОВАЧКА РЕКА** = 2. **СУВА РЕКА**.

ЛАБУНОВСКА РЕКА (л. 2. Топоничке, III). – Ршум. 1, 156. Улива се нешто јужније од *Лабуковске реке*. Исп. *Лабуковачка река*.

ЛАЈИНА РЕКА (д. Раснице, III). – Мишк. 79. Према рум. *laiu* 'црн'. Та лексема је „Вјеројатно остатак из говора средњовјековних Влаха у нашим земљама ...” (Скок 1. под *лаја*). Пастирски термин *лаја* употребљава се данас код нас као име за овцу или козу, РСАНУ.

ЛАЛИНАЧКА РЕКА = **ЛАЛИНСКА РЕКА**. – Мишк. 55.

ЛАЛИНСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = **ЛАЛИНАЧКА РЕКА**. – Мишк. 55, Злат. 1, 137. Према ојкониму *Лалинице*, 1, 137, *Лалинци*, Лубаш 4, 136, *Лалинац* у Дефтеру из 1444/1445, Костић М. 1, 460, од м. имена *Лала*, Грк. М.

ЛАЛИНАЧКИ ПОТОК (д. Кутинске, III). – Рег. вод. Име потока је према мтопониму *Лалинац*. Исп. *Лалинска река*.

ЛАНИШТАНСКИ ПОТОК (л. Нишаве, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Ланишије*, XVIII в. Костић М. 3, 141, ИММ, од апелатива *ланишије* 'место на коме се гаји или се гајио лан'.

ЛАПАТИНСКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II) = 1. **ПЕТРОВАЧКИ ПОТОК**. – Рег. вод. Према ојкониму *Лайајинци*, Милић. М. 2, 387, *Лайајинце*, ГАЈ. Ојк. је по имену фамилије *Лайајинци*. Исп. презимена: *Лайајан*, *Лайајанин*, *Лайајинић*, РСАНУ. Лапат је стара словенска реч *лайъиъ* која се очувала у значењу 'комад земље, поље'.

ЛАПАШТИЦА р. (д. 2. Јабланице, II). – Мишк. 58. Старије насеље крај реке се звало *Лайашићина*, РЈА, данас су то села *Г.* и *Д. Лайашићина*, ИММ. Према мтопониму од апелатива *лайаи* изведено је име реке суфиксом *-ѝск-ица*, а суфиксом *-ѝск-ина*, ојконим. Данас се употребљава форма ојконима са *-шићица* под утицајем хидронима који чува овај суфикс.

ЛАШТИЧКА РЕКА (д. Биначке Мораве, I). – Милић Ч. 1, 34. Име реке је настало губљењем нницијалног *В-* из ојконима *Влашићица*, ИММ, и суфиксацијом. То је секундарно име реке. Примарно је било изведено суфиксом *-шићица* чија се варијанта чува у самом ојкониму *Влашиница*. Река се, вероватно, називала **Влашићица* по неком објекту са етничком основом **Влас-*.

ЛЕБЕДСКА РЕКА (л. Мутнице, I). – Мишк. 50. Хид. је дериват ојконима *Лебед*, ИММ. Ово је редак топоним код нас. Антропоним *Лебед* није забележен (употребљава се л. име *Лабуд*), али се зна за презимена *Лебеда*, *Лебедина*, РСАНУ. У румунској антропонији има име *Lebădă*, Константинеску 442, а у топонимији *Le-*

bāda, Lebādul, Иоргу И. 1, 391. Очигледно да је име села изведено од антропонима. Топоним *Лебед* се налази на југу Бугарске, Заимов 4, 120.

ЛЕБОВАЧКА РЕКА (д. Вртогошке, I). – Сек. Према моронн-му *Лебовац*, Сек. Морамо претпоставити иницијално X- које је ишчезло. Исту основу имају ојконими *Лебане* и *Лебина* у Србнји, и хид. *Лебница*, пр. Струме у Бугарској. Топоними су изведени од ст. сл. *хлабъ*, старије српско *хлеб* 'провалија', *хлеб*, *хлеи* 'водопад', старије руско *хлябъ* 'водонад, поток'. (према Фасмеру под *хлябъ*).

1. **ЛЕВА РЕКА** (д. Тибушке, I) = **СУВАРСКИ ДОЛ** (п.). – Мишк. 48, Трифуноски I, 127. Ојк. је именован по реци – *Лева Река*, ИмМ. Река је десна притока Тибушке реке, а именована је опозитном одредбом *леви*.⁹ Уколико је посматрач окренут лицем према изворишном делу реке, према месту одакле дотиче река, мења се однос *леви/десни*. Наша река је, овако посматрано, лева притока. Географи је обележавају као десну притоку, јер посматрају притоке од извора према ушћу.

2. **ЛЕВА РЕКА** (д. сас. Срдњаљске, III). – Сек. Исп. 1. *Лева река*. **ЛЕВИЋКА РЕКА** (л. Тошлице, II). – Мишк. 66. Према ојкониму *Левић*, ИмМ, који је патронимског типа. Презимена *Левић*, *Левићанин* забележена су у РСАНУ.

ЛЕВОВИК п. (г. ток Ал. Моравице, III) = **ЛЕВОВИЧКИ ПОТОК** = 2. **БЕЗДАН** п. = **СКРОБНИЧКА РЕКА**. – Мишк. 91. Ојк. *Левовик* је једнак хидрониму. Хид. је нејасан. Не може се поуздано рећи да ли је изведен од корена **lei-* 'левати, лити' попут топонима *Левоч*, лексеме *лев*, буг. апелатива '*лева* 'извор, поток' (Заимов 3, 146), или је према антропониму. Исп. презимена *Левој*, *Левојих*, ЛПХ.

ЛЕВОВИЧКИ ПОТОК = 2. **БЕЗДАН** п. = **ЛЕВОВИК** п. = **СКРОБНИЧКА РЕКА**. – Дакић Б. 13.

ЛЕПАЈА РЕКА (д. 2. Клисуре, III). – Мишк. 89. Уз реку нема топонима са истом основом, али се у сливу Тошлице налази ојконим *Лејаја*, ИмМ. О суфиксу *-ај* у именима места *Криваја*, *Црнаја*, *Суваја* писао је Скок¹⁰. У групу топонима грађених овим суфиксом Скок не убраја име села *Лејаја*. Он каже: „... За *Лејаја*, име села у округу тошличком ... није сигурно да је од *лъпъ*, јер тај адјектив није потврђен у српскохрватској топонимији ...” (Скок 3, 24). Скок свакако мисли да није потврђен у форми једночланог топонима.

⁹ Види белешку 7. на стр. 53

¹⁰ У свом раду о топонимима на *-ај*, *-аја* Скок је показао да су изведени од придевске основе. Прелазом *ъ* у *а* из *блаъ* у *блаја* у одређеном виду, који се ... „на српскохрватској територији [не налази] код адјектива, него код демонстративних замјеница ...” помогло је да се ... „овај топономастички тип из схеме одређене деклинације адјектива ... мијења према типу опћих именица на *-ај* или *-јај* ...” (Скок 3, 29/30).

Сама чињеница да се овај придев употребљава као квалификатив у двочланим топонимима *Лџејџи до*, *Л'џејџи рудина*, *Л'џејџи чука* (Шоговић, 261, 272, 288), и други примери из РЈА, управо потврђују његово присуство у топонимији и могућност да се јави и у самосталиој форми. У ојкониму *Лџаја* садржано је значење квалификатива 'леп', али је оно унето преко антропонима са том формом. Зна се за презиме *Лџаја*, ЛПХ. Тако је ојконим био двочлани – *Лџаја вас*. Ојк. *Лџајци*, ИмМ, и својом грађом потврђује да је патронимски дериват. Да ли је наша река именована директно квалификативом не може се категорички тврдити. Можда је именована топонимом за који немамо података.

ЛЕПЕНИЦА р. (л. ЈМ, I) = **ЛЕПЕНИЧКА РЕКА** = **БРЕСТОВАЧКА РЕКА** = **КУКАВИЦА** р. = **РАВНОРЕЧКА РЕКА**. – Мишк. 49, Злат. 8, 193. Ојк. крај реке је *Лџеница*, Трифуноски I, 175. Велики број словенских топонимских деривата изведено је од фитоапелатива *лејен*. То је позната биљка *Nymphaea alba*, Сим. Д. По биљци *лејен* названи су и ојконим крај ове реке и сама река. Хидроним овога типа су: *Лџен*, *Лџена* x 2, *Лџенек* (Безлај под *Лџена*), *Лџенац*, *Лџенец* (Дуриданов 7, 396).

ЛЕПЕНИЧКА РЕКА = **ЛЕПЕНИЦА** р. – Трифуноски I, 175.

ЛЕПЧИНСКА РЕКА (л. ЈМ, I). – Трифуноски I, 148. Према ојкониму *Лџичинце*, ИмМ. Ојк. је изведен од антропонима *Лџичин*, Грк. М. 3, 114. Исп. презимена: *Лџичин*, *Лџичић*, *Лџичевић*, ЛПХ.

ЛЕСКОВА ПАДИНА (п.) (д. Моралије, III). – Мишк. 84. Двочлани хид. сачињавају придевски облик фитонима *леска* *Соргулус* и апелатив *падина*.

ЛЕСКОВИЧКА РЕКА (д. Тегошнице, I) = **КУЦУЉЧИЦА** р. – Према топониму *Лесковица*, Ник. Р. 2, 123, од фитонима *леска* *Соргулус соргуласаеае*, Сим. Д.

ЛЕТНИЧКА РЕКА (д. Биначке Мораве, I). – Рег. вод., Милић Ч. I, 34. Према ојкониму *Лџиница*, ИмМ, који је топонимизирани апелатив *лџиница* 'летиште, летовиште, место летњих испаша стоке'. Исп. *Лџиовишка река*.

ЛЕТОВИШКА РЕКА (л. ЈМ, I). – Мишк. 50. Хид. је именован ојконимом *Лџиовишиће*, Мишк. 50, ИмМ, који је од топонима *лџиовишиће*.

ЛЕЦКА РЕКА (д. сас. Газдарске, II). – Илић Н. 8. Према ојкониму *Леце*, ГАЈ. Ту се налази и рудник *Леце* познат из римског периода, Илић Н. 11–23. Ојк. *Леце* је патронимична форма. У ЛПХ су регистрована презимена *Лец* и *Леци*. Илчев је забележио бугарско м. име *Лецо* и презиме *Лецов*. Житељн села *Гајџан* изговарају данас име села као *Лџаца* и *Лџаца*, ген. *Лџаце*, Лук. М. 390. Нејасно значење имена места повлачи за собом промене у изговору, а умекшаност иницијалног *Л-* је црта изговора не српског живља.

ЛИВАДСКИ ПОТОК (д. Ветернице, II) = **МЕЧИШЊИЧКА РЕКА**. – Рег. вод. Име потока је изведено од апелатива *ливада* суфиксом *-ски*.

ЛИВАЂЕ п. (л. Рогоза, III). — Мишк. 80. У функцији хидронима налази се топоапелатив *ливада* у свом збирном облику.

ЛИВАЂСКА ДОЛИНА (п.) (д. сас. Сенске, II). — Рег. вод. Двочлани микротопоним *Ливађска долина* обавља функцију хидронима.

ЛИВОЧКА РЕКА (1. Биначке Мораве, I) = БРАСАЉИЦА р. = ЉИВОЧКА РЕКА. — Милић Ч. 1, 34, Урошевић 1, 222. Река је именована према селу које се првобитно звало *Ливоча*, потврђено у XIV в. „... село Ливочю на Бнњчѣ Моравѣ ... По том су биле двије, а двије су и сада, горња и доња, код садашњег Гилана” (РКС). Данашњи ојконими су у мушком роду, *Горњи* и *Доњи Ливоч*, ИмМ. Ојк. је грађен суфиксом *-оч*. Њиме се означава место на коме се на специфичан начин обавља глаголска радња: место на коме је разливена вода; вода која лије; ток који се разлива. Ојк. је изведен од глаголске основе **lei-* 'лнѣти, тећи'. (О томе Павл. 3. 8).

ЛИМИЧКА РЕКА (д. ЈМ, I). — Према ојкониму *Лимица*, Мишк. 50. Данас не постоји насеље *Лимица*. Корен *Лим-* је хидронимски, исп. име реке *Лим* пр. Дрине. *Лим-* је од албанске речи *limi* 'река'. Првобитни лик хидронима је *Лимица*, изведен деминутивним суфиксом *-ица*, и очуван је у ојкониму.

ЛИНОВСКИ ПОТОК (д. Лужнице, I) = ЛИНОВШТИЦА р. — Рег. вод. Од антропонима *Лино*, РЈА, формиран је ојконом *Линово*, ГАЈ, ИмМ, према коме је назван водени ток.

ЛИНОВШТИЦА р. = ЛИНОВСКИ ПОТОК. — Мишк. 52.

ЛИПАЈА п. (д. 2. Топоничке, III). — Рег. вод. Од фитонима *лија* *Tilia*, Снм. Д. Суфикс *-аја* уноси значење одређеног вида у овај топоним (од *џј > ај*) као код топонима *Суваја*, *Криваја*, *Црнаја*.

ЛИПАК п. (л. Печењевачке, I). — Рег. вод. Апелатив *липак* 'липар' од фитонима *лија*, јавља се као име местима у Србији. Он преузима функцију топономастичког апелатива, па и шире, самог хидронима, као у нашем случају.

ЛИПЈЕ п. (д. Падине, III). — Мишк. 79. Збирни облик фитонима *лија* — *лијје*, обавља функцију топоапелатива *липар*. Овде је употребљен у функцији хидронима.

1. ЛИПОВАЧКА РЕКА (л. 1. Клисуреце, I). — Мишк. 48. Име реке је суфиксални дериват ојконима *Ливовац*, ИмМ.

2. ЛИПОВАЧКА РЕКА = ЛИПОВАЧКИ ПОТОК. — Марк. Ј. 97.

ЛИПОВАЧКИ ПОТОК (д. Рујашке, III) = 2. ЛИПОВАЧКА РЕКА. — Мишк. 92. Хид. је изведен од ојконима *Ливовац*, ИмМ, Мишк. 92, суфиксом *ски*.

ЛИПОВИЦА р. (г. ток Шуманске, II). — Мишк. 59. Од свог извора и текући кроз село *Липовицу*, ГАЈ, носи то име све до састава са *Бувачком реком*. Апелатив *липовица* 'липова шума' употребљен је у функцији ојконима и хидронима.

ЛИСЕВСКИ ПОТОК (л. Дојкиначке, III). — Рег. вод. Немамо податке о микротопониму *Лисево који је, вероватно, послужио за извођење имена потока. Слив *Дојкиначке реке* је у планинском пределу. На таквом терену, брдовитом, сусрећу се квалификативи *лис*, *лисаи* за означавање необраслих површина.

ЛИСИЧЈИ ПОТОК (л. 2. Јабланице, II). — Рег. вод. Зоонимски тип хидронима, од *лисица*.

ЛИСКА РЕКА (л. 2. Топонице, III). — Мишк. 88. Стари придев *лусъ 'calvus, ћелав, пљешив' употребљава се у топонимији. Такав топоним је послужио и у именовању наше реке. Исп. *Лисевски ђошок*.

ЛИТЕЦ п. (л. Маревске, I). — Рег. вод. Ојконима нема. Име потока је од топонима *Лити* 'хрид, стена' из гр. *λίθος* 'камен'. Исп. топониме *Литија сџена* и *Глитка лити* (Скок I под *лит*³). Суфикс *-ец* се среће само у овом хидрониму у сливу Јужне Мораве. Употребљен је под утицајем македонског суфикса *-ец* < *-ьсь* < *ькъ*, који је присутан у македонској топонимији у посесивној функцији.

ЛИЧИН ДОЛ (п.) (д. JM, I). — Мишк. 50. Ојк. је *Личин дол*, ИмМ. Ојк. је у XVI в. записан као *Лични дол*, Стојановски 40. Апелатив *дол* указује на то да је првобитно настао мтопоним, а по њему су именовани хид. и ојк. Основа *Лич-* се јавља у малом броју наших топонима. Безлај помиње овај наш топоним и сматра да је настао из антропонимске основе: „Pri sbh. top. *Ličin Dol, Ličji Do, Lič* (*lyč-jъ), morda tudi *Ličje* (Selo), je verjetnejša antroponimična osnova” (Безлај I под *Личенца*).

ЛОЗЈАНСКИ ПОТОК (д. Блендијске, III). — Мишк. 91. Према фитолексемн *лозје*.

ЛОМНИЦА р. (д. Власине, I). — Рег. вод. Ојк. је *Мала Ломница*, ГАЈ. Основа *лом-* се јавља у географским називима на свим територијама где живи словенско стаиовништво. Потребно је раздвојити топониме изведене од *лом-* из *ломити* и *ломъ* 'мочваран терен'. То није увек могуће. Топониме тина *Ломница*, Скок везује за значење 'мочваран' (Скок I под *ломити*).¹¹ *Ломни ђошок* и *Ломницу* Дуриданов објашњава као 'stürmischer Fluss' (Дуриданов 7, 304). Ово значење одговара и хидрониму *Ломница* из слива Власине, као планинској реци.

ЛОМСКА РЕКА (д. сас. Јошанске, II). — Рег. вод. Исп. *Ломница* р.

ЛОПУШНИЦА р. (д. Биначке Мораве, I). — Рег. вод., Милић Ч. 1, 35. Хид. је изведен од имена биљке *лопух* Larra, Сим. Д.

ЛУБНИЧКА РЕКА (д. Косанице, II). — Ракић. 1, 30. Према ојкониму *Лубница* именовани су и река и узвишење *Лубнички*

¹¹ "Mlajša imena iz te osnove so vsaj na slov., sbh. in češ. ozemlju je treba spravljati v zvezo z osnovo *lomъ* < *lomiti*. Teže pa je s hidronimi ... Največ pozornosti pa zaslužijo nekatera slovenska apelativa, kakor rus. *lom* 'močvirje' ..." (Безлај I под *Lomanja*).

вис, Ракић 1, 30. Ојк. је изведен од придева *лоубњъ* од *лоубъ*, *лѹб*, општесловенске речи 'кора од дрвета, лико, обруч око сита' (Скок 1. под *лѹб*). Од придева су формирани и топоними *Лубна*, *Лубни До*, *Лубни Брод*, РЈА; ојконими *Лубница* код Зајечара и Иванграда, ИмМ, *Лубница* у Македонији по којој је названа река *Лубничка река* из слива Вардара, Дуриданов 7, 195.

ЛУЖНА БАРА (п.) (л. Нишаве, III). — Мишк. 83. Хид. је синтагма коју чини придев *лужан* 'који садржи луг, цећ; боје пепела, пепељаст', РСАНУ, од *лѹџ* 'пепео; цећ, лужина' и анематив *бара*.

ЛУЖНИЦА р. (д. Власине, I) = ЉУБОРАЉА р. = ЉУБЕРАЖДА р. — Рег. вод. Топономастички апелатив *лѹџ*, од прасл. *loǵь, има значење 'шумарак, гај (обично на нижем или подводном земљишту); мочвара, рнт', РСАНУ. Река тече падинама планине *Лужнице*, ГАЈ, по којој је и именована.

ЛУДАК п. (л. Корманске, III) = 2. ДРЕНОВАЦ п. — Мишк. 92, Рег. вод. Поток има метафорично име. Исп. ојк. *Лудбреџ*, ИмМ; хид. *Луда Мара*, Дуриданов 7, 110.

ЛУКАЊСКА РЕКА (д. Нишаве, III) = ВИСОЧИЦА р. = ЗАВОЈСКА РЕКА = ТЕМСКА р. = ТЕМШТИЦА р. — Адамовић 1, 61. Према ојкониму *Лукања*, Мишк. 81, у чијој је основи антропоим *Лукан*. Ојк. *Лукања* има посесивну форму уз коју се ранње налазио апел. *вас*.

ЛУКАРСКИ ДОЛ (п.) (д. Кленичке, I). — Двочлани хид. *Лукарски дол* добијањем трећег члана — апелатива *пошок*, постаје таутолошком формом онима. То смо запазили и раније у случајевима када двочлани топоним преузима функцију хидронима. И хид. и топ. су дериватн ојконима *Лукарце*, Злат. 4, 43, у чијој је основи антропоим *Лукар*, Лубаш 4, 43.

1. ЛУКОВАЧКИ ПОТОК (д. I. Лаве р., I). — Мишк. 48. Према антропоојкониму *Луково*, ИмМ, Трифуноски 1, 130.

2. ЛУКОВАЧКИ ПОТОК (л. Ал. Моравице, III). — Мишк. 91. Према антропоојкониму *Луково*, ИмМ.

ЛУКОВИЦА р. (л. Гинске, III) = ГАБЕРСКА РЕКА. — Мишк. 76, ГАЈ. Према ојкониму *Луково*, ИмМ. Ојк. је дериват антропони-ма *Лука*.

1. ЛУКОВСКА РЕКА (л. Тибушке, I). — Рег. вод. Река је названа по насељу *Луково*, ИмМ, изведеном од л. имена *Лука*, Грк. М.

2. ЛУКОВСКА РЕКА (д. сас. Топлице, II). — Ракић. 2, 1. Према ојкониму *Луково*, ИмМ, Ракић. 2, 1. Исп. л. *Луковска река*.

ЛУКОМИРСКИ ПОТОК (д. Топлице, II). — Мишк. 69. Хид. је суфиксални дериват ојконима *Лукомир*, Мишк. 69. Ојк. је деантропоним, од м. имена *Лукомир*, Грк. М.

ЛУМНИЦА р. (д. Косанице, II). — Мишк. 67. Име реке је изведено од албанске речи *litë* 'река' нашом суфиксацијом.

ЛУЧАЊСКИ ПОТОК (д. Биначке Мораве, I). — Мишк. 47. Хид. је према имену села *Лучане*, XVI в. РЈА, Мишк. 47, од етника *Лучани*, старији облик *Лучане*, становници места *Лука или *Луке.¹²

ЉИВОЧКА РЕКА = БРАСАЉИЋА р. = ЛИВОЧКА РЕКА. — Према ојкониму *Љивоч*, варијанта *Ливоч*, са умекшаним иницијалним консонантом, Мишк. 46. Исп. *Ливочка река*.

ЉИЉАНСКА РЕКА (д. Пр. Моравице, I) = ЉИЉАНСКИ ПОТОК = СЕЛЕЧКА РЕКА. — Трифуноски I, 9, Вас. J. I, 165. Река је добила име према ојкониму *Љиљанце*, Сек, ИмМ. Потврде за патрониме *Љиљан* и *Љиљанић* налазе се у ЛПХ. Основу свих оних чини фитоним *љиљан* = дубочац *Syringa vulgaris*, Сим. Д.

ЉИЉАНСКИ ПОТОК = ЉИЉАНСКА РЕКА = СЕЛЕЧКА РЕКА. — Мишк. 47.

ЉУБАТОВИЦА р. (д. Нишаве, III). — Мишк. 83. Хид. има исту форму као ојконим — *Љубајшовица*, ИмМ, према патрониму *Љубајшовић*, РСАНУ, од антропонимског лика **Љуба(а)ић*.

ЉУБЕРАЂА р. = ЉУБЕРАЖДА р. — Маретић I, 6.

ЉУБЕРАЖДА р. (д. Власине, I) = ЛУЖНИЦА р. = ЉУБЕРАЂА р. — Мишк. 51/52. Ојк. *Љуберађа*, ГАЈ, ИмМ, изведен је од л. имена *Љуберад посесивним суфиксом -ја. Ово име је ишчезло из нашег антропонимског система (у старопољском је *Luberad*). Облик *Љуберажда* се помиње у старијој литератури, Маретић I, 6.¹³ Извор који се зове *Љуберажда* забележен је у месту *Черковица* код Пирота у раду Милић М. I, 175. Консонантска група *жд* не одговара фонетском систему наших говора али је налазимо у више старих топонима: *Љубижда* х 2, код Призрена и Ораховице, и *Љубижда Хас* код Призрена, *Драгобужде*, *Рожаце*, *Тибужде* код Враћа, *Ображде* код Лесковца, ИмМ. Сви ови топоними су трагови „источнојужнословенског насељавања, и то судећи по архаичној формацији ових топонима, веома старог датума” (Ивић П. I, 28). Интересантна је та ситуација употребљавања топонима и хидронима у обема варијантама и са групом *жд* и са афркатом *ђ*. То потврђује да у нашем народу постоји изванредно рсећање за специфичности у језику. Посебно се запажа да је варијанта са *ђ* новијег датума, и да се њеним увођењем врши прилагођавање нама карактеристичним језичким особинама.

ЉУБИЧИН ПОТОК (л. Кршевице, I). — Мишк. 47. Хид. има форму посесивног придева од женског имена *Љубица*.

¹² „*Лучане*. — Село у Морави, које је у попису из XVI века уписано као *Лучан*. Помиње се и у предосманском периоду.” (Стојановски, 156). Так запис је из почетка XV в. (1423.) о даривању села манастиру Хилендару од цара Уљеше: „дахъ и положихъ ... пръквоу оу лоучанехъ светаго Николоу ...” (ССКА III 31).

¹³ Маретић скреће пажњу на консонантску групу *жд* у имену реке *Љуберажда*: „Љуберажда приток Власине (поради *жд* испореди име „Драгобужд”, како се зове једно село у истом т. ј. вишком округу) ...” (Маретић I, 6).

ЉУБИШКА РЕКА (д. Биначке Мораве, I) = ЉУБИШТАНСКИ ПОТОК. — Урошевић I, 189. Ојк. је *Љубишиџе*, ГАЈ. Ојк. је патронимичног типа, изведен је од м. имена *Љуба* суфиксом *-шиш-* < *-иџо*. То је један од старих суфикса који се у македонским говорима сачувао у функцији грађења патронима који су означавали житеље на одређеним местима, а потом и сама та места. Од ојконимске основе *Љубиш-* изведен је хид. *Љубишка река*, а од ојконима *Љубишиџе* друга варијанта хидронима *Љубишиџански јоџок*.

ЉУБИШТАНСКИ ПОТОК = ЉУБИШКА р. — Рег. вод.

ЉУГУЈФИРИТ п. (д. л. Церовичке, II). — Мишк. 68. Име потока је састављено од албанских елемената: *ljuk* 'плитак извор', *uj* < *ujë* 'вода' и *firë* 'испарити'.

ЉУПТЕНСКА РЕКА (л. Турнје, III). — Мишк. 90, Рег. вод. Према ојкониму *Љуштен*, ГАЈ. Од антропонима **Љубиџен* (као *Милџиен*, Грк. М. I), преко посесивне форме ојконима **Љуштен-ј* добијен је данашњи облик ојконима.

ЉУТА РЕКА (л. Кутинске, III). — Рег. вод. Првдев *љуи* се употребљава у именовању водених токова, дајући им значење 'брз, дивљи, силовит'. Као топономастички квалификатив уносн у топониме више нијанси значења: каменит, тврд; стрм; неплодан, неродан; изложен јаком сунцу, топао (према РСАНУ).

ЉУТЕШКИ ПОТОК (д. ЈМ, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Љушеж*, ИмМ. Од апелатива *љуи* 'крш, голет, стеновит терен' наставком *-еж*, који уносн значење збирности, формиран је топоним *Љушеж*, а по њему и ојконим. Насељених места са овим именом више нема.¹⁴

ЉУТИЦА р. (д. Турнје, III). — Мишк. 89, Рег. вод. Хид. има именичку форму која је изведена од придева *љуи*. Исп. *Љуица река*.

ЉУША р. (л. Косанице, II). — Мишк. 67. Река протиче крај насеља *Љуша*, ГАЈ, по коме је и именована. Ојк. је настао од антропонима *Љуша* посесивним суфиксом *-ј*, преко облика **Љушја вьсь*.

МАГАШКА РЕКА (д. Статовачке, II). — Мишк. 61, Сек. Према ојкониму *Маџаш*, ИмМ, ГАЈ, који је изведен од антропонима *Маџаш*, РЈА, преко облика **Маџашј*, добијено је име реке. Исту основу *Маџаш-* имају топоними *Маџаше*, околних Београда, и *Маџашић*, околина Тузле, РЈА.

МАГОВСКА РЕКА (л. Топлице, II). — Мишк. 66. Према ојкониму *Маџово*, Мишк. 66, изведеном од хипокористика *Маџо*, образовано је име реке.

МАЗАРАЋСКА РЕКА (л. ЈМ, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Мазараћ*, ИмМ. Патроним *Мазараћ* забележен је у Дубровнику, XIV в. РЈА. Ојк. *Мазараћево* налази се на реци Бистрнци у Македонији, ГАЈ.

¹⁴ „Љутеж ... [је] мјесто као засађено оштрим камењем”. (Павлиновић, РЈА).

МАЈКОВАЧКА РЕКА (д. 2. Пусте, II) = **БОРИНАЧКА РЕКА** = **БОРИНСКИ ПОТОК** = **БРЕСТОВАЧКИ ПОТОК** = **ВУЈАНОВСКА РЕКА**. — Рег. вод. Хид. *Мајковачка река* је дериват антропојконима *Мајковац*, РЈА, ИмМ. Ојконимн од исте основе познати су и у другим деловима нашег језичког подручја, ИмМ, ГАЈ.

МАЈСТОРСКА ПАДИНА (п.) (д. Бандол, III). — Рег. вод. Синтагматски микротопоним, састављен од првдевске одредбе *мајстџорски* и апелатива *падина*, прихваћен је и као име потока.

МАКОВИШТАНСКИ ПОТОК (л. Цепске, II). — Рег. вод. Хид. је формиран путем деривације од микротопонима *Маковишије* 'место на коме се одгаја мак'.

МАКРЕШКИ ПОТОК (д. Прилепнице, I) = **ТРНИЋЕВАЧКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Г.* и *Д. Макреш*, ГАЈ. Код Крушевца се налази ојк. *Макрешане*, а у Македонији *Макреш*, ИмМ. Објашњење уз ојк. *Макреш* из слива Вардара је: „*Makreš ... urslav. Makreš (oder-ъшь), zur Wurzel urslav. *mak-, *tok- 'nass, feucht, nassen'* (Дуриданов 7, 300.)¹⁵

МАЛА ВУКАЊА (р.) (л. 2. Клисуре, III). — Мишк. 89. Према антропојкониму *Вукања*, ИмМ, насталом од л. имена *Вукан* суфиксом *-ја*.

МАЛА КОСАНИЦА (р.) (л. Косанице, II) = **МЕРДАРСКИ ПОТОК** = **МРДАРСКИ ПОТОК**. — ГАЈ. Квалификатив *мала* уноси дистингцију између хидронима *Мала Косаница* и њеног реципијента *Косаница*, Исп. *Косаница р.*

1. **МАЛА РЕКА** (л. 1. Јелашнице, I) = **ЈЕЛОВНИЧКА РЕКА**. — Мишк. 49.

2. **МАЛА РЕКА** (л. 1. Бањске, I) = **ИЗАМНОВСКА РЕКА**. — Рег. вод., Злат. 7, 121. Према реци зове се и махала *Мала река*, Трифуноски 1, 110.

3. **МАЛА РЕКА** (л. сас. Врањске, I). — Мишк. 48.

4. **МАЛА РЕКА** (л. 2. Големе, I). — Рег. вод.

5. **МАЛА РЕКА** (л. Лужнице, I) = **ДОБРОВОДСКА РЕКА**. — Рег. вод.

6. **МАЛА РЕКА** (д. Тегоштице, I) = **РАДОСИНСКА РЕКА**. — Рег. вод., Вас, J. 1, 352.

7. **МАЛА РЕКА** (д. Преслопске, I) = **КАРАЧЕВСКА РЕКА**. — Рег. вод.

8. **МАЛА РЕКА** (л. ЈМ, I) = **ГРАБОВИЦА р.** = **ТУЛОВСКА РЕКА**. — Рег. вод.

9. **МАЛА РЕКА** (л. Ветернице, II) = **ВИНКА РЕКА** = **ВИНСКА РЕКА**. — Рег. вод. Ополитум јој је *Велика река* (д. Ветернице, II).

10. **МАЛА РЕКА** (л. сас. Вучанске, II). — Мишк. 55, Јов. J. 1, 10.

¹⁵ О идентификацији села Макреш у катастарском попису ОБ стоји: „Овдје, као и у каснија два пописа, једнако написано, а може се читати: *Majgores, Мајкерос, Мајкрос*. Вјероватно данашње село Макреш, југоисточно од Новог брда.” (266. стр.).

11. МАЛА РЕКА (д. Бреснице, II) = РАВНИШТАНСКИ ПОТОК. — Рег. вод.

12. МАЛА РЕКА (л. 2. Трнавске, II). — Мишк. 69.

13. МАЛА РЕКА (л. 1. Речице, II). — Мишк. 69.

14. МАЛА РЕКА (л. сас. Девчанског, II). — Рег. вод.

15. МАЛА РЕКА (л. сас. 2. Пусте, II) = ГЛАСОВИЧКА РЕКА = ЗЛАТИЦА р. = ЗЛАТНА РЕКА = КОЊУВАЧКА РЕКА. — Мишк. 61.

16. МАЛА РЕКА (л. Јеловице, III). — Рег. вод.

17. МАЛА РЕКА (д. сас. Турије, III) = 2. КЛИСУРА. — Рег. вод. опозитум јој је *Велика река* (л. сас. Турије).

18. МАЛА РЕКА (л. Срнадаљске, III). — Сек.

МАЛАЦ п. (л. Нишаве, III). — Рег. вод. Име потока је описно, формирано од старелог облика неодређеног придева *ма(ло)* 'мали' суфиксом *-ац*.

МАЛИЧКА РЕКА (д. ЈМ, I). — Мишк. 51. Података о микро-топониму нема. Вероватно је постојао мтопоним од антропонима *Малич*, Миклошић 2, 213. Исп. ојкоинм *Маличка* код Вргинмоста, ИмМ, и име реке *Малич* пр. Савиње, Безлај II/10.

МАЛОДРАГУШКА РЕКА (д. Драгушке, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Мала Драгуша*, ИмМ, ГАЈ. Овај хид. је настао именованом притоку по реци у коју утиче. Исп. *Драгушка река*.

МАЛОЈАСТРЕБАЧКА РЕКА (д. Турнје, III) = КАЛСКА РЕКА. — Рег. вод. Хид. је дериват оронима *Мали Јастребац*.

МАЛОШИШТЕ п. (д. ЈМ, II). — Сек. Ојк. и хид. имају нсту форму. Грађени су продуктивним суфиксом *-ишије* који означава место на коме се нешто налази или на коме се нешто догађа. Корен *Мал-* је стара оронимска база. Код *Малча река* помиње се и овај ојконим.

МАЛЧА РЕКА (д. Нишаве, III) = МАЛЧАНСКА РЕКА. — Мишк. 84. Од ојконима *Малча* суфиксацијом са придевским суфиксом *-ј-*, настао је облик хидронима *Малча река*. Стара форма ојконима је **Maltia*. База **Mal-* је предсловенска, припада супстратском слоју Балкана. О овој оронимској бази писао је М. Павловић. Он напомиње да се њоме именују стене, планине, узвишења, при чему настају бројни деривати, али сви они имају исти семантички садржај. Ороними од ове основе карактеристични су за Средњу Европу и земље Медитеранског базена. Код нас: „... Il y a plusieurs contrées où il y a des traces de cet oronyme ou de ses dérivés. En Macédoine vers la frontière bulgare une contrée montagneuse est nommée Maleš; en Macédoine centale il *Malovište*. Dans la direction du Nord, en Serbie, nous trouvons les toponymes *Malča* (**Maltia*), *Malosište* (non loin de Niš), *Maletija* (près d'Aleksinac).” (Павл. М. 7, 16)

МАЛЧАНСКА РЕКА = МАЛЧА РЕКА. — Рег. вод.

МАЛЧЕВИЦА п. (д. 2. Кутне, III). — Мишк. 84. Поток је именован према блиском ојкониму *Малча* (исп. *Малча река*), а ради разликовања од хидронима *Малча река* и *Малчанска река*, има де-минутивни облик.

МАНАСТИРСКА ДОЛИНА (л. Ветернице, II) = 2. МАНАСТИРСКИ ПОТОК. – Злат. 1, 12. Мтопоним у служби хидронима.

1. МАНАСТИРСКА РЕКА (л. Тибушке, I). – Рег. вод. Према апелативу *манасѿир*.

2. МАНАСТИРСКА РЕКА (л. ЈМ, I). – Мишк. 50. Исп. 1. *Манасѿирска река*.

3. МАНАСТИРСКА РЕКА (л. 1. Врле, I). – Мишк. 49. Исп. 1. *Манасѿирска река*.

4. МАНАСТИРСКА РЕКА (л. ЈМ, II) = ЈАШУЊСКА РЕКА. – Рег. вод. 1. *Манасѿирска река*.

1. МАНАСТИРСКИ ПОТОК (л. 1. Лева реке, I). – Мишк. 48. Према апелативу *манасѿир*.

2. МАНАСТИРСКИ ПОТОК (л. Ветернице, II) = МАНАСТИРСКА ДОЛИНА. – Злат. 1, 12. Исп. 1. *Манасѿирски ѿшок*.

МАРГАНСКА РЕКА (л. ЈМ, I). – Трифуноски 1, 152, Рег. вод. Према ојкониму *Марѿанце*, ИмМ. Ојк. је грађен патронимским суфиксом *-анце*, а изведен је од румунског имена *Mărgan*, Гамулеску 1, 266. Исп. презимена *Марѿан*, *Марѿанов*, *Марѿановић*, РСАНУ.

МАРЕВСКА РЕКА (л. Крње, I). – КВС. Према ојкониму патронимског типа *Маревце*, ИмМ,

МАРКОВ КЛАДЕНАЦ (п.) (л. Водног дола, III). – Мишк. 83. Назив извора пренет је и на поток.

1. МАРКОВ ПОТОК (л. сас. Ливочке, I). – Мишк. 46. Према антропониму *Марко*.

2. МАРКОВ ПОТОК (л. Јаковачке, III). – Рег. вод. Према антропониму *Марко*.

МАРКОВИЦА р. (л. Топлодолске, III). – Адамовић 1, 59, Рег. вод. Према мтопониму **Марковица* или директно по особи именом *Марко*.

1. МАСУРИЦА р. (л. 1. Врле, I) = МАСУРОВСКА РЕКА. – Рег. вод. Ојк. је *Масурица*, ИмМ. Име насеља *Масуровци* (по њему је именована река 2. *Масурица*) Лубаш сматра патронимичним на основу тога што је изведено суфиксом *-овци* (Лубаш 4, 46). Лично име *Масур* није потврђено. Презиме *Масуровић* налази се у попису имена из XIV в., Грк. М. 3. Аутор уз име *Масоурисовић* додаје „највероватније патр. од илирског имена *Masurius*.” Презимена од *Масур* налазе се данас у Подравској Слатини – *Масурек*, и у Риједи – *Масурка*, ЛПХ. Нејасно значење основе имена и формант *-ур* говоре у прилог тога да име није словенско. Треба рећи да се оно јавља још у неким топонимима. Ојкониму *Масурица* територијално је близак ојконим *Масуровци* (*Масуровац*, РЈА). Заселак *Масураћ* је из околине Враћа, РЈА. Топоним *Масуричко ѿље* је „раван у Србији у округу врањском”, РЈА, а *Масуров камен* је име стенама у сливу *Сѿудене реке* (исп. 2. *Сѿудена река*), РЈА. Јасно је да су топоними и ојконими – деантропоними сконцентрисани на истој територији.

2. МАСУРИЦА р. (л. Мурговице, I) = МАСУРИЧКА РЕКА. – Рег. вод. Ојк. је *Масуровци*, ИмМ. Исп. 1. *Масурица р.*

МАСУРИЧКА РЕКА = 2. МАСУРИЦА р. — Рег. вод.

МАСУРОВСКА РЕКА = 1. МАСУРИЦА р. — Рег. вод.

МАЋЕДОНСКИ ПОТОК (л. 2. Јабланице, II). — Име потока је према ојкониму *Маћедонци* (ОБ 1455, 267).

МАЧИНСКА РЕКА (л. Гласовичке, II). — Мишк. 61. Према ојкониму *Мачина*, ИмМ, од рум. имена *Măcin*, Константинуеску 318.

МАЧКОВАЧКИ ПОТОК (л. Топлице, II). — Мишк. 67. Према ојкониму патронимског типа *Мачковац* (*Мачковци*) XIII в., ИмМ, Лубаш 4, 139.

МАЦАРСКА РЕКА (д. сас. Рујишке, III). — Мишк. 92. Придев *мацарски* од етника *Мађар* сусреће се у нашој топонимији.

МЕДВЕЂА РЕКА (г. ток. 2. Јабланице, II). — Мишк. 58. Функцију имена реке обавља неизмењени ојконим *Медвеђа*, ИмМ. Ојконим је грађен од зоонима суфиксом *-ја*.

МЕЂАК п. (д. Ражањске, III). — Мишк. 93. Према апелативу *међак* 'међаш'.

МЕЂУАНСКА РЕКА (д. Драгушке, II). — Рег. вод. Хид. је изведен од ојконима *Међуана*, *Међухана*, ИмМ. Име насеља је хибридна сложеница од наше речи, предлошке одредбе за место и турске *han*.

МЕЗГРАЈА п. (д. Лужнице, I) = БОЊИНЦЕ п. — Рег. вод. Хид. је идентичан са ојконимом, ИмМ, ГАЈ. Основу ових топонима чини лексема *mezgra*. Из прасл. **męzga* сачуване су у нашем језику речн *mezga* и *mezgra* које имају иста значења 'меки бели и сочни део стабла непосредно испод коре, биљни сок; лимфа; срж у костима; слој одеране животињске коже који је био уз месо', РСАНУ. Лексема *mezdra* у данашњим говорима има значење 'опна, покожица; превлака, мрена'. Њено порекло није разјашњено. Према Фасмеру, очигледан је међусобни утицај ових двеју лексема: "... из *mezdra* могло образовати — самое большее — диал. слав. **męzdra* под влиянием **męzga*." (Фасмер под *мяздрá*). Не постоји, наизглед, оправдање ни реална потреба за тим да се неко од помињаних значења нађе као мотивациони елемент у формирању ојконима *Mezgraја*. Такву функцију би могао да има хидронимски апелатив са значењем 'блато' — *mle'zga*, познат у словеначким дијалектима. У нашим говорима лексема *mezgajiti* значи 'бити влажан, пуштати влагу, а *mezgrav* 'које је као *mezgra*, мек, сочан и сл.', РСАНУ. Основно значење ових лексема везано за влагу, могло је да утиче на именовање тока *Mezgraја*. У том случају би ојконим уз њу био секундарна творевина. Исп. *Mezgraја р.* из слива Дрине.¹⁶

¹⁶ У сливу Дрине налази се река *Mezgraја*, десна притока реке *Јанје*, која извире крај села истога имена. Вујичић о њеном имену каже: „Од базе *mezgra* суфиксом *-ја* добијен је назив рјечице *Mezgraја* ... Питење образложења семантичке мотивације за настанак водног имена *Mezgraја* ... објашњава једно од основних значења прасл. лексема *Mezgra*: 'бивати влажан, пуштати влагу, влагом нагризати.'" (Вуј. Д. 2, 183).

У нашим говорима источне зоне употребљавају се две лексеме које исто значе: *мезџраја* и *мездраја* 'обрадиво, зиратно земљиште; гранични појас; простор, утрина између два села', РСАНУ. Тим својим значењем ове лексеме су ушле у топономастички слој. Њиховом модификацијом настао је нови термин *мезџра* са истим значењем, у оквиру ширег значења данас 'напуштено насеље, селиште'. (Стојановски 175). Постоји реална могућност да ови термини могу да прерасту у ојкониме. У том случају би водени токови, уколико их има, били секундарно именовани. Можда је на овакав начин настао ојк. *Мездраја*¹⁷, код Трговишта, који није постојао пре XVI.

Северније од потока *Мезџраја* налази се поток *Мездраја*. Крај река није забележен топоним са истим кореном. Имајући у виду семантичко преплитање основа *Мезџр-* и *Мездр-* може се објашњење за *џ*. *Мезџраја* применити и на *џ*. *Мездраја*. Исп. *Мездраја џ*.

МЕЗДРАЈА п. (л. Нишаве, III). — Мишк. 83. Нема података о топониму са овом основом уз поток. Истоимени ојк. налази се око Трговишта, ИММ. Исп. објашњење код *Мезџраја. џ*.

МЕЛОВСКИ ПОТОК (л. Ветернице, II). — Мишк. 55. Име потока према ојкониму *Мелово*, Мишк. 55, ИММ. Наше лексеме *мел* 'ситан песак; меко земљиште, растресит терен' и *мело* 'смеса креча са песком, малтер' су из *мѣль. Носећи значење квалитета земљишта, ти су апелативи погодни за формирање топонима. Исп. ојкониме *Мелна* (*Милна*), *Мелска*, *Мелник*, *Мелница*, *Меловишће*, ИММ, РЈА.

МЕРДАРСКИ ПОТОК (л. Косанице, II) = **МАЛА КОСАНИЦА** = **МРДАРСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Мердаре*, ИММ. Исп. *Мрдарски џошк*.

МЕРОШИНСКА РЕКА (л. ЈМ, II) = **МЕРУШКА РЕКА** = **КРАЈКОВАЧКА РЕКА**. — Сек., ГАЈ. Према ојкониму *Мерошина*, ИММ, изведено је име реке. Из лексеме *меройьхъ* 'кмет' суфиксом *-ина* изведено је *меројшина* 'земља на којој живе меропси'. "... Та се изведица сачувала као топоним *Мерошина* 1734. (*иш < џиш као у џшеница > шеница*), на *-евци Мерошевце* (Врања, Србија) ..." (Скок I. под *меройьхъ*).

МЕРУШКА РЕКА = **МЕРОШИНСКА РЕКА** = **КРАЈКОВАЧКА РЕКА**. — Мишк (74.) наводи такво име реке зато што протиче кроз село *Мерушину*. Сигурно је ојконим непрецизно забележен са *-у-* уместо са *-о-*.

МЕЧА БРЛОЖИНА (р.) (д. Церовске III). — Мишк. 81. Име потока је преузето од микропонима. Први члан је придевски об-

¹⁷ Из турских пописа XVI в. сазнајемо да село са именом *Мездраја* тада није постојало, да је касније насељено. Објашњавајући локацију мезре *Сенокос*, Стојановски пише: „Лежала је крај села Лепчинца, Руспа и Владовца, вероватно на месту доцнијег с. *Мездраје*, које је у суседству споменутих села.” (стр. 177.)

лик зоонима *меч-ја* а други аугментатив *брложина* од *брлоџ* 'легло какве звери, јазбина, лог'. Скок помишља да је *брлоџ* прасловенска изведеница помоћу ретког суфикса *-оџ* (исп. *џалоџ*, *врџлоџ*) и првог дела *бър-* који се везује за стари немачки облик *berog* 'медвед'. „... Према томе би сложеница значила 'медвједов лежај...' (Скок 1. под *брлоџ*). Наш мтоп. је двочлан, садржи придев од зоонима *медвед* и аугментатив *брложина* од *брлоџ*. Ако се прихвати Скоково објашњење етимологије сложенице, *брлоџ*, која у свом значењу већ садржи зооним *медвед* (данас је та мотивисаност изгубљена), наш би топоним био плеонастичко име.

1. МЕЧИ ДОЛ (п.) (л. ЈМ, I). — Вас. J. 1, 191. Двочлани мтоп. у функцији имена потока. Чине га придев зоонима *мечи* и апелатив *дол*. „*Мечи дол*, м — долине, њиве, воћњак ... Биле туј некад мечке” (Злат. 2, 147).

2. МЕЧИ ДОЛ (п.) (л. Бабиног кала, III). — Мишк. 82. Исп. 1. *Мечи дол* (п.).

МЕЧИЈИ ДО (п.) (л. 1. Церовнчког, III). — Мишк. 80. Исп. 1. *Мечи дол* (п.).

МЕЧИШЊИЧКА РЕКА (л. Ветернице, II) = ЛИВАДСКИ ПОТОК. — Рег. вод. Апелатив *мечина* 'оно што је меко, меча', у топонимима значи 'гле без камена, мека, растресита земља'. Исп. *Мечина* из околине Дечаиа, XIV в. Од *мечина* суфиксом *-ишије* начињен је топонимски апелатив *мечишије*; са даљим извођењем *мечишница* (*мечишњица*) о земљи мекој, растреситој. Како је у Рег. вод. напоменуто да је то речица код села *Дреновац*, потврђен је и мтоп. у раду „Топонимн Пољанице”, са мањим фонетским одступањем (умекшавање африкате *ч*) — *Мечишница* 'ливаде, њиве', Злат. 1, 112.

МЕЧКИНО ВРЕЛО (п.) (л. Туловске, I). — Мишк. 51. Двочлано име потока чине придевски облик зоонима и апелатива *врело*.

МИЈАКОВАЧКА РЕКА (г. ток Беривојштице, II). — Злат. 1, 125. Према ојкониму *Мијаковац*, ИмМ, од антропонима *Мијак*, Грк. М.

МИЈОВСКА ДОЛИНА (п.) (л. Мијовске, II). — Злат. 1, 138. Мтоп. *Мијовска долина* у функцији хидронима.

МИЈОВСКА РЕКА (л. Ветернице, II) = МИОВАЧКА РЕКА. — Рег. вод., Сек. Према ојкониму патронимског типа *Мијовце*, ИмМ, *Мијовци*, Лубаш 4, 126, имеована је река.

МИКОЛИЦА п. (д. сас. Суходолске, III). — Рег. вод., Сек. Поток протиче покрај манастира Св. Никола, и именован је антропонимом *Никола*, прецззније, варијантом *Микола* у деминутивској форми.

МИЛУШИНАЧКА РЕКА (л. Сесалске, III). — Марк. J. 1, 40, Сек. Према патронимском типу ојконима *Милушинац*, ИмМ, од л. имена *Милуш*, РЈА.

МИОВАЧКА РЕКА = МИЈОВСКА РЕКА. — Мишк. 55. Ојк. *Миовце*.

МИРНИЧКА РЕКА (л. 3. Бањске, II). – ГАЈ. Хидроним, у свом данашњем лику, изведен је од ојконима *Мирница*, ИММ. Река је планинска, дотиче са висине од преко 1100 м, те се одмах може одбацити, наизглед прихватљив, квалификатив *миран*, -на као мотив за именованје. Форма *Мирница* је дериват облика *Мирна суфиксом -ица. *Мирна* је „... star hidronim, csl. *пъгъти*, *въпгъти*, slov. *pondrėti*, *pondrēm* 'untertauchen', ponor ... Ime je gotovo primaren hidronim ...” (Безлај II 22). Исп. *Мирна* пр. *Саве* и пр. *Јадрана* у Истри. Ојк. *Мирница* је настао по имену реке и сачувао је тај првобитни лик хидронима. Касинји процес је преименовање реке по ојкониму.

МИРОЧКИ ПОТОК (л. JM, I). – Мишк. 48. Данас је то Микро-топоним *Мирочки дол*, Сек. Антропоинимски ојконим *Мирче* је ишчезао, помиње се у пописима 1570. г., Стојановски 157.

МЛАКА п. (г. ток 2. Пусте, II). – Рег. вод. Лексема *млака* је хидронимски апелатив из прасл. *molka 'место извирања воде, пишталина, слатина'. Овај апелатив је послужио у именованју већег броја имена вода и топонима. Исп. *Млака*, *Црна Млака*, *Дикенман I 39*; *Млака* x 6, *Млачник*, *Безлај II 25, 17*.

МОДРИ ПОТОК (л. Криве, I). – Рег. вод. Придев *модар* 'плав, тамно плав' употребљен је у функцији хидронимског атрибута. Исп. *Модраш њошок*, *Модрица*, *Дикенман II 43*; *Модра река*, *Дуриданов 7, 186*.

МОКЛИШТАНСКИ ПОТОК (л. Нишаве, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Моклиштије* (Костић М. 3, 138) који је записан 1448 г., ИММ. Из основе **ток-*, новије *мокр-*, развијен је топономастички апелатив *моклиштије* 'влажно, мочварно земљиште'.¹⁸

МОКРА р. (л. 2. Коритнице, III) = **МОКРАНСКА РЕКА**. – Мишк. 83. Сек. Крај реке се налази место *Мокра* именовано по реци. Придев *мокар*, *мокра* из **ток-* употребљава се у именованју топонима влажних терена. Овако мотивисани топоними јављају се као једносложни, изведенице или двосложни са другим чланом апелативом. Неки од хидронимских деривата су: *Мокри њошок* (плеонастички оним), *Мокрица*, *Мокрички Пошок*, *Дикенман II 44*; *Мокрица*, *Мокрашка*, *Мокер Пошок*, *Мокрољошки њошок*, *Безлај II 30*. Ојк. *Мокрани* (према житељима из краја *Мокра*) је из XIV в. РЈА. Неки од ојконима данас познатих су: *Мокра*, *Мокра Гора*, *Мокра Њива*, *Мокрање*, *Мокри Пошок* и др., ИММ.

МОКРАНСКА РЕКА = **МОКРА** р. – Рег. вод. Примарно име река *Мокра* преименовано је према ојкониму *Мокра* у *Мокранска река*.

¹⁸ У веома опширној студији о словенским апелативима и њиховим изведеницама у функцији имена вода, аутор Удолф је дао обиман материјал о овом апелативу и његовим дериватима, као и о осталим изведеницама како лексичким тако и ономастичким, из корена **так-*, **ток-*, **тоџ-* и са нашег језичког терена.

1. МОРАВИЦА р. (сас. Биначке Мораве, I) = ПРЕШЕВСКА МОРАВИЦА = ПРЕШЕВСКА РЕКА. — Злат. 9, 184, Мишк. 47.

2. МОРАВИЦА р. (д. JM, III) = АЛЕКСИНАЧКА МОРАВИЦА = БАЊСКА МОРАВИЦА = СОКОБАЊСКА МОРАВИЦА. — ГАЈ. Хидронимн са именом *Моравица* су примарна имена ових токова, у деминутивном облику ради дестингције према реци *Морави* чији су саставни токови.

МОРАЛИЈА ПОТОК (д. 2. Јелашнице, III). — Мишк. 84. Нема података о постојању топонима са овом основом уз поток, али се истоимено насеље *Моралија* налази у околини Прешева, ИММ. Код Скока у Рјечнику налазимо податак о постојању патронима *Моралић*.¹⁹ Тај податак указује на то да је ојконим деантропоним, формиран од *Мирали* и придевске заменице типа *-ј-*. На исти начин је, свакако, грађен и овај хидроним.

МОРИКОБИЛА ПОТОК (д. Ражањске реке, III). — Мишк. 93. Описно, метафорични име, чије је значење у вези са некаквом легендом.

МОТРУЊА п. (д. Ал. Моравице, III). — Мишк. 91. *Мојруна* или *Майруна* је биљка *Acanthus*. Од варијанте *мојрун* уз суфикс *-ја* и апелатив, начињен је назив за земљиште на коме расте та биљка, па је то име пренето и на поток.

МОШТАНИЦА р. (л. JM, I) = МОШТАНИЧКА РЕКА = ТЕСОВИШКА РЕКА. — Мишк. 48. *Мошћаница* је назив за брвно постављено преко воде које служи за прелажење са једне обале на другу. Овај назив је пренет и на реку на којој се ово дрво налази, а и на само насеље крај реке. Хидронимске паралеле су: *Мошћаница п.* (на обрнцима Козаре), *Мошћаница река* у ЦГ, *Мошћанички појок* (Славонија), РЈА; *Мошћаница*, *Мошћаница*, *Мошћеница*, Дикенман II 46; *Мошћаница р.* из слива Вардара, Дуриданов 7, 147.

МОШТАНИЧКА РЕКА = МОШТАНИЦА р. = ТЕСОВИШКА РЕКА. — Трифуноски I, 92.

МРАТИЊА РЕКА (д. Ал. Моравице, III) = МРАТИЊСКА РЕКА. — Мишк. 91. Облик *Мрајиња* је изведен од м. имена *Мрајиа* и посесивног суфикса *-ја*. Нема потврде за топоним. Ојк. *Мрајиње* и поток *Мрајињ* налазе се у ЦГ, РЈА.

МРАТИЊСКА РЕКА = МРАТИЊА РЕКА. — Марк. J, 1, 42.

МРВОШКА РЕКА (д. 2. Пусте, II). — Рег. вод., Сек. Име реке је према ојкониму *Мрвош*, Сек., од м. имена *Мрвош*, његовог посесивног придева, XVII в. РЈА.

МРДАРСКИ ПОТОК (л. Косанице, II) = МАЛА КОСАНИЦА = МЕРДАРСКИ ПОТОК. — Мишк. 67. Према орониму *Мрдар*, РЈА, из кога извире. Ту се налази и ојконим који је у РЈА записан

¹⁹ Од талијанског назива за Пелопонез — *Morea* настало од *Rotea, који је прихваћен у турском језику, формирано је ... „са *-ли* босанско муслиманско презиме *Моралић*“ (Скок I под *Рџм*).

као *Мрдари*, код Мишк. 67 као *Мрдар*, а данас у ИММ као *Мердаре*. Основу *Мрд-* садрже патроними *Мрда*, *Мрдић*, *Мрдан*, РЈА. Форма ојконима *Мердарице*) је новија, настала укрштањем са антропонимима *Мерда*, *Мердан*, *Мердић*, РЈА.

МРКОЊСКА РЕКА (д. Туларске, II). — Мишк. 58. Име реке је посесивно, изведено од ојконима *Мркоње*, ИММ. Ојк *Мркоње* је добијен из синтагме *Мркоњ-је село.

МРЉАЧКА РЕКА (д. Арбанашке, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Мрљак*, ИММ, од патронима *Мрљак*, ЛПХ.

МРТВИЛО п. (д. Присјанске, III). — Мишк. 79. Топономастички апелатив *мрџвило* значи: удубљење у земљи, дупља у којој зимују змије. Према њему је и име потока.

МРТВИЧКА РЕКА (л. ЈМ, I). — Мишк. 50. Према ојкониму *Мрџвица*, Мишк. 50, ИММ, који има форму топономастичког апелатива са значењем: неплодна земља, мртва земља, ледина, РЈА. Нешто јужније у околним Врања, кроз село *Балиновац* протиче поток са истим именом — *Мрџвичка река* именован потесом *Мрџвица*, Злат. 2, 169.

МРЧАНСКА ДОЛИНА (п.) (д. 2. Јаблаице, II). — Мишк. 59. Према ојкониму *Мрча*, РЈА, именован је мтопоним *Мрчанска долина* и сам поток који протиче. Зна се за биљку *мрча* 'мирта' по којој су топоними били именовани: *Под мрче*, РЈА. У случају наших оних морамо поћи од ојконима *Мрча*. Он је развијен од антропонимске основе *Мрк-/Мрч-* уз суфикс *-j-*.

МУРАТОВИЋКА РЕКА (л. сас. Планске, II). — Мишк. 68/69. Према фамилијарном имену *Мурајовићи*, РЈА, настао је микро-топ. *Мурајовића земља и сл., а по њему је именована река.

МУРГАВИЦА РЕКА (л. Лужнице, I). — Рег. вод. ГАЈ. Основу хидронима чини придев *мурџ* који означава тамну боју, од рум. *мурџ* 'bгаun, bгаun got'. Топонимски деривати *Мурџићи*, *Мурџиновац*, ор. *Мурџаш* су од патронима *Мурџић*, *Мурџаш*, РЈА, ЛПХ, а исто тако и ојк. *Мурџул* по коме се река зове *Мурџулска река*, ГАЈ. Исп. румунске антропониме: *Murg*, *Murgă*, *Murgan*, *Murgas*, *Murguleț*, Константинеску 329.

МУСУЉСКА РЕКА (л. Корбевачке, I). — Рег. вод. Према форми онима *Мусуљ*, која се јавља у функцији ојконима, ИММ, и као мороним *Мусуљ*, РЈА. Код нас постоје презимена *Мусуа*, *Мусулин*, ЛПХ, ојк. *Мусулински Пошок*, ГАЈ. Њих Скок доводи у везу са лексемом *мусул* 'тканина' коју сматра балканизмом рум. *musul*, арб. *tiḡull* (Скок 1. под *мусул*). Ојк. по коме је изведена река је од патронима грађен посесивним суфиксом *-j-*.

МУТНИЦА р. (д. Цепске, II). — Мишк. 50. Хид. има именички лик грађен суфиксом *-ица* од квалификатива *муџан*.

МУХОВСКА РЕКА (л. ЈМ, I) = 1. **БРЕНИЧКИ ПОТОК** = **ЗАРБИНСКА РЕКА** = **ТРНОВАЧКА РЕКА**. — Сек. Према ојкониму *Муховац*, ИММ, Сек. Лубаш наводи старије форме овог ојконима — *Муховци* и *Муховце*, Лубаш 4, 64, и везује их за зооним *муха*.

Име села у облику *Мухоловац* датира из 1455. г., а 1477. г. је забележено као *Муховац*, ОБ 187.

НАКРИВАЊСКА РЕКА (л. Ветернице, II) = **ЧУКЉЕНИЧКА РЕКА** = **ЧУКЉЕНСКА РЕКА**. — Јов. Ј. 1, 10. Према ојкониму *Накривањ*, ИмМ. Ојк. је грађен од предлога *на* и посесивног облика патронима *Криван*, *Кривањ*, ЛПХ. Исп. *Кривана*, два мтопонима, село *Кривна* и *Кривања*, РЈА.

НАНИН КЛАДЕНАЦ (п.) (л. Темске, III). — Рег. вод. Име извора пренето је на поток.

НАШУШКОВИЦА р. (л. Блатанице, III) = **НАШУШКОВСКА РЕКА**. — Ст.—Мл. 185. Име места *Нашушковица*, Сек., пренето је на реку. Ојк. је састављен од предлога *на* и деривата антропонима *Шушко*, Грк. М. 1. Друга варијанта хидронима *Нашушковска река*, изведена је од придевског облика *Нашушков*.

НАШУШКОВСКА РЕКА = **НАШУШКОВИЦА**. — Рег. вод.

НЕВАДСКА РЕКА (л. Тошлице, II). — Мишк. 66. Према ојкониму *Невада*, ИмМ, формираном од антропонима *Невад*, Грк. М. 1, ЛПХ, и посесивног наставка *-j-*.

НЕЋУЛОВСКИ ПОТОК (л. Дојкиначке, III). — Рег. вод. Од хипокористика *Неђо*, појачаног морфемом *-ул*, оформљен је антропоним *Неђул*. Од овог антропонима је двојном суфиксацијом са *-ов* и *-ски*, изведено име потока.

НЕЈИНА БАРА (п.) (л. Бандол р., III). — Хид. је начињен од придевског облика хипокористика *Неја*, РЈА, и апелатива *бара*.

НЕРАДОВАЧКА РЕКА (л. ЈМ, I) = **НЕРАДОВСКА РЕКА**. — Рег. вод. Према ојкониму *Г.* и *Д. Нерадовице*, РЈА, Трифуноски 1, 65, данас *Нерадовац*, ИмМ, од имена *Нерад*, XIII в. РЈА.

НЕРАДОВСКА РЕКА = **НЕРАДОВАЧКА РЕКА**. — Мишк. 47, Трифуноски 1, 65.

НИШАВА р. (л. ЈМ, III). — Сек. Име реке формирано је према ојкониму *Ниш*, предримском топониму, лат. Naissus. гр. *Ναίσσο* — *Πολίς*. Касније су настали нови оними: ж. нме *Нишава*, презиме *Нишавци*, ојк. са румунским префиксом *-ор* (лат. *-olus*) *Нишор*. Стари, предсловенски облик имена реке није сачуван. Хид. *Нишава* је настао у периоду када се усталио у употреби ојк. Ниш, XII—XIII в., и грађен је словенским хидронимским суфиксом *-ава*, као и *Морава*. У овој области су у III в. пре н. е. живели Дардани, Илирски народ. Сам град *Ниш* „... су, око 280. године пре н. е. основали Келти ...” (Папазоглу 297), да би са римском колонизацијом, првих година н. е. био основан војно-трговачки центар *Nais* — *Naissus*.²⁰ На ос-

²⁰ „Судећи дакле по надгробним споменицима, територија северно од Ниша, све до Алексинца (на путу Naissus — Viminacium) и Равне (долина Тимока), представљала је једну културну целиву, везану за Дарданију. Питање је, међутим, да ли се на основи археолошких споменика могу извести било какви закључци о етничком саставу становништва овога краја. Питање се поставља и за сам Naissus, који је, као што смо рекли, у раноцарско доба сматран дарданским. Јер анализа ономастичког материјала показује ... да је становништво тог града било претежно трачко.” (Папазоглу, 160).

нову ономастичког материјала којим се потврђује да су житељи овога древног града били Трачани и име града се објашњава као трачки реликт. Према Георгијеву име града је сачувано забележено у форми: *Ναῖσσις* Птол. III ...) лат. *Navissus, Naessum ...*” Георгијев објашњава порекло имена „... Първоначално това е било название на реката. То се извежда като тракнйско от **(s)nāw-isjo* и се свързва със старонд *snauti* 'капе' (trieft, enflässt, Flüssigkeit) ... гр. *ῥάμα* 'течение, извор' ...” (Георг. В. 1, 35). Како се од удвојених консонаната *ss* из *Naissus* не би очекивало *ш* (*Patissus > Tisa*), Скок то *ш* објашњава од *сј* мислећи да је *Нишш* придев у м. роду као што је *Скојје* придев у ср. роду од лат. *Scupi* (Скок 1. под *Hišh*).

НИШКОБАЊСКИ ПОТОК (л. Нишаве, III) = **КОВАНЛУЧКИ ПОТОК**. – Рег. вод. Према насељу *Нишка Бања*, ИмМ.

1. **НОВОСЕЛСКИ ПОТОК** (л. Огошке, I) = **КАРАЧЕВСКИ ПОТОК**. – Рег. вод. Име потока је изведено од ојконима *Ново Село*, ИмМ.

2. **НОВОСЕЛСКИ ПОТОК** (л. Козарске, I). – Рег. вод., Сек. Према ојкониму *Ново Село*, ИмМ, Сек.

3. **НОВОСЕЛСКИ ПОТОК** (д. ЈМ, II). – Рег. вод. Према ојкониму *Ново Село*, ИмМ.

4. **НОВОСЕЛСКИ ПОТОК** (л. Тисовик п., III). – Марк. J. 1, 42. Према ојкониму *Ново Село*, ИмМ.

5. **НОВОСЕЛСКИ ПОТОК** (л. Нишаве, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Ново Село*, ИмМ.

НОВОТОПОЛСКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II). – Рег. вод. Хид. је дериват мтопонима **Ново ѿојоље*. Ојк. *Ново Тојоље* налази се у Хрватској, ИмМ.

ОБРАЖДАНСКИ ПОТОК (л. Боринског, II). – Рег. вод. Име потока је изведено од ојконима *Ображда*, Сек, ГАЈ. Судећи по групи жд ојк. је старог образовања од антропонима *Обрад* и наставка *-j-*. О топонимима који чувају ову групу, у области Јужне Мораве, код *Љуберажда река*.

ОБРШИНА п. (л. Пировске, I). – Рег. вод. Поток се зове као и мтопоним *Обршина* из *обрш* (предлог *об* и апелатив *врхъ*) уз суфикс *-ина*. Топоапелатив *обрш* значи: врх, брег, место под врхом.

ОГЛАВАЧКИ ПОТОК (д. 2. Бањске, II). – Рег. вод. Крај потока је топоним *Оглавак*, СЕЗБ 6, 628, РЈА. Сви топоними са осивом *Оглав-* су префиксално-суфиксални деривати лексеме *глава* 'облина, брдо', и погодни су за именовање оронима.

ОГЛЕДАЛСКА ДОЛИНА (п.) (пр. Рождачке, I). – Злат. 1, 122. Извор и шума се зову *Огледалце*. Свакако је име извора примарно. Метафоричан тип онима.

ОГОРЕЛАЧКА РЕКА (д. 1. Слатинске, I). – Име реке је изведено од назива за земљиште – *Огорелица*, СЕЗБ 6, 188. Значење топонима је 'земља раскрчена паљењем, гаревина, палеж'.

ОГОШКА РЕКА (л. Криве, I). – Мишк. 46, Сек. Име реке је према ојкониму *Огошиће* од л. нмена **Огосић* + *је*. Антропоним је

дериват лексеме *žosī*. У катастарском попису ОБ 1485. г. забележено је „Негоште (огоште), опустјело” (стр. 196).²¹

ОЗРЕН п. (л. Ал. Моравице, III) = РИПАЉКА р. — КВС. Овај оном је заступљен у свим ономастичким типовима или у овом виду или као дериват. Хип. *Озрен* од *Озрислав*, XIV в. РЈА, презиме *Озреновић*, XIV в. РЈА, и остале патронимске варијанте, ЛПХ, спадају у антропонимски низ. Многи географски појмови, топоними, носе име *Озрен*: име села из XIV в., више земљишта и планина, РЈА. Име нашег потока је по планини *Озрен*, ГАЈ. Истоимени ороними се налазе код Сјенице, Сарајева, Маглаја. Етимолошка веза је са глаголом *зрѣти* 'видети, гледати', преко топоинимских изведеница: *Зрин*, *Зриња*, *Озрен*, *Озрињ*, *Призрен*.

ОМРЊАЧА п. (д. 3. Велике, III). — Мишк. 89. Ојконима нема, а нема потврде о истоименом мтопониму. Судаћи по грађи хид. је изведен од топонима насталог од антропонима *Мрњак* и посесивног суфикса *-ја*, уз апелатив *земља* или слично. Предлог *об* у хидрониму говори о односу, положају потока према топониму.

ОРАОВАЧКА РЕКА (л. Криве, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Ораовац*, ИмМ. Многи топоними су грађени од фитопима *орак*. Подаци о именима села датирају из XIV в. Од имена дрвета као објекта који има улогу детерминатора, изведено је првобитно име земљишта, а потом се семантички круг ширио на махале, села, речице, планине.

ОРАОВИЧКА ДОЛИНА (п.) (л. ЈМ, I). — Мишк. 51. Према ојкониму *Ораовица*, ИмМ, Сек., настао је микротопоним Ораовичка долина, са кога је име пренето на поток.

ОРАОВИЧКА РЕКА (л. Пр. Моравице, I) = ИЛИНСКА РЕКА = РАОВИЧКА РЕКА. — Рег. вод. Име реке је према ојкониму *Ораовица*, Злат. 9, 176. Име села забележено је у турским пописима из XVI в. као *Ораховица*, Стојановски 159.

ОРАШАЧКА РЕКА (д. ЈМ, II) = СТУПНИЧКА РЕКА. — Рег. вод. Према ојкониму *Орашац*, ИмМ, од деминутива фитонима *орак*.

ОРАШАНСКИ ПОТОК (л. Власине, I). — Рег. вод. Према ојкопиму *Орашје*, ГАЈ, ИмМ. Тополексма *орашје* 'место на коме има више орахових дрвета' прерасла је у ојконим.

1. ОРАШКИ ПОТОК (д. 2. Трнавске, II). — Мишк. 69. Од деминутива *орашак* сачињен је придев *орашки* који је атрибут у синтагматском хидрониму.

²¹ Дистрибуција ономастичких деривата лексеме *žosī* је неуједначена. Највећи број је констатован у источним словенским областима. На територији западних Словена очувани су у облику топонимских изведеница од основне речи, док су сложена лична имена ишчезла оставивши за собом трагове у топонимији. На територији Јужних Словена чувају се у великом броју ојконими, ретко хидроними. Префиксално-суфиксални деривати су сконцентрисани у централном делу. О томе у раду Павл. 3. 3.

2. ОРАШКИ ПОТОК (л. ЈМ, III). – Мишк. 88. Исп. 1. *Орашки њошок*.

ОРЕОВИЧКИ ПОТОК (л. Темске, III). – Рег. вод. Име потока је дериват ојконима *Ореовица*, ГАЈ, ИмМ. Ту се налази брдо *Ореовац*. Топонимн са основом *Оре-* су варијанта топонима са *Ора-*, садрже рефлекс јата *e*. Исп. *Ораовачка река*.

ОРЉИ ПОТОК (л. Осмаковске, III). – Рег. вод. Име потока је према ојкониму *Орља*, ГАЈ, ИмМ. Ојк. *Орља* је придевски облик зоонима *орао*, у ж. роду, уз који је морао стајати апелатив *вѣсь*.

ОРНИЧКИ ПОТОК (л. ЈМ, I) = КОЗАРСКИ ПОТОК. – Рег. вод. Према топономастичком апелативу *орница*, ораница. Множински облик *Орнице* јавља се као име насеља у Босни, потока у Србији, брду у Славонији и др., РЈА.

ОСАТИЧКИ ПОТОК (д. Тесовишке, I). – Рег. вод. Према ојкониму *Осаџица*, Трифуноски I, 87. Истимени поток је у Босни, а има и неколико мтопонима који су деривати истога корена. Ови топоними су изведени од имена биљака *осаџ*, водени *осаџ* *Carduus acanthoides*, Сим. Д.

ОСЛАРСКИ ПОТОК (л. Пр. Моравице, I). – Вас. J. 1, 195. Према ојкониму *Осларе*, Злат. 9, 180. Ту се налази и брдо *Осларски рид*, Вас. J. 1, 195. Ојк. *Осларе* је од старије форме *Ослари* изведене од назива за занимање *ослар* од *осал* 'магарац'.

ОСМАКОВИЦА р. = ОСМАКОВСКА РЕКА. – Рег. вод.

ОСМАКОВСКА РЕКА (д. Нишаве, III) = ОСМАКОВИЦА р. = ПЕТРОВА РЕКА. – Сек. Име реке је према ојкониму. Ојк. се јавља у облику *Осмаково* (раније са апелативом *село*) и *Осмакова* (раније уз апелатив *вас*), Георг. С. 2, 204, ИмМ. Основу ојконима чини антропоним *Осмак*, XIV в. РЈА. Сви ови оними су етимолошки везани за број *осам*.²²

ОСРЕДАК п. (л. сас. Ражањске, III). – Мишк. 93. Именица *осредак* је изведена од прилога *осред* из *одсред* 'оно што се налази на средини, између, насред'. У ономастици *Осредак* се употребљава у функцији топономастичког апелатива.

ОСТРИКОВАЧКИ ПОТОК (л. Ал. Моравице, III). – Рег. вод. Поток је добио име према ојкониму *Осџриковац*, ИмМ. Придев *осџар* „... је поименичен с помоћу *-ица* у топониму *Осџрвица*, које варира с *Осџровица*, *Осџрик* ..." (Скок I. под *осџар*). Ови топоними *Осџровица*, *Осџрик* су чести називи микроелемената, узвишења, мотивисани њиховом конфигурацијом. Исп. *Осџровачка река*.

1. ОСТРОВАЧКА РЕКА (сас. л. Трнавске, I). – Према планинском вису *Мала Осџровица*, Злат. 9, 169.

²² В. Михајловић у своме раду „Трагови индоевропске осмице ..." (Михајловић I) говори о томе да су се, у нашој ономастици, исцрпела два система – бројчани и турска антропонимска основа, и да се не може тачно одредити етимологија већине топонима са овом основом.

2. ОСТРОВАЧКА РЕКА (л. Нишаве, III) = 2. РОСУЉА п. — Рег. вод. Хид. је именован ојконимом *Осџровица*, РЈА, који се налази на брду. Исп. *Осџриковачки њоџок*.

ОСТРОГЛАВСКА ДОЛИНА (пр. Рождачке, II). — Према мтопониму *Осџра глџва*, Злат. 1, 122.

ОСТРОГЛАВСКА РЕКА (л. Ветернице, II). — Рег. вод. Име реке је по ојкониму *Осџра Глџва*, Злат. 1, 139. Сам ојк. је сиптагматски, чине га квалификатив *ошџар* и апел. *гџва* у значењу заобљеног узвишења.

ОСТРОЗУПСКИ ПОТОК (д. Козарске, I). — Рег. вод. Према орониму *Осџрозуб*, Милић М. 1, 3; Милић Ч. 1, 70, према коме је и насење названо *Осџрозуб*, ИмМ. Метафорично име које се сусреће у оропимији.

ОСТРОШЈЕ п. (л. Јаковачке, I). — Мишк. 92. Стари придев *осџрџ* сачуван је у мтопониму *Осџроџ* 'опкоп', у топонимима *Осџроџац*, *Осџроџине* „... који значи развалине. Значење је било зацјело 'утврђење' ..." (Скок I. под *осџруџа*). Суф. -*је* (*џје*) уноси значење 'земљиште, крај уз *осџроџ*'.

ОЦИН ПОТОК (л. ЈМ, I). — Мишк. 48. Према турском *џоса*, *џосе* 'муслимански свештеник', Шкаљић.

ПАДИЊЕ п. (л. Присјанске, III). — Мишк. 79. Од апелатива *џадина* суфиксом -*је*, формирана је иова општа именица колективног значења у функцији микротопонима, а микротопоним обавља функцију хидронима.

ПАКЛЕШНИЦА п. (д. Темске, III) = ПАКЛЕШТИЧКИ ПОТОК. — Рег. вод. Ојк. је *Паклешница*, ИмМ. Можемо претпоставити да је развојни пут хидронима текао од фитонима *џаклен*, *клен* Асег *monspressulatum* или од топонима *Пакленица. Извођење прве варијанте хидронима — *Паклешница* ишло је од поменутих облика преко хидронимске форме *Пакленска река у *Пакле(н)шџица*. Према хидрониму *Пакле(н)шџица* формиран је ојконим **Пакле(н)шџица*. Следећа фаза је промена суфикса -*шџица* у -*шница* и настајање хидронима *Паклешница* и по њему ојконима *Паклешница*. Да је фигурирао ојконим *Паклешџица* потврђује друга варијанта овога хидронима — *Паклешџички њоџок*. Топонимске паралеле су: *Пакленица*, *Паклешџе*, ИмМ; *Паклена* поток, *Паклена глџва* вис, РЈА.

ПАКЛЕШТИЧКИ ПОТОК = ПАКЛЕШНИЦА п. — Рег. вод.

ПАЛОЈСКА РЕКА (д. ЈМ, III). — Према ојкониму *Палоџце*, ИмМ, *Палоџци*, Сек., од патронима *Палоџац*, РЈА, са аптропонимом *Пало* у основи, Грк. М. Велика је разуђеност патронимских деривата од основе *Пал-*, ЛПХ. Румунске антропонимске варијанте су: *Pală*, *Palea*, *Pali* из *Paulus*, Константинеску 341.

ПАЉАВИЦА п. (л. сас. Суходолске, III) = ПАЉСКА РЕКА. — Рег. вод. Сек. Према ојкониму *Паља*, ГАЈ, који је свакако имао уза се апелатив *вас или *земља као допуну уз посесивни придев од л. имена *Пале*, *Паља*, Грк. М. Исп. ојк. *Паља*, *Паље* *Брдо*, ИмМ. При-

марно изведен хид. је *Паљска река*, а од њега је, именичким суфиксом *-ица*, настао именички облик секундарног хидронима *Паљавица*.

ПАЉЕВШТИЦА р. (л. Топлице, II). — Рег. вод. Река извире под Копаоничким врхом *Гобелја*, ГАЈ, и протиче под брдом *Палеж*, 1474. ГАЈ, под којим се налази ојк. исте форме као и река — *Паљевшиица*. У основи ојконима је *џал-* из *џалии*, и то вероватно топонимски облик **Паљевина*, од кога је суфиксацијом са *џск-*ица настао хид. *Паљевшиица*. Са хидронима *Паљевшиица* пренето је име на насеље.

ПАЉСКА РЕКА = ПАЉАВИЦА р. — Вас. I, 347.

ПАНАГОНИЦА п. (л. Гинске, III). — Мишк. 77. Од грчке речи *Παναγία* 'свет, освећен; врба'. Исто значење има ојк. у Грчкој *Panagianis* (Врбени), ГАЈ.

ПАЊЕВАЧКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II). — Мишк. 62. Према мтопониму **Пањевац* од апелатива *џањ*. Од истог апелатива су топоними: *Пањ* x 2, *Пањевица вода*, РЈА.

ПАСЈАНСКА РЕКА (д. Биначке Мораве, I). — Рег. вод., Мишић Ч. I, 34, Урошевић I, 203. Река је именована према ојкониму *Пасјане*, ИмМ, ГАЈ. Старо име села гласило је *Пасијан*, РЈА. Основу *Пас-* садржи већн број топонима расутих на читавом нашем језичком подручју. Веома су интересантни и иводе нас на обазривост при размишљању о етимолошким везама. Говорећи о словеначким именима вода *Pasjek*, *Pasješki Potok*, које изводи из зоонима *џас*, Безлај даје и српскохрватске паралеле: *Пасјак*, *Пасјан*, *Пасјанац*, *Пасји До*, *Пасји Сџуденац*. Набројаним топонимима се могу додати још неки: *Паси Пољана*, *Пасић*, *Пасиковци*, *Пасји Доњи* и *Горњи*, *Пасји џошток*, ИмМ. Није једноставно рећи које значење уноси зооним у топониме. Да ли је то основно значење или неко од изведених 'Јаростан, љут; загађен, прљав'. Поводом топонима *Пасји долац* Шимуновић каже "... Придјев *џасји* вјеројатно има старије значење 'прљав, смрдљив' потврђено већ у XII стољећу у околици Сплита ..." (Шимуновић I, 207 у фус ноти). Треба имати у виду при утврђивању етимологије топонима са осивом *џас-* да у њиховом именовану могу да учествују непосредно фитоними: *џасјак* 'пећи дрен, пасја леска' *Rhamnus cathartica*, *џасјача* 'кострика' *Brachypodium silvaticum*, *џасјача* врста печурке.

ПАСЈАЧКА РЕКА (л. Раснице, III). — Мишк. 79. Према ојкониму *Пасјач*, ИмМ. Исп. *Пасјанска река*.

ПАСКАШИЈА п. (д. Гинске, III). — Мишк. 77. Ојк је *Паскашија*, ИмМ. Топоними са кореном *Паск-* могу се уврстити у ред назива који су балкански грецизми, од *џаска*, гр. *Πασκα*, *Ускрс* (Скок I под *џасха*). То су: *Пасковац*, *Пасковци*, *Паскаши*, *Паскашија*, РЈА, у чијем формирању су учествовали неки од антропонима — *Паска*, *Паскаш*, РЈА. Оними су грађени придевским суфиксом *-ја*, који уноси значење припадања особи, особама чијим су именом мотивисани топоними; уноси осећање колективног.

ПАЧАВРИН ПОТОК (л. Јаковачке, III). — Мишк. 92. Према надимку *пачавра* 'прљава, неуредна особа' из турског *paçavra* 'крпа', Шкаљић.

ПЕРИЛОВАЧКИ ПОТОК (д. Ражањске, III). — Мишк. 92. Место на коме се пере веш, код извора или потока, назива се *перило*. Овај назив се може пренети и на сам извор, исп. *Перило* извор код Ваљева, РЈА. Од мтопонима *Периловац изведено је име потока *Периловачки њојок*.

ПЕРУНИКА п. (л. Топлице, II). — Мишк. 66. Фнтохидроним према имену биљке *перуника* *Iris*, Сјм. Д.

ПЕСТИШКА РЕКА п. (д. Топлице, II). — Мишк. 66. Према ојкониму *пестџиши*, ИмМ. Од старог апелатива *pešьkъ развијени су ономастички деривати у чијим се основама налазе три варијанте: **пес-*, *пешч-*, *пешћ-*. Како у нашем ојкониму објаснити групу *сиџ*?²³ Тумачећи топоним *Песочани*, М. Павловић говори о топонимским базама **pes-*, **peš-*, **pest-*, **pešč-* и о нашем ојкониму *Пестџиши*: "... Варијанту **pes-* видимо у збирним облицима *Песје* ... топ. *Песковици* ... припада истој варијанти, јер је *-ковци* проширепи, нови форманс, а значење 'стена' допуњава се етно-патрионимском вредношћу ... Варијанта *Пестџике* (Птуј, Словеначка) допушта тумачење паралелно случају *Песковици*, са 'џ' у проширеном формансу; али такво тумачење не би било неопходно ако се ту претпостави процес раног славизирања, те би база *Pest-* (< *Pe-stum) директно добила словенски наставак. Овој групи припадају примери *Пестџиши* (Крушевица, Прокупље), *Пестџово* (Вучитри, Ковска Митровица)." (Павл. М. 6/III 103).

ПЕТЛАНОВАЧКИ ПОТОК (л. 2 Клисуре, III). — Мишк. 89. Хид. је дериват непотврђеног топонима *Петлановац са нејасном мотивацијом, вероватно од надимка.

ПЕТРИЈСКА РЕКА (д. Туларске, II). — Мишк. 58. Према ојкониму *Петриља*, РЈА, данас пије регистрован у ИмМ. Топоним *Петриља* је изведен од антропонима *Петрил* (Скок 1 под Петар²) посесивним суфиксом *-ља*.

ПЕТРОВА РЕКА (д. Нишаве, III) = **ОСМАКОВИЦА** р. = **ОСМАКОВСКА РЕКА**. — Рег. вод., Мишк. 82. Према л. имену *Петар*.

ПЕТРОВАЦ п. (д. Ал. Моравице, III). — Рег. вод. Река има исто име као ојконим — *Петровац*, ИмМ. Ојк. је именички тип топонима изведени од л. имена *Петар*, преко придевског облика *Петров*. Истоимених топонима а и деривата од те антропонимске основе има већи број, РЈА, ИмМ.

ПЕТРОВАЧКА РЕКА (д. 2. Богдановачке, II) = **КОСТЕНИЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Према антропоојкониму *Петровац*, ИмМ.

²³ На терену Аустрије, у поречју *Lajte*, налазе се хидроними које научници сматрају словенским. То су *Piest(l)ing* и *Pistingbach*, које Schnetz везује за *песак*, објашњавајући да група *-sk-* испред *-ъ-* прелази у *-st-*, *-št-*. (Безлај II 85).

1. ПЕТРОВАЧКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II) = ЛАПАТИНСКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према ојкониму *Петроровац*, ИмМ.

2. ПЕТРОВАЧКИ ПОТОК (л. Нишаве, III). — Рег. вод. Према ојкониму *Петроровац*, ИмМ.

ПЕЧЕЊЕВАЧКА РЕКА (1. JM, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Печењевац*, ИмМ, раније *Печењевце* и *Печењевци*, РЈА, од имена турско-татарског номадског племена *Печенеги*. Ово племе је продрло из Азије на Балкан и у XII в. настањивало неке крајеве Србије. Исп. *Печенеџовци* две махале у Босни, Лубаш 4, 46.

ПЕШТЕРИЦА п. (л. Рогоза, III). — Мишк. 80. Према апелативу *йештер* 'пећина' је изведен хид. демнудитивним суфиксом *-ица*.

ПЕШТИЦА р. (д. Топлице, II). — Мишк. 66. У старој српској држави налазио се у XIV в. заселак *Пештица(а)*, РЈА. Исп. *Пештиерица* њ.

ПЕШЧАНИЦА р. (л. Ал. Моравице, III) = ЈАКОВАЧКА РЕКА = ЈАКОВАЧКИ ПОТОК = ЈАКОВЉАНСКА РЕКА = КОРМАНСКА РЕКА. — Рег. вод., Станојевић, Костић М. 1, 457. Хидрониму су идентични ојконими *Г.* и *Д.* *Пешчаница*, ИмМ. Оними су мотивисани квалитетом земљишта 'песковита земља'. Топ. *Пешчаница*, жупа, датира из прве половине XIV века.²⁴

ПИРОВСКА РЕКА (л. Криве, I). — Рег. вод. Име реке је изведено од мтопонима мотивисаног фитонимом *йир*, *йиревина*, *йировина* *Агроругит герепс*, Сим. Д. У Србји се налази топоним *Пирево* (Скок 1. под *йир*²); ојконим *Пиране*, ИмМ (раније *Пирани*, РКС).

ПИСКАЊСКИ ПОТОК (д. Топлице, II) = ПРЕКАДИЊСКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према ојкониму *Пискањ*, ГАЈ, РЈА. У ИмМ је забележено име села као *Пискаљ*. Од антропонима *Пискан* изведен је ојконим посесивним суфиксом *-ј-*. Исп. л. имена *Piscan*, *Piscani*, *Pisco* и др., Константинеску 347; патрониме *Писк*, *Пискач*, *Пискор* и др., ЛПХ; Пискотић, Грк. М. 3.

ПИТОМИ ПОТОК (д. Грабовничке, II). — Рег. вод. Описио име — мириа, тиха вода.

ПЛАВИЧКИ ПОТОК (л. Прилепнице, I). — Рег. вод. Име потока је према топониму *Плавица*, Симић В. 1, 148. Топоним је мотивисан називом за рударски термин *йлавица* 'оксидна оловна руда'.²⁵

²⁴ „Жупа Пешчаница је обухватала слив Јаковљанске реке или Пешчанице. На З-у, на развођу рибарске реке и Пешчанице, граничила се са Заглатом, а на И-у, на развођу реке Турије и Пешчанице, са жупом Туријом. Као предео 'реке Пешчанице' и ова се жупа наводи у повељи кнеза Лазара и патријарха Спиридона 1382. године. Приступ Пешчаници штитио је град Корман. Од овог средњовековног града и данас има остатака.” (Костић М. 1, 457).

²⁵ Плавица је ... „оксидна оловна руда на нашим рудиштима. Она се једноставно топи, чак и на ковачкој ватри. Према томе глагол *йлавиши* у средњем веку значио је *йобийши* *руд*у или *мешал*. Позната су два топонима *Плавица*. Један је код Новог Брда ...” (Симић В. 1, 148).

ПЛАНДИШКА РЕКА (д. ЈМ, I). — Мишк. 50. Хид. је дериват апелатива *пландишије*. Исп. *Пландишије* п.

ПЛАНДИШТЕ п. (д. Гњиланске, I). — Мишк. 46. Поток има исто име као и топоапелатив *пландишије* 'место одмарања стокe у подне када је жега, одмориште', ст. сл. *иладње*.

ПЛАНСКА РЕКА (л. Топлице, II). — Мишк. 68, Ракић 2, 2. Према ојкониму *Плана*, ГАЈ, Сек. Топ. *Плана* има форму именице женскога рода од придева *ропъ, иначе чест у нашој ономастици. Обухвата више пијансн значења 'раван; простран, широк; неплодац, пуст'.

ПЛЕШИВАЦ п. (г. ток Љубатовице, III). — Мишк. 83. Поток је именован према орониму *Плеш*, ГАЈ. Семантички садржај придева *илеш*, *илешив* 'на коме нема растиња, необрастао' је погодан за именовање оронима: *Плеш* два брда, *Плеш* планина, *Плешевица* два брда, РЈА. У антропониме овај придев уноси значење 'који нема довољно косе, ћелав': *Плеш*, *Плеш*, *Плешивац*, РЈА.

ПЛОЧИН ПОТОК (д. Статовачке, II). — Мишк. 61. Општи апел. *илоча* 'камен; опека, цреп', јавља се и као топономастички апелатив и као топоним. Лексема *илоча*, везана за Балканско подручје, је из грчког *Παλακός*. Има ојконима по форми једнаких овом топономастичком апелативу, а и деривата од њега. Исп. *Плоча* x 5, *Плочари*, *Плочица*, *Плочник* x 5, и др., ИмМ, РЈА.

ПЛОЧНИК п. (л. ЈМ, III). — Мишк. 93. Исп. *Плочин* *йошок*.

ПОГАНОВСКА РЕКА (д. Јерме, III). — Ст.—Мл. 185. Према ојкониму *Поганово*, ГАЈ. Значење придева *йоган* 'непријатне нарави, рђав, opak, зао' је погодно за обележавање особина лица, те је преко надимка, овај квалификатив, постао и антропоним. Исп. *Поган*, *Поганчен*, *Поганчић*, *Погановић*, *Погањевић*, ЛПХ, РЈА. Овај квалификатив је пристуан и у топонимијн уз апелативе: *Погана Главица*, *Погана Јама*, *Погана Крушка* (Скок I под *йоган*).

ПОЖАРАЊСКА РЕКА (л. Слатинске, I). — Рег. вод. Река је добила име по ојкониму *Пожарање*, ИмМ. Ојк. је изведен од опште речи *йожар*, прецизније, од њеног партиципа пасива на *-ан* и суфикса *-ње*.

1. ПОЖАРСКА РЕКА (д. Блатанице, III). — Рег. вод. Према узвишењу *Пожар*, Сек.

2. ПОЖАРСКА РЕКА (д. Илијине, III). — Рег. вод. Исп. 1. *Пожарска река* и *Пожарањска река*.

ПОЈАТИНЕ п. (л. 2. Каменице, II). — Мишк. 62. Плуралски облик аугментативске форме *йојати*на од *йојата* 'стаја, тор; вајат; колиба'.

ПОКРИВЕНИК п. (л. Темске, III) = ПОКРИВШТИЦА р. — Ојк. има форму *Покривеник*, Мишк. 81, и *Покровеник*, РЈА и *Покрвеник*, ИмМ. Оба придевска облика *йокривен* и *йокровиј* унела су у хид. значење 'скривен, заклоњен'.

ПОКРИВШТИЦА р. = ПОКРИВЕНИК п. — Ст.—Мл. Уз реку се налази насеље које аутори Ст.—Мл. бележе као *Покривишница*.

Ова варијанта хидронима је изведена од основе *покрив-* (која је у семантичкој вези са *покров-*) као *Покрив-вск-ица река* > *Покрив-шиица*, а по њој је ојк. *Покрившиица*.

ПОЉАНИЧКА РЕКА (л. ЈМ, II) = ДУБОЧИЦА р. = ВЕТЕРНИЦА р. = ВЕТРЕНИЦА р. — Мишк. 54. Област око горњег тока реке зове се *Пољаница*, ГАЈ, те је по њој и река именована.

ПОНОР п. (д. I. Церовичког, III). — Мишк. 80. Топономастички апелатив.

ПОНОРСКА ПАДИНА (п.) (д. Пасјачке, III). — Мишк. 80. Према синтагматском мтопониму који чине два апелатива *понор* и *падина*.

ПОПОВА ГЛАВА (п.) (д. Рујничког, III). — Рег. вод. Хид. је именован мтопонимом **Попова глава*.

ПОРОШТИЧКИ ПОТОК (л. Зајчевског, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Порошиица*, ИмМ. Јужније, у сливу Ветернице, налази се село са истим именом — *Порошиица*, Сек., ИмМ. Као хидронимски апел. налази се у Македонији: „... *Порој* 'природен одвод за вода од врнежи': *Поро*, *Порој*, *Порошиица*, *Порошиицаица*“ (Пјанка, 160). Потиче од алб. *përriua* 'поток' (*përroi*, *prroi*), сачувано у рум. *pârâu*. Према Скоку „Представљају илиротрачку префиксалну сложеницу **perrëni*, од не. коријена **sreu-*“ (Скок I под *Порој*). Ојк. *Порој* је забележен у Душановој исправи, а мроп. *Поројске Њиве* у ЦГ, РЈА. У сливу Вардара је хид. *Порој*, Дурнданов 7, 52. Од апелатива *порој* суфиксацијом је изведен хидроним: *Порој-вск-ица* > *Порошиица* > *Порошиица*, а потом је овај облик хидронима пренет на насеље — *Порошиица*. Процес преименовања хидронима текао је од ојконима *Порошиица* издвајањем посеивним суфиксом *-чки* у *Порошиички појок*.

ПОСЛОНСКА РЕКА (д. ЈМ, III). — Мишк. 93, Рег. вод. Ојк. је *Послон*, ИмМ, а ороним *Послонске планине*, Ршум. 1, 103. У новијој географској литератури је измењено име реке и планине у *Послоњска река* и *Послоњске планине*, Марк. Ј. 97, Костић М. 1. Од глагола *слонити* употребљавају се префиксалне сложенице: *заслонити*, *наслонити*, *прислонити*, *ослонити*. Именица *слон* постоји у македонским говорима „... 'место со покрив за чување овци': *Слонитица*, *Слоничка*, *Пашино Слонитице* ...“ (Пјанка 178). У бугарском језику *послон* значи „кошара за овце в планина ...“ (Пирдопска област, Занмов 1, 236). Ово значење из круга пастирске терминологије садржано је и у топониму из кога је изведен ојконим *Послон*. Множински облик — *Послонске планине* условљен је већим бројем пастирских објеката — *послона* на том терену.

ПОЧИВАЛО п. (л. Нишаве, III). — Мишк. 83. Метафоричан назив за земљиште са значењем 'место за одмор, одмориште', који је пренет и на поток. Брдо у Кучима се зове *почивало*, СЕЗБ 8, 332; две махале у Босни су *Почивала*, РЈА.

ПРАСКОВАЧКА РЕКА (д. ЈМ, III) = УШЕБАЗОВИЦА р. — Мишк. 93. Ојк. је *Прасковче*, ИмМ, ГАЈ. Треба претпоставити пре-

лазни топоним *Прасковац од кога је развијен ојк. *Прасковче (село) и хид. *Прасковачка река*. Оними су издвојени од ономатопејског глагола *ѓраскаѓи* 'прскати, прштати'. Семаитичка паралела је хид. *Треска* име двеју река из слива Вардара, Дуридаиов 7, 57 и 214.

ПРЕДЕЈАНСКА РЕКА (д. ЈМ, I). — Рег. вод. Хид. је изведен од ојконима *Предејане*, ИММ, ГАЈ. Стара сложеница *ѓредјел*, Вук. Рј., из *ѓрѓд-дѓљ* 'терен пред брдом, главицом' (Скок I. под *дио*), прихваћена је данас у значењу 'крај'. Од те тополексеме *ѓредел*, преко етника *ѓреде(л)-јане* оформљен је ојконим.

ПРЕКАДИНСКИ ПОТОК (д. Топлице, II) = **ПИСКАЊСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Прекадин*, ИММ, који је сложеница састављена од префикса *ѓре-* и придева *кадин* из тур. *kadın*. Придев *кадин* као одредба 'који припада кадији' је био саставни део топонимске сиптагме попут ојконима: *Кадин Јеловац*, *Кадина Главица*, *Кадина Лука*, ИММ, у фази пре настајања ојконима. Исп. и ојк. *Кадина* код Книна, РЈА.

ПРЕКАШНИЧКИ ПОТОК (л. Тисовца, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Прекашница*, ИММ, раније *Прекашѓица*, РЈА. Из онима *Прека река (од придева *ѓрек/ѓрека*, исп. ојкониме *Преко*, *Прекаја*, ИММ) изведено је име реке суфиксом *-ѓск-ица* — *Прекашѓица*, по коме је именовано и село. Измена суфикса *-ѓѓица* у *-ѓница* извршена је у ојкониму, али су сачуване обе варијанте у употреби. Водени ток је преименован по новијој варијантн ојконима — *Прекашница*.

ПРЕКОРАЊКА РЕКА (д. сас. Косанице, II). — Ракић 1, 29. Хид. је дериват ојконима *Прекораѓе*, ИММ. Сложени ојк. састављен је од прилога *ѓреко* и посесивне форме антропонима *Раѓ-је* 'Раѓево'. Исп. *Раѓево Село*, ИММ.

ПРЕКОРЕКА п. (д. Власине, I) = 2. РЕКА. — Рег. вод. Двочлаин топоним *Прекорека* састављен је од предлога *ѓреко* који се употребљава као одредба којом се означава положај места у односу на други члаин, апелатив *река*. Тако настао топоним се преузима као име воденог тока.

ПРЕОБРАЖЕЊСКА РЕКА (д. ЈМ, I). — Мншк. 47, Трифуноски 1, 145. Према ојкониму *Преображење*, ИММ, именованом по пркви која се ту налази, а датна из 1348/1353. г. (Станојевић).

ПРЕСЕЧЕНИЦА р. (д. Нишаве, III). — Мншк. 80. Именичка форма хидронима грађена је суфиксом *-ица* од придевског облика *ѓресечен*, у вези са топомастичким апелативом *ѓресек*, *ѓресека* 'усек, засек'. Топонимн овога типа често се могу срести, али се ретко преузимају као име потока: *Пресјечна* пр. *Јоње*, Дикеиман II 79; *Пресека* л. *Бабишнице*, Безлај II 119; *Присјека* пр. *Сане*, Маретић 1, 23.

ПРЕСЛОПСКА РЕКА (д. Власине, I). — Вас. J. 1, 351. Хид. је дериват ојконима *Преслој*, ГАЈ, који је ојконимизирани топономастички апелатив *ѓреслој*, варијанта *ѓреслај*, 'превој, планинско седло'.

ПРЕТРЕШЊАНСКА РЕКА (л. Драгушке, II) = 2. ВЕЛИКА РЕКА. – Рег. вод. Према ојкониму *Прејтрешња*, ГАЈ, сложеном од префикса *пре* и фитонима *трешња*. Исти тип сложенице имају ојконими: *Пребреза*, *Пребуковје*, ИММ.

ПРЕШЕВСКА МОРАВИЦА (р.) (л. сас. JM, I) = ПРЕШЕВСКА РЕКА = 1. МОРАВИЦА р. – ГАЈ. Према ојкониму *Прешево*, ИММ, од антропонима *Преша. Исп. имена *Opres*, *Prișor* и др., Коистантн-неску 339; патрониме *Преш*, *Преших*, ЛПХ.

ПРЕШЕВСКА РЕКА = ПРЕШЕВСКА МОРАВИЦА. – Злат. 9, 174.

ПРЖЕВИНА р. (л. JM, I). – Рег. вод. Топономастички апелатив у функцији хидронима. Апел. *пржевина* значи 'земља рђавог квалитета' (Скок I под *пржии*).

ПРИБОЈСКИ ПОТОК (л. 1. Триовачке, I). – Рег. вод. Према ојкониму *Прибој* од анелатива *прибој*: положај; одређена страна; место где дувају ветрови.

ПРИЛЕПНИЦА р. (л. Биначке Мораве, I) = БОСТАНСКА РЕКА = КИСЕЛА ВОДА = 1. КИСЕЛИ ПОТОК = ПРИЛЕПНИЧКА РЕКА. – Мишк. 46., Милић Ч. 1, 35, Рег. вод. По својој форми ојк. одговара хидрониму *Прилејница*, ИММ. Ојконом је првобитно гласно *Прилејац*, Станојевић. Река је именована по ојкониму, а касније је ојконом *Прилејац*, познат из XIV в., преименован и до данас познат као *Прилејница*. Префикс *при-* говорн о сложеном имену у које основа **лѣр-* уноси значење 'оно што је припојено, приљубљено'. Исп. топониме *Прилејац* и *Прилеј*, ИММ. Иста семантика је и у фитонимима: *прилеј*, *прилејак*, *прилејка* *Silene armeria* и *Luchnis viscaria*, Сим. Д.

ПРИЛЕПНИЧКА РЕКА = ПРИЛЕПНИЦА р. = БОСТАНСКА РЕКА = КИСЕЛА ВОДА = 1. КИСЕЛИ ПОТОК. – Урошевић 1, 228.

ПРИОРСКА РЕКА (л. Туларске, II). – Рег. вод. Јасна је веза имена реке са глаголом *приорати* 'једином орању додатн друго'; непосредније са особом која обавља тај посао а зове се *приорац*. Исп. мтоп. *Приорача*, долина у околини Ваљева, РЈА.

ПРИСЈАНСКА РЕКА (л. Нншаве, III) = РЕСНИЦА р. = РАСНИЧКА РЕКА. – Мишк. 79, Сек. Име реке је по ојкониму *Присјан*, ГАЈ, од етиика *Присјани* 'они који су из присоја'.

ПРОВАЉЕНИК п. (л. Власне, I). – Мишк. 53. Ојк. је *Проваљеник*, ИММ; има исту форму као хид. Њихова семантика је везана за значење глагола *провалиши*, за оно што је проваљено, разрушено.

ПРОНИ БАБАЊАК (п.) (л. JM, I) = ПРОНИ КИША (п.). – Сек. Синтагматски хид. састављен је од албанских речи: апелатива *pronđ* 'посед' и хипокористика имена власника кроз чије земљиште протиче поток.

ПРОНИ КИША (п.) = ПРОНИ БАБАЊАК (п.). – Трифуноски 1, 47. Хид. чине албанске речи *pronđ* и *kishë* 'црква'.

ПРОНИ КУМЛАВ (п.) (д. Биначке Мораве, I). – Милић Ч. 1, 36. Име потока чине елементи *pronđ* 'посед' и л. име Исп. *Прони Бабањак* и *Прони Киша* п.

ПРОНИ МАЈА (п.) (л. Огошке, I). – Рег. вод. Албански елементи *pronđ* и *mal* дају значење мтопониму 'брдски, планински посед', а то име мтопонима се преноси на поток.

ПРОСЕЧЕНИ КАМЕН (л. ЈМ, III). – Мишк. 94. Синтагматски топоним у функцији хидронима. Први члан је квалификатив *просечен* од *просећи*. Исп. ороним *Просеченица*, Сек. Врање ЕЈ.

ПРЋИЈСКИ ПОТОК (г. ток Јаковачке, III). – Мишк. 92. Према морониму *Прћија*, Мишк. 92, од апелатива *прћија* 'мираз'.

ПРУГОВАЦ п. = ПРУГОВАЧКА РЕКА = ПРУГОВСКА РЕКА. – Мишк. 90. Име потока је идентично ојкониму *Пруговац*, ИмМ.

ПРУГОВАЧКА РЕКА (д. Катунске, III) = ПРУГОВАЦ п. = ПРУГОВСКА РЕКА. – Марк. J. 1, 37. Према патронимичном ојкониму *Пруговац* од старијег *Пруговици*, који се данас ређе чује у употреби, Лубаш 4, 139. Први пут се помиње 1536. г. у Смедеревском дефтеру, Зиројевић 171. Основу чини лексема *пруџ* од *проџ* 'који се протеже'. У Србији има три потока именом *Пруџојевац*, РЈА; ороним *Пруговац* се налази код Приштине; ојконими *Пруговац* код Алексинца а *Пругово* код Пожаревца, ГАЈ.²⁶ Исп. презимена: *Пруџо*, *Пруџовац*, *Пруџовић*, ЛПХ.

ПРУГОВСКА РЕКА = ПРУГОВАЦ п. = ПРУГОВАЧКА РЕКА. – Рег. вод.

1. ПУСТА РЕКА (д. Власине, I). – Мишк. 52. У топонимији се сусрећу синтагме које се састоје од придева *пуста* и неког апелатива. *Пуста* у таквим синтагмама (или у самосталној форми) има значење 'напуштен, ненасељен'. У називима мањих површина ливада, њива специфично је значење 'запуштен, необрађен'. Река је именована према називу за крај кроз који протиче. Фигуративно значење 'брз, бујичав, који наноси зло плавећи' могло би бити примењиво на планинске водене токове као што је овај, али то није случај, није прихваћено у процесу именовања 2. *Пусте реке*.

2. ПУСТА РЕКА (л. ЈМ, II). – Мишк. 61, ГАЈ. Област са леве стране реке зове се *Пуста Река*, ГАЈ. „... Извесно је, да се Пуста Река није тако звала, него је то име добила, од кад је се патријарх Чарнојевић с 37.000 породица у Аустрију одселио, јер је тада ова долина скоро 'пуста' остала ...” (Мишк. 64). Да ова река нема бујичав, брзи ток потврдиће следећи опис: „Пуста река, као најмања и најслабија лева притока Јужне Мораве, није имала снагу да, текући ка центру котлине, пробије у овом делу дно котлине, већ се повила у правцу севера”. (Јов. J. 5, 6).

²⁶ „Село је опустошено збеговима у време Аустро-Турских ратова, када је већина села из Алексиначке котлине остала без становника, а обновљено је средином XVIII в., према Аустријским извештајима из 1783 и 1784 г.” (Костић М. 1, 464).

1. РАВНА РЕКА (л. 1. Јелашнице, I). — Мишк. 49. Квалификатив *равна* даје хидрониму карактер онисног имена. Извориште и горњи ток Јелашнице, у коме се налази и *Равна река*, су под планином *Голема Равница*, ГАЈ.

2. РАВНА РЕКА (л. Мурговице, I). — Рег. вод. Опсно име реке. Исп. 1. *Равна река*. У близини је ојк. *Равна Гора*, ГАЈ, ИмМ.

РАВНА БАЊА (р.) (д. 2. Јабланице, II). — Рег. вод. Апелатив *бања* одређен квалификативом *раван* према свом положају, према изгледу терена. Тако су настали ојк. и хид. *Равна Бања*.

РАВНИ ДОЛ (п.) (д. Јерме, III) = РАВНОДОЛСКИ ПОТОК. — Сек. Микротопоним у функцији хидронима.

РАВНИШТАНСКИ ПОТОК (д. Бреснице, II) = II. МАЛА РЕКА. — Рег. вод. Према топониму *Равнишије*.

РАВНО БИЛО (п.) (д. потока Горели, III). — Мишк. 90. Двочлани мтопоним је добио улогу хидронима. Апелатив *било* 'широк, заобљен планински венац, гребен' добија одредбом *равно* сужено значење везано за његов део.

РАВНО БУЧЈЕ (р.) (л. Жепске, II). — Рег. вод. Реци је дато име микротопонима. Топонимски апелатив *бучје* има значење 'букова шума, буквик'. У Србији се налазе два ојконима *Равно Бучје*, ИмМ.

РАВНОДОЛСКИ ПОТОК = РАВНИ ДОЛ (п.) — Рег. вод.

РАВНОРЕЧКА РЕКА (л. ЈМ, I) = БРЕСТОВАЧКА РЕКА = КУКАВИЦА р. = ЛЕПЕНИЦА р. = ЛЕПЕНИЧКА РЕКА. — Злат. 8, 191, Рег. вод. Ојк. је *Равна Река*, ИмМ. Примећујемо појаву повратног именовања. Прво је именован водени ток квалификативом *раван* у синтагми *Равна река*, а по њему је названо насеље *Равна Река*. Касније, суфиксацијом са *-чка*, од ојконима је изведен данашњи облик хидронима *Равноречка река*.

РАГОДЕШКИ ПОТОК (д. Темске, III). — Рег. вод. Према ојконима *Рагодеш*, ИмМ, РЈА. Лична имена као што је *Драган* употребљавају се и без иницијалног *Д-*, што је примећено у румунским говорима: *Ragul, Răgan* и др. (Константинеску 265). Форми ојконима *Рагодеш* одговарају румунска л. имена: *Dragodan, Dragodești*, оп. cit. 266, наравно без почетног консонанта. То је зона око Пирота и очигледан је румунски утицај.

РАДАКОВАЦ п. (д. ЈМ, II) = ДРЂЕВАЦ п. — Рег. вод. Према антропониму *Радак*, Грк. М.

РАДАНСКИ ПОТОК (д. 2. Пусте, II) = БОГУЈЕВАЧКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према антропоојконима *Радак*, ГАЈ.

РАДЕВАЧКИ ПОТОК (д. 2. Бањске, II) = РАДЕВСКА РЕКА. — Рег. вод. Према патронимичном ојконима *Радевици*, Сек. и варијантама *Радевице*, ИмМ и *Радевац*, Лубаш 4, 126.

РАДЕВСКА РЕКА = РАДЕВАЧКИ ПОТОК. — Рег. вод.

РАДЕНКОВА РЕКА (л. Јошанске, II). — Рег. вод., Сек. Према антропонима *Раденко*, Грк. М.

РАДЕНКОВАЧКИ ПОТОК (л. Гојман п., III). — Рег. вод. Према ојкониму *Раденковац*, ИММ, од л. имена *Раденко*. Исп. *Раденкова река*.

РАДЕШ п. (д. 5. Големе, II) = **РАДОВАЦ** п. — Мишк. 61. Обе варијанте имена потока су изведене од исте антропонимске основе *Рад-*. Нема података о топониму као прелазној фази од л. имена до хидронима.

РАДЕШЕВИЦА р. (л. Топовичке, III). — Рег. вод. Од антропонима *Радеш* преко придевског облика *Радешев* изведено је име реке суфиксом *-ица*. Може се претпоставити мтононим као посредник у именовану.

РАДИВОЈСКИ ПОТОК (л. Биначке Мораве, I). — Рег. вод. Према патронимичном ојкониму *Радивојце*, ГАЈ.

РАДОВАЦ п. = **РАДЕШ** п. — Мишк. 61.

РАДОВАЧКА РЕКА (д. Бувачке, II). — Мишк. 59. Према мтопониму **Радовац* од л. имена *Раде*.

РАДОСИНСКА РЕКА (д. Тегоштице, I) = 6. МАЛА РЕКА. — Рег. вод., Вас. J. 1, 352. Према ојкониму *Радосин*, ГАЈ, од старијег посесивног облика **Радосињ* од л. имена *Радосин*. Грк. М. 3.

РАДОСТИНА РЕКА (д. Нишаве, III). — Рег. вод. Хид. је изведен од л. имена *Радосѝа*, Грк. М. 3. Нема података о топониму.

РАЖАЊСКА РЕКА (д. ЈМ, III). — Мишк. 93, Ршум. 1, 114. Према ојкониму *Ражањ*, ИММ, Марк. J. 97, изведеном од апелатива *ражањ*.

РАЈЧИНИЦА р. (д. Темске, III). — Мишк. 82. Хид. има именичку форму, а изведен је од м. имена *Рајча* преко придевске форме *Рајчин*, који је био саставни део неког мтопонима.

1. **РАКИТСКА РЕКА** (д. Звоначке, III). — Ст.—Мл. 185. Име реке је према ојкониму *Ракиѝа*, ИММ, из **Ракиѝја вас*, од фитонима *ракиѝа* 'врба' *Salix carnea*, Сим. Д.

2. **РАКИТСКА РЕКА** (д. Топлодолске, III). — Рег. вод.

РАКОВАЦ п. (л. Биначке Мораве, I) = **РАКОВАЧКИ ПОТОК**. — Вас. J. 1, 188. Хид. је идентичан ојкониму *Раковац*, ИММ. Ојк. је од патронима *Раковци*, *Раковац* према имену или надимку *Рака* од апелатива *рак* Krebs.

РАКОВАЧКИ ПОТОК = **РАКОВАЦ** п. — Трифуноски 1, 43.

РАКОВИЦА п. (л. Нишаве, III). — Мишк. 79. Од основе *рак* Krebs, честе у именовану топонима и хидронима. Исп. *Раковац љ*.

РАКОВИЧКИ ПОТОК (д. Нишаве, III). — Рег. вод., Мишк. 79. Према ојкониму *Раковица*, ГАЈ. Исп. *Раковци љ*, *Раковица љ*.

РАЉИНСКА РЕКА (д. Мурговнице, I). — Рег. вод. Хид. је изведен суфиксом *-ска* од антропоојконима *Раља*, ИММ из **Раља вас*.

РАМА БАЊА (п.) (д. 2. Јабланице, II). — Мишк. 58. Двочлани хид. чине посесивни облик л. имена *Рама* из **Рамја* и апел *бања*. По њему је настао и ојконим *Рама Бања*, Мишк. 58, који данас не постоји као административна јединица у ИММ.

РАМЉАНСКИ ПОТОК (л. Слатинске, I). — Рег. вод. Вероватно је постојао топоним, према фамилијарном имену *Рамљани*, по коме је именован поток. Исп. ојконим *Рамљани*, ИММ и поток *Рама Бања*.

РАНКОВИЦА р. (д. Топлице, II). – Мишк. 66. Првобитно име реке је било *Ранкова Река* и сачувано је у ојкониму *Ранкова Река*, ИмМ. Данашње име је секуидарно, изведено од ојконима.

РАНУТОВАЦ п. (л. ЈМ, I). – Мишк. 48. Поток протиче кроз село истога имена *Ранушовоц*, Трifuноски I, 84, и зове се по њему. Ојк. је развијен из патронимичне форме *Ранушовци* од л. имена *Храноша*, *Храноје*, Грк. М. I, 211.

РАОВИЧКА РЕКА = ОРАОВИЧКА РЕКА. – Рег. вод.

РАПСКА РЕКА (д. Косанице, II). – Мишк. 67. Име реке је према топоапелативу *Рап*, РЈА, од *рапа* 'шкрапа'.

РАСНИЦА р. (л. Нишаве, III) = **РАСНИЧКА РЕКА = ПРИСЈАНСКА РЕКА.** – Мишк. 79. Хид. и ојк. имају исту форму *Расница*, ГАЈ, од *храсница* 'храстова шума'.

РАСНИЧИШТЕ п. (л. Пасјачке, III). – Рег. вод. Потоку је дато име по мтопониму од *расница*, *храсница*, изведеном суфиксом *-иште*, којим се обележава место. Исп. *Расница* п.

РАСНИЧКА РЕКА = РАСНИЦА р. = **ПРИСЈАНСКА РЕКА.** – Милић. М. I, 171.

РАСОВАЧА п. (д. Ђаце п., II). – Мишк. 62, ГАЈ. Поток је назван по брду *Расовача*, Мишк. 62, чије је именовање мотивисано рударским термином *расовач* „... комад сировог гвожђа, настао на дну пећи од једног топљења руде ... Назив је био распрострањен у западној Бугарској, Македонији и власинском крају ... На Копаонику и у Подрињу познати су топоними *Расовача*." (Симић В. 93). Онима су грађени посесивним суфиксом *-ја*.

1. **РАСТОВНИЦА** р. (л. 2. Каменице, II). – Рег. вод., Сек. Према микротопониму од *расић*, *храсић* формирани су хид. и ојк. *Расићовница*, ИмМ, а изведено је име планине *Расићовничка планина*, РЈА.

2. **РАСТОВНИЦА** р. (д. Топлице, II). – Мишк. 69. Име реке одговара имену села *Расићовница*, ИмМ. Исп. л. *Расићовница* р.

РАШЕВАЧКИ ПОТОК = РАШЕВИЦА п. – Рег. вод.

1. **РАШЕВИЦА** п. (д. I. Бањске, I). – Рег. вод. Према мтопониму **Рашева њива*, **Рашево поље* од л. имена *Раша*.

2. **РАШЕВИЦА** п. (д. Топлице, II). – Мишк. 68. Исп. 1. *Рашевица њ*.

РЂАВИЦА р. (д. Љуберажде, I). – Мишк. 52. Река и село имају исто име – *Рђавица*, ИмМ, Сек. Претходно је то био апелатив *рђавица* 'земља црвенкасте боје, лошег квалитета', прасл. **rǫd-*.²⁷

РЂАВСКА ДОЛИНА (п.) (д. ЈМ, I). – Мишк. 51. Име потока је једнако микротопониму – *Рђавска долина*.

²⁷ „У називу за земљиште присутно је и значење жуте боје (иловача) и црвенкасто смеђе. Земља која због свог састава има црвенкастосмеђу боју није доброг квалитета, не може се обрађивати, те је добила име *Рђавица*. Отуда се не би морао – у топовимији, атрибут *рђав* третирати примарно у значењу 'лош'. У њему и даље приоритет има боја која је мотивисала име за такво земљиште. Према чешћем, обичнијем називу *Црвеница* одговара синоним *Рђавица*." (Павл. З. 4, 102).

1. РЕКА (д. Биначке Мораве, I) = СТУБЛИНСКИ ПОТОК. — Рег. вод., Милић Ч. 1, 36. Апелатив у служби имена реке.

2. РЕКА (д. Власине, I) = ПРЕКОРЕКА п. — Рег. вод. Апелатив у служби имена реке.

РЕЉАНСКИ ПОТОК (д. Пр. Моравице, I). — Рег. вод. Име потока је према ојкониму антропонимског порекла *Рељан*, Сек. Исп. патроним *Рељан*, ЛПХ.

РЕЉИНСКА РЕКА (л. сас. 2. Трнавске, II). — Рег. вод. Хид. је према патронимском ојкониму *Рељинац*, ИмМ, изведеном од антропонима *Реља*, Грк. М. паралелно се употребљава и старија форма ојконима *Рељинци*, ГАЈ.

РЕНОВА РЕКА (л. Темске, III). — Мишк. 80. Хид. садржи антропонимску основу **Рен-*. Исп. румунска имена: *Ren*, *Repe*, *Repea* и др., Константинеску 360. Налази се на територији Бугарске.

РЕПУШНИЦА п. (л. Ветернице, II). — Рег. вод. Поток је добио име по биљци *рејух*, *рејушина*, *рејушика*. Ове три варијанте заједничке су двема биљним врстама: *лојух Petasites hybridus* и *подебел Tussilago farfara*.

РЕСНИК п. (л. Ал. Моравице, III) = РЕСНИЧКА РЕКА. — Мишк. 91. Видимо да водени ток има два имена. Прво име потока *Ресник* је сам ојк. *Ресник*, ГАЈ, у служби хидронима. Друго име — *Ресничка река* је дериват ојконима изведен суфиксом припадности како се обично граде хидроними овог типа. Ако је реч о пореклу ојконима *Ресник*, као и других онима од истог корена: *Реса*, *Ресава*, *Ресен*, углавном је прихваћено мишљење да су изведени од фитонима *реса* 'врста водене траве, морска трава'.²⁸ Станковска предлаже ново објашњење имена града *Ресен*, ослањајући га на апелатив *реса* 'блатно, влажно место' на које и Скок I. скреће пажњу поводом хидронима *Ресава*. Станковска, за овакво своје мишљење, налази потпору и у физичко-географским условима терена на коме је настао овај ојк. Сматрам ово објашњење сасвим прихватљивим када су у питању водени токови и насељена места крај њих. Ако се ово има у виду, тада је наш ојк. *Ресник* не примарна већ секундарна творевина, а водени ток би био примарно именован. Варијанта хидронима *Ресничка река* је настала поновним именовањем воденог тока према насељу.

РЕСНИЧКА РЕКА = РЕСНИК п. — Дакнћ Б. 2.

РЕТКОЦЕРСКИ ПОТОК (д. Лепаштице, II). — Рег. вод., Сек. Хид. је дериват сложеног микрооронима *Рејкоцер*, ГАЈ, по коме је насеље именовано, ИмМ.

1. РЕЧИЦА п. (д. сас. 2. Трнавске, II) = РЕЧИЧКА РЕКА. — Мишк. 69. Ономастички апелатив у деминутиву врши функцију хидронима, а утицао је и на формирање ојконима *Г.* и *Д.* *Речица*, ГАЈ, Сек.

²⁸ Те топониме: *Ресница*, *Ресник*, *Ресава*, *Ресавица*, Миклошић (Миклошић 2, 309) изводи из *реса* као што и Безлај водени ток *Ресеник* доводи у везу са истом биљком (Безлај II 151).

2. РЕЧИЦА п. (д. 6. Големе, II). – Мишк. 61. Исп. 1. *Речица њ*.

3. РЕЧИЦА п. (д. Ражањске, III). – Мишк. 93. Исп. 1. *Речица њ*.

РЕЧИЧКА РЕКА = 1. РЕЧИЦА п. – Рег. вод. Ојконими крај реке су *Г* и *Д*. *Речица*, Сек., ГАЈ. Према ојкониму *Речица* обављено је поновно именовање воденог тока суфиксацијом са *-чка* уз апелатив. Тако је добијено друго име реке семантички посматрано плеонастичке вредности.

РИБАРСКА РЕКА (л. JM, III) = 4. БАЊСКА РЕКА = ЂУНИСКА РЕКА. – Мишк. 93, Ршум. 1, 149. Према ојкониму *Рибаре*, ИмМ. Од номна агентис *рибар*, *рибари* настао је назив места на коме они обављају свој посао, *рибареве*, као **Рибар-је место, село* и сл. Познати су топоними *Рибаре*, *Рибари*, ГАЈ, ИмМ.

РИБНИЦА р. (л. JM, I). – Мишк. 48. Ово је чест назив воденим токовима у словенском свету. Као примарно формиран тип хидронима утицао је на стварање топонима. Исп. *Рибница* д. пр. *Брегалнице*. Дурданов 7, 170; *Рибница* х 5, и други деривати од исте основе, Безлај II 153/154; РЈА.

РИБНИЧКИ ПОТОК (д. Биначке Мораве, I). – Рег. вод. Извођење хидронима је ишло од *Рибница посесивним суфиксом.

РИПАЉСКА РЕКА (л. Ал. Моравице, III). – Рег. вод. Име потока је описно, изведено од глагола *рипати* 'скакатн'.

РИСТОВАЧКА РЕКА (д. JM, I). – Милнћ Ч. 1, 77. Према ојкониму патронимског типа *Ристовац*, ИмМ.

РОБОВАЧКИ ПОТОК (д. Криве, I). – Рег. вод. према патронимском ојкониму *Робовац*, ИмМ, у чијој је основи антропоним *Роб*, Грк. М. Лубаш наводи старије облике ојконима: *Робовци* и *Робовце*, 4, 73/74.

РОГОЗ п. (д. Присјанске, III). – Мишк. 80. Поток је назван по биљци *роџоз* Турпа *latifolia* која је била важна у животу људи ових крајева јер су се бавили рогожарством.

РОЖДАЧИЦА РЕКА = РОЖДАЧКА РЕКА. – Рег. вод.

РОЖДАЧКА РЕКА (л. Ветернице, II) = РОЖДАЧИЦА р. – Злат. 1, 122. Према ојкониму *Рождаци*, Злат. 1, 122, ИмМ. Има више покушаја да се објасни ојконим *Рождаци*. Први проблем је постојање групе *жд*, у њему, а самим тим и на територији Призренско-Јужноморавских говора. Јасно је да ова група одступа од процеса палатализације старих група *иј-*дј у овој области. Та особина се мора сматрати старом, што потврђују и топоними који је садрже у овим штокавским говорима: 3 x *Љубижда*, *Љубережда*, *Тибужде*, *Рождаци* и др. Прилог објашњењу постојања ове групе у поменутом ојконимима је и мишљење М. Павловића „... Управо ови топоними актуализирају питање о веома раним процесима супстратског карактера ... Еволутивни процес *иј*-*дј у јужнословенској групи потчињен је посебним процесима супстратних слојева у којима се припремала и у којима је вршена романска палатализација ... Према свему овоме топоними *Рождаци* и *Тибужде*, не представљају бугарску језичку црту, нити далеки траг такве

црте...” (Пал. М. 1, 324). Други проблем у вези са овим ојконимима је нитање етимологије. Говорећи о ојкониму са истом основом *Рожден*, у Македонији, Заимов сматра да је повезан са антропонимским типом *Род (Заимов 3, 167). Хид. *Рожденска река*, слив Вардара, Дуриданов везује за топоним *Рожден*: „*Roždenska reka*, zum ON *Rožden*, 1544-1548 belegt als *Róždenъ* (Selišev, Kodiki 70), 1862. *Rósdéne* (Barth 130) ...” (Дурданаов 7, 255). Наш ојк. *Рожаце*, Заимов сагледава као посесивни тип ојконима грађен суфиксом -*јъ*, а од старе дијалекатске основе *розѧ* (Заимов, 4, 154).²⁹

РОМАНОВСКА РЕКА (л. Врле, I). – Трнфуноски 1, 223, Вас. Ј. 1, 357. Хид. је дериват ојконима *Романовце*, данас Г. и Д. *Романовце*, ИММ, који је изведен од л. имена *Роман* преко патронима *Романовци*.

РОПАТОВСКИ ПОТОК (л. Пинсјанске, III). – Мишк. 79. Хид. је изведен од глаголске основе *роја-* < *ројайи*, *хройайи*. Ономатопеја *ројайи* исто што и *ројойи* значи 'бука'. Хид. је грађен двојном суфиксацњом; не зна се да ли је постојао топонимски облик као посредник у именовану потока.

РОПОТ п. (л. I. Пусте, I). – Мишк. 52, Рег. вод. Ономатопејско име потока у форми апелатива *ројойи* 'штропот, бука, лупа, шум'. Исп. *Ројайовски појок* и *Ројойски појок*.

РОПОТСКИ ПОТОК (л. Бнначке Мораве, I) = РОПОТОВСКИ ПОТОК. – Мишк. 46, Урошевић 1, 229. Према ојкониму *Ројойово*, ГАЈ. У Пчињском поменику је записано име земљишта *Ројойово* „село између Гиљана и клисуре Кончулске у Србији”, РЈА. Исп. *Ројой* п.

РОПОТОВСКИ ПОТОК = РОПОТСКИ ПОТОК. – Рег. вод.

РОСИЧКИ ПОТОК (л. Рибарске, III). – Сек, Рег. вод. Хид. је образован према ојкониму *Росица*, ИММ; ГАЈ. Ојк. је грађен од имена биљке *росица*, *рос*, *росојас* *Fumaria officinalis*. Извођење је текло посредно, преко мтопонима.

РОСОМАЧКА РЕКА (л. Темске, III) = БРЕЗОВИЦА. – ГАЈ, Мишк. 81. Према ојкониму *Росомач*, ГАЈ, од фнтонима *росомача*, *шарчужак* *Capsella bursa pastoris*, Сим. Д.

1. РОСУЉА п. (л. Раснице, III). – Мишк. 79. Топономастички апелатив употребљен у служби хидронима. *Росуља* је назив за врсту земље која није доброга квалитета за гајење култура. Полазећи од ове особине апелатив *росуље*, обично множински облик, је чест у именовану њива, ливада, поља, шума, па и насељених места.

²⁹ У својим размишљањима о основи ојконима *Рожаце*, М. Павловић иде у далеку прошлост помишљајући о могућности спајања оронимске базе **Ard-* и основе **Gela-* .... При прелазу апелативске синтагме у оронимску сложеницу индициран је комплексан фонетски процес при формирању сложенице, уз метатезу ликвида *ard – *gela, са асимилацијом *arg* – *gela*, *rož* – *dž(da)*, *rož* – *d(žela)* – најзад са српским топонимским формансом – *рож-д-а-це*.” (Павл. М. 1, 325).

2. РОСУЉА п. (л. Нишаве, III) = 2. ОСТРОВАЧКА РЕКА. – Рег. вод. Исп. 1. *Росуља п.*

РОСУЉСКИ ПОТОК (л. Берипог извора, III) = СУШКОВИЧКА РЕКА. – Рег. вод. Према топониму крај реке који се зове *Росуља*, Сек.

РУДИЊСКА РЕКА = РУДИЊСКИ ПОТОК. – Рег. вод.

РУДИЊСКИ ПОТОК (д. Темске, III) = РУДИЊСКА РЕКА. – Мишк. 81. Према ојкониму *Рудиње*, ИмМ, ГАЈ, од апелатива *рудина*. Рудом бојом, која обухвата нијансе рђег, црвенкастог, именована је земља која, захваљујући састојцима такве боје, није доброг квалитета. Тако се каже *рудина* за сва земљишта која се не обрађују, те могу да буду само пашњаци. У овој лексеми је изгубљена мотивисаност до те мере да прелази из једног семантичког круга – изглед, боја, у круг друге семантичке вредности – *рђав*, лошег квалитета. При томе добија вредност топономастичког апелатива. Исп. рад Павл. 3. 4.

РУИНОПОЉСКИ ПОТОК (л. Ступничке, II). – Рег. вод. Фитоними *руј*, *руја*, *рујин* *Rhus* Anacardiaceae, Сим. Д., се јављају на месту првог члана сложених имена места: *Рујева глава*, *Рујева главица*, *Рујева пољана* и др., РЈА. Како има и мушких имена *Руја*, *Рујан*, Грк. М., забележених око Ниша, Лесковца, Црне Траве, можемо претпоставити да је микротопоним *Рујино поље именован, можда, л. именован. О типовима *Руј* – више у раду Павл. 3. 4.

РУИШКА РЕКА (д. ЈМ, III). – Мишк. 92, Рег. вод., Марк. Ј. 97. Према ојкониму *Рујшика*, Мишк. 92. Топономастички апелатив *рујшише* значи место обрасло *рујем*. Топоним је преузео функцију ојконима. Исп. *Рујнички пољок*.

РУЈНИЧКИ ПОТОК (д. Комренске, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Рујник*, ИмМ, изведеном од фитонима *руј*. Исп. *Рујшика река*.

РУПЉАНСКА РЕКА (д. ЈМ, I) = РУПСКА РЕКА = КОЗАРА р. = КОЗАРАЧКА РЕКА = КОЗАРСКА РЕКА. – Карић 744. Име реке је изведено од ојконима *Руље*, ГАЈ, ИмМ. Предео око реке је планински (Чемерно, Острозуб) у коме има рудника. Ту је у употребн термин *руја* у значењу *рудокој* (Симић В. 94). Ојк. *Руље* има збирни облик од апелатива *руја* 'рударска окна, рудокопи'. Хид. *Рујска река* је изведен директно од апелатива *руја*.

РУПСКА РЕКА = РУПЉАНСКА РЕКА. – Вас. Ј. 1, 358; Симић В. 90. Исп. *Руљанска река*.

САВИНАЧКА РЕКА (д. 2. Пусте, II). – Рег. вод. Хид. је именован антропоојконимом *Савинац*, ИмМ.

САГОЊЕВСКА РЕКА (д. Дрешничке, II). – Мишк. 66, ГАЈ. Према ојкониму *Сагоњево*, Мишк. 66; ИмМ. Од *сагонии*, *сагнаши* је девербатив *сагон* 'затворен простор у који се нагони стока, загон'. Ова лексема је преузела функцију топономастичког апелатива, а од њега је изведеница *Сагоњево месио, село и сл.

САДИНА п. (л. Ппрнсанске, III). – Мишк. 79. Од м. имена *Сад исп. имена *Садивој*, *Садимир*, *Босанац*, и ојк. *Садићи*, ИмМ, развијени су двочлапи топоними попут *Садина долина, *Садина вас и сл. из којих је осамостаљена форма *Садина* у функцији хидронима.

САЂЕНИ КАМЕН (п.) (л. Ал. Моравице, III). – Мишк. 91. Поток је свакако именован мтопонимом. У овој синтагми *сађени* има придевску функцију, казује особине *камена*. Искључује се семантичка веза са *садићи*, *усадићи*, *јосџавићи*, јер се та значења садрже у мкротопонимима *Побијен(и) камен*, врло честим у селима Врањске котлине, Пољанице и шире.³⁰ У овим говорима је позната лексема *сађе*, *саџе* 'чађ' (исп. Белић, XXI и 397). Облик *сађе*, *саже*, *саје*, буг. *сажди* Скок изводи из **sed-*, **sed-* 'ставити', 'оно што се наслагало, наталожило, наслага'. При томе напомиње да ове лексеме у штокавским говорима нема, како би се избегла хомонимја са *сађе* 'воће' (Скок 1. под *сађа*). У овом квалификативу је ипак сачувана семантичка веза за 'чађ'. Од значења 'камен на коме има наслага' до садржаја 'потамнео, попрнео, чађав камен'. Прилог овом објашњењу је и мтопоним *Сађена врба*, назив за земљиште „у старој српској држави” (Стојановић 37). У питању је фтоним *Salix* врста врбе *ива*, *ракија* која се зове и *црна врба*, *је-јељива врба*. Чињеница да је ово усамљени облик мтопонима – хидронима у обиљу топонимске грађе (види фус ноту 30.), исто тако иде у прилог датог објашњења. Говорећи о неким топонимима у Малој Влашкој која су западно-јужнословенска имена места, Е. Петровици помиње и топоним *Сађъ вецъ*. Каже да је његова етимологија као и код планине *Сађавац*, са територије Црне Горе, и да је изведен од именице *сађа* 'чађ, чађа' (Петровици 2, 350).

САМОБУЧКА ДОЛИНА (п.) (л. Ветернице, II). – Према брду *Саме Букве*, Мишк. 54, данас *Самобучје*, Сек., названа је долина уз реку Ветерницу – *Самобучка долина*, а по њој и поток. У топонимји је чест овај тип сложених имена са првим елементом *сам* 'усамљен', РЈА.

САМОКОВСКА РЕКА (л. ЈМ, I) = ЦЕПСКА РЕКА. – Поповић С. 1, 455. Река је добила име по рударском термину *самоков*.³¹ У овом крају има доста мтопонима изведених од термина *самоков*: *Северни Самоков*, 228; *Самоков*, 220; *Самоковишије*, 223; *Самоков*, 238 (Трифунски 1); ојк. *Самоково*, ИмМ.

³⁰ Ево неких примера синтагме *Побијен камен* у Моравској котлини, забележених у селима: *Бајин Дел*, *Мечковац*, *Лейеница*, *Горња Ошуља*, *Злајској*, *Вишевце*, *Доње Јабуково*, *Јагњило*, *Срнећи Дол* (Трифунски 1, стр. 81, 89, 175, 146, 139, 192, 185, 181, 146). У селу *Содерце* има *Побијен камен*, виногради и њиве, – „постоји становит камен у једну њиву” (Злат. 2, 163). Налази се и у селима: *Дубница*, *Балиновац* (Злат. 2, 159 и 169), *Дреновац* (Злат. 1, 113).

³¹ Самоков је „постројење за варење сировог гвожђа, ковање и прераду у ковно гвожђе, делом и робу. У другом случају ... То је велики чекић, претан водом, којим се гвожђе кује ...” (Симић В. 94)

САМОЉИЦА р. (д. Пр. Моравице, I). – Рег. вод. Хид. је идентичан ојкониму *Самољица*, Сек., ИмМ. Ојк. је изведен од фитонима *самоља*, *џречица* *Lycopodium clavatum*, Сим. Д.

САНАЧКА ДОЛИНА (п.) (д. ЈМ, I). – Мишк. 50. Топонимска синтагма *Саначка долина*, која се овде јавља и у функцији хидронима, састоји се из деривата онима *Сана и апелатива *долина*. *Сана је, вероватно, првобитно име воденог тока. Розвадовски је писао о типу имена **Sap-*, **Son-*, **Sen-* и при томе је напоменуо: „... Etymologii tych nazw o ile wiem nikt nie próbował ...” Аутор сматра да „... Charakter wymienionych powyżej rzek jest rozmaity są między nimi i potężne górskie rwące strumienie i małe rzeczki równinowe ...” (Розвадовски 2, 192). То значи да су водени токови чија су имена изведена из ових основа различитих особина, те би њихово етимолошко објашњење морало да одговара тим опречним карактеристикама. Оно што је од значаја, према Розвадовском, то је да сав ономастички материјал, који је анализиран, указује на апелатив који значи *воду*, а то потврђују и деривати са значењем *шока*, *шечења*. Анализирајући хид. *Сана* из слива Саве, Дикенман сматра да је нејасне етимологије, али да се никако не може довести у везу са *санан*, *усџорен*, јер је реч о брдском потоку. (Дикенман II 100). Име Украјинске реке *Санок* Трубачов сматра несловенским по пореклу. Прикључује је илирским хидронимима као што су *Сана* пр. Уне и *Сена* пр. Јадранског мора у Умбрији, сматрајући их блиским трачком хидрониму *Σάν-ΰανος* (Трубачов I, 202/203).

САСТАВЦИ п. (л. Бродова, III) = ГОРЊОМАТЕЈЕВАЧКИ ПОТОК. – Рег. вод. Термин *саставци* означава 'место где се састају два водена тока, два потока, две реке, ушће'. Прихваћен је и веома раширен у топонимији у номинацији земљишта, њива, винограда, шума.

СВАТОВСКИ ПОТОК (1. 2. Пусте, II). – Рег. вод. Име потока је дериват ојконима *Свајшовци*, РЈА, које данас не постоји као административна целина, ИмМ.

СВЕТОНИКОЛСКИ ПОТОК (д. Јерме, III). – Мишк. 78. Поток је добио име по цркви посвећеној Св. Николи крај које протиче.

СВЕТОСТЕВАНСКА РЕКА (сас. Пруговске, III). – Река је названа по манастиру Св. Стефан, Станојевић.

СВИНОВ ПОТОК (д. Ражањске, III). – Марк. J. 95. Према мтопониму са основом **Свин-*; исп. име земљишта *Свиново*, XIV в. РЈА. Стари придев *свинз* који је поименичан са *-ја*, дао је данашњу форму зоонима *свиња*, сачуван је у микротопонимима широм нашег језичког простора; има га и у бугарском језику. Исп. име потока и име долине *Свина*, име баре *Свина млака*, *Свинчина* – извор, *Свинчине* име земљишта на више места у Србији, село *Свине*, *Свинови* и *Свинишћица*, називи земљишта у старој српској држави, РЈА. Паралеле имамо у Тројанској топонимији у Бугарској: *свин* „кочина за свини”, *Свинова њољна*, *Свинов дол*, *Свиноваше* и др. (Ковачев I, 207).

СВИНОВСКА РЕКА (д. Сенокошке, III). – Мишк. 81. Према мтопониму *Свиново, Исп. *Свинов пошок*.

СВИНТУЛСКА РЕКА (л. Бначке Мораве, I) = ТРПЕШКИ ПОТОК. – Урошевић 1, 174. Хид. је дериват мтопонима *Свинијула* шума, Урошевић 1, 174. Инфикс -ул- потврђује да је у питању влашки утцај. Основа из које је развијен мтоп. је **свинъ(ш)*-; исп. *Свинъш дол*, Ковачев 1, 207.

СВИЊАРИЦА р. (г. ток 2. Каменице, II) = СВИЊАРИЧКА РЕКА. – Мишк. 62. Ојк. је *Свињарица*, Мишк. 62, ИмМ, изведен од пастврског термина *свињар* 'особа која чува свиње и обавља послове око њих' или *свињара* 'стаја за свиње, свињац'.

СВИЊАРИЧКА РЕКА = СВИЊАРИЦА р. – Јов. J. 4, 97, Сек. Дериват ојконима *Свињарица*, Мишк. 62, ИмМ.

СВИЊАРСКА РЕКА (л. Воденичке, III). – Рег. вод. Исп. *Свињарица р.*

СВИЊАРШТИЦА р. (л. Темске, III) = СВИЊШТИЦА р. – Рег. вод. Од назива *свињар(а)* суфиксацијом са -*ъск-ица*. Исп. *Свињарица р.*

СВИЊШТИЦА р. = СВИЊАРШТИЦА р. – Мишк. 82.

СВИРАЧКИ ПОТОК (1. 2. Јабланице, II). – Мишк. 58. Име потока је изведено од ојконима *Свирице*, ИмМ, који је образован од номина агентис *свирац* преко патронимске форме *Свирици*.

СЕДЛАР п. (л. Нишаве, III). – Мишк. 83. Према топономастичком апелативу *седло* 'превој', – поток извире у орониму *Црни врх* и са њега се спушта. Метафорично име.

СЕДЛАРСКИ ПОТОК (л. 1. Церовичке, III). – Мишк. 80. Исп. *Седлар п.*

СЕЈАЧКИ ПОТОК (д. Кршевице, I) = БАРАЉЕВАЦ п. = БАРАЉЕВАЧКИ ПОТОК = БАРАЉЕВСКА РЕКА. – Рег. вод. Према ојкониму *Сејаче*, ИмМ. Ојк. је по свом облику једнак апелативу *сејаче*, који је деминутивна форма од *село* као и *селце*, *сеоце*.

СЕЛЕЧКА РЕКА (д. Пр. Моравице, I) = ЉИЉАНСКА РЕКА = ЉИЉАНСКИ ПОТОК. – Вас. J. 1, 159. Хид. је дериват топонима *Селеч од **сел-*. У Македонији, јужно од Прилепа, простире се *Селечка* планина, ГАЈ. Исп. *Сејачки пошок*.

СЕЛИНА РЕКА (д. Ал. Моравице, III). – Забележен је микротопоним *Селина*, РЈА, по коме је и река названа. Лексема *Селина* се јавља као први члан неколико сннтагматских микротопонима: *Селина била*, *Селина буква*, *Селина Јасенова*, *Селина Лукова*, *Селина Махала*, РЈА. Сам облик *селина* је аугментатив који се употребљава у значењу 'нспаша', и добно је улогу микротопонима.

СЕЛИШКА РЕКА (д. ЈМ, I). – Мишк. 50. Хид. је дериват апелатива *Селишије*.

СЕЛОВСКА РЕКА (л. Топлице, II). – Мишк. 66. Према ојкону *Селова*, ГАЈ, ИмМ. Ојк. је дериват антропонима *Села*, Грк. М., његов придевски облик, који је морао имати уза се и апел *вас.

1. СЕЛСКА РЕКА (д. Ал. Моравице, III). – Мишк. 91. Према топономастичком апелативу *село*, уз чување -л на крају слога.

2. СЕЛСКА РЕКА (л. Црвене, III) = ВЕТАНСКА РЕКА. – Рег. вод. Исп. I. *Селска река*.

СЕЛСКИ ПОТОК (л. Ал. Моравице, III). – Мишк. 91. Према апелативу *село*. Исп. I. *Селска река*.

СЕНКА́ ПОТОК = СЕНСКА РЕКА́. – Злат. I, 123.

СЕНОКОШКА РЕКА (д. Темске, III). – Мишк. 81. Према ојкониму *Сенокoш*, ИмМ, од *сенокос*.

СЕНСКА РЕКА́ (л. Ветернице, II) = СЕНКА п. – Рег. вод., Злат. I, 123, СЕЗБ 6, 143. Ојк. крај реке се зове *Обличка Сена* и основан је у XIII в., Трифуноски I, 91. У близини је и ојк. *Солачка Сена*, ИмМ, а *Сена* се налази у околини Пожаревца, ИмМ. На нашим просторима нема више ојконима који имају такав склоп – *Сена*. Ова насеља која се данас зову *Обличка Сена* и *Солачка Сена* у XVI в. су се звала *Доња Сена* и *Горња Сена*, а у XV в. *Доња Сејшина* и *Горња Сејшина*, Стојановски 166. Позната је биљка *сеј*, *сејшинец* 'сита' *Juncus Junicaseae*, Сим. Д., која се употребљава у плетарству, од не. корена **sei-*, *sī 'везати уже', лат. *saeta* (Скок I под *сеј*). Мајер наводи илнрски топоним *Setiava* и трачки *Seti-dava* из **sēi-*, летонско *sēta* 'Zaun, Bauernhof' и *siētava* 'tiefe Stelle im Fluss' (Мајер А. II 105). Топонимски корен *Сеј-* од старог корена **sēi-* сачуван је само у неколико топонима. Ова два топонима, на нашем терену, потискују у XVI в. топоними *Г.* и *Д. Сена*. Шта је то што је условило преименовање топонима не може се са сигурношћу рећи. Могуће је да су се житељи ових насеља раселили, па су и имена села потиснута, а нова насеља никла у околини са новим именима. Данашње село *Сена*, из Пожаревачког краја, је једно од сачуваних старих села *Г.* и *Д. Сена* из XIV в.: „Сенџна, дољни и горњи, два села која је цар Лазар дао Раваници: село *Сенна* Доња, село *Сенна* Горња. М. 196. Једно ће од њих бити садашње село *Сена* у окр. пожаревачком у Србији” (РКС 105).’

Сенска река се налази на терену на коме се налазило село *Горња Сена*, данас *Солачка Сена*. Ако би пошлн од тога да је хид. бно примарно образовање од апелатива у вези са значењем 'вода, текућа вода, планинска вода' тада би се вратили студији Розвадовског о коренима **Sau-*, **Seu-*. То би значило да је од старог корена **Seu-* формиран хид. који је постојао, употребљавао се у средњем веку, независно од топонима *Сејшина*, па је по њиховом ишчезавању послужно при номинацији нових насеља *Сена*. Према томе је и облик са суфиксом -ска новији.

СЕЊАЧКИ ПОТОК (д. Мратње, III). – Рег. вод. Хид. је дериват топономастичког апелатива *сењак*.

СЕСАЛАЧКА РЕКА = СЕСАЛСКА РЕКА. – Мишк. J. 1, 35.

СЕСАЛСКА РЕКА (д. Ал. Моравице, III) = СЕСАЛАЧКА РЕКА. – Дакић Б. 13. Према ојкониму *Сесалац*, ИмМ. Хид. се јавља у двама суфиксалним варијантама. Једна је изведена од *сесал* а

друга од *сесалац* помоћу суфикса *-ска*. Особа која поседује земљиште, посед, *сесију* зове се *сесионалац* (према лат. *sesion* 'посед'). Мтоп. у околини Алексинца, забележен 1872. г., је *Сесанац*, РЈА.

СИНОРСКА РЕКА (л. сас. Сенске, II). — СЕЗБ 6, 143. Њиве и ливаде које се налазе на левој обали реке зову се *Синорје*. По том мтопониму и река је добила име. Ту се налази и махала *Синорски дел* у селу Остра Глава (Злат. I, 139). Оними су изведени од апелатива *синор* 'међа, граница', тур. *sinor*, гр. *συνορον*

СИЋЕВАЧКА РЕКА (д. Нишаве, III) = **СИЋЕВАЧКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Сићево*, ИмМ. Ојк. је лоциран на падинама клисуре која се по њему зове *Сићевачка клисура*. Истоимени топоними се налазе код Приштине, ОБ 138, ИмМ, и код Кљине, ОБ 24, ИмМ. М. Павловић овај топоним сматра романским наслеђем, повезује га са кореном **sec-*, лат *saxit* 'стена'. При томе види паралелу у румунском топониму *Seciul* (Павл. М. 3, 678).³² Укрштање, које Скок запажа на нашем поднебљу, између *дсјећи* 'опасни (о водн)', *дсјека* са *осећи*, *осецаји*, може постојати и у овој зони и код ових топонима *Сук-/Сућ-*. На то указују мацедо-романске лексеме: *sicare*, *sicătură*, *disicare* 'sécher' и *uscătură* (< *obsiccatura* ... I. 'bois sec', II. 'plat brûlé'). (Паску I 155). Ово такође треба имати у виду када се размишља о семантици топонима *Сићево*.

СИЋЕВАЧКИ ПОТОК = **СИЋЕВАЧКА РЕКА**. — Рег. вод.

СКОВРЧКИ ПОТОК (д. Шуманске, II). — Рег. вод. Према имену места *Сковрце*, РЈА. У околини Лесковца се каже *сковранац* за *сковрањ*, *сковрац*, врста птице 'чворак' (Скок I. под *сквбрац*). Преко надимка изведени су антропоними *Сковран*, *Сковранка* а по њима ојк. *Сковранци*, РЈА. Исп. име реке *Сковрац* из слива Саве, Дикенман II 108.

СКРАПЕШКИ ПОТОК (д. Власине, I) = **КОНОПНИЦА** р. — Рег. вод. Према ојкониму *Скрајеж*, ГАЈ, ИмМ. Зна се за географско име *Скрајеж*, XV—XVI в. РЈА, и за реку *Скрајеж* л. пр. Бетиње. Уз хнд. *Скрабска* Безлај помиње и *Скрабник*, *Скрабче*, *Скрабин*, наше хндрониме *Скрајеж* и *Скробајушу*. Интересантни су дијалекатски апелативн *скраб*, *скарб*, *скроб* 'locus gibosus, flectuosus' са Похорја (Безлај II 186). Међутим, аутор сматра да су: „Vsa ta imena in apelativa su nejasna in bi potrebovalo še posebne preiskave” (стр. 187). Микрохидроним *Скрайча*, назив за вир, Занмов изводи из имена места *Скрајец. При томе наводи име воденог тока *Скрабска* које цитира Безлај уз помињање апелатива *скраб*, назива за гусеницу *скрай* и нашег топонима *Скрајеж*, не упуштајући се у

³² О овом топониму у раду Иоргу И. пише: "... perfect identic cu *Priseaca*, atât ca temă, cât și ca înțeles, este *Seciul* (variantă fonetică *Săciul* plur. *Seciurile*), explicat de DE prin 'pășune pe un loc unde s-a făiat pădurea' ... prin 'locul unde s-a tăiat pădurea, iar buștenii necărați au rămas în iarba verde ce a crescut în locul pădurii' ... cf. slov. *šec* 'tăiere' ..." (Иоргу И., 24).

разјашњења. (Занмов 4, 158). Тражећи објашњење за топониме са иницијалном групом *скр-* не би требало да мимоиђемо могућност њиховог повезивања са ономатопејским кореном *кер-*, *кор-*, *кр-*, уз формат *-й-*: *кройиши*, *край* 'крупне капи кнше', *скойиши*, *скрайиши* = *скройиши*; са форматом *-б-* *скробиши*; са прелазом *скр > шкр* *шкройиши*, *шкробошайи*, *шкребешии* и др. Топ. *Скрајеж*, засведочен још у XV в., чува стари наставак *-еж*. Њиме су извођене именице номина акционнс од глаголских основа.

СКРИВЕНИЦА п. (л. Луковице, III). – Мишк. 76. Поток и насеље имају исто име – *Скривеница*, ИмМ. Хид. је старијег образовања 'скривен, заклоњен'. Исп. *Покривеник й*.

СКРОБНИЧКА РЕКА (г. ток. Ал. Моравице, III) = 2. БЕЗДАН п. = ЛЕВОВИК п. = ЛЕВОВИЧКИ ПОТОК. – Мишк. 91. Према ојкониму *Скробница*, ИмМ, који је од основе *скроб-*. Можемо претпоставити да суф. *-ица* има у њему моциону функцију, те да је ојк. изведен од именице м. рода *скробник, која је у вези са *скроб*, *скробиши*. Преписнице се не може ништа рећи. Исп. хид. *Скрајешки йош*ок и топониме *Скрабник*, *Скрабска* тамо цитиране.

СЛАНИ ПОТОК (1. 2. Каменице, II). – Рег. вод. Поток је именован квалификативом *слан*.

СЛАНИШТЕ п. (л. ЈМ, I). – Мишк. 50. Апелативски тип са значењем 'земља на којој извире слана вода; вир са сланом водом'.

СЛАТИНА р. (л. ЈМ, II). – Мишк. 54. Апел. *Слашина* је у функцији хидронима, а по њему је и ојк. *Слашина*, ИмМ.

1. **СЛАТИНСКА РЕКА** (л. сас. Биначке Мораве, I). – Рег. вод., Ракић 202. Према топонимастичком апелативу *слашина*.

2. **СЛАТИНСКА РЕКА** (л. ЈМ, I) = **КОПАШНИЦА** р. – Мишк. 51. Према ојкониму *Слашина*, Мишк. 51.

СЛЕПА ДОЛИНА (п.) (л. Тумбанске, II). – Злат. 1, 134. Поток се зове као мтопоним *Слепа долина*. Топ. има метафорично значење 'без излаза, скривен'.

СЛЕПЧИЦА п. (л. Нишаве, III) = **СТАРЧЕВ ДО** (п.). – Мишк. 83. Метафорично име за водени ток који понире. Исп. *Слепа долина* (п.).

СЛИВНИЦА р. (л. Корбевачке, I) = **СЛИВНИЧКИ ПОТОК**. – Рег. вод. Према ојкониму *Сливница*, ИмМ, Трифуноски 1, 103, који је од мтопонима *сливник*, *сливњак* 'место засађено шљивама, шљивик'.

СЛИВНИЧКИ ПОТОК = **СЛИВНИЦА** р.

СЛИШАНСКА РЕКА (л. Вујановске, II). – Сек. Према ојкониму *Слишане*, ИмМ, који се помиње у документима из XV в., Јов. Ј. 3, 5. Ојк. је изведен од антропонимске основе *Слиш-*. Исп. презимена: *Слиши*, 1365. г. РЈА, *Слишак*, *Слишко*, *Слишковић*, *Слишчевић*, ЛПХ, и ојк. *Слишовци* у Бугарској, Заимов 3, 258.

СМИЛОВАЧКА РЕКА (л. Ветернице, II) = **СМИЉЕВИЋКА РЕКА**. – Према патронимском ојкониму *Смиловић*, Злат. 1, 117, са антропонимом *Смил*, Грк. М., у основи.

СМИЉЕВИЋКА РЕКА = СМЉИЛОВАЧКА РЕКА. – Према ојкониму *Смиљевић*, ИмМ, који је варјанта ојконима *Смиловић*, Злат. 1, 117.

СМИРА р. (д. 1. Слатинске, I). – Рег. вод. Ојк. *Смира* датира из XIV в., РЈА. Име насеља је од антропонима **Смир-*, који је дао презимена: *Смирин*, *Смирић*, *Смирњак*, *Смирчић*, ЛПХ. Исп. мтопониме у Бугарској: *Смирова падина*, *Смиров дол*, Заимов 4, 160.

1. **СМРДАН** п. (д. Власине, I). – Мишк. 53. Према хидроапелативу *смрдан* 'извор минералне воде'.

2. **СМРДАН** п. (д. Јаковачке, III) = **СМРЂА** п. – Мишк. 92. Исп. л. *Смрдан њ*.

СМРЂА п. = 2. **СМРДАН** п. – Сек. Посесивна форма *смрд-ја* која је уза се имала хидроапелатив вода, река и сл., употребљава се као самостална у значењу 'смрдан'. Исп. име потока у Фрушкој Гори – *Смрђевац*, РЈА.

СОБИНСКА РЕКА (д. Врањске, I) = **ШАПРАНАЧКА РЕКА = ШАПРАНСКА РЕКА.** – Злат. 5, 91, Мишк. 48. Према имену насеља *Собина*, ИмМ, које је забележено 1343. г. Супротно антропонимском корену *Соб-* (*Себеслав*, *Себедраг*), антропонимски корен **Соб-*, Миклошић 2, 98, није зачуван у л. именима у нашим говорима. Налази се, осим у ојкониму *Собина* (из *Собина вас*) у хидрониму *Собина* пр. Ковачице из слива Западне Мораве, Мишк. II, топониму *Sobonje*, *Sobočevo*, Безлај II 201. Ова основа се налази у топонимима у чешком језику: *Sobin*, *Sobina* и др., у пољском језику: *Sobów*, *Sobowo*, *Sobowice* и др., Миклошич 2, 175.³³

СОБОРШТИЦА р. (д. сас. Корбевачке, I). – Сек. Хид. је једнак мтопониму *Соборштица*, Трифуноски I, 102, изведеном од апелатива *сбор* 'сабор', двојном суфиксацијом са -*ьск-ица*.

СОЈАНИЧКИ ПОТОК (д. Рупске, I) = **БАРСКИ ПОТОК.** – Рег. вод. Име потока је изведено од апелатива *сојаница*.

СОКОБАЊСКА МОРАВИЦА (д. ЈМ, III) = **АЛЕКСИНАЧКА МОРАВИЦА = БАЊСКА МОРАВИЦА = 2. МОРАВИЦА.** – Ршум. I, 101. Примарном имену реке – *Моравица*, придодат је, као атрибут, ојк. кроз који река протиче.

1. **СОКОЛИЦА** п. (д. ЈМ, I). – Мишк. 50. Од зоонима *соко* често се изводе онимн, у првом реду микрооронимн и микрохидронимн.

2. **СОКОЛИЦА** п. (д. 1. Студене, II) = **СОКОЛСКА РЕКА.** – Злат. I, 135. Шума н стене се зову *Соколица*, па је њихово име пренето на поток који туда протиче. Исп. 1. *Соколица њ*.

СОКОЛИЧКИ ПОТОК (д. Топлице, II). – Мишк. 69. Хид. је изведен од оронима *Соколица*, Мишк. 69, РЈА.

СОКОЛОВИЧКИ ПОТОК (д. 2. Грабовнице, II). – Сек. Према орониму *Соколовица*, из кога извире, поток је добио име. Један од врхова ове планине зове се *Соколов криш* 1017 м., ГАЈ.

³³ Топоним *Собина* М. Павловић објашњава као семантичку нијансу лат. *sabinus* „насеље људи слободних на својој земљи” (Павл. М. I, 315).

СОКОЛСКА РЕКА (д. 1. Студене, II) = 2. **СОКОЛИЦА** п. – Рег. вод. Ова варијанта имена реке је суфиксални дериват мтопонима *Соколица*, Злат. 1, 135.

СОПОТНИЧКИ ПОТОК (д. 1. Кутинске, III). – Рег. вод. Ономатопејско име за поток, за место извора воде, *сойош* развијено је у облик *Сойошница* према коме је секундарно именовано насеље *Сойошница*, ИмМ. Од ојконима се повратно формира хид. као дериват ојконима – *Сойошнички пошок*.

СОПОТСКИ ПОТОК (д. Ншаве, III). – Мишк. 80. Ојк. *Сойош*, ИмМ, је идентичан хидроапелативу *сойош*, а према њему је изведен хид. Исп. *Сойошнички пошок*.

СПАНЧЕВАЦ п. (г. ток Кршевице, I) = **СПАНЧЕВАЧКА РЕКА** = **СПАНЧЕВСКА РЕКА**. – Мишк. 47. Име потока има исту форму као ојконом – *Спанчевац*, Сек. Злат. 4, 43. Ојконом је деантропоним. Исп. презимена *Спанчевић*, *Спанчић*.³⁴

СПАНЧЕВАЧКА РЕКА = **СПАНЧЕВАЦ** п. = **СПАНЧЕВСКА РЕКА**. – Злат. 4, 43, Вас. Ј. 1, 174.

СПАНЧЕВСКА РЕКА = **СПАНЧЕВАЦ** п. = **СПАНЧЕВАЧКА РЕКА**. – Злат. 4, 43, Вас. Ј. 1, 174.

СПОНАЧКА РЕКА (д. 1. Церовичке, II). – Мишк. 68. Према ојкониму *Спонце*, ИмМ. Значење ојконима није јасно. Можда би то могао бити патронимски тип ојконима. Презиме *Спонца* потврђено је у више приморских места, ЛПХ.

СРЕДЊА РЕКА (д. Дарковачке, I). – Рег. вод. Атрибут *средњи* јавља се у (микро) топонимији као квалификатив за означавање положаја, онога што је између, онога што је у средини. У именима водених токова изразитија је оријентациона квалификација, обележавање положаја дате реке у односу на два друга објекта. У овом случају положај реке је одређен у односу на две суседне реке. Квалификативи *мала* и *велика*, уз *река*, су мерни, одређују дужину. Као опозитни они су неопходни, а и природни, запажа се оно што је мало или оно што пада у очи својом величином, што је велико. Димензија *средњи* је субјективна, произвољна. Она се не може одредити поређењем јер јој нема опозитума. Отуда, она није примењива у хидронимији у том значењу, већ као одредба места, положаја у низу: *горњи, средњи, доњи*.

СРЕДЊИ ПОТОК (д. В. Косанице, II). – Ракић 1, 29. Исп. *Средња река*.

СРЕДЊОРЕЧКА РЕКА (л. Височице, III). – Рег. вод. Примарно име хидронима било је *Средња река*. По њему је именован терен око реке. Тако је настао топоним *Средња река*. У даљем процесу развоја онима дошло је до поновног именовања реке, сада према топониму, суфиксацијом са *-ска*.

³⁴ Уз бугарске ојкониме *Спанци*, *Спанчевици*, Заимов помиње и овај наш ојконом, а и друге ојкониме са територије Србије. Сматра да су изведени од надимка *Спан, надимка онеме који воли да спава, поспанко. (Заимов, 3, 216).

СРЕЗОВАЧКА РЕКА (л. ЈМ, III). — Ршум. 1, 177. Хид. је именован по антропојкониму *Срезовац*, Мишк. 92, који је изведен од л. имена типа *Срез*, Грк. М.

СРЕЂКОВАЧКИ ПОТОК (л. Нишаве, III). — Рег. вод. Име потока је по ојкониму, деантропониму, *Сређковац*, ИмМ, од л. имена *Сређко*.

СРНДАЉСКА РЕКА (л. Рибарске, III) = **ВЕЛИКА РЕКА**. — Сек., ГАЈ. Хид. је дериват ојконима *Срндаље*, ГАЈ. Ојк. је грађен од зоонимске основе *срнд-* именичким суфиксом колективног значења *-аље*.

СРНЕЂЕДОЛСКИ ПОТОК (д. Лепенице, I) = **ГРАШИШКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Према ојкониму *Срнеђи Дол*, Злат. 8, 181; Трифуноски 1, 181, насталом од микротопонима.

СРПСКИ КЛАДЕНАЦ (п.) (д. Нишаве, III). — Рег. вод. Синтагматски хид. чији је детерминатор ктетик *србин*.

СТАНАЧКА РЕКА (л. Крушевоглавске, III) = **СТАНЧИЋ** п. — Злат. 1, 121. Река је добила име по ојкониму *Стјанце*, Злат. 1, 121, или *Стјанци*, Лубаш 4, 98. Ојк. је патронимског типа у чијој је основи антропоним *Стјанац*, XII-XIV в. РЈА.

СТАНУЛОВ ПОТОК (д. Јаворске, III). — Рег. вод. Према антропониму *Стјанул*, Грк. М., „влах дин Србија”, Константинеску, 375.

СТАНЧИЋ ПОТОК = **СТАНАЧКА РЕКА**. — Рег. вод.

СТАРА РЕКА (д. ЈМ, III) = **КАТУНСКА РЕКА**. — Мишк. 90. Квалификатив *стјар(а)* више је својствен топонимима. Тако је и хид. *Стјара река* оформљен према неком топониму са атрибутом *стјар*.

СТАРАЦ п. (д. Кршевице, I) = **СТАРАЧКИ ДОЛ** (п.). — Мишк. 47. Поток се зове као и насеље *Стјарац*. Функцију топонима обавља лексема *стјарац*. Мтопоним *Стјарачки дол* је изведен од ојконима.

СТАРАЧКИ ДОЛ (п.) = **СТАРАЦ** п. — Поток је именован мтопонимом *Стјарачки дол*, Вас. Ј. 1, 182, чији је детерминатор *Стјарачки* по имену села *Стјарац*, ИмМ.

СТАРИ ГЛОГ (п.) (I. 1. Бањске, I) = **ГЛОШКА РЕКА**. — Рег. вод. Име потока је синтагматско, пренето са мтопонима који је мотивисан фитонимом *гло̄ Crataegus*. Исп. *Глошка река*.

1. **СТАРОСЕЛСКА РЕКА** (I. 5. Големе, II). — Мишк. 61. Хид. је по мтопониму *Стјаро село*. Овакав мтоп. се налази у скоро сваком селу, а значи простор на коме се налазило првобитно село, *селишће*.

2. **СТАРОСЕЛСКА РЕКА** (л. ЈМ, II). — Мишк. 74. Према мтопониму *Стјаро село*.

СТАРЧЕВ ДО (п.) (л. Нишаве, III) = **СЛЕПЧИЦА** п. — Мишк. 83. Према мтопониму *Стјарчев до* од лексеме *стјарац*. Исп. *Стјарац њ*.

СТАТОВАЧКА РЕКА (г. ток 2. Пусте, II) = **ГОЛЕМА РЕКА**. — Мишк. 61. Хид. је дериват ојконима *Стјашовац*, Мишк. 61. Ојк. је изведен од антропонима. Забележена су презимена: *Стјаше*,

Сјаишјевић, *Сјаишин*, XVI в. РЈА, ЛПХ. Има три насеља у току реке која се зову *Сјаишовац*. Дистингцију међу њима чине одредбе за место – *џорњи*, *средњи* и *доњи*. Исп. *Средња река*.

СТЕВАНАЧКИ ПОТОК (л. ЈМ, III). – Рег. вод. Према ојкониму *Стеванац*, Сек., изведеном од антропонима *Стеван*.

СТЕНОВАЦ п. (л. ЈМ, III). – Мишк. 93. Име потока је према фамилијарном имену *Стеновци. Од л. имена *Сте*, Босанац, које је варијанта имена *Стан*, настала су презимена *Стењић*, *Стеновић*, ЛПХ. Ојк. *Стеновци/Стионовци* забележен је у околини Загреба, Лубаш 4, 106.

СТЕПАНОВ КЛАДЕНАЦ (п.) (д. Јерме, III). – Рег. вод., Сек. Свнтагматски хид. је састављен од антропонимске одредбе и апелатива.

СТРЕЗИМИРОВСКИ ПОТОК (л. Јерме, III). – Рег. вод. Поток је именован ојконимом *Стрезимировци*, ИмМ, *Стрезимировце*, ГАЈ, од антропонима *Стрезимир*.

СТРЕЛИЦА п. = **СТРЕЛИЧКИ ПОТОК**. – Рег. вод.

СТРЕЛИЧКИ ПОТОК (л. Криве, I) = **СТРЕЛИЦА** п. – Рег. вод. Према ојкониму *Стрелица*, ИмМ, за који се не може поуздано знати у каквој је вези са апелативом *стрела*. Када би се могло утврдити да је *Стрелица* примарно хидронимско име, тада би оно имало фигуративно значење 'вода брзога тока, планинска брза, хитра река'. Топоними су обично извођени од радне именице *стрелац*.

СТРИЖАВСКИ ПОТОК (л. Топлице, II). – Мишк. 69. Име потока је изведено од имена насеља *Г.* и *Д. Стржава*, ИмМ, а у РЈА је поред *Стржава* забележено и *Стржава*. Основа *стриж-* прасл. *strǣžь, је хидронимска. Руска лексема *стриж* значи „середина и самое дубокое место в реке, быстрое течение ...” (Фасмер). Суф. *-ава* је карактеристичан за имена вода и он нас наводи на то да варијанте ојконима *Стржава*, *Стржава*, *Стрижава* прихватимо као примаран хид. који је преузет у служби ојконима. Форма ојконима *Стрижава* се може схватити као један сегмент изоглосе која се протеже из Украјине, преко Бугарске до ових крајева. Изоглосу чине: украјинска лексема *стрижень* и њени хидроними *Стриж*, пр. Турије, и *стрижень* x 3, реке из слива Дњепра, СГУ, и бугарска лексема *стрижень* (Фасмер под *стриж*). Иста основа *стри-* сачувана је у хидрониму *Стрижељ њ.*, који се налази у сливу Тимока а садржи стари словенски суфикс *-ељ*. Хидроними од ове основе у Словенији су: *Stržen* x 4, *Strženica*, *Strživica*, *Stržnica*, Безлај II 228; *Стрижан* и *Стрижевец* притоке Саве, Дикенман II 123; *Стрижна река* из слива Вардара, Дуриданов 7, 164.

СТРИЖЕЉ п. (д. Топлице, II). – Мишк. 69. Исп. *Стрижавски пошок*.

СТРМНА РЕКА (д. Теплодолске, III). – Рег. вод. Од прасл. придева *strǣmъ преко топоапелатива *сирм 'стрменито место, стрмен' изведена је атрибутска форма хидронима. Иста основа се налази у многим топонимима, оронимима и ојконимима, РЈА, ИмМ.

СТУБАЉСКА РЕКА (л. ЈМ, I). – Мишк. 49. Ојк. је *Сџубал*, ИмМ, Трифуноски 1, 172. Један од извора у селу зове се *Сџубал*, Трифуноски 1, 173. Од њега је суфиксом *-јь* изведен облик **Сџубалъ ѿојок* а потом *Сџубалъска река*. Исп. *Сџублински ѿојок*.

СТУБЛИНСКИ ПОТОК (д. Биначке Мораве, I) = I. РЕКА. – Рег. вод. Према апелативу *Сџублина* „шупље велико дрво које се меће у земљу гдје вода слабо извире, пак се из ње вода хвата“ (Скок I под *сџубао*).

1. СТУДЕНА РЕКА (д. Ветерице, II) = 1. СТУДЕНСКА РЕКА = ГОРИНСКА РЕКА. – Сек. Име насеља је *Сџудѣна*, Злат. 1, 136, од **Сџудѣна река*, атрибутски хидроним у функцији ојконима. Варијанта хидронима *Сџудѣнска река*, Злат. 1, 136, је, секундарно изведена, од ојконима *Сџудѣна*.

2. СТУДЕНА РЕКА (л. Нишаве, III) = 2. СТУДЕНСКА РЕКА = 2. ЈЕЛАШНИЦА р. = 2. ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА = 1. КУТИНСКА РЕКА. – Рег. вод. Ојк. је *Сџудѣна*, ГАЈ, у попису 1498. г. записана су два села *Г.* и *Д.* *Сџудѣна*, Зиројевић 180. Исп. 1. *Сџудѣна река*.

СТУДЕНАЦ п. (д. Топлице, II) = СТУДЕНИЦА п. – Мишк. 69. Апелатив у службн хидронима. У истој форми се јавља и ојк. – *Сџудѣнац*, Мишк. 69, ИмМ.

СТУДЕНИ КЛАДЕНАЦ (п.) (д. Лепенице, I). – Рег. вод. Назив за извор *Сџудѣни кладѣнац* пренет је на водени ток који од њега настаје.

СТУДЕНИЦА п. = СТУДЕНАЦ п. – Рег. вод. Од хидроапелатива *сџудѣнац* изведена је ова варијанта имена река именичким суфиксом *-ица*.

1. СТУДѢНСКА РЕКА = 1. СТУДЕНА РЕКА = ГОРИНСКА РЕКА. – Мишк. 54, Злат. 1, 136 и 141. Према ојкониму *Сџудѣна*.

2. СТУДЕНСКА РЕКА = 2. СТУДЕНА РЕКА = 2. ЈЕЛАШНИЦА р. = 2. ЈЕЛАШНИЧКА РЕКА = 1. КУТИНСКА РЕКА. – Мишк. М. 1, 8, РЈА под *Масуров камен*.

СТУПНИЦА п. (л. Топлице, II). – Мишк. 66. Поток встиче из брда које се зове *Сџујѣница*, Мишк. 66. Облик *сџујѣница* је изведен од *сџльѣъ* 'стуб, ознака, међа, граница'. Исп. ојкониме: *Сџујѣна*, *Сџујѣни До*, хнд. *Сџујѣничка река*.

СТУПНИЧКА РЕКА (д. ЈМ, II) = ОРАШАЧКА РЕКА. – Рег. вод. Према топониму **Сџујѣница*. Исп. *Сџујѣница ѿ*.

СУБОТИНАЦ п. (л. Ал. Моравице, III) = СУБОТИНАЧКИ ПОТОК. – Мишк. 91. Име потока одговара имену насеља *Субоѣинац*, ИмМ, раније *Субоѣинци*, Вук 3, 227, од патронима *Субоѣин*, РЈА. Према ојкониму *Субоѣинац* начињена је нова форма хидронима *Субоѣиначки ѿојок*.

СУБОТИНАЧКИ ПОТОК = СУБОТИНАЦ п. – Рег. вод.

СУВА МОРАВА (р.) (л. ЈМ, I). – Сек., Трифуноски 1, 189. Ојк. је именован хидронимом те гласи исто *Сува Морава*, ИмМ. Река је мањн водени објекат који пресушује па је окарактерисан квали-

фикативом *сува*. Овај хид. је пример како се са веће реке преноси име на њену мању притоку, уз додатак одредбе *сува*, која треба да унесе разлику.

1. СУВА РЕКА (д. сас. Златне, II). – Рег. вод. Атрибутски облик хидронима.

2. СУВА РЕКА (л. 2. Топоничке, III) = ЛАБУКОВАЧКА РЕКА = ЛАБУКОВСКА РЕКА. – Ршум. I, 153. Исп. I. *Сува река*.

СУВАРСКИ ДОЛ (п.) (д. Тибушке, I) = 1. ЛЕВА РЕКА. – Рег. вод. Мтопоним у функцији хидронима. Топ. је изведен од *сувар* 'суват, сасушена грана, грање'.

СУВИ ПОТОК (д. JM, III). – Рег. вод. Атрибутски хид. који чине одредбе *суви* и апелатив.

СУВОДОЛСКА РЕКА (л. Топлице, II). – Мишк. 68. Према ојкониму *Суводол*, Мишк. 68. *Дол* је топономастички апелатив који се често употребљава за означавање водених токова, потока. Такав топоним који значи 'сасушено речно корито' преузет је и као ојконим.

1. СУВОДОЛСКИ ПОТОК (л. JM, I). – Мишк. 48. Према мтопониму *Суви до*. Исп. *Суводолска река*.

2. СУВОДОЛСКИ ПОТОК (л. I. Церовичког, III). – Мишк. 80. Исп. *Суводолска река*.

3. СУВОДОЛСКИ ПОТОК (д. Нишаве, III). – Мишк. 84. Према ојкониму *Суводол*, Мишк. 84. Исп. *Суводолска река*.

СУВОЈНИЦА п. (л. I. Врле, I) = СУВОЊИЦА п. – Рег. вод. Ојк. *Сувојница*, ИмМ, је именован према хидрониму. Значење имена потока је 'оно што је сасушено, усахло; суваја, сувотина'.

СУВОЊИЦА п. = СУВОЈНИЦА п. – Мишк. 49.

СУКОВСКА РЕКА (л. Нишаве, III) = 8. ГОЛЕМА РЕКА = ЈЕРМА р. – Мишк. 77. Према ојкониму *Суково*, ИмМ, Мишк. 77, од антропонимске основе *Сук-*. Исп. *Суко* дем од *Сучко*, л. име *Сука*, РКС, презимена: *Сук*, *Сука*, *Сукалић*, *Сукачић*. ЛПХ. Данашњи лик ојконима, његова грађа суфиксом *-ов* и антропонимска основа *Сук-*, упутили су на ово објашњење. Међутим, треба имати на уму наговештај Розвадовског да се у овом нашем ојкониму садржи глаголски корен који је некада значно име реке: „Nazwa wsi Sukovo pochodzi niewątpliwie od omówionego tematu werbalnego już to wprost jako nazwa miejscowości, już to pośrednio od jakiejś dawniejszej nazwy rzeki (*Suka, *Sukawa, *Sukowa).” (Стр. 206).

СУЉИН ПОТОК (д. 5. Големе, II). – Мишк. 61. Према л. имену *Суља* од *Сулејман*.

СУРДУЛИЦА р. (л. I. Врле, I). – Мишк. 49. Ојк. је *Сурдулица*, Мишк. 49, ИмМ. Лично име *Сурдул* забележено је код нас 1348. г., РКС. Румунска л. имена од основе *Сурд-* су: *Surdul*, *Surdescu*, *Surdoiul* и др., Константинеску 379. Код Врања се налази ојк. *Сурдул*, а код Подујева *Сурдула*, ИмМ. Примећујемо да се сва трн ојконима налазе у близини. Заимов сматра да је име места *сурдул* „взникнало на румњнска почва от *surd-ul*, глух ...” (Заимов, 3,210).

Не може се са сигурношћу тврдити како је текао развојни пут ових онима.

СУРДУЛСКА РЕКА (д. ЈМ, I). – Мишк. 48. Хид. је дериват ојконима *Сурдул*, Трифуноски I, 134, ИмМ. Исп. *Сурдулица река*.

СУХОДОЛСКА РЕКА (д. Јерме, III) = КОСТРЕШЕВСКА РЕКА. – Рег. вод. Према ојкониму *Сухи Дол*, Сек., ИмМ. Исп. *Суводолска река*.

СУШИЦА р. (л. Ветернице, II) = 2. ДРВОДЕЉСКА РЕКА. – Мишк. 56, Јов. J. I, II. Насеље *Сушица*, ИмМ, као и ороним *Сушица*, Сек., добили су име по реци. Хид. је дериват квалификатива *сух*.

СУШИЧКА РЕКА (л. Рибарске, III) = БЕЛАСИЧКА РЕКА. – Рег. вод. Према примарном хидронимском образовању *Сушица, начињена је атрибутска форма *Сушичка река*.

СУШКОВИЧКА РЕКА (л. Бериног потока, III) = РОСУЉСКИ ПОТОК. – Рег. вод. Судећи према инфиксу -ов- хид. може да буде антропонимски; исп. презимена: *Суша*, *Сушко* и др., ЛПХ.

ТАМНА РЕКА (д. Топлице, II) = БЕРИЉСКИ ПОТОК. – Рег. вод. Атрибутски хидроним чији је квалификатив придев *таман*. Именовање је извршено према визуелном утиску. Хидрониму *Тамна река* семантички одговара *Тамнава р.*

ТАНКОСИЋ п. (д. Рамљанског, I). – Рег. вод. Према патронимском ојкониму *Танкосић*, ИмМ.

ТАТИНСКИ ПОТОК (л. Присјанске, III). – Мишк. 79. Хид. је деантропоним. Није познат топоним који је посредовао у именовању потока. Име *Ташен*, из околне Пчиње, забележено је 1353. г., а патроним *Ташенић* 1348. г., РЈА. Основу *Таш-* имају антропоними *Ташомир*, *Таших* и др. Ову основу Безлај везује за *таиш* 'лопов' (II 254).

ТЕГОШНИЦА р. = ТЕГОШТИЦА р. – ГАЈ. Ојк. *Теџошница*, ИмМ.

ТЕГОШТИЦА р. (д. Власине, I) = ТЕГОШНИЦА р. – Мишк. 51. Од основе *Теџ-*, тројном суфиксацијом са *ов-љск-ица*, формиран је облик хидронима *Теџошћица*. Новија форма суфикса *-шћица* је *-шница* и хид. *Теџошница*. Сачуване су обе варијанте хидронима. У функцији ојконима је хидронимски облик *Теџошница*, ИмМ. У близини, код Владичиног Хана, је насеље *Теџовишће*, ИмМ. Основу *Теџ-* имају антропоними *Тега*, *Тегу*, *Тегулеџти*, Константинеску 387.

ТЕЛАРСКА РЕКА (л. I. Кутине, III). – Рег. вод. Хид. је изведен од лексеме *шелар* која је настала днсмилацијом од *шелал* из турског *tellâl* 'добошар, онај који објављује'.

ТЕМСКА РЕКА (д. Нишаве, III) = ТЕМШТИЦА р. = ВИСОЧИЦА р. = ЗАВОЈСКА РЕКА = ЛУКАЊСКА РЕКА. – Мишк. 80. Река *Темска* извире у *Ситарој њланини*. У њеном горњем току се налазе зидине старог града који се зове *Темац*, а код њеног ушћа у Нишаву је село *Темска*: „У селу Темској на левој страни реке *Темске* (*Темшићце*) мали је манастирић ... а на десној, пола сата навише уз реку, стари градић *Темац*.” (Милић. М. 3, 26). О топоии-

мима *Темац* и *Темска* писао је М. Павловић. Он ове топониме види као секударне, којн се ослањају на примарни хидроним са основном *Тем-*. Сматра да је хид. према грчком глаголу *τέμνω* којн обухвата значења 'отворити; прокрчити себи пут, продирати; раздвојити'. На основу заједничког значења 'продирати', Павловић мисли да је хид. *Темска* паралела хидрониму *Дрина*. (Павл. М. 4, 213)

Ако ове топониме посматрамо као чиноце словенског ономастичког ткива, на словенском терену, тада основу *шен-*, прасл. **temen-*, прихватимо као носноца значења онога што је у вези са 'врхом брега или планине, са највишом тачком на узвишењу'. Према Фасмеру лексеме *шема*, наше *шеме*, „сближається со ст.-сл. *шѣхъ, шѣши* 'сечъ', грч. *τέμνω* 'режу ...' (Фасмер под *шѣмя*). Констатација о приближавању значења ових двеју основа упућује нас на етимолошко објашњење М. Павловића. Нових података, који би помогли у решавању порекла и значења ових оних, нема.

ТЕМШТИЦА р. = ТЕМСКА РЕКА. – ГАЈ, Станојевић. Ова варијанта имена реке је новија творевина, изведена је суфиксом *-шишца*.

ТЕНТАРСКА РЕКА (д. Биначке Мораве, I). – Стојановски 169, Злат. 9, 182. Име ове реке као *Тенџорска река* записао је Милић Ч. 1, 36. Ојк. *Тенџар* је забележен у XV в., данас нема села са овим именом, али се овај оим чува у мтопониму – шума *Тенџар*, Стојановски 169.

ТЕСОВИШКА РЕКА (л. ЈМ, I) = **МОШТАНИЦА р. = МОШТАНИЧКА РЕКА.** – Рег. вод. Према ојкониму *Тесовишиће*, ИмМ, Трифуноски 1, 92, 'место тесања, пиљења' од *шес* 'даска'.

ТИБУШКА РЕКА (л. ЈМ, I) = **ЗЛАТОКОПСКА РЕКА.** – Рег. вод., Трифуноски 1, 124. Према ојкониму *Тибужде*, ИмМ, раније *Тибужда*, Трифуноски 1, 124. Ојк. *Тибужда* је грађен придевским суфиксом *-ја*, што упућује на извођење од антропонимске основе. Заимов мисли да је у питању л. име *Тихобудь, од кога је преко облика *Тибуд, формиран ојконим (Заимов 4, 166). М. Павловић је мишљења да је *Тибужде* „пseudославизам" и да га треба посматрати као топоним који припада пастирском кругу.³⁵ Исп. *Рождачка река* јер и *Тибужде* као и *Рождачка* садржи групу *-жд-*.

³⁵ „*Тибужде* треба посматрати уопште као топоним условљен пастирским животом. Ово нас већ одређеније упућује на базу грчког *διαβόσκω* 'ποιεῖ, se disperser pour chercher su pâture' ... уз префиксно значење спецификације ('на разне стране'), дакле *ши* – грч. партикула *δια*, а суфикс *δε*, гр. *δε* је познати грчки елеменат. Структура би била *δι* (*α*) + *βόσκη* + *δε*, респ. *δι(α)βόσκας* + *δε*, показујући: 1. да је влашки елеменат као романизиран слој примио грчку реч пре преласка *β* у *υ* и несумњиво пре преузимања топонима *Βασιί* (*Διαβαίος*) из грчког у македонски; 2. да је терен на коме је постао овај топоним био обухваћен изогласом *ο > у ...*; 3. да је *σκ* дало *с' > ш...*" (Павл. М. 9, 33).

ТИСОВАЦ п. (д. сас. Бреснице, II). Рег. вод. Основу хидронима чине фитоним *џиса* *Taxus baccaba*, Сим. Д.

ТИСОВИК п. (д. сас. Ал. Моравице, III). — Рег. вод., Марк. J. 1,33. Мтопоним *Тисовик* од *џиса* врши функцију хидронима. Исп. *Тисовац* и.

ТМАВСКА РЕКА (л. Топлице, II). — Сек. Ојконими су *Г.* и *Д. Тмава*, ИмМ. Придев *џмав* од *џьма* 'који није светао, тамав' послужио је у именовану воденог тока, по коме су и ојконими настали. Данашњи облик хидронима, грађен суфиксом *-ска*, је поновно именоване према ојкониму.

ТОДОРОВАЧКА РЕКА (д. Ветернице, II). — Мишк. 55. Хид. је дериват антропоојконима *Тодоровце*, *Тодоровци*, ИмМ, Лубаш 4, 127.

ТОМАНАЧКИ ПОТОК (л. Биначке Мораве, I). — Урошевић 1,241, Рег. вод. Према ојкониму *Томанце*, од м. имена *Томан*, Лубаш 4,99.

ТОПЛАЦ п. (д. JM, I) = **ТОПЛАЧКИ ПОТОК**. — Мишк. 48, Трифуноски 1, 121. Хидронимску функцију обавља апелатив *џо-џлац* који значи 'извор топле воде'. Ојк. *Тойлац*, ИмМ, је секундарно именоване.

ТОПЛАЧКИ ПОТОК = **ТОПЛАЦ** п. — Рег. вод. Ова варијанта хидронима је накнадно изведена од ојконима *Тойлац*.

ТОПЛИ ДО (п.) (л. Водног дола, III). — Мишк. 83. Синтагматско име потока чине атрибут *џоџли*, који се ослања на апелатив, на извор топле воде, и апелатив *до*.

ТОПЛИК п. (д. JM, III). — Рег. вод. Ономастичка именица *џо-џлик* 'извор топле воде, топлац' обавља функцију хидронима.

ТОПЛИЦА р. (л. JM, II). — Мишк. 65, ГАЈ. Апелатив *џоџлица* 'топлик, топлац' је у служби хидронима. Ово име носи река која је по дужини друга у сливу Ј. Мораве, са разгранатим сливом и великим бројем притока.

ТОПЛИШТЕ п. (л. сас. Рујишке, III). — Мишк. 92. Апелативски тип хидронима 'место извирања топле воде'.

ТОПЛОДОЛСКА РЕКА (д. Темске, III). — Сек., ГАЈ. Ојк. је *Тойли До*, ИмМ. Мтовоним *Тойли дол* је преузео функцију ојконима. Ороним *Тойлодолске џланине*, Сек., и хид. *Тойлодолска река* су деривати топонима и ојконима. Исп. *Тойли до* (а.)

1. **ТОПОНИЦА** р. (д. JM, II). — Мишк. 61. Хид. је идентичан ојкониму *Тойоница*, Мишк. 61. То је фитоојконим изведен од *џоџола* *Populus alba*, преко придевског типа *Тойол-ска река у именичку форму *Тойо(л)ница* > *Тойоница*.

2. **ТОПОНИЦА** р. (д. JM, III). — Мишк. 88. Према ојкониму *Тойоница*, ИмМ. Исп. 1. *Тойоница* р.

1. **ТОПОНИЧКА РЕКА** (сас. Црнатовачке, II). — Рег. вод. Хид. је дериват ојконима *Тойоница*, ИмМ. Исп. 1. *Тойоница* р.

2. **ТОПОНИЧКА РЕКА** (д. 2. Црвене, III) = 5. ВРЕЛО р. — Рег. вод., Сек. Хид. је дериват ојконима *Тойоница*, ИмМ. Исп. 1. *Тойоница* р.

ТОРОВАЧКИ ПОТОК (л. Нишаве, III). – Рег. вод. Од апелатива *шор*, преко придева *шоров* и облика *шоровац*, оформљен је хидроним.

ТОЧАНСКА РЕКА (д. Топлице, II). – Мишк. 68. Према ојкониму Г. и Д. *Точане*, Мишк. 68., ИММ.

ТРБАН п. (г. ток Раковац п., I) = ТРЕПАЊА п. – Вас. J. 1, 188. На земљишту села *Раковац* „... налазн се место (и поток) Трпан, којн се помиње у писаним домаћим споменицима још у XV в.” (Вас. J. 1, 188/189). Топоним *Трпан* је од л. имена *Трпан; исп. антропониме: *Трйимир*, *Трйомир*, *Трйе*, *Трйо*, Босапац. Топоним *Трбан* је фонетска варијанта топонима *Трпан*, а не мешање две антропонимске основе *шрп-* и *шрб-*.

ТРЕЈАК п. (л. Кршевице, I) = ТРЕЈАЧКА РЕКА. – Мишк. 47. Хид. има нсту форму као ојконим – *Трејак*, Злат. 4, 54, ИММ. Ојконим је од антропонима. Лично име *Трејко* забележено је у средњем веку, РЈА. Основа *Треј-* је дала презимена: *Трејчић*, *Трејеш*, ЛПХ. Лексема *trei* 'три' је румунска; налази се у л. имену *Treică*, Константинеску 392.

ТРЕБЕШИЊСКА РЕКА (д. ЈМ, I). – Трифуносн I, 138, Рег. вод. Према ојконимима Г. и Д. *Требешине*, ИММ, од *шребшии* 'крчнти', *шребез* 'крчевна'³⁶

ТРЕЈАЧКА РЕКА = ТРЕЈАК п. – Злат. 4, 54, Трифуноски I, 31.

ТРЕПАЊА п. = ТРБАН п. – Вас. J. 1, 188/189.

ТРЕПЕТЉИН ПОТОК (л. Водног дола, III). – Мишк. 83. Име потока је у везн са фитонимом *шрејешљика*, јасика, топола *Populus tremula*, Сим. Д. Према истом фитониму образовани су мтопониме: *Трејешљши*, *Трејешљичко брдо*, *Трејешљика*, *Трејешљике*, РЈА. Семантичка веза је са *шрејеш* 'дрхтај', *шрејешаши* 'подрхтаватн'.

ТРИ КЛАДЕНЦА (п.) (л. Петлановачког, III). – Мишк. 89. Двочлано и опносно име потока који објашњава да поток настаје спајањем три извора.

ТРИЧАВИЦА п. (д. Бабиног кала, III). – Мишк. 82. Хид. има именички облик изведен од придева *шричав* 'мали, незнатан, сићушан'.

ТРНАВИЦА р. (д. ЈМ, III). – Сек. Ојк. је Г. и Д. *Трнава*.³⁷ Апелатив *шрн* се често јавља у топонимији у различитим деривационим облицима. Хид. *Трнавица* је према имену насеља.

³⁶ "Le rapport des *Tarbe* en France et *Tarb* en Albanie fait penser à un groupe d'étymons en Bosnie et en Herzégovine: *Travunija*, *Travnik*, et aussi *Trebinje*, *Trebišnjica*, *Trebević*; en Slovenie *Trebnje*. Ces étymons tiennent à la base voisine *trab – *treb (cf. W–H II 696, s. v. *trabs* – *trabes*), où on rencontre les valeurs sémantiques non seulement 'Balken', 'Schief', mais aussi 'Wohnung, Besitzung', surtout vgl. *trebare* 'wonnen', abret. *treb*, et aussi les notions 'Wüste', 'désert', enfin 'divinité'. Pourtant c'est un problème très complexe, embrassant également l'Europe centrale: *Trebbia* (Italie du Nord), *Trebovice* (Ceko-Slovaquie), *Trebbin*, *Trebsen* (Allmagne) ..." (Павл. М. 7, 12).

³⁷ У турском попису из 1489. г. помиње се само име села *Трнава*; касније 1536. г. *Доња Трнава*, а 1560. г. *Доња* и *Горња Трнава* Зиројевић, 167.

1. ТРНАВСКА РЕКА (г. ток. Пр. Моравице, I). — Вас. J. 1, 201. Према ојкониму *Трнава*, Злат. 9, 168. Исп. *Трнавица р.*

2. ТРНАВСКА РЕКА (л. Топлице, II). — Мишк. 69, Рег. вод. Река протиче крај села *Д. Трнава*, Мишк. 69, према коме је и именована, Исп. *Трнавица р.*

ТРНИЋЕВАЧКИ ПОТОК (д. Прилепнице, I) = МАКРЕШКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према ојкониму *Трњићевце*, Лубаш 4, 141, изведеном од патронима *Трњић*.

ТРНОВАЧКА РЕКА (л. JM, I) = 1. БРЕСНИЧКИ ПОТОК = ЗАРБИНСКА РЕКА = МУХОВСКА РЕКА. — Мишк. 47. Према ојкониму *Трновац*, Вас. J. 1, 182. Старија форма ојконима је *Трновци*, РЈА. Према ојкониму је настао и ороним *Трновачка њланина*. Они су изведени од апелатива *џрн* преко топонима *Трново.

ТРПЕШКИ ПОТОК (л. Бниачке Мораве, I) = СВИНТУЛСКА РЕКА. — Рег. вод. Према ојкониму *Трпеза*, ИмМ, ГАЈ. У близини, код Подујева, налази се село са истим именом, ИмМ. Метафоричко име према апелативу *џрпеза* грч. *τράπεζα* 'олтар; манастирска соба за ручавање; даћа' Исп. мтопоним *Трпезица*, *Трпезица* у Македонији, Пјаика 190.

ТРСКА р. (сас. Сесалске, III). — Дакић Б. 13. Апелативски тип хидронима. Исп. *Трска њ*. пр. *Црне реке*, Дуриданов 7, 244.

ТРСТЕНКА р. (л. Ветернице, II) = ТРСТЕНСКА РЕКА = ВЛАСАЧКА РЕКА = 1. ВЛАШКА РЕКА. — Злат. 1, 125 и 140. Према ојкониму *Трстиена* од *џрси* 'трска, трстика'.

ТРСТЕНИЧКА РЕКА (д. Слатинске, I). — КВС, Рег. вод. Према ојкониму *Трстиеник*, ИмМ, од топонимског апелатива *џрстиеник* 'рит, место где расте трска'. Овај апелатив је послужио у именовану већег броја топонима.

ТРСТЕНСКА РЕКА = ТРСТЕНКА р. — Злат. 1, 140.

ТРУБАРЕВАЧКИ ПОТОК (д. Ал. Моравице, III). — Рег. вод. Име потока је дериват патронимског ојконима *Трубаревац*, ИмМ.

ТУБАНСКА РЕКА = ТУМБАНСКА РЕКА. — Мишк. 54.

ТУЛАРСКА РЕКА (д. сас. Медвеђе, II). — Мишк. 58. Према ојкониму *Тулари*, РЈА, *Туларе*, ГАЈ, ИмМ, који је изведен од *џула* 'тулац, тоболац, торба у којој се носе стреле', преко термина *џулар* 'занатлија који прави туле'.

ТУЛОВСКА РЕКА (л. JM, I) = ГРАБОВНИЦА р. = 8. МАЛА РЕКА. — Мишк. 51. Према антропоојкониму *Тулово*, ИмМ. У РЈА је забележено име села у ж. роду *Тулова* што потврђује раније присуство апелатива *вас*, а код Мишковића *Г.* и *Д. Тулова*, Мишк. 51. И ороним је *Тулово*, Сек. Исп. м. име *Туле*, Грк. М.; презимена *Тул*, *Туле*, *Тулић*, ЛПХ.

ТУМБАНСКА РЕКА (д. I. Студене, II). — Злат. 1, 135. Према ојкониму *Тумба*, Злат. 1, 134, названа је река. То име се даје поглавито узвишењима, грч. *τύμβος* 'хумка, гроб'. У Македонији је чест орографски термин: *Тумба*, *Тумбана*, *Тумбаиша*, *Тумбе*, *Тумби*, *Тумбише* и др., Пјаика 455.

ТУПАЛСКИ ПОТОК (д. 2. Јабланице, II). – Сек. Према ојкониму *Тујале*, ИММ, именовани су и поток и узвишење *Тујалски вис*, Сек. Лексема *џуф*, лат. *tufus* 'врста камена, *џуи*, *џујац* сачувала се у топонимским дериватима широм наше језичке територије и у варјантима двјалекатски условљеним. У ојкониму *Тујале* извршена је супституција *ф* са *џ*, што је у складу са говорним особинама тога краја. Наставак *-ал-е* се ретко среће у топонимији.³⁸

ТУРИЈА р. (л. ЈМ, III). – Ршум. 1, 177, Мишк. 89. Хид. н ојк. имају исту форму; изведени су од зоонима *џур*, лат. *taurus*. Ова основа се налази у великом броју деривата из свих ономастичких нивоа. Општесловенски је ономастички лик. Облик *Турија* је специфично хидронимска, има је и на Украјинском терену. Овај зооним је грађен придевским суфиксом типа *-ј-*. О овоме у раду Павл. 3. 5.

ТУШТИНА р. (л. Нншаве, III) = **БОКЛУЦА** п. – Мишић. М. 1, 179. Нема мтопонима. Хид. је изведен од *џуси*, *џуши* 'који се јавља у великој мери, изобилац, обилац' уз аугментативски суфикс *-ина*.³⁹

ТУШТИЦА п. (д. Биначке Мораве, I). – Мишк. 47. У грађењу имена реке учествовао је квалификатив *џуши*. Исп. *Туштица р.*

ЂЕЛИЈА п. (л. Јаковачке, III). – Мишк. 82. Према ојкониму *Ђелије*, ИММ, из грч. *κελλι(ον)*, манастирски термин 'место на коме су се налазиле ђелије испосника'.

ЂЕНОВАЧКИ ПОТОК (л. 2. Јабланице, II). – Рег. вод. Према ојкониму *Ђеновац*, ИММ, вероватно од хипокористика *Ђено.

ЂУКАЛАЦ п. (д. Рујншке, III). – Мишк. 92. Име потока је метафорично дато према птици *ђукалац*, *ђук* (Скок 1 под *ђук*¹).

³⁸ Латинска лексема *tufus* сачувала се у нашем језику до данас у облику *џуф* и варијантима. Познато је неколико лексичких варијаната, али се зато ова лексема чува у топонимским дериватима широм наше језичке територије. Лексема *џуф* и топоними од ње карактеристични су за приморску зону. Аутор сматра да је ова романска реч реликт у нашем говору, посебно у ономастичком систему. (Павл. 3. 6).

³⁹ Придев *џуси*, данас мало заступљен у говору, сусреће се у свим ономастичким нивоима у више нијанси значења: ... „У антропонима је нијанса 'угојен, пун': *Тусија* м име и надимак, *Тусијан* м име; презимена: *Тусијанић*, *Тусији* (XV век), *Тусијић*, *Тусијоњић* (РЈА). У патрониму *Тусијокоса* присутна је нијанса 'мастан'. 'Земља која је пуна свега обиља' (РЈА), плодна захваљујући својим састојцима – је значење које *џуси* уноси у топониме: *Тусија међа* – њива, *Тусији дол* – земљишта, виногради (РЈА). У микро називу *Тусија смена* апелатив омогућује семантичку распознајљивост, стена не може да буде ни масна, ни густа, упадљиво обраста, већ крупна, масивна, дебела, заобљена. Синтагматски ороними: *Тусија главица*, *Тусијо брдо*, *Тусији бријеџ*, *Тусији врх* значе упадљиве објекте, објекте који се одликују величином, висином и заобљеношћу. *Тусијо чело* индицира на простор густо обрастао, пошумљен. Хидроним *Тусији џошок* је лоциран уз *Тусијо брдо* и по њему именован. Уз апелатив *џошок* придев не може да значи *крутиан*, *обао*. Он је семантички неиздиференциран до момента када је овладала друга нијанса значења, прилагодљива за водене површине: који лако надође, набуја, обилац, густ." (Павл. 3. 9, 171).

ЋУКОВАЦ п. (д. ЈМ, I) = ЋУКОВАЧКА РЕКА = ЋУКОВАЧКИ ПОТОК. — Рег. вод. Према ојкониму *Ћуковац*, ИмМ, Трифуноски 1, 122, од хипокористика *Ћуко*, Грк. М. У Србији се налазе још два насеља, брдо и земљишта са истим називом *Ћуковац*, РЈА. Према презимену *Ћуковић* је и ојконим *Ћуковић*, РЈА.

ЋУКОВАЧКА РЕКА = ЋУКОВАЦ п. — Рег. вод.

ЋУКОВАЧКИ ПОТОК = ЋУКОВАЦ п. — Рег. вод.

ЋУРКОВИЧКИ ПОТОК (д. Врле, I). — Вас. Ј. 1, 367. Према антропонимском типу ојконима *Ћурковица*, ИмМ. Исп. презимена *Ћурко* и *Ћурковић*, ЛПХ.

УМСКА ДОЛИНА (п.) (л. ЈМ, I). — Рег. вод. Функцију хидронима обавља синтагматски мтопоним. Топоним је грађен од топоапелатива *хум*, орографски терми, и апелатива *долина*.

УРМАНИЧКА РЕКА (д. сас. Смрловиће, II). — Злат. 1, 119. Према ојкониму *Урманица*, Злат. 1, 19, ИмМ. Ојк. је изведен од румунске речи *urcă* 'траг'. У сливу Вардара је река која се зове *Urta lupi* 'Wolfsspur', Дуриданов 7, 279.

УШЕБАЗОВИЦА р. (д. ЈМ, III) = ПРАСКОВАЧКА РЕКА. — Мишк. 93. Овај сложени хидроним чине антропонимски део *Уше* и фитонимски *базовика*, *базовина* *Sambucus nigra*. Исп. *Ушевска река*.

УШЕВСКА РЕКА (д. Ветернице, II) = СМЉИЛОВАЧКА РЕКА = СМЉИВЕВИЋКА РЕКА. — Према ојкониму *Ушевце*, Злат. 1, 120; Лубаш 4, 127, изведеном од хипокористика *Уше*. Наш ојк. *Ушевце* Заимов повезује са л. именом *Уше*, *Ушо*, Заимов 3, 261.

ЦАРИЧИН ПОТОК (д. 2. Каменице, II) = 2. ЦАРИЧИНА РЕКА. — Рег. вод. У близини потока се налазе развалине *Царичиног града*, археолошког локалитета из XIV в., према коме је поток добио име.

1. ЦАРИЧИНА РЕКА (д. ЈМ, I). — Мишк. 50. Податак да су царевима називани и краљеви и кнезови и жупани (РЈА под *цар*) објашњава честу употребу лексеме *цар* уопште у топонимији, са намером да се истакне значај одређеног места.

2. ЦАРИЧИНА РЕКА = ЦАРИЧИН ПОТОК. — Мишк. 62.

ЦЕРЈЕ п. (д. Рујишке, III). — Мишк. 92. Према мтопониму *Церје* именовано је насеље — *Церје*, ИмМ, па и поток. *Церје* је збирни облик фитонима *цер* *Quercus cerris*, Сим. Д.

ЦЕРНИЦА п. (д. 2. Пусте, II) = ЋИНЋУШКИ ПОТОК. — Мишк. 62. Поток је добио име по топониму *Церница* по коме је именован и ороним *Цернички вис*, Сек. Оними су мотивисани именом биљке *цер*.

ЦЕРНИЧКА РЕКА (л. Биначке Мораве, I). — Рег. вод., Милић Ч. 1, 34. Према ојкониму *Церница*, ГАЈ, именована је река. Фитонимски тип онима. Исп. *Церница њ*.

ЦЕРОВАЧКА РЕКА (д. Темске, III) = ЦЕРОВСКА РЕКА. — Станојевић под *Темшица*. Према ојкониму *Церова*, ИмМ, од фитонима *цер*.

1. ЦЕРОВАЧКИ ПОТОК (д. ЈМ, I). — Мишк. 48. Према мтопониму *Церовац* од фитонима *цер*.

2. ЦЕРОВАЧКИ ПОТОК (д. ЈМ, I). – Мишк. 49. Према мтопониму *Церовац*, Исп. 1. *Церовачки њошок*.

1. ЦЕРОВИЧКА РЕКА (л. Топлице, II) = БАРБАТОВАЧКА РЕКА. – Мишк. 68. Према ојкониму *Церовица*, Мишк. 68, ИмМ., од фитонима *цер*.

2. ЦЕРОВИЧКА РЕКА (д. Ал. Моравице, III) = 3. ЦЕРОВИЧКИ ПОТОК. – Рег. вод. Према ојкониму *Церовица*, ИмМ. Исп. 1. *Церовичка река*.

1. ЦЕРОВИЧКИ ПОТОК (л. Пасјачке, III). – Мишк. 80. Према мтопониму *Церовик* од фитонима *цер*.

2. ЦЕРОВИЧКИ ПОТОК (л. Петрове, III). – Мишк. 83. Према мтопониму *Церовик*. Исп. 1. *Церовички њошок*.

3. ЦЕРОВИЧКИ ПОТОК = 2. ЦЕРОВИЧКА РЕКА. – Мишк. 91. Према ојкониму *Церовица*, ИмМ, Мишк. 91. Исп. *Церовички њошок*.

ЦЕРОВСКА РЕКА = ЦЕРОВАЧКА РЕКА. – Мишк. 81.

ЦИГАНСКИ ПОТОК (л. Адровачке, III). – Мишк. 92. Према етнику *цигани*.

1. ЦРВЕНА РЕКА (л. Бањске, I). – Рег. вод. Реци је дато име према боји коју вода добија текући кроз првенкасто земљиште, богато рудама. Исп. *Црвена река* у Знепољу, *Црвена вода* и *Црвенац* у Хомољу, РЈА.

2. ЦРВЕНА РЕКА (л. Јерме, III). – Сек., Рег. вод. Исп. 1. *Црвена река*.

3. ЦРВЕНА РЕКА (л. Нишаве, III). – Мишк. 84. Име реке је пренето на насеље те се и оно зове *Црвена Река*, ИмМ.⁴⁰ Исп. 1. *Црвена река*.

4. ЦРВЕНА РЕКА (г. ток. Мратиње, III). – Рег. вод. Исп. 1. *Црвена река*.

ЦРКОВНИЦА р. (д. ЈМ, II). – Мишк. 57. Име ојконима је исто тако *Црковница*, ИмМ. Оними су изведени од придева *црковни*, *црквени*. Исп. хидрониме: *Црквени*, *Црквеник*, *Црквеница* и сл., Дикенман I 77.

ЦРНА РЕКА (д. Бањске, I). – Мишк. 48. Насеље *Црна Река*, ИмМ, именовано је хидронимом. Реци је дато име на основу визуелног утиска; боја воде од црног каменитог корита изгледа непрозрачна, тамна.

ЦРНАТОВАЧКА РЕКА (д. Топлице, II) = ДУЛЦИ р. – Ракић 2, 2. Придевски облик хидронима је од антропоојконима *Црнашово*, Лубаш 4, 136. Исп. и презиме *Црнашовић* РЈА. Данас се на томе месту налазе два насеља *Г.* и *Д. Црнашово*, ИмМ.

⁴⁰ Објашњење имена села *Црвена река* дао је географ Костић: „По првеним пешчарима названа су насеља *Црвена Река* и *Црвени Бреј*. Неки старији путописци, као гроф Етингенски (1699. г.), звали су и *Суву Планину*, због великог учешћа формације црвеног пешчара у њеној градњи, *Црвеном Планином*.“ Костић М. 3, 10/11).

ЦРНИ ИЗВОР (п.) (д. 1. Масурице, I). — Мишк. 49. Синтагматско име самога извора пренето је на поток.

ЦРНИЦА п. (л. 2. Јабланице, II). — Рег. вод. Према апелативу *црница* 'црна земља, земља доброг квалитета'.

ЦРНОБАРСКА РЕКА (л. Пруговске, III) = 2. ЦРНОБАРСКИ ПОТОК. — Марк. J. 1, 40. Хидроапелативом *црна бара* именован је ојконим *Црна Бара*, ИмМ, а од њега је деривацијом настао хид.

1. ЦРНОБАРСКИ ПОТОК (л. Кусог Дола, I). — Рег. вод. Према ојкониму *Црна Бара*, ИмМ, који је секундарног постања од хидроапелатива.

2. ЦРНОБАРСКИ ПОТОК = ЦРНОБАРСКА РЕКА. — Рег. вод. Исп. 1. *Црнобарски појток*.

ЦРНОГОРСКИ ПОТОК (сас. 15. Мале, II). — Мишк. 61. Према орониму *Црна гора*, Мишк. 61.

ЧАГРОВАЦ п. (д. 2. Кутине, III). — Мишк. 84. Према ојкониму *Чагровац*, ИмМ, који је свакако дериват антропонима. Исп. презиме *Чагран*, ЛПХ.

ЧАМУРЛИЈСКИ ПОТОК (д. Нишаве, III). — Мишк. 85. Према ојкониму *Чамурлија*, ИмМ, који је изведен од турског *çamurlu* 'блатњав, покривен блатом, раскалап'.

ЧАРСКА РЕКА (д. Трновачке, I). — Милић Ч. 1, 35. Према антропојкониму *Чар*, ИмМ. Исп. презиме *Чар*, ЛПХ, и ојконим *Чарићи*, ИмМ.

ЧЕМЕРНИЦА р. (л. Власне, I). — Сек., Рег. вод. Река је добила име према планини *Чемерник* из које извире. Ороним је дериват фтонима *чемер* *Helleborus nigra*, Сим. Д. Исп. *Чемерница р.* из слива Саве, Дикенман, I 88.

ЧЕСМА п. (д. Ражањске, III). — Мишк. 93. Апелативски тип, од турске лексеме *çeşme*.

ЧЕСМАРСКИ ПОТОК (д. Рибарске, III). — Сек. Према апелативу *чесма*. Исп. *Чесма њ*.

ЧЕСТАНСКА РЕКА (д. Турије, III). — Мишк. 90. Хид је дериват апелатива *честџа* 'густа шума'.

ЧЕШМИНСКИ ПОТОК (л. Црнице, II). — Рег. вод. Од дијалекатског облика *чешма* 'чесма', преко придева *чешмин* образовао је име потока.

ЧИНИГЛАВСКИ ПОТОК (д. Нишаве, III). — Рег. вод. Према ојкониму *Чиниглавце*, РЈА, *Чиниглавци*, ИмМ. Основа *Чин-* у ојкониму је антропонимска, а и сама форма на *-авце* упућује на патронимски тип. Исп. презимена: *Чинић*, *Чинко*, ЛПХ. На Бугарској територији има више ојконима са овом основом: *Чиновска*, *Чиновец*, *Чинков Дол*, Заимов 7, 227.

ЧИТЛУЧКА РЕКА (д. Ал. Моравице, III). — Дакић Б. 13. Према ојкониму *Читлук*, ИмМ, од турске лексеме *çiflik* 'имање'.

ЧОКОТИНСКА РЕКА (л. 2. Јабланице, II). — ГАЈ. Према ојкониму *Чокошин*, ИмМ, он антропонима *Чоко. Исп. румунска

имена: *Сјосот, Сјосотџ, Сјосотан*, Константинеску 239, и презимена са наше језичке територије: *Чоко, Чокоња, Чокор, Чокоша*, ЛПХ.

ЧОРИНСКИ ПОТОК (л. Гињске, III). — Мишк. 77. Према сложеном ојкониму *Чориндол*, Мишк. 77, од придева антропонима *Чор*, РЈА, и апелатива *дол*.

ЧУКЉЕНИЧКА РЕКА (д. Ветернице, II) = **ЧУКЉЕНСКА РЕКА** = **НАКРИВАЊСКА РЕКА**. — Рег. вод. Хид. је суфиксални дериват ојконима *Чукљеник*, ГАЈ, Сек. Апелатив *чукљеник* означава место на коме се креше храстова шума за лиснике, Јов. Ј. 2, 17. Апелатив је у функцији ојконима.

ЧУКЉЕНСКА РЕКА = **ЧУКЉЕНИЧКА РЕКА**. — Мишк. 55.

ЧУПИНА ПАДИНА (п.) (д. Нишаве, III). — Мишк. 83. Мтопоним *Чупина* падина, од л. имена или надимка *Чуйо* и апелатива, обавља функцију хидронима.

ЧУЧУЊСКА РЕКА (л. Ал. Моравице, III). — Дакић Б. 13, Марк. Ј. 1, 36, Мишк. 91. Река је именована према ојкониму *Чучуња*, РЈА, чија је основа антропоним *Чуч*, XIII в. РЈА. Ојк. је грађен придевским суфиксом *-ја* и уз њега се некада налазио апелатив *вас*. Исп. презимена: *Чучан, Чучић*, РЈА; *Чуча, Чучак, Чучевић, Чучко, Чучковић*, ЛПХ.

ЦЕПСКА РЕКА (д. ЈМ, II) = **САМОКОВСКА РЕКА**. — Мишк. 50. Према ојкониму *Цепа*, данас *Цей*, ИмМ. Овај ојк. садржи африкату *џ*. Континуанте прасловенских група **tj, *dj* су у нашим говори-ма *ћ, ђ*, али су у делу источних говора у Србији присутне варијанте *ч, џ*,... Cette corrélation des continuantes *č* : *dž* (*ноћ, оџи, ведџа*) avait été héritée du substrat valaque, dont les traces indiquent une isoglosse jadis embrassant la plus grande partie de la Serbie." (Павл. М. 8, 79). Неки од топонима које обухвата ова изоглоса су: оп. *Малча*, топ. *Сићево, Цепа*. „Le village ancien *Džepa* domine le cagnon de la Morava du Sud, tandis que le nouveau village de ce nom est au bord de la rivière. Les autres toponymes de ce type ... sont également associés soit à une colline, soit à un terrain rocgeux ..." (Павл. М. 3, 678). М. Павловић везује ову базу за румунско *jep(i)* синоним *jneapăn* (*Jepii Mari, Jepii Mici* о којима је писао Иоргу И. 1, 516) 'клека, смрека' уз констатацију: „... *ğ* est attesté en a. roum. et encore dialectalement; en roumain littéraire et en roumain commun, cette affriquée se réduit ... à la constriction *ʃ*". (оп. цит. 679). Семантичка вредност *Цей-*, *Жей-* је 'узвишење, брдо'. Исп. *Цейшише, Цейино, Цейен* (Пјајка 153).

ЦИКУЉ п. (д. ЈМ, II). — Мишк. 50. Суфикс *-уљ* у хидрониму потврђује румунски утицај. Име потока је према л. имену *Цика* од *Живко*, Грк. М.

ШАИНОВАЧКИ ПОТОК (д. Ветернице, II). — Рег. вод., Јов. Ј. 1, II. Према ојкониму *Шаиновац*, ИмМ, који је дериват муслиманског м. имена *Шаин*, тур. *Şahin*, Смаиловић.

ШАЈКИН ДОЛ (п.) (пр. Спанчевачке, I). — Вас. Ј. 1, 182. Синтагматски мтопоним обавља функцију хидронима, а чине га л. име *Шајко*, Грк. М., и апелатив *дол*.

ШАПРАНАЧКА РЕКА (д. Врањске, I) = **ШАПРАЊСКА РЕКА** = **СОБИНСКА РЕКА**. → Злат. 5, 92. Према ојкониму *Шапранци*, *Шапранце*, XIV в. РЈА, *Шапранце* је данас у саставу града Врања. Према топониму *Шапран, по биљци *шафран* *Stocus sativus*, формирано је име за житеље тога места па и сам ојконим. Исп. место *Шапранци* у Бугарској, Заимов 3, 212.

ШАРБАН п. (д. Кормапске, III) = **ШАРБАНОВАЧКА РЕКА**. — Мишк. 92. Хид. је именован антропонимом *Шарбан* из румунског *Șarban*, Константинеску 381. Ојк. *Шарбановац*, ГАЈ, је дериват антропонима.

ШАРБАНОВАЧКА РЕКА = **ШАРБАН** п. — Марк. J, 1, 40. Ова варијанта хидронима је дериват ојконима *Шарбановац*, ГАЈ, ИмМ.

ШЕБЕТИНСКИ ПОТОК (д. 2. Кутинске, III) = **КАЛЕТИНАЧКА РЕКА**. — Рег. вод. Хид. је изведен од ојконима *Шебети*, ИмМ. У онима је антропонимска основа *Шеб-*; исп. презимена: *Шеб*, *Шебелић*, *Шебетић*, ЛПХ.

ШЕВИШКИ ПОТОК (л. 2. Пусте, II). — Рег. вод. Према лексеми *шевија* 'међа, граница'. Значење хидронима је: који раздваја, граничи'.

ШИЛОВСКИ ПОТОК (д. 2. Јабланице, II). — Мишк. 59. Према ојкониму *Шилово*, ИмМ, од апелатива *шило* 'стрмац, стрмина', РЈА.

ШИПСКИ ПОТОК (д. ЈМ, III). — Мишк. 90. Према називу *шиб*, *шибје* 'шевар'.

ШИРОКА ПАДИНА (п.) (д. 1. Јелашнице, I). — Мишк. 49. Мтопоним *Широка падина* је у функцији имена реке.

ШИРОКИ ДОЛ (п.) (л. Шуманске, I). — Рег. вод. Мтопоним *Широки дол у функцији хидронима.

ШИШМАНОВАЧКА РЕКА (д. Топлице, II). — Мишк. 68. Према ојкониму *Шишмановац*, ИмМ, изведеном од антропонима *Шишман*, РЈА.

ШТАВСКА РЕКА (г. ток. Луковске, II). — Рег. вод. Према ојкониму *Штава*, ИмМ. Основа *штав-* је од наше старе речн *штав* 'оно што је кисело, киселица'. Исп. ојкониме: *Штава*, *Штаваљ*, *Штавањ*, *Штавица*, ИмМ.

ШТЕКАЛЕ п. (л. Костадинског, I) = **БРАТИЛОВСКИ ПОТОК**. — Рег. вод. Основа *штек-* је ономатопејска, од *штекшаиш* 'кевати, лајати'. Име потока је према надимку који је грађен од ове основе. Исп. презимена: *Штекаловић*, *Штекић*, *Штеко*, *Штековић*, ЛПХ. Суф. *-але*, *-ало* којим су извођена имена оруђа (*мрежале*, *клецало*), а који се данас не употребљава, говори о старини онима.

ШТРБОВАЦ п. (д. Церовске, III). — Мишк. 81. Према ојкониму *Штрбовац*, ИмМ, од антропонима *Штрбац*, Грк. М.

ШТУЛАЦ п. (г. ток. Ђаце, II). — Мишк. 62. Хид. н ојк. имају исти лик — *Штулац*, ИмМ. Изведени су од апелатива *штула* 'оно што је високо, уздигнуто, врх'. Узвишење у Црној Гори зове се Штулац, РЈА.

ШУМАНСКА РЕКА (д. 2. Јабланице, П). – Мишк. 59. Сек. Прокушље ЕЈ. Према ојкониму *Шумане*, ИмМ, који је грађен придевским суфиксом *-ј-* од антропонима *Шуман*, уз апелатив *село*. Исп. презимена: *Шуман*, *Шуманов*, *Шумановац*, *Шумановић*, *Шумановски*, ЛПХ. У сливу Ветернице се налази село *Тумба* кроз које протиче водени ток *Шуманска река*, названа по ојкониму *Шумане*, ИмМ, Злат. 1, 135.

ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКА КЛАСИФИКАЦИЈА

Класификација топонима коју је применио В. Пјанка у својој књизи „Топономастика на Охридско-Преспанскиот базен” обухвата све специфичне категорије, омогућује прегледност семантичких типова, који се могу наћи у богатом топономастичком материјалу, учествовања лексичких категорија и разноликости топонимске структуре кроз образовања. Ова класификација се може применити и на наш материјал уз извесна прилагођавања типовима онима који су овде присутни. Имајући у виду да је ово хидронимски материјал и да треба скренути пажњу на особености ових онима, придодата је категорија *нейосредних* и *посредних* именованја хидронима. Запажа се да је мањи број имена вода мотивисан особинама њих самих. Таква имена токова, непосредно именована, могу се назвати не само изворним већ и *правим* хидронимима. То су: а) апелативи у функцији хидронима који значе воду: *Морава*, *Мокра*, *Млака*; б) квалификативи у споју са апелативима *вода*, *поток*, *река*: *Добра вода*, *Голема вода*, *Големи поток*, *Горња река*, *Лева река*, и осамостаљени квалификативи: *Бисџирица*, *Криваја*, *Црница*; в) ономастоје: *Викач*, *Сојош*. Групу непосредно именованих чине још *преузети*: *Алоџа*, *Клисура* и *нейосредно изведени* (од имена биљака, животиња, људи): *Јаворска река*, *Вучја река*, *Данилова река*. Ако је ово именовање извршено посредством једног или два онима (што градња хидронима показује — двојна, тројна суфиксација) то су посредно изведени хидроними: *Бељановачки поток*, *Градиштанска река*, *Койрившички поток* (л. име -- ојк. -- хид.; апелатив -- ојк. -- хид.; фитоним -- ојк. -- хид.)

I ИМЕНИЧКЕ ОСНОВЕ

ХИДРОНИМИ ОД НЕЛИЧНИХ АПЕЛАТИВА

А. ТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ

1. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКИ ОБЈЕКТИ

а) Хидрографија

бара: *Бара, Барска ливада, Барски њ., Крваве баре, Кривобарски њ., Лужна бара, Љаљска бара, Нејина бара, Ђакина бара, Црнобарски њ.*

брод: *Брзобродска р., Бродови.*

бук: *Бучинска р., Равно бучје.*

вода: *Бела вода x 5, Водица, Водни дол, Војничка вода.*

врело: *Врело x 5, Мечкино врело.*

гуша: *Гушавац.*

дол: *Баљин дол, Бандол, Бањски дол, Басарски дол, Водни дол, Врандолски њ., Дебели до, Дедин до, Дол, Долац, Долски њ., Дубоки до, Дубравски дол, Зли дол x 2, Злидолски њ., Иванов до, Јовиндолски њ., Ковачев до x 2, Козји дол, Куси дол, Личин дол, Мечи дол x 2, Равни дол, Сџарачки дол, Сџарчев до, Суварски дол, Суводолска р., Суводолски њ. x 3, Тойли до, Тойлодолска р., Шајкин дол, Широки дол.*

дуло: *Дулици.*

ждрело: *Ждрелски њ.*

извор: *Извор, Берин извор, Велики извор, Изворски њ., Црни извор.*

јез: *Језава.*

језеро: *Језершије, Језеро.*

кладенац: *Нанин кладенац, Српски кладенац, Сџејанов кладенац, Сџудени кладенац.*

кључ: *Кључаница, Кључева р.*

корита: *Кориџа, Кориџница x 2, Кориџска р.*

лапат: *Лайаџински њ., Лайаџиџица.*

лом: *Ломница, Ломска р.*

мезгра: *Мезграја.*

мездра: *Мездраја.*

млака: *Млака.*

макреш: *Макрешки њ.*

моклиште: *Моклиџански њ.*

порој: *Пороџички њ.*

поток: *Дубоки њоџок, Дубравски њоџок, Ждрелски њоџок, Жиџни њоџок, Зли њоџок и др.*

река: *Река, Бела река, Велика река x 5, Прекорека, Пусџа река x 2 и др.*

слатина: *Слаџина, Слаџинска р. x 2.*

сливник: *Сливница.*

сопот: *Сойоџнички њ., Сойоџски њ.*

стублина: *Сџубаљска р., Сџублински њ.*

студенац: *Сѣуденац (Сѣуденица)*.
топлац: *Тоѣлачки њ., Тоѣлѣиѣе.*

б) Орографија

алуга: *Алоѣа.*
 било: *Равно било.*
 бездав: *Бездан х 2.*
 бован: *Балван х 2, Баваниѣиѣиѣа, Бован (Бованска р.).*
 брдо: *Брѣански њ.*
 венац: *Венчаниѣа.*
 видник: *Видниѣиѣе.*
 вртоп: *Врѣоѣ х 2.*
 врх: *Врѣевачки њ. х 2, Врѣниѣки њ.*
 глава: *Оѣлавачки њ., Осѣроѣлавска р., Пѣоѣва ѣлава.*
 голеш: *Голешниѣка р.*
 грот: *Гроѣшки њ.*
 дел: *Боѣнделски њ., Бресѣов дел, Вучиделска р., Предеѣанска р.*
 долина: *Долина, Воѣниѣка долина, Дедобарска долина, Дедина долина, Дѣбока долина, Дубока долина, Калина долина, Калужерска долина, Крвава долина, Ливаѣска долина, Мрчанска долина, Оѣледалска долина, Оравичка долина, Рѣавска долина, Самобучка долина, Саначка долина, Слеѣа долина, Умска долина.*
 дубрава: *Дубрава, Дубравски дол, Дубравски њ. х 2.*
 дуѣља: *Дуѣљевска р.*
 закоп: *Закоѣанска р.*
 јазбина: *Јазбина.*
 клисура: *Клисура х 2, Клисуриѣа х 2.*
 коса: *Косаниѣа, Велика Косаниѣа, Мала Косаниѣа.*
 крш: *Крѣевиѣа, Крѣевичка р.*
 кут: *Куѣина х 2.*
 литец: *Лиѣец.*
 љут: *Љуѣешки њ., Љуѣиѣа.*
 мртвило: *Мрѣвило њ.*
 обрш: *Обрѣина.*
 острих: *Осѣриковачки њ., Осѣировачка р. х 2.*
 падина: *Влашка ѣадина, Гаѣина ѣадина, Дражевска ѣадина, Падиње, Понорска ѣадина, Широка ѣадина.*
 плана: *Планска р.*
 плоча: *Плочин њ., Плочник.*
 повор: *Понор, Понорска ѣадина.*
 пресека: *Пресека, Пресечениѣа.*
 преслоп: *Преслоѣска р.*
 пржар: *Пржевина.*
 прибој: *Прибојски њ.*
 присоје: *Присѣанска р.*

равниште: *Равнишијански њ.*
 рана: *Райска р.*
 рид: *Дебели рид.*
 рупа: *Руйљанска р. (Руйска р.).*
 седло: *Седлар, Седларски њ.*
 скрапеж: *Скрајешки њ.*
 стена: *Голосијенка.*
 страмац: *Сијрмна р.*
 трап: *Зайшрайња, Кован њшрај.*
 тумба: *Тумбанска р.*
 хлеб: *Лебовачка р.*
 чука: *Чукљеничка р.*
 шило: *Шиловски њ.*

в) Састав воде, корита, околног терена

Блаијаница, Бреничка р., Брњаре (Брњарка, Брњарска), Брлска р., Меча брложина, Ѓиљанска р. (Ѓиљанска р.), Ѓиљански њ.; Жарска р.; Калска р.; Кашкало; Умска долина.

Белица, Бельаница; Бруснички њ.; Груач; Каменица х 2, Каменичка р. х 3; Кременаија р.; Меловски њ.; Песишника р., Пешичаница; Туијалски њ.; Црница.

Бакарна р. (Бакарска р.); Ђуниска р.; Железовац; Злаијарица, Злаишица, Злаишокојска р. (Злаишна р.); Јеловничка р.; Челични њ.

2. ФИТОНИМИ

а) Имена трава и различитог биља

Божурански њ., Божурски њ., Здравинска р., Ковиљачки њ., Конойница, Койривичка р., Койривнички њ., Койривни њ., Койрившијички њ., Лејеница, Лојушница, Љиљанска р. (Љиљански њ.), Мошруња, Осайички њ., Перуника, Пировска р., Рейушница, Ресник, Роџоз, Росички њ., Росомачка р., Рујинойољски њ., Рујишка р., Рујник, Самољица, Сенокошка р., Трејешљин, Трнавица, Трнавска р. х 2, Трновачка р., Чемерница, Шафраначка р.

б) Гајене биљке; воће

Босијанска р., Гра(х)овска р., Грашишки њ., Жијини њ. х 2, Јабучковачка р., Јабучовик, Јечмишки њ., Круша, Крушвански њ., Крушевица, Крушевољавска р., Крушица, Крушкарски њ., Лозјански њ., Ораовачка р., Ораовичка долина, Ораовичка р., Орашачка р., Орашјански њ., Орашки њ. х 2, Ореовички њ., Преишреињанска р., Сливница.

в) Жбуње; дрвеће

Брезовица, Брезовички њ., Бресница, Бресничка р. x 2, Бреснички њ. x 3, Бресњов дел, Бресњовац, Бресњовачка р., Бресњовачки њ. x 2, Буковскоглавска р., Равно бучје, Валнишка р., Врбанска р. x 2, Врбница, Врбовички њ., Габерска р., Глоговица x 2, Глошка р. (Сћари глог), Грабовоац, Грабовачки њ., Грабовица, Грабовница x 2, Грабовничка р., Грабујевачки њ., Драчка р., Дрежничка долина, Дрезговица, Дреначки њ., Дренова глала, Дреновак, Дреновац x 3, Дреновачка р., Дреновачки њ. x 3, Дренска р. x 2, Дубница, Дубовска р., Дубравска р., Заивје, Јабланица x 2, Јаворица, Јаворска р., Јаворски њ., Јасен, Јасенова вода, Јасиков њ., Јасиковачки њ., Јаховце, Јелашиница x 2, Јелашиничка р. x 2, Јеловица, Јовачка р., Јошаничка р. x 2, Кленичка р., Клењски њ., Корнеј, Косћаначка р., Косћеничка р., Кошћанска р., Кујиновица, Лескова њадина, Лесковичка р., Лијаја., Лијик, Лије, Лијовачка р. x 2, Лијовачки њ., Лијовица, Новојойолски њ., Ракијска р. x 2, Расница, Раснички њ., Расњовница x 2, Рейкоцерски њ., Самобучка долина, Сћари глог, Тисовац, Тисовик, Тисовишка р., Тойоница, Тойоничка р. x 2, Ушебазовица, Церје, Церница, Церничка р., Церовачка р., Церовачки њ. x 2, Церовичка р. x 2, Церовички њ. x 3, Церница, Церничка р., Церовска р.

г) Делови биљке

пањ: Пањевачки њ.
соха: Сојаница.
трн: Трновачка р.
честа: Чесћанска р.

д) Место где расту биљке

Ланишћански њ., Маковшћански њ.

3. ЗООНИМИ

а) Шумске животиње

Бесни вук, Вуковија, Вучанска р., Вучиделска р., Вучја река, Зајчевски њ., Змијевачка р., Лисичји њ., Медвеђа, Меча брложина, Мечји до x 2, Мечкино врело, Срндаљска р., Срнећдолски њ.

б) Домаће животиње

Биволица, Говедарска р., Козарица, Козарска р. (Козара), Козарски њ., Козји дол, Козјойрбачки њ., Козница, Коњина, Коњска р., Коњски њ., Коњувачка р., Пасјачка x 2, Свиново, Свиновска р., Свиња-

рица (Свињаричка р.), Свињарска р., Свињаршићица (Свињшићица), Свињиулска р., Турија.

в) Птице

Гавраница (Гавранска р.), Јасиребачка р., Јасиребачки њ., Косо-
вица, Кукавица, Кукавичка р., Кукавички њ., Кусовранска р., Орљи њ.,
Сокобањска Моравица, Соколица х 2, Соколички њ., Соколовички њ.,
Соколска р., Ђукалац.

г) Остали зооними

риба: Рибарска р., Рибни дол, Рибница, Рибнички њ.;
Жайска р., Муховска р., Раковачки њ.

4. ОБЈЕКТИ КАО РЕЗУЛТАТ ЉУДСКОГ РАДА

а) Називи земљишта (обрадиве и остале површине)

Ливадски њ., Ливађе, Ливађска долина, Мријвичка р., Орнички њ.,
Дугопољански њ., Пољаничка р., Рђавица, Рђавска долина, Росуља х 2,
Росуљски њ., Рудињски њ.

б) Називи за објекте из сеоског живота, места на коме се обавља посао

Бачевишки њ. (Бачевишићански њ.), Воденичка р., Вршички њ.,
Гнојшика р., Говедарник, Гувнишиће, Кашунска р., Кашунски њ., Ко-
ванлучки њ., Колскоделски њ., Кошаричка р., Кошарски њ., Кошица,
Кошлин, Лешничка р., Лешовишка р., Пландишка р., Пландишиће,
Појашине, Послонска р., Почивало, Свиново, Селина р., Сенокошка р.,
Сењачки њ., Сланишиће, Тесовишка р., Торвачки њ.

в) Објекти значајни у животу човека (социјални, верски, комуникација)

бања: Бања, Бањица, Бањска Морава, Бањска р. х 4, Бањски дол,
Нишкобањски дол, Сокобањска Моравица.

бувар: Бунарине.

град: Градачка р., Градачки њ., Градашница х 5, Градишица, Гра-
дишићанска р., Градишиће, Градска р. х 3, Грачаница, Мала градска р.
железница: Железница.

манастир: Манасићирска долина, Манасићирска р. х 4, Мана-
сићирски ц. х 2.

међа: *Међак.*
 моштаница: *Мошћаница.*
 острог: *Осћрошје.*
 село: *Големоселска р., Новоселски њ. х 5, Сејачки њ., Селечка р., Селишка р., Селска р. х 2, Селски њ., Сћароселска р.*
 синор: *Синорски њ.*
 ступ: *Сћуйница, Сћуйничка р.*
 ћелија: *Ћелија.*
 хан: *Међуанска р.*
 црква: *Црковница.*
 чесма: *Чесма.*
 чнтлук: *Чћилучка р.*
 шевија: *Шевишки њ.*

Б. НЕТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ

ХИДРОНИМИ ИМЕНОВАНИ ОПШТИМ АПЕЛАТИВИМА

бегунац: *Беђуначки њ.*
 брич: *Бричичка р.*
 вино: *Винка (Винска р.), Вински кладенац.*
 ветар: *Вейтерница (Вейтереница).*
 глас: *Гласовичка р.*
 завој: *Завојска р.*
 колац: *Колачка р.*
 крв: *Крвава р., Крвава долина, Крваве баре, Крвевачки њ.*
 крпеж: *Крпешка р.*
 луб: *Лубничка р.*
 плавица: *Плавички њ.*
 пожар: *Пожарањска р., Пожарска р. х 2.*
 прћија: *Прћијски њ.*
 ражањ: *Ражањска р.*
 сабор: *Соборшћица.*
 самоков: *Самоковска р.*
 састав: *Сасћавци.*
 стрела: *Сћреличка њ.*
 штула: *Шћулац.*
 трпеза: *Трпешки њ.*

В. ЛИЧНИ АПЕЛАТИВИ

1. а) Родбинске везе, узраст

Бабин кал, Бабин њошок, Бабиноћлавски њошок, Дедин до, Дедина долина; Нанин кладенац; Сћарац (Сћарачки дол).

б) Сеоска занимања; занати

Бочарска р., Газдарска р., Говедарска р., Дрводељска р. x 2, Берекаруша, Ковачев до x 2, Ковачев њ., Козара р., Козарица, Козарска р., Коњувачка р., Кочаров њ., Крчмарски њ., Мајстџорска њадина, Осларски њ., Приорска р., Рибарска р., Седлар., Седларски њ., Свињарица, Свињаричка р., Свињарска р., Свињаршићница., Свирац, Теларска р., Тенџорска р., Трубаревачка р., Туларска р.

в) Функције; дужности

Ајдучки њ., Бојнички њ., Војничка вода, Дукайски њ., Баке, Краљева вода, Меровинска р. (Мерушка р.), Оџин њ., Царевајка, Царичин њ., Царичина р. x 2.

Калуђерица, Калуђерска долина, Калуђерски њ., Појовлашка р., Прекадински њ.

2. а) Антропоними

Акић: Акићев њ.; Анко: Анкова р.; Ацић: Аџића њ.; Баља: Баљин дол, Баљин њ., Баљина р.; Бера: Берин извор; *Бислав: Бислав њ.; Бурада: Бурада; Вељко: Вељков њ.; *Венежић: Венежића њ.; Владислав: Владиславци; Војило: Војловац; Вучко: Вучков њ.; Гађа: Гађина њадина; Гојман: Гојман њ.; Губеш: Губешки њ.; Дак: Даки њ.; Данило: Данилова р.; Деан: Деанчина р.; Дора: Дорин њ.; Доша: Дошинац; Дурло: Дурлан њ.; Ивац: Иванов до; Катич: Кашићева р.; Која: Којин њ.; Крачун: Крачунова р.; Љубица: Љубички њ.; Марко: Марков кладенац, Марков п. x 2, Марковица; Муратовић: Мурајовићка р.; Нећо: Нећуловски њ.; Неја: Нејина бара; Пачавра: Пачаврин њ.; Петар: Пејрова р.; Радак: Радаковац; Раденко: Раденкова р.; Радеш: Радеш њ., Радешевица; Радоста: Радосићина р.; Рајча: Рајчиница р.; Рама: Рамљански њ.; Ранко: Ранковица; Рен: Ренова р.; Сад: Садина р.; Стапул: Сџанулов њ.; Степан: Сџејанов кладенац; Суља: Суљин њ.; Тат-: Тајински њ.; Цика: Цикун њ.; Шајко: Шајкин дол; Шарбан: Шарбан њ.

б) Етноними

Арбанашка р., Арнаућска р., Бошњачки њ., Буђариновачка р., Власачка р. (Влашка), Власина, Влашка р. x 2, Влашка њадина, Влашки њ., Гркињска р., Грчки њ., Каракашки њ., Кумановски њ., Куцуљчица р., Лашићичка р., Маћедонски њ., Маџарска р., Печењевачка р., Српски кладенац, Циџански њ.

II ПРИДЕВСКЕ, ГЛАГОЛСКЕ И ДРУГЕ ОСНОВЕ

ПРИДЕВСКЕ ОСНОВЕ

1. Одредба за величину

велики: Велика река x 5, Велики извор, Велики њошок; **голем:** Голема долина, Голема река x 8, Голеди њошок, Големоселска река; **дебео:** Дебели до, Дебели луз; **дубок:** Дубоки (Дубоки) њошок, Дубока долина, Дубока река x 2, Дубока долина, Дубоки до x 2, Дубоки њошок x 5, Дубочица; **дуг:** Дугојница (Дугоњица), Дугачки њошок, Дугојољански њошок; **кус:** Куси дол, Куски њошок, Кусовранска река, Кушиница (Кушичка р.); **мала:** Мала река x 18, Малац, Маличка река, Малодражушка река, Малојасиребачка река, Вођел, Крујац; **тричав:** Тричавица; **туст:** Тушиина, Тушиница; **широк:** Широка њадина, Широки дол.

2. Облик

крив: Крива Морава, Крива река, Криваја, Криви њошок, Кривбарски њошок, Кривофејски њошок; **лучан:** Лучански њошок; **остар:** Осџриковачки њошок, Осџровачка река x 2, Осџрођлавска долина, Осџрођлавска река, Осџрозуйски њошок; **раван:** Равна бања, Равна река x 2, Равни дол, Равнишијански њошок, Равно било, Равно бучје, Равнишијански њошок, Равноречка река; **стрм:** Стрмна река.

3. Боја

бео: Бела вода x 5, Бела река x 5, Беласичка река, Бели њошок, Бељаница x 2; **вран:** Врандолски њошок; **лавн:** Лајина река; **модар:** Модри њошок; **мургав:** Мурђавица река; **сађав:** Сађени камен; **таман:** Тамна река, Тамavsка река; **црвен:** Црвена река x 4; **црн:** Црна река, Црнайовачка река, Црни њошок, Црница, Црнобарска река, Црнобарски њошок x 2.

4. Природне особине (воде, тла)

Бисџар њошок, Бисџрица река x 2; **Блајаница река;** **Бреничка река;** **Брзанка,** Брзобродска река; **Брлска река;** **Брњари њошок;** **Ганичица река;** **Врла река x 2,** Врли њошок; **Килавица река;** **Лисевски њошок,** Лиска река; **Макрешки њошок;** **Млака;** **Мокра река,** Мокранска река; **Мочилски њошок;** **Плешивац њошок;** **Пусџа река x 2;** **Сува Морава,** Сува река x 2, Суви њошок, Суводолска река, Суводолски њошок x 3, Сувојница река; **Сџудена x 2,** Сџудени кладенац, Сџуденска река x 2; **Суходолска река;** **Тојли до,** Тојлица, Тојлодолска река.

5. Положај

горњи: *Горња река, Горњанска река, Горњодраговљански њошок, Горњомашејевачки њошок*; десни: *Десна река*; доњи: *Доња река, Доњодраговљански њошок, Доњокрчмарски њошок*; јужни: *Јуџ-Богдановачка река, Јужна Морава*; леви: *Лева река* x 2; средњи: *Осредак, Средња река, Средњи њошок, Средњоречка река.*

6. Укус

Кисела вода, Кисели њошок x 2; *Лужна бара, Слани њошок, Сланишије, Смрдан* x 2, *Смрђа; Шијавска река.*

7. Различите особине као резултат индивидуалне процене

Бесни вук; Вражјоџлавски њошок; Врандолски њошок; Дели вода, Дикава; Добра вода x 3, *Доброводска река; Зли дол* x 2, *Зли њошок, Злошка река; Љуша река, Љушица; Новоселски њошок* x 5, *Новоњошолски њошок; Паклешница река; Пишоми њошок; Поџановска река; Рђавица река, Рђавска долина, Слеја долина, Слейчица; Сџара река, Сџари џлоџ, Сџароселска река* x 2, *Сурдулица, Сурдулска река.*

ГЛАГОЛСКЕ ОСНОВЕ

Бежанија, Бричичка р., Бруснички њ., Бучало, Бучинска р., Виднишије, Викач, Вуковија, Гломански њ., Горели, Грбел, Грејачки њ., Гризимејски њ., Груач, Закојанска р., Залучанска р., Изгаре, Кашивар, Кашкало, Кључаница, Койашница, Койљачка р., Крива река, Криваја, Криви њошок, Кривобарски њ., Кривофејски њ., Крсџиловица, Крујац, Левовик, Ливочка р., Ломница, Морикобила, Мирничка р., Ображдански њ., Огорелачка р., Озрен, Палевшица, Перилвачки њ., Пландишије, Покривеник (Покрившица), Послонска р., Почивало, Прилейница (Прилейничка), Приорска р., Проваљеник, Просечени камен, Рийаља, Ройајовски њ., Ройош, Ройошски њ., Саџоњевска р., Сасџавци, Скрајешки њ., Скривеница, Скробничка р., Сливница, Сојошнички њ., Сојошски њ., Требешињска р., Шијекале.

ЗАМЕНИЦЕ

сам: *Самобучка долина.*

ПРИЛОЗИ

међу: *Међуанска река.*

о-: *Осредак.*

ПРЕДЛОЗИ

за: Заивје, Загужански њ., Залучанска р., Зарбинска р.
 на: Накривањска р., Нашушковица (Нашушковска р.).
 об: Омрњача.
 пре: Предејанска р., Прекадински њ., Прекашнички њ., Прекорека,
 Прейрешњанска р.

III НЕПОСРЕДНО И ПОСРЕДНО ИМЕНОВАНИ ХИДРОНИМИ

1. ПРИМАРНИ ХИДРОНИМИ (непосредно именовани)

а) Прави хидроними

Бакарна р. (Бакарска р.).
 Бара, Барски њ.
 Бела вода x 5, Бела р. x 2, Бели њ., Бељаница x 2.
 Бисџар њ., Бисџирица x 2
 Боклуца
 Брзанка р.
 Брлска р.
 Бродови
 Бунарине
 Бучало
 Велика р. x 5, Велики извор, Велики њоџок
 Викач
 Вођељ
 Водица, Водни дол
 Врело x 5
 Врла x 2, Врли њ.
 Голема р. x 8, Големи њ.
 Горња р.
 Груач
 Дебели до
 Дели вода
 Десна р.
 Дибоки њ.
 Дикава
 Добра вода
 Дол, Долац, Долски њ.
 Доња р.
 Дубока р.
 Дубока р. x 2, Дубоки до x 2, Дубоки њ. x 5
 Дуѓачки њ.
 Дулци
 Жарска р.

Злајина р. (Злајица)
 Зли дол х 2, Зли њ.
 Извор, Изворски њ.
 Језава
 Језеро х 2, Језершије
 Кашкало
 Кисела вода, Кисели њ. х 2
 Крвава р., Крваве баре
 Крива р., Криваја, Криви њ.
 Крујац
 Куси дол, Куски њ.
 Лајина р.
 Лева р. х 2
 Лужна бара
 Лудак
 Љуша р., Љушица
 Макрешки њ.
 Мала р. х 18, Малац
 Млака
 Модри њ.
 Мокра р.
 Моравица
 Мривило
 Пишоми њ.
 Пусија р. х 2
 Равна р. х 2, Равни дол
 Река х 2, Речица х 3
 Ройој
 Слани њ.
 Слајина
 Смрдан х 2
 Средња р., Средњи њ.
 Сјудена р. х 2, Сјуденац
 Сува р. х 2, Суви њ., Сувојница, Сушица, Сушичка р.
 Тамна р.
 Тојли до, Тојлик, Тојлица, Тојлишије
 Црвена р. х 4
 Црни извор, Црна река, Црница
 Чесма

б) Преузети хидроними

Алоџа, Балван х 2, Бања, Равна бања, Бежанија, Бездан х 2, Бован, Вршој х 2, Говедарник, Градишије, Гувнишије, Долина, Дубрава, Железница, Јазбина, Јасен, Калуђерица, Клисуре х 2, Корија х 2, Корнеј, Круша, Кујина х 2, Ливађе, Лијаја, Лийе, Лийак, Обршина,

Осредак, Падиње, Перуника, Пландишије, Понор, Почивало, Рђавица, Роџоз, Росуља x 2, Сланишије, Сџарац, Сџрелица, Трска, Ћелије, Ћукалац, Церје, Црница.

в) Изведени хидроними

Ајдучки њ., Акићев њ., Анковац њ., Арнауџска р., Аџића њ., Бабин њ., Баљин њ., Баљина р., Беџуначки њ., Белоградска р., Бериловица, Берин извор, Биволица, Боболовац, Бованска р., Боџдашинска р., Божурски њ., Босџанска р., Бочарска р., Брезовица, Бурада, Вељков њ., Венежица њ., Виднишије, Вучја р., Вучков њ., Гавраница, Глоџовица x 2, Глошка р., Говедарска р., Гојман њ., Градска р. x 2, Гројски њ., Грубина р., Грчки њ., Гушавац, Данилова р., Деанчина р., Дедин до, Дорин њ., Дошинац, Драчка р., Дрезџовица, Дренска р., Дрман р., Дубравски x 2, Дурлан њ., Ждрелски њ., Завојска р., Иџришка р., Илијина р., Јабланица x 2, Јабуковик, Јаворица, Јаворска р., Јаворски њ., Јасиков њ., Јаховце, Каменица x 2, Каџићева, Клењски њ., Ковачев њ., Којин њ., Корџишница, Косаница, Кочаров њ., Кошарски њ., Кошица њ., Кошлин њ., Кошџанска р., Крачунова р., Крушевица, Крушкарска р., Левићка р., Лейаја р., Лиџаја, Лисичји њ., Леџка р., Лиџец њ., Личин дол, Ломска р., Малац, Марков њ. x 2, Мојџруња њ., Пејџрова р., Плочин њ., Пожарска р., Појаџине, Прџијски њ., Радаковац, Радански њ., Раденкова р., Радеш њ., Радовачка р., Радосџина р., Райска р., Ренова р., Рибница, Росуљски њ., Садина њ., Свинов њ., Седлар њ., Селска р. x 2, Селски њ., Сџанулов њ., Сџеновац њ., Суљин њ., Тисовац, Тисовик њ., Церница, Цикуљ њ.

2. СЕКУНДАРНИ ХИДРОНИМИ (посредно именовани)

а) Изведени од других топонима са антропонимском осномом

*Адро: Адровачка р.; *Алекса:* Алексиначка Моравица, Алексиначки поток; *Арсен:* Јарсеновски п.; *Бабоџа:* Баботинска р.; *Бабуш:* Бабушница; *Баја:* Бајиндолски п.; *Бајча:* Бајчински п.; *Бал-:* Балајначка р., Балиновачка р.; *Бали-*: Балтијевачка р.; *Барал:* Баралевац п.; *Барай:* Баратска р.; *Барб-*: Барбарушинска р., Барбешка р.; *Барбай:* Барбатовачка р.; *Барл-*: Барловска р.; *Басар:* Басара (Басарски дол); *Бай-*: Батинце, Батуловачки п.; *Баћоџлав:* Баћоџлавска р.; *Белан:* Белановачки п.; *Белиша:* Белишево; *Белоџосџ:* Белогош; *Белоња:* Белоњинска р.; *Беља:* Бељевска бара; *Беривој:* Беривојци; *Берило:* Бериловица, Бернљски п.; *Биљана:* Биљаница; *Бин-*: Биначка р., Биновска р., Бинчанска р.; **Биџврџ:* Битврџа р.; *Блаж:* Блажевска р.; *Бленд-*: Блендијска р.; *Бобол-*: Боболовац; *Боџдан:* Богдановачка р. x 2, Богдански п.; *Боџдаш:* Богдашевачки п., Богдашинска р.; *Боџуј:* Богујевачки п.; *Бозолеа:* Бозољинска р.; *Боја:* Бојинделски п., Бојнички п.; *Бол-*: Бољевачка р.; *Боња:* Боњинце; *Бора:* Борински п. (Бориначка р.); *Борисав:* Борисавачка р.; *Брал-*: Браљински п.; *Бра-*

сал: Брасаличка р., Брасаљица; *Брашило*: Брашиловски п.; *Бујић*: Бујићка р.; *Бујмир*: Бујмирски п.; *Буур*: Букуровачка р.; *Бунисав*: Бумсавишки п.; *Бунуш*: Бунушевачки п.; *Буча*: Бучинска р.; *Војнег*: Војнеговачки п.; *Воша*: Вошачка р.; *Вујан*: Вујановска р.; *Вукан*: Мала Вукања; *Вукман*: Вукмановска р.; *Гага*: Гагинска р.; *Гин*: Гинска р.; *Годен*: Годенски п.; *Горчин*: Горчиновца; *Госиуша*: Гостушка р.; *Гуња*: Гуњетински п.; *Гуша*: Гушевац; *Дабин*: Дабиновачка р.; *Дабиша*: Дабишевачка р.; *Дарко*: Дарковачка р.; *Даша*: Дашнички п.; *Девоиша*: Девотински п.; *Девча*: Девчански п.; *Дедо*: Дединачка р., Дедићки п., Дедобарска долина; *Десивој*: Десивојска р.; *Добросин*: Добросински п.; *Доброшић*: Добротнћки п.; *Доброш*: Доброшевачки п.; *Дојкинац*: Дојкиначка р.; *Драгуш*: Драгушица, Драгушка р., Малодрагушка р.; *Дража*: Дражевска падина; *Драја*: Драјинска р.; *Дреша*: Дрешничка р.; *Држи(х)на*: Држински п.; *Дрман*: Дрман п.; *Дрћ: Дрћевац; *Дудул*: Дудулајска р.; *Душа*: Душинац; *Ђинђа*: Ђинђушки п.; *Ђорђе*: Ђорђевачка р.; *Ђуро*: Ђуровац; *Жеѓар*: Жеѓранска р., Жегровачка р.; *Жеља*: Жељуша; *Жиш*: Житињска р., Житни поток х 2; *Жишк*: Житковачка р.; *Жужа*: Жужељинска р.; *Жуја*: Жујски п.; *Жучко*: Жучковачки п.; *Зеб*: Зебница (Зебиначка р.); *Иван*: Ивањски п.; *Илија*: Илијина р., Илинска р.; *Јаков*: Јаковачка р.; *Јашун*: Јашуњска р.; *Кале*: Калетиначка р., Калина долина; *Камб*: Камбелевачки п.; *Клајић*: Клајићки п.; *Клин*: Клиновац; *Кован*: Ковантрац; *Кожа*: Кожиначки п.; *Која*: Којин поток; *Корба*: Корбевачка р. (Корбевска р.), Корбулнћка р., Корбулска долина; *Корда*: Кординска р.; *Косијадин*: Костадински п.; *Кошан*: Котеновци; *Крајко*: Крајковачка р.; *Крајмир*: Крајмирски п.; *Крас*: Красујевачки п.; *Криван*: Накривањска р.; *Крсило*: Крстиловица; *Кукул*: Кукуловце; *Кун*: Куновац, Куновачка р.; *Курбалија*: Курбалијска р.; *Кушло*: Кутловачки п.; *Лаб*: Лабуковачка р., Лабуновска р.; *Лала*: Лалиначка р. (Лалинска р.); *Лебед: Лебедска р.; *Левић*: Левићка р.; *Лейчин*: Лепчинска р.; *Лец*: Лецка р.; *Лино*: Линовски п.; *Личе*: Линчин дол; *Лука*: Лукањска р., Луковачка р. х 2, Луковска р. х 2; *Лукомир*: Лукомирски п.; *Лукар*: Лукарски дол; *Љубаић*: Љубатовица; *Љуберад*: Љуберажда; *Љуба*: Љубишка р.; *Љуша*: Љуша р.; *Маѓаш*: Маѓашка р.; *Маѓ*: Маговска р.; *Мазараћ*: Мазараћка р.; *Мајк*: Мајковачка р.; *Марѓан*: Марганска р.; *Маро*: Маревска р.; *Масур*: Масурица х 2; *Мач*: Мачинска р., Мачковачки п.; *Мијак*: Мијаковачка р.; *Мијо*: Мијовска долина, Мијовска р.; *Микола*: Миколица; *Милуш*: Милушначка р.; *Мирче*: Мирочки п.; *Момчило*: Момчилски п. (Момчилово); *Моралић*: Моралија; *Мрвош*: Мрвошка р.; *Мрд*: Мрдарски п.; *Мркоња*: Мркоњска р.; *Мрљак*: Мрљачка р.; *Мрњак*: Омрњача п., Мрчанска долина; *Мурајовић*: Муратовићка; *Мусул*: Мусуљска р.; *Невад*: Невадска р.; *Нерад*: Нерадовачка р.; *Обрад*: Ображдански п.; *Осмак*: Осмаковска р.; *Пале*: Палојска р., Паљавица; *Пејшрил*: Петрињска р.; *Пејшар*: Петровац, Петровачка р., Петровачки п. х 2; *Писк*: Пискањски п.; *Поѓан*: Погановска р.; *Праско*: Прасковачка р.; *Преша*: Прешевска Моравица; *Рад*: Прекораћка р.; *Радан*: Радански п.; *Раде*:

Радевачки п.; *Раденко*: Раденковачки п.; *Радивој*: Радивојски п.; *Радо*: Радовац, Радовачка р.; *Радосин*: Радосинска р.; *Рака*: Раковац, Раковица, Раковички п.; *Раља*: Раљинска р.; *Рама*: Рама бања; *Раша*: Рашевица х 2; *Реља*: Рељански п., Рељинска р.; *Рисџа*: Ристовачка р.; *Роб*: Робовачки п.; *Роман*: Романовска р.; *Сава*: Савиначка р.; *Сковр(ан)*: Сковрчки п.; *Слиш-*: Слишанска р.; *Смил*: Смиловачка р. (Смиљевихка р.); *Смир-*: Смира; *Соб-*: Собинска р.; *Сџанча: Спанчевац; *Сџонца: Споначка р.; *Срез*: Срезовачка р.; *Срећко*: Срећковачки п.; *Сџанац*: Станачка р.; *Сџаиш-*: Статовачка р.; *Сџеван*: Стеваначки п.; *Сџен*: Стеновац; *Сџрезимир*: Стрезимировски п.; *Субоџа*: Суботинац п.; *Сук-*: Суковска р.; *Тодор*: Тодоровачка р.; *Томан*: Томаначки п.; *Трејко*: Трејачки п.; *Трнић*: Трнихевачки п.; *Трубар*: Трубаревачки п.; *Туле*: Туловска р.; *Ђено*: Ђеновачки п.; *Ђуко*: Ђуковац; *Ђурко*: Ђурковички п.; *Уше*: Ушевска р.; *(Х)инаиш*: Инатовачка р.; *(Х)раноџа*: Ранутовац; *Чин-*: Чиниглавски п.; *Чоко-*: Чокотинска р.; *Чор*: Чорнински п.; *Чуч-*: Чучуњска р.; *Шаин*: Шаниовачки п.; *Шарбан*: Шарбановачка р.; *Шеб-*: Шебетински п.; *Шшман*: Шшмановачка р.; *Шџирбац*: Штрбовац; *Шуман*: Шуманска р.; *Шушко*: Нашушковска р. (Нашушковска р.).

б) Изведени од других топонима

Ајдучка долина, *Бабина кал*, *Бабин џош*, *Бабиноџлавски џ.*, *Бабичка р.*, *Баванишџица*, *Бандол*, *Бањска Моравица*, *Бањска х 2*, *Бањски дол*, *Бачевишки џ. х 2*, *Безубачки џ.*, *Беласичка р.*, *Белобрешка р.*, *Белоџрадска р. х 2*, *Бесни вук*, *Бованска р.*, *Божурански џ.*, *Брвенички џ.*, *Брезовички џ. х 2*, *Бреничка р.*, *Бресница*, *Бресничка р. х 2*, *Бреснички џ. х 3*, *Бресџов дел*, *Бресџовац*, *Бресџовачка р.*, *Бресџовачки џ. х 2*, *Брзанка*, *Брзобродска р.*, *Бричичка р.*, *Брлска р.*, *Брњаре џ.* (Брњарска р.), *Бруснички џ.*, *Буковскоџлавска р.*, *Бушџирањска р. х 2*, *Вакујски џ.*, *Валнишка р.*, *Венчаница џ.*, *Вешанска р.*, *Винка р.*, *Височица р.*, *Височница р.*, *Власачка р.*, *Власина*, *Влашка р. х 2*, *Влашка џадина*, *Влашки џ.*, *Вражџоџлавски џ.*, *Врандолски џ.*, *Врањска р.*, *Врбанска р. х 2*, *Врбница*, *Врбовички џ.*, *Врмџанска р.*, *Врнешка р.*, *Врђеновачка р.*, *Вршнички џ.*, *Вуковиџа џ.*, *Вучиделска р.*, *Вучанска р.*, *Газдарска р.*, *Гајџанска р.*, *Гласовичка р.*, *Глоџовица х 2*, *Гнојшишка р.*, *Гњиланска р.*, *Гњилански џ.*, *Голема долина*, *Големоселска р.*, *Голосџенка*, *Грабовац*, *Грабовачки џ.*, *Грабовица*, *Грабовница*, *Грабујевачки џ.*, *Градачка р.*, *Градачки џ.*, *Градишџица*, *Градишџанска р.*, *Градњанка*, *Градњанска р.*, *Градска р. х 3*, *Гра(х)овска р.*, *Грашџишки џ.*, *Грделичка р.*, *Грејачки џ.*, *Гркињска р.*, *Гројски џ.*, *Длибока долина*, *Длуџојница*, *Доњокрчмарски џ.*, *Дрводељска р. х 2*, *Дрежничка долина*, *Дреначки џ.*, *Дренова џлава*, *Дреновац*, *Дреновац х 3*, *Дреновачка р.*, *Дреновачки џ.*, *Дубница*, *Дубничка р.*, *Дубравски дол*, *Дуџојољански џ.*, *Дукајџски џ.*, *Дујелевска р.*, *Ђаке џ.*, *Ђерекаруша*, *Жайска р.*, *Жарска р.*, *Завојска р.*, *Заџужански џ.*, *За-*

лучанска р., Зарбинска р., Засковачка р., Зајрайња, Здравча долина, Злајарица, Злајица, Злајокојска р., Зли дол, Змијевачка р., Јабучковачка р. x 2, Јасиковачки њ., Јасјребачка р., Јасјребачки њ., Јелашница x 2, Јеловица, Јечмишки њ., Јовачка р., Јошаничка р. x 2, Каменичка р., Кајунска р., Кајунски њ., Кленичка р., Клисурица x 2, Ковиљачки њ., Козарска р. (Козара), Козјойрбачки њ., Козница, Колскоделски њ., Комренска р., Конойница, Коњувачка р., Койиљачка р., Койривничка р., Койривнички њ., Койривски њ., Койрившијички њ., Кошијница р. x 2, Корубе, Космовачка р., Косовица, Косијеничка р., Кошаричка р., Краварничка р., Крвава долина, Кременаја р., Кривофејски њ., Крушевица, Крушевоглавска р., Крчмарски њ., Кршевица, Кукавица, Кукавичка р., Кумаревски њ., Кујиновица, Кусовранска р., Кујина x 2, Кушијца, Ланшијански њ., Лайајински њ., Лайашијца, Лашијичка р., Лебовачка р., Левовички њ., Лејеница, Лескова њадина, Лесковичка р., Лејничка р., Лејовишка р., Ливађска долина, Ливочка р., Лимичка р., Лийовачка р. x 2, Лийовачки њ., Лийовица, Лисевски њ., Лишец, Ломница, Лубничка р., Љушеши њ., Мајсјорска њадина, Моклишијански њ., Маковишијански њ., Макрешки њ., Мала Косаница, Малојасјребачка р., Маћедонски њ., Медвеђа р., Малошишије, Малчанска р., Малчевица, Међуанска р., Мезџраја, Меловски њ., Меровињска р. (Мерушка), Меча брложина, Мечи дол, Мирничка р., Мирочки њ., Моклишијански њ., Мокранска р., Мркоњска р., Мршвичка р., Мусуљска р., Муховска р., Неђуловски њ., Нишкобањски њ. Новоселски њ. x 5, Новојойолски њ., Оглавачки њ., Огледалска долина, Огорелачка р., Оравачка р., Оравичка долина, Оравичка р., Орашачка р., Орашјански њ., Ореовички њ., Орљи њ., Осайички њ., Осларски њ., Осјриковачки њ., Осјровачка р. x 2, Осјроглавска долина, Осјроглавска р., Осјрозујски њ., Паклештички њ., Паљешијца, Пањевачки њ., Пасјанска р., Пасјачка р., Перилувачки њ., Песјишчака р., Пејлановачки њ., Печевачка р., Пировска р., Плешивац, Пожарањска р., Порошијички њ., Послонска р., Прасковачка р., Предејанска р., Прекадински њ., Прекашнички њ., Преображењска р., Преслојска р., Прејрешњанска р., Прибојски њ., Прилејничка р., Присјанска р., Прђијски њ., Пруговачка р., Равнишијански њ., Равноречка р., Ражањска р., Ракијска р. x 2, Расничка р., Расовача, Расјовница x 2, Рђавица, Ресничка р., Рейкоцерски њ., Речичка р., Рибарска р., Рибнички њ., Ройојовски њ., Росички њ., Росомачка р., Росуљски њ., Рудињска р., Рујинољски њ., Рујишка р., Рујнички њ., Рујљанска р., Сагоњевска р., Самобучка долина, Самоковска р., Самољичка, Саначка долина, Свиновска р., Свињулска р., Свињаричка р., Свирачки њ., Сејачки њ., Селечка р., Селовска р., Сенокошка р., Сенска р., Сесалска р., Синорска р., Сићевачка р. (Сићевски њ.), Сковрчки њ., Скрајешки њ., Скробничка р., Соборшијца, Сокобањска Моравица, Соколички њ., Соколовички њ., Сојојнички њ., Сјоначка р., Средњоречка р., Срндаљска р., Срнећедолски њ., Сјароселска р. x 2, Сјрелички њ., Сјрижавски њ., Сјубаљска р., Сјуденска р. x 2, Сјуйница, Сјуйничка р., Субојиначки њ. (Субојинац), Суводолски њ., Суводолска р., Су-

војница, Сушичка р., Темшићка р., Тенџорска р., Тисовишка р., Тмавска р., Тодоровачка р., Томаначки њ., Тойоничка р. x 2, Торовачки њ., Требешињска р., Трнавска р. x 2, Трновачка р., Трџешки њ., Трџиенка р., Трџиеничка р., Туларска р., Тумбанска р., Тујалски њ., Ђеновачки њ., Урманичка р., Церница, Церничка р., Церовачки њ. x 2, Церовичка р. x 2, Церовички њ. x 3, Црнобарска р., Црнобарски њ. x 2, Црногорски њ., Чамурлијски њ., Чарска р., Чийлучка р., Шайраначка р., Шевшики њ., Шиловски њ., Широки дол.

СТРУКТУРАЛНО-МОРФОЛОШКА КЛАСИФИКАЦИЈА

Када посматрамо структуру хидронима запажамо да могу бити неизмењене лексеме у ономастичкој функцији, апелативи у служби хидронима. Истао тако могу бити, по својој форми, идентични ојконимима или неком другом ониму. У тим примерима не одвија се процес суфиксације. Њихов број није знатан. Водени објекти бивају именовани, у великом броју случајева, према другом објекту. Хидроними ће тако израстати од примарних онима као секундарна творевина. То значи да је њихова основа иста као код одговарајућег онима, а битну улогу има суфиксални морфем. Он уноси дистинкцију у хидроним дајући му обележје односа, припадности. Тиме је исказана важна структурна особина изведених хидронима. Они су, најчешће, несамосталне придевске творевине грађене различитим придевским суфиксима: *-ска/-ски*, *-ачка/-ачки*, *-ичка/-ички*, *-ин*, *-ка*. Посебно групу чине хидроними који имају именичку форму. Изведени су именичким суфиксима: *-шишица*, *-ац*, *-ица*. Њих можемо сматрати правим хидронимима јер су то самосталне творевине.

Када се говори о суфиксима и о њиховој функцији у онимима, поставља се питање како посматрати суфиксе у оквиру ономастике. Суфикси у онимима нису посебне морфемске јединице. Специфично је само то што се јављају у оквиру посебно третираних лексички речи — онима, у оквиру којих се они понашају својствено и врше функцију која им је уопште својствена. „Суфикси служе у првом реду за диференцирање објеката у простору ...” (Шимуновић 1, 246), исто као што врше семантичку диференцијацију лексема.

ЈЕДНОЧЛАНИ ХИДРОНИМИ

А. ОСНОВНИ ХИДРОНИМИ

І Хидроними образовани од именица

1. ХИДРОНИМИ – ТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ

Бара, Врело, Дол, Извор, Језеро, Корџа, Млака, Река, Слајина, Сјуденац; Алоџа, Балван, Бездан, Бован, Вршой, Дубрава, Јазбина, Клисуре, Понор, Пресека.

2. ХИДРОНИМИ – НЕТОПОНОМАСТИЧКИ АПЕЛАТИВИ

Бања, Ђелија, Чесма; Јасен, Круша, Роџоз, Трска; Свирац, Седлар, Сјарац.

ІІ Хидроними образовани од придева

Хидроними су ономастичка категорија која настаје, углавном, по угледу на друге оиме. Радн тога најчешће имају придевску форму. То су двочлани оимн који уз придевски део, квалификатив, садрже и апелатив: *Врла река, Куси њошок, Сува долина* и др. О њима је било речи у семантичкој класификацији, а биће речи у групи о двочланим хидронимима у оквиру структуре класификације.

Б. ИЗВЕДЕНИ ХИДРОНИМИ

І Хидроними изведени именичким суфиксима

Суфикс -ица

Ово је општесловенски суфикс који се употребљава до данашњих дана у нашим говорима. Веома је важан у грађењу топонима и хидронима. Као топономастички суфикс има неколико функција.

1. Основна функција суфикса *-ица* је структурална:

а. служи за извођење хидронима од именичких, придевских и глаголских основа и

б. градећи хидрониме уноси дистингцију у односу на мушки род од кога се развија.

а. именичке основе: *Бањица, Биволица, Водица, Гавраница, Злашарица, Јабланица, Јаворица, Калуђерица, Каменица, Козарица, Кошица, Пешијерица, Свињарица, Соколица, Сјрелица* и др.

придевске основе: *Бељаница, Бисџирица, Блајаница, Височица, Врањница, Килавица, Мурѓовица, Муџиница, Сџуденица, Суџица, Тојлица, Тричавица, Церница, Црница.*

6. *Биволица, Бресница, Вештерница, Врбница, Гавраница, Дубница, Злајарица, Јабланица, Јаворица, Калуђерица, Каменица, Козарица, Корџиница, Лојушница, Пештерница, Пешчаница, Рејушница, Ресница, Рибница, Свињарица, Сливница, Сџујница, Чемерница.*

2. Суфикс *-ица* унос у хидроним деминутивско значење: *Бањница, Водица, Клисурица.*

Има хидронима у којима се не може одредити које значење им даје суфикс *-ица*, посесивно, деминутивско или оба:

Врањ(е)-ица р, Микол(а)-ица њ.

У оквиру своје деминутивске функције, суфикс *-ица* може да означи мању реку која носи исто име као већа река у коју се улива: *Моравица* према *Морава*.

3. У случајевима када гради хидрониме од посесивног облика личних имена или других топонима, у процесу секундарне деривације, суфикс *-ица* има посесивну функцију:

Бериловица, Брезовица, Глоџовица, Горчиновица, Грабовица, Грабовница, Дрезџовица, Јеловица, Кључаница, Крџиловица, Крушевица, Кршевица, Кујиновица, Лијовица, Луковица, Љубајовица, Малчевица, Марковица, Нашушковица, Осмаковица, Паљавица, Радешевица, Раковица, Ранковица, Расџовица, Рашевица, Тричавица, Трнавица, Ушебазовица, Црковница.

4. Има више оних који су грађени суфиксом *-ица*, а употребљавају се и у функцији топонима и хидронима:

Бељаница, Бисџирица, Брасаљница, Бресница, Грабовица, Грабовница, Длуџиница, Дубочица, Збница, Јеловица, Клисурица, Козница, Крџиловица, Кукавица, Лейеница, Лијовица, Ломница, Љубајовица, Моџаница, Нашушковица, Пешчаница, Прилејница, Расџовица, Рђавица, Самољница, Свињарица, Скривеница, Сливница, Сџрелица, Сувојница, Сурдулица, Суџица, Тојоница, Црковница.

Суфикс -ац

Суфикс *-ац* формира апелативе и топониме у које уноси деминутивску функцију. Из деминутивске функције развила се функција обележавања младог човека и сродства.

1. у хидронимима: *Долац, Крујац, Малац, Тојлац, Шџулац*, суфикс *-ац* је у својој осовној функцији означавања деминутивности, а тако изведени хидроними су примарног образовања.

Метафорични хидроним *Сџарац* је поименичени придев, а *-ац* је овде морфолошки елемент. Ако се *Сџарац* посматра као ономастичка форма тада је он примарно образовани хидроним.

2. Функција обележавања сродства омогућила је настајање фамилијарних имена од личних имена и апелатива, код којих је

изражена способност индивидуализације. Уочљиво је да су сложени суфикси, придевски морфем плус *-ац*, највише заступљени у патронимичним географским називима. Током времена патронимичко значење, означавање групе, заједнице, постепено прераста у значење локације, места обитавања, становања те групе. Данас је та патронимична функција потиснута у корист означавања локације. Примарни патронимични суфикси су били плуралски облици *-овци/-евци*, у номинативском значењу, па су замењени суфиксима *-овце/-евце*, у истој позицији са акузативским значењем. Новија тенденција је потискивање ових акузативских облика плуралског значења сингуларским значењем и појава суфикса *-овац/-евац/-инце*. Процес до данас није окончан у говорима, па се ојконими могу употребљавати са две, па чак и три суфиксалне варијанте.

а. Паралелно се употребљавају облици на *-ци* и на *-це*:

Бучинци – Бучинце, Гаџинци – Гаџинце, Кординци – Кординце, Лайаџинци – Лайаџинце, Мијовци – Мијовце, Сиџанци – Сиџанце, Тодоровци – Тодоровце, Чиниџлавци – Чиниџлавце, Шайранци – Шайранце.

б. Паралелно се употребљавају ојконими са старијим суфиксом *-ци* и новим *-ац*:

Барбајшовци – Барбајшовац, Камбелевци – Камбелевац, Пруџовци – Пруџовац, Сиџанчевци – Сиџанчевац, Трновци – Трновац.

в. Паралелно се употребљавају ојконими грађени суфиксима *-це* и *-ац*:

Бољевце – Бољевац, Дабишевце – Дабишевац, Жбевце – Жбевац, Крајковце – Крајковац, Нерадовце – Нерадовац.

г. Ојконими који се употребљавају у све три варијанте:

*Боринци – Боринце – Боринац
Лалинци – Лалинце – Лалинац
Радевци – Радевце – Радевац
Робовци – Робовце – Робовац.*

Ово што је говорено о ојконимима грађеним патронимским суфиксима, у овом раду није од непосредног значаја, али је важно ради тога што такви типови ојконима утичу на формирање хидронима. Неки од њих су преузели функцију хидронима не подлежући деривацији. Од других ојконима хидроними су изведени придевским суфиксима од којих је најчешћи *-ска/-ски*. При томе се, уколико *-ац* ишчезава, задржава *-ска*, а уколико се додаје *-ска* формира суфикс *-ачка/-ачки* (в. код тих суфикса).

Суфикс *-шпица/-шница*

Сложени суфикси *-шпица/-шница*, карактеристични за јужно-словенско језичко подручје, изведени су од *-вск-ица*. Својствени су називима вода, рекама и потоцима. Суфикс *-шпица* се јавља у

варијантама *-шчица*, *-шћица* у зависности од дијалекта. Касније настала форма *-шница* спорадично је подлегла упрошћавању и дала *-шица*. Суфикс *-шница* је преузео на себе функцију примарног суфикса *-шићица* под спољашњим утицајем, аналогично према топонимима грађеним суфиксом *-шница*. Водени токови су, најчешће, добијали име према објекту из своје околине, најпре према именима насеља крај којих протичу. Тако су настала атрибутска имена река: *Бањска река* од *Бања*, *Линовска река* од *Линово*. Овакво синтагматско име реке, чији је детерминатор грађен суфиксом *-ска* већ добио значење посесивности, оптерећено је апелативом *река*. Тенденција упрошћавања, свуда у говору присутна, деловала је у овом случају поименичењем. Придевски део хидронима добија суфиксом *-ица* именичку форму, и на тај начин настаје сложени суфикс *-шићица*. Тиме су постигнуте три ствари: осамостаљење хидронима, приснија везаност за примарни топоним од кога се изводи и изванредан степен деминуције, унете особинама суфикса *-ица*.

-штица

(Баванска глава) *Баванишћица* (ојк. Баванштица); (Бања) *Бањшћица*; (ојк. Беривојде) *Беривојшћица*; (*јана) *Јаншћица*; (ојк. Корбевац) *Корбешћица*; (кус) *Кушћица* (ојк. Куштица); (лапат) *Лапашћица* (ојк. Лапаштица); (ојк. Линово) *Линовшћица*; (паљевина) *Паљешћица* (ојк. Паљештица); (пешт-) *Пешћица*; (покрив-) *Покрившћица*; (свиња) *Свињшћица*; (свињар) *Свињаршћица*; (сбор) *Соборшћица*; (Тегов-) *Тегошћица* (ојк. Тегошница); (ојк. Темска) *Темшћица*; (туст) *Тушћица*.

-шница

(ојк. Бабушница) *Бабушница*; (ојк. Градашница) *Градашница*; (ојк. Тегошница) *Тегошница*; (ојк. Јелашница) *Јелашница*; (ојк. Копашница) *Копашница*; (ојк. Паклешница) *Паклешница*.

Суфикс -иште

Суфикс *-иште*, као стари словенски суфикс, компонован је од елемената *isko-* је (колективно). Он је продуктиван суфикс, што значи да се у зависности од лексичког фонда и лексичких иновација у говорима његово присуство у мање фреквентним речима губи, а у онима чија се употреба повећава он егзистира. Основно значење суфикса *-иште* је одређивање места, па се он сматра правим топонимским суфиксом. Њиме су грађени теренски називи

који су преузети као имена водених токова који се, као такви, јављају у функцији хидронима:

Виднишије, Градишије, Гувнишије, Језершишије, Малошишије, Пландишије, Расничшишије, Сланишије, Тойлишије.

Суфикс -ава

О овом именичком суфиксу било је речи у уводном делу у одељку о имену *Морава*. Имена река грађена овим суфиксом, из овога материјала, су: *Дикава, Језава, Морава, Нишава.*

Суфикс -ог/а

Ово је стари општесловенски суфикс који данас не учествује у грађењу речи. Сачуван је у малом броју лексема као што су *брлоџ, осџроџ*. У овом материјалу га нема, у женском роду, само апелатив *алоџа (халоџа)*, који је преузео функцију хидронима.

Суфикс -ај/аја

Данас се овај стари прасловенски суфикс сусреће само у јужнословенским језицима. Јавља се у топономастичким изведеницама у мушком и женском роду. Имена река грађена овим суфиксом су у женском роду: *Криваја, Леџаја* (од придевске основе), *Лиџаја, Мезџраја, Мездраја* (од именичке основе).

Суфикс -ија

Овај суфикс је и данас продуктиван. Служи за извођење од глаголских, именичких и придевских корена, и при томе уноси колективно значење. У сливу Јужне Мораве имају га ови хидроним: *Бежанија, Блендија, Паскашија, Турија.*

Суфикс -је

Лексеме грађене овим суфиксом су збирне, али се у њима изгубило у извесној мери, осећање колективног, па значе исто што и сама именица. Суфикс *-је* је топономастички јер се њиме изводе имена географских терена, предела, властита географска имена. То су: *Заивје, Ливађе, Лиџје, Осџрошје, Падиње, Церје*. Ови топоними обављају функцију хидронима.

Суфикс -ак

Ово је деминутивски наставак. Именица *осредак* је изведена од предлошко-падежне синтагме овим наставком. Као топоапелатив она обавља функцију хидронима – *Осредак* и.

Суфикс -аџ

Овим наставком се граде именце од придева. То је његова морфолошка функција. Само два имена потока изведена су овим наставком: *Дреновак*, *Лудак*.

Суфикс -ик

Суфикс *-ик* се јавља у топономастичкој функцији. Том приликом се повезује са другим суфиксима: *-овик*, *-ник*, *-еник*. Њиме се граде топоними од именичких и глаголских основа: *Јабуковик*, *Лековик*, *Тисовик*; *Плочник*, *Ресник*; *Покривеник*, *Проваљеник*.

Суфикс -ло/-ило

Ретки су хидроними образовани овим суфиксима. Најчешће су то номна агентис од глаголских основа: *Бучало*, *Кашкало*, *Почивало*.

Овде се може прикључити и име потока *Шћекале*.

Суфикс *-ило* је сложен суфикс којим се граде именице средњег рода. Само једна именица изведена овим суфиксом обавља функцију хидронима – *Мривило*.

Суфикс -ељ

Суфикс *-ељ* образује именице различитог значења, и ретко га налазимо. У овом материјалу њиме су изведена два имена потока: *Грбељ*, *Сџрижељ*.

Суфикс -уља

Суфиксом аугментативног значења *-уља* образован је хидроним, према топониму, *Росуља* х 2.

Суфикс -ина

Ово је именички суфикс различитог значења. Најчешће се њиме изводе именце од других именица и значе имена места:

Долина, Јазбина, Падина, Селина, Слайина; Бунарине, Појайине (у множини). У свима њима је, осим у *Бунарине* и *Појайине*, потиснуто аугментативско значење. Са изразито аугментативско-пејоративним значењем су *Коњине* и *Тушиина*.

Суфикс -ић

Патронимски суфикс *-ић* налази се код два хидронима. То су у ствари патронимични ојконими *Сћанчић* и *Танкосић* у функцији имена потока.

II ХИДРОНИМИ ИЗВЕДЕНИ ПРИДЕВСКИМ СУФИКСИМА

Суфикс -ск-

Суфиксима типа *-ск-* грађен је велики број имена вода. Извођење хидронима на овај начин бива или директно додавањем суфикса на основу (непромењену или нешто измењену), или посредно преко другог суфикса.

Хидроними су грађени суфиксом типа *-ск-* од ојконима и других типова топонима, од личних имена, од апелатива. Најкомплекснију групу чине хидроними именовани ојконимима и настали суфиксацијом датог ојконима. При томе ојконими (топоними, ороними) само подлежу суфиксацији или се суфикс додаје њиховој основи.

а) Хидроним се формира додавањем суфикса *-ск-* на неизмењени топоним:

Белољин-ска р., Бован-ска р., Бозољин-ска р., Бујић-ка р., Врбан-ска р., Врнеж-ка р., Габер-ска р., Гајшан-ска р., Гиљан-ска р., Губејин-ска р., Завој-ска р., Злајокој-ска р., Кал-ска р., Кашун-ска р., Комрен-ска р., Корбул-ска р., Корбулић-ка р., Корман-ска р., Кошићан-ска р., Криеш-ка р., Лебед-ска р., Љујићен-ска р., Малич-ка р., Мазараћ-ка р., Мурајовић-ка р., Мусуљ-ска р., Накривањ-ска р., Послон-ска р., Преслој-ска р., Радосин-ска р., Ражањ-ска р., Рай-ска р., Рељан-ска р., Смиљевић-ка р., Чар-ска р., Чокошићин-ска р., Џеј-ска р., Бујмир-ски њ., Вакуј-ски њ., Врандол-ски њ., Ѓиљан-ски њ., Годен-ски њ., Девојин-ски њ., Добросин-ски њ., Дол-ски њ., Дукај-ски њ., Звездан-ски њ., Извор-ски њ., Клајић-ки њ., Крајмир-ски њ., Лукомир-ски њ., Момчил-ски њ., Мрдар-ски њ., Осирозуј-ски њ., Прекадин-ски њ., Прибој-ски њ., Радан-ски њ., Сојош-ски њ.

б) Далеко је бројнија група хидронима насталих додавањем суфикса на ојконимску основу:

Бањ(а)-ска р. х 2, Барлов(о)-ска р., Бељев(о)-ска бара, Блендиј(а)-ска р., Брл(о)г-ска р., Брњар(е)-ска р., Бушићрањ(е)-ска р., Вин(а)-ска р., Вла(се)-ска р., Врањ(е)-ска р., Вујанов(о)-ска р., Вукманов(о)-ска р.,

Газдар(е)-ска р., Гол(аш)-ска р., Горин(а)-ска р., Ѓилян(е)-ска р., Граов(о)-ска р., Гризиме(ј)-ска р., Гркињ(а)-ска р., Драгобу(жде)ш-ка р., Дражев(о)-ска њадина, Дубов(о)-ска р., Дуђељев(о)-ска р., Жишињ(е)-ска р., Закојан(е)-ска р., Залучан(е)-ска р., Здравин(е)-ска р., Изамнов(о)-ска р., Јашуњ(а)-ска р., Карачев(о)-ска р., Кушин(а)-ска р., Лабуков(о)-ска р., Леџе(е)-ка р., Лукањ(а)-ска р., Луков(о)-ска р., Маров(о)-ска р., Мачин(а)-ска р., Међуан(а)-ска р., Мелов(о)-ска р., Мерошин(а)-ска р., Мркоњ(е)-ска р., Невад(е)-ска р., Осмаков(о)-ска р., Пал(а)-ска р., Пасјан(е)-ска р., Пејриљ(а)-ска р., Пођанов(о)-ска р., Пожаран(е)-ска р., Предејан(е)-ска р., Прекорађ(е)-ка р., Преображењ(е)-ска р., Прешев(о)-ска р., Прешев(о)-ска Морава, Присјан(е)-ска р., Ракиш(а)-ска р. x 2, Рибар(е)-ска р., Рудињ(е)-ска р., Сађоњев(о)-ска р., Свинов(о)-ска р., Свиншум(а)-ска р., Селов(а)-ска р., Сен(а)-ска р., Слаштин(а)-ска р. x 2, Слаштан(е)-ска р., Собин(а)-ска р., Срндаљ(е)-ска р., Сшуден(а)-ска р., Суков(о)-ска р., Тмав(а)-ска р., Точан(е)-ска р., Требешињ(е)-ска р., Трнав(а)-ска р., Трсштен(а)-ска р., Тулар(е)-ска р., Тулов(о)-ска р., Церов(о)-ска р., Чучуњ(а)-ска р., Шуман(е)-ска р., Бериљ(е)-ски њ., Браљин(а)-ски њ., Брђан(и)-ски њ., Бумсави(ца)-шки њ., Вла(се)-шки њ., Ѓилян(е)-ски њ., Грош(ник)-ски њ., Гуњешин(а)-ски њ., Држин(а)-ски њ., Дубрав(а)-ски њ., Жуј(а)-ски њ., Зађужан(е)-ски њ., Ивањ(е)-ски њ., Јарсенов(о)-ски њ., Кошар(а)-ски њ., Крчмар(е)-ски њ., Куманов(о)-ски њ., Кумарев(о)-ски њ., Линов(о)-ски њ., Лучан(е)-ски њ., Мердар(е)-ски њ., Ослар(е)-ски њ., Пискањ(а)-ски њ., Седлар(е)-ски њ., Сићев(о)-ски њ., Сшрижав(а)-ски њ., Сшублин(а)-ски њ., Тујале(е)-ски њ., Чумурли(ја)-ски њ., Шилов(о)-ски њ., Шшав(а)-ски њ.

в) Ојконими и мтопоними чија се основа завршава сугласничком групом у којој други сугласник никада није -ц- граде хидрониме двојном суфиксацијом са -ан и -ска/-ски:

Врмџан-ска р., Градишшан-ска р., Жеђран-ска р., Малчан-ска р., Мокран-ска р., Мрчан-ска долина, Прешрешњан-ска р., Тумбан-ска р., Бачевшшан-ски њ., Девчан-ски њ., Звездан-ски њ., Крушван-ски њ., Ланишшан-ски њ., Љубишшан-ски њ., Моклишшан-ски њ., Ображдан-ски њ., Орашјан-ски њ., Равнишшан-ски њ., Рамљан-ски њ.

г) Ојконими чија се основа завршава сугласничком групом у којој је други сугласник обавезно консонант -ц, граде хидрониме суфиксима -ска/-ски иако испадања овога -ц:

Барбарушин(це)-ска р., Баћођлав(це)-ска р., Бинов(це)-ска р., Бучин(це)-ска р., Гађин(це)-ска р., Гин(ци)-ска р., Декушшан(це)-ска р., Десивој(це)-ска р., Драјин(це)-ска р., Дудулај(це)-ска р., Зарбин(це)-ска р., Ичин(це)-ска р., Кордин(ци)-ска р., Косшшадин(це)-ска р., Косшрешев(ци)-ска р., Лалин(це)-ска р., Лешчин(це)-ска р., Љиљан(це)-ска р., Марђан(це)-ска р., Марев(це)-ска р., Масуров(це)-ска р., Мијов(це)-ска р., Мијов(це)-ска долина, Нерадов(це)-ска р., Ођледал(це)-ска р., Палој(це)-ска р., Радев(це)-ска р., Романов(це)-ска р., Ушев(це)-ска р.; Бајчин(це)-ски њ., Бођдан(це)-ски њ., Борин(це)-ски њ., Брашшлов(це)-ски њ., Грознашшов(ци)-ски њ., Камбелев(ци)-ски њ., Лайашшан(це)-ски њ., Лукар(це)-ски дол, Љиљан(це)-ски њ., Маћедон(ци)-ски њ., Радивој(це)-

-ски њ., *Свајшовци*-ски њ., *Сјрезимировци*-ски њ., *Чиниџлавци*-ски њ., *Шайранце*-ски њ.

д) Суфикс *-ац* се у топонимима јавља или као примарни (*Кијевац*) или као каснија иновација уместо *-це*, *-ци* (*Зајчевци*, *Зајчевце* > *Зајчевац*). У нашем материјалу има неколико хидронима који су изведени од ојконима *-ац* тако што суфикс *-ац* уступа место суфиксу *-ска/ски* (исп. претходну групу хидронима под г):

Бараљевац-ска р., *Жбев(ац)*-ска р., *Зајчев(ац)*-ски њ., *Корбев(ац)*-ска р.; *Мухов(ац)*-ска р., *Пиров(ац)*-ска р., *Пругов(ац)*-ска р.; *Бабошницац*-ска р., *Раљин(ац)*-ска р., *Сеса(ац)*-ска р., *Темац*-ска р.

ђ) По начину формирања неколико хидронима не одговара примерима из наведених пет група:

Бин(ча)-чан-ска р., *Божур(на)-ан-ски њ.*, *Веј(а)-ан-ска р.*, *Војница*-ћки њ., *Вуч(је)-ан-ска р.*, *Глома(а)-ан-ски њ.*, *Жужељ(ица)-ин-ска р.*, *Руљ(е)-ан-ска р.*, *Сурдулица*-ска р., *Чукљеник*-ска р.

Уколико се у основи хидронима налази антропоним извођење суфиксима *-ска/-ски* одвија се након примарне суфиксације посевним суфиксима *-ев/-ов/-ин*:

Богдаш-ин-ска р., *Драј-ин-ска р.*, *Лабун-ов-ска р.*, *Нашушк-ов-ска р.*, *Бор-ин-ски њ.*, *Војл-ов-ски њ.*, *Лис-ев-ски њ.*, *Неђул-ов-ски њ.*, *Тай-ин-ски њ.*, *Чор-ин-ски њ.*, *Шебеш-ин-ски њ.*

Извођење хидронима од страних антропонима и етнонима обавља се и додавањем суфикса *-ск-* без проширења основе посевним суфиксима:

Барај-ска р., *Курбалиј-ска р.*, *Арнауш-ска р.*, *Маџар-ска р.*, *Џиџан-ски њ.*

Хидроними грађени од апелатива суфиксима *-ска/ски*.

а) Од општих зоонимских и фитонимских назива:

Коњ-ска р., *Сокол-ска р.*; *Коњ-ски њ.*

Босиан-ска р., *Глоб(е)-шка р.*, *Драч-ка р.*, *Дрен-ска р.* x 2, *Јавор-ска р.*, *Кошиан-ска р.*, *Ракиш-ска р.*, *Рекши-ска р.*; *Божур-ски њ.*, *Јавор-ски њ.*, *Клењ-ски њ.*, *Койрич-ски њ.*, *Ший-ски њ.*

б) Хидроними добијени суфиксацијом имена лица вршиоца радње:

Бочар-ска р., *Говедар-ска р.*, *Дрводел-ска р.* x 2, *Козар-ска р.*, *Приор-ска р.*, *Свињар-ска р.*, *Телар-ска р.*, *Тешор-ска р.*; *Козар-ски њ.*

в) Остали хидроними настали од општих имена директно или преко микротопонима:

Бакар-ска р. (бакар), *Град-ска р.* (град) x 3, *Жар-ска р.* (жар, мочвара), *Манасиир-ска р.* (манастир) x 4, *Манасиир-ска* (долина), *План-ска р.* (план, зараван), *Пожар-ска р.* (пожар) x 2, *Самоков-ска р.* (самоков), *Сел-ска р.* (село) x 2, *Синор-ска р.* (синор), *Сјубал-ска р.* (стубал); *Бар-ски њ.* (бара), *Дубрав-ски њ.* (дубрава) x 2, *Ждрел-ски њ.* (ждрело, извор), *Крушкар-ски њ.* (крушкар), *Ливад-ски њ.* (ливада), *Манасиир-ски њ.* (манастир), *Пршиј-ски њ.* (пршија), *Ројаш-ов-ски њ.* (ропат, бука), *Ројош-ски њ.* (ропот, бука), *Ројош-ов-*

-ски *ѝ*, *Росуљ-ски ѝ*. (росуља, врста земље), *Сел-ски ѝ*. (село), *Чесмар-ски ѝ*. (чесма), *Чешмин-ски ѝ*. (чешма).

Хидроними изведени од ојконима на *-ч-* и *-ш-* суфиксом *-ска/-ски*:

-ач/-ача

Биначка р., *Биначка Морава*, *Биничка р.*, *Койиљачка р.*, *Пасјачка р.*, *Росомачка р.*; *Грејачки ѝ*, *Ковиљачки ѝ*.

-оч

Ливочка р., *Љивочка р.*; *Мирочки ѝ*.

-аш

Арбанашка р., *Злашка р.*, *Маџашка р.*; *Каракашки ѝ*.

-еш/-еж

Барбешка р.; *Губешки ѝ*, *Љуѝешки ѝ*, *Макрешки ѝ*, *Роџодешки ѝ*, *Скрајешки ѝ*.

-иш

Валнишка р., *Иџришка р.*, *Песѝишка р.*; *Шевишки ѝ*.

-ош

Мрвошка р., *Сенокошка р.*,

-уша

Госѝушка р., *Драџушка р.*; *Бинђушки ѝ*.

При настајању хидронима од номина лоци на *-ишиѝе*, суфикс *-ск-* се додаје након уклањања морфемског дела *-ѝе*:

Гнојиши(ѝе)-ка р., *Иџриши(ѝе)-ка р.*, *Љеѝовиши(ѝе)-ка р.*, *Љубиши(ѝе)-ка р.*, *Пландиши(ѝе)-ка р.*, *Рујиши(ѝе)-ка р.*, *Селиши(ѝе)-ка р.*, *Тесовиши(ѝе)-ка р.*; *Бачевиши(ѝе)-ки ѝ*, *Грашиши(ѝе)-ки ѝ*, *Јечмиши(ѝе)-ки ѝ*.

Суфикси типа *-ч-* настали из категорије *-ск-* учествују бројно у грађењу хидронима.

а) Од топонима на *-ц-*, суфиксацијом са *-ск-*, формиран су хидроними којн се завршавају групом *-ачка/-ачки*:

Балајначка р., *Бувачка р.*, *Вошачка р.*, *Градачка р.*, *Звоначка р.*, *Јасѝребачка р.*, *Јовачка р.*, *Колачка р.*, *Коњувачка р.*, *Кушиѝачка р.*, *Малојасѝребачка р.*, *Орашачка р.*, *Рождачка р.*, *Сесалачка р.*, *Сѝоначка р.*, *Шайраначка р.*; *Беџуначки ѝ*, *Безубачки ѝ*, *Босачки ѝ*, *Бошњачки ѝ*, *Градашки ѝ*, *Дреначки ѝ*, *Јасѝребачки ѝ*, *Јовачка р.*, *Козјоѝрбачки ѝ*, *Свирачки ѝ*, *Сејачки ѝ*, *Сѝарачки дол*, *Сѝеваначки ѝ*, *Томаначки ѝ*, *Тојлачки ѝ*.

б) У следећим примерима имамо ситуацију да су топоними већ били подвргнути двојној суфиксацији (посесивним суфиксима

-ев, -ов, -ин и именичким -ц-) тако да после суфиксације са -ск- настају хидроними који у својој структури имају сложене суфиксе -евачка/-ки, -овачка/-ки, иначека/-ки.

-евачка/-евачки

Балијијевачка р., Бољевачка р., Дабшијевачка р., Ђорђејевачка р., Змијевачка р., Корбевачка р., Печењејевачка р., Сианчевачка р.; Бараљевачки њ., Бољдашевачки њ., Бољујевачки њ., Бунушевачки њ., Вршејевачки њ., Горњомаијејевачки њ., Грабујевачки њ., Камбелејевачки њ., Красујевачки њ., Пањејевачки њ., Радејевачки њ., Трњијевачки њ., Трубајевачки њ.

-овачка/-овачки

Адровачка р., Балиновачка р., Барбајновачка р., Бољдановачка р. х 2, Буџариновачка р., Букурдовачка р., Дабиновачка р., Дарковачка р., Дренојевачка р., Жељровачка р., Жишјовачка р., Засковачка р., Клиновачка р., Космовачка р., Крајковачка р., Лабуковачка р., Лебовачка р., Лијовачка р. х 2, Мајковачка р., Мијакочка р., Мијовачка р., Нерадовачка р., Ораовачка р., Пејировачка р., Пруговачка р., Радовачка р., Ристовачка р., Срезовачка р., Сијшовачка р., Тодоровачка р., Трновачка р., Ђуковачка р., Церовачка р., Шарбановачка р., Шишмановачка р., Шумановачка р.; Бајшуловачки њ., Белановачки њ., Брестовачки њ. х 2, Војнеговачки њ., Грабовачки њ., Дренојевачки њ. х 2, Жучковачки њ., Инајшовачки њ., Јасиковачки њ., Кушловачки њ., Лијовачки њ., Мачковачки њ., Осјриковачки њ., Пејлановачки њ., Пејировачки њ. х 2, Раденковачки њ., Раковачки њ., Срећковачки њ., Торовачки њ., Ђенојевачки њ., Ђуковачки њ., Церовачки њ. х 2.

-иначка/-иначки

Алексиначка Моравица, Бориначка р., Дединачка р., Дојкиначка р., Зебиначка р., Калетијиначка р., Лалиначка р., Милушиначка р.; Алексиначки њ., Којиначки њ., Лалиначки њ., Савиначки њ., Субојиначки њ.

в) Ојконими грађени именичким суфиксом -ица након суфиксације са -ск- прелазе у хидрониме на -ичка/-ички:

Бајичка р., Беласичка р., Брасаличка р., Брезовичка р. х 2, Бреничка р., Бресничка р. х 2, Воденичка р., Голешничка р., Грабовничка р., Грделичка р., Дрежничка долина, Дрешиничка р., Дубничка р., Јеловничка р., Јелашничка р., Јошаничка р. х 2, Каменичка р., Којривничка р., Косјеничка р., Кошаричка р., Кршевичка р., Кукавичка р., Кушићичка р., Лашићичка р., Лејеничка р., Лесковичка р.,

Лепишничка р., Лимичка р., Лубничка р., Масуричка р., Мирничка р., Мољаничка р., Мршничка р., Огореличка р., Ораовичка долина, Ораовичка р., Гољаничка р., Присајничка р., Расничка р., Речичка р., Свињаричка р., Скробничка р., Шибиничка р., Сушичка р., Сушковичка р., Тојоначка р. x 2, Урманичка р., Црничка р., Церовичка р.; Бреснички њ. x 2, Бруснички њ., Бумсавички њ., Даменички њ., Копривнички њ., Кукавички њ., Орнички њ., Осайички њ., Плавички њ., Порошнички њ., Прекашнички њ., Раковички њ., Рибнички њ., Росички њ., Сливнички њ., Сојенички њ., Соколички њ., Соколовички њ., Сирелички њ., Церовички њ.

г) Од ојконима на *-ик*, суфиксацијом са *-ск-* изведени су хидроними на *-ичка/-ички*:

Гласовичка р., Краварничка р., Ресничка р., Трстеничка р., Чуљеничка р.; Бојнички њ., Брвенички њ., Вршички њ., Левовички њ., Рујнички њ., Сојошнички њ.

д) Имена река која нису непосредно изведена од ојконима или мтопонима о којима имамо податке, а грађена су суфиксом типа *-ч-*, су следећа:

-ачка

Од ојконима на *-е*: Власачка р., Козарачка р.

-ово: Брестовачка р., Јабучковачка р., Куновачка р., Лабуковачка р.

-ље: Јаковачка р.

-но: Кошарачка р.

-ић: Смиловачка р.

-ица: Врћеновачка р., Осировачка р. x 2.

-че: Прасковачка р.

-ачки

Од ојконима на *-ево*: Доброшевачки њ.

-ово: Луковачки њ.

-ило: Периловачки њ.

-ље: Јаковачки њ.

-ица: Рашевачки њ.

-иначки

Од ојконима на *-еш*: Барбешиначки њ.

-ичка

Од ојконима на *-ево*: Бриичка р.

-ике: Кленичка р.

-ина: Мечишњичка р.

Потоци и реке су географски објекти које карактерише динамичност, непрекидно протицање воде. Ова особина је од примарног значаја у размишљањима при одређивању значења које

уноси придевски тип суфикса у хидроним. Једна река (или дужи поток) протиче крај неколико села и низ микропонима, земљишних парцела. Да ли је тај водени ток везан, осећа ли се својство припадности једном селу, свим селима или микропонима крај којих протиче и којима је именован? Може ли се уопште у овим случајевима говорити о категорији „везаност за ...”. Пример. — Притока *Пусије реке* добија дуж свога тока четири имена: *Борински њ.* (ојк. *Боринац*), *Бресшовачки њ.* (ојк. *Бресшовац*), *Вујановска р.* (ојк. *Вујаново*), *Мајковачка р.* (ојк. *Мајковац*). Други пример. — Једна од левих притока Јужне Мораве има ова имена: *Бресшовачка р.* (ојк. *Бресшово*), *Кукавица* (ор. *Кукавица*), *Лейеница р.*, *Лейеничка р.* (ојк. *Лейеница*), *Равноречка река* (ојк. *Равна Река*). Посесивност изражава везаност, припадањем нечему, у овим хидронимима није у првом плану. Овде је битан однос хидронима и ојконима који се своди на то да се ојконимима идентификује, маркира хидроним: Суфиксом *-ск-* се потврђује тај однос. Међутим, ако је у питању значење наставка *-ска/-ски* код кратких токова именованих топонимом, ситуација није иста. Поток или речца који теку само кроз једно село, имају ток у оквирима онога што је својина тога села. Функција суфикса у таквом хидрониму биће означавање везаности, припадања. *Собинска р.* утиче у *Врањску реку* протичући само кроз махалу *Собинце*.

Хидроними дужег тока углавном не добијају имена према антропонимима, или уколико их добијају грађена су посесивним суфиксима другог типа, те се о суфиксу *-ска/-ски* у тим ситуацијама може говорити само као учеснику другостепене суфиксације (након суфиксације са *-ов/-ев*). У случајевима таквих хидронима, изведених од ојконима антропонимског порекла, очигледно је да се посесивност коју уноси *-ска/-ски* осећа посредно и незнатно, јер је ту улогу већ преузео примарни посесивни суфикс.

Суфикси -ев/-ева; -ов/-ова

Овим придевским суфиксима, са значењем припадности, веома продуктивним и данас, грађени су хидроними од антропонима, зоонима, фитонима.

-ев/-ева: *Акићев њ.*, *Ковачев до*, *Ковачев њ.*, *Стијарчев до*; *Краљева вода*, *Кључева р.*, *Каштићева р.*, *Белишева р.*

-ов/-ова: *Бресшов дел*, *Вељков њ.*, *Вучков њ.*, *Иванов до*, *Јасиков њ.*, *Кочаров њ.*, *Марков њ.*, *Марков кладенац*, *Свинов њ.*, *Стијанулов њ.*, *Стијанов кладенац*; *Данилова р.*, *Дренова џава*, *Јасенова вода*, *Крачунова р.*, *Лескова џадина*, *Пејшрова р.*, *Пойова џава*, *Раденкова р.*, *Ренова р.*

-ови: *Бродови њ.* — Наставак *-ови* се не може прихватити као форма првог падежа множине. У малом броју топонима чува се одређени облик *-ови* од суфикса *-ов:* *Грабови до*, *Расишови џојок*

(Скок 1 под *-ев/ов*). Међу њих се може сврстати и хид. *Бродови њ*. На потоку се налази *брод*, прелаз. *Брод* је објекат који поток чини препознатљивим, одређеним. Частавак одређеног вида то потврђује.

Суфикс -јљ/-ја/-је

Ово је општесловенски суфикс данас непродуктиван. Њиме су образовани посесивни придеви од имена живих бића и од апелатива:

Басара њ, *Белоџош њ*, *Бислав њ*, *Бинч Морава*, *Бурада њ*, *Гојман р*, *Даки њ*, *Дрман њ*, *Дурлан њ*, *Жељуша њ*, *Изгаре њ*, *Љуберађа р*, *Љуберажда р*, *Љуша р*, *Медвеђа р*, *Меча брложина*, *Мошруња њ*, *Мрајиња р*, *Озрен њ*, *Омрњача њ*, *Орљи њ*, *Радеш њ*, *Рама бања*, *Смира њ*, *Смрђа њ*, *Трејања њ*, *Турија р*, *Цикуљ њ*, *Шарбан њ*.

Суфикс -инђ/-ина/-ино

Ово је придевски наставак који значи припадање. По том свом значењу одговара суфиксима групе *-ов*. Јавља се у мушким и женским именима и хипокористицима правећи од њих придеве који учествују у стварању атрибутских онима:

Бабин кал, *Бабин њ*, *Баљин дсл*, *Баљин њ*, *Берин извор*, *Дедин до*, *Дорин њ*, *Којин њ*, *Љубичин њ*, *Нанин кладенац*, *Оџин њ*, *Пачаврин њ*, *Плочин њ*, *Суљин њ*, *Царичин њ*, *Шајкин дол*; *Баљина р*, *Гађина њадина*; *Грубина р*, *Дедина долина*, *Деанчина р*, *Илијина р*, *Калина долина*, *Лајина р*, *Нејина бара*, *Радосићина р*, *Царичина р* x 2, *Чујина њадина*; *Мечкино врело*.

Суфикси -ан/-на/-но; -ен/-ена/-ено

Ово су општесловенски суфикси који и данас учествују у грађењу речи. Употребљавају се у придевској функцији при чему уносе описно значење, истичући неку карактеристичну особину. У именима водених токова, у овом материјалу, овај наставак се јавља у женском роду:

Бакарна р, *Злајна р*, *Јужна Морава*, *Лужна бара*, *Равна бања*, *Равна река* x 2, *Тамна р*, *Сирмна р*, *Сирудена р* x 2, *Црвена р* x 2.

III ПРЕФИКСИ У ГРАЂЕЊУ ХИДРОНИМА

Морфемски део у служби префикса, у ономастичким речима, служи како би што прецизније извршио одређивање локације гео-

графског објекта, а исто тако за утврђивање односа једног објекта према другом или другим објектима. Примера само са префиксалним извођењем у овом материјалу нема. Има неколико хидронима који нису изведени од неких других онима, апелатива, а који у својој структури већ садрже префиксе. Такви хидроними, у овој градњи, су префиксално-суфиксалне изведенице:

Безубачки њ., Декушинска р., Заивје, Загужански њ., Закојанска р., Залучанска р., Зајрайња, Нашушковица, Нерадовачка р.

ДВОЧЛАНИ ХИДРОНИМИ

I Двочлани хидроними могу бити примарно именовани или су то мтопоними који обављају улогу хидронима

<i>Ајдучка долина</i>	<i>Добра вода</i>
<i>Алексиначка Моравица</i>	<i>Дражевска њадина</i>
<i>Бабин кал</i>	<i>Дрежничка долина</i>
<i>Баљин дол</i>	<i>Дренова глава</i>
<i>Бањска Моравица</i>	<i>Дубока долина</i>
<i>Бањски дол</i>	<i>Дубоки до</i>
<i>Барска ливада</i>	<i>Дубравски дол</i>
<i>Басарски дол</i>	<i>Дубровачки дол</i>
<i>Бељевска бара</i>	<i>Здравча долина</i>
<i>Бела вода х 5</i>	<i>Зли дол х 2</i>
<i>Берин извор</i>	<i>Иванов до</i>
<i>Бесни вук</i>	<i>Јасенова вода</i>
<i>Биначка Морава</i>	<i>Јужна Морава</i>
<i>Бресайов дел</i>	<i>Калина долина</i>
<i>Велика Косаница</i>	<i>Калуђерска долина</i>
<i>Велики извор</i>	<i>Кисела вода</i>
<i>Вински кладенац</i>	<i>Ковачев до х 2</i>
<i>Влашка њадина</i>	<i>Козји дол</i>
<i>Водни дол</i>	<i>Краљева вода</i>
<i>Војничка вода</i>	<i>Крвава долина</i>
<i>Војничка долина</i>	<i>Крваве баре</i>
<i>Гађина њадина</i>	<i>Крива Морава</i>
<i>Голема долина</i>	<i>Куси дол</i>
<i>Дебели до</i>	<i>Лескова њадина</i>
<i>Дебели луџ</i>	<i>Ливађска долина</i>
<i>Дедин до</i>	<i>Личин дол</i>
<i>Дедина долина</i>	<i>Лужна бара</i>
<i>Дедобарска долина</i>	<i>Лукарски дол</i>
<i>Дели вода</i>	<i>Мајсјорска њадина</i>
<i>Длибока долина</i>	<i>Мала Косаница</i>

<i>Мала Вукања</i>	<i>Рђавска долина</i>
<i>Марков кладенац</i>	<i>Сађени камен</i>
<i>Меча брложина</i>	<i>Самобучка долина</i>
<i>Мечи дол x 2</i>	<i>Саначка долина</i>
<i>Мечји до</i>	<i>Слеја долина</i>
<i>Мечкино врело</i>	<i>Сокобањска Моравица</i>
<i>Мијовска долина</i>	<i>Српски кладенац</i>
<i>Мрчанска долина</i>	<i>Спшарачки дол</i>
<i>Нанин кладенац</i>	<i>Спшари ѓлоџ</i>
<i>Нејина бара</i>	<i>Спшејанов кладенац</i>
<i>Огледалска долина</i>	<i>Спшудени кладенац</i>
<i>Ораовичка долина</i>	<i>Сува Морава</i>
<i>Понорска ѓадина</i>	<i>Суварски дол</i>
<i>Пойова ѓлава</i>	<i>Тойли до</i>
<i>Прешевска Моравица</i>	<i>Умска долина</i>
<i>Пресечени камен</i>	<i>Црни извор</i>
<i>Равна бања</i>	<i>Чуйина ѓадина</i>
<i>Равни дол</i>	<i>Шајкин дел</i>
<i>Равно било</i>	<i>Широка ѓадина</i>
<i>Равно бучје</i>	<i>Широки дол</i>
<i>Рама бања</i>	

На месту другог члана ових двочланих назива река могу да стоје следећи апелативи:

бања, бара, било, брложина, бучје, вода, врело, ѓлава, ѓлоџ, дел, дол, долина, извор, кал, камен, кладенац, ливада, луџ, ѓадина; хидроними: Морава, Моравица, Косаница.

Највећи број двочланих имена река, са придевским првим чланом, имају уза се као други члан апелатив *река* или *ѓошок*. Они овде нису навођени, јер их је много, а у класификацијама су регистровани. Такве типове онима готово да и не осећамо као двочлане. У питању је психолошки моменат. Та два апелатива су до те мере уопштена да се стиче утисак да у синтагми имају улогу само маркера, означитеља типа воденог тока.

II Посебна група двочланих хидронима

Ову групу двочланих хидронима треба издвојити. Сви они имају на месту другог члана апелативе поток или река. Код њих је значајан први члан који је суфиксални дериват двочланог топонима изведен суфиксом *-ск-*. Значи, водени ток је именован према двочланом топониму, а тај топоним сада, након суфиксације, у хидрониму, улази у састав првог члана овог новонасталог двочланог хидронима.

Бабиноџлавски њ.
Бајиндолски њ.
Белобрешка р.
Белоџрадска р.
Бојинделски њ.
Брзобродска р.
Буковскоџлавска р.
Вражјоџлавски њ.
Врандолски њ.
Вудиделска р.
Големоселска р.
Голосињенска р.
Горњодраџовљански њ.
Горњомаијејевачки њ.
Доброводска р.
Доњодраџодљански њ.
Доњокрчмарски њ.
Драџиделска р.
Дуџојољански њ.
Злидолски њ.
Јовиндолски њ.

Колскоделски њ.
Кривобарски њ.
Кривофејски њ.
Крушевоџлавска р.
Кусовранска р.
Малодраџушка р.
Малојасиљребачка р.
Нишкобањски њ.
Новоселски њ. х 5
Новојојолски њ.
Равноречка река
Рујинојољски њ.
Свејшониколски њ.
Свејшосиљеванска р.
Срнећедолски њ.
Сиљароселска р.
Суводолска р.
Тојлодолска р.
Црнобарска р.
Црнобарски њ.

ОБРНУТИ РЕГИСТАР ХИДРОНИМА

Крвава долина
Крвава р.
Језава
Дикава
Дубрава
Морава
Нишава
Лева р. x 2
Краљева вода
Кайићева р.
Кључева р.
Белишева р.
Крива р.
Крива Морава
Раденкова р.
Лескова падина
Данилова р.
Ренова
Дренова глава
Јасенова вода
Крачунова р.
Пойова глава
Пејрова р.
Сува Морава
Сува р. x 2
Алоџа
Бурада
Љуберажда
Љуберађа
Медвеђа
Бишврђа
Смрђа
Криваја
Лейаја

Лийаја
Мезџраја
Мездраја
Вуковија
Блендија
Моралија
Ђелија
Бежанија
Турија
Паскашија
Вучја р.
Млака
Река x 2
Прекорека
Велика Косаница
Велика р. x 5
Перуника
Рийаљка
Брзанка
Сенка
Голосиџенка
Трсиџенка
Винка
Длибока долина
Дубока р. x 2
Дубока долина
Широка падина
Брњарка
Рђавска долина
Крушевољавска р.
Буковскољавска р.
Осијрољавска р.
Баћољавска р.
Крушољавска р.

Тмавска р.
 Трнавска р. х 2
 Шћавска р.
 Корбевска р.
 Радевска р.
 Блажевска р.
 Драшевска падина
 Бараљевска р.
 Бељевска р.
 Дујељевска р.
 Саџоњевска р.
 Маревска р.
 Карачевска р.
 Сјанчевска р.
 Прешевска р.
 Прешевска Моравица
 Косћпрешевска р.
 Ушевска р.
 Калабовска р.
 Дубовска р.
 Маџовска р.
 Пруџовска р.
 Нерадовска р.
 Мијовска долина
 Мијовска р.
 Осмаковска р.
 Самоковска р.
 Лабуковска р.
 Луковска х 2
 Суковска р.
 Селовска р.
 Барловска р.
 Туловска р.
 Поџановска р.
 Вујановска р.
 Вукмановска р.
 Романовска р.
 Биновска р.
 Свиновска р.
 Изамновска р.
 Лабуновска р.
 Церовска р.
 Пировска р.
 Масуровска р.
 Граховска р.
 Невадска р.
 Градска р. х 2

Белоџрадска р.
 Лебедска р.
 Доброводска р.
 Брзобродска р.
 Ливађска долина
 Лиска
 Дудулајска р.
 Блендијска р.
 Курбалијска р.
 Завојска р.
 Десивојска р.
 Палојска р.
 Оџледалска р.
 Калска р.
 Сесалска р.
 Драџиделска р.
 Вучиделска р.
 Големоселска р.
 Сјароселска р. х 2
 Голска р.
 Суводолска р.
 Тойлодолска р.
 Суходолска р.
 Соколска р.
 Брлска р.
 Корбулска р.
 Корбулска долина
 Сурдулска р.
 Свинијулска р.
 Сјубаљска р.
 Срдальска р.
 Палска р.
 Дрводелска р. х 2
 Пејриљска р.
 Масуљска р.
 Темска р.
 Ломска р.
 Умска р.
 Тумбанска р.
 Врбанска р. х 2
 Тубанска р.
 Свејшосјеванска р.
 Бованска р.
 Марџанска р.
 Грађанска р.
 Предејанска р.
 Пасјанска р.

Присјанска р.
 Њиланска р.
 Планска р.
 Јаковљанска р.
 Гиљанска р.
 Љиљанска р.
 Руйљанска р.
 Драгоманска р.
 Корманска р.
 Шуманска р.
 Градњанска р.
 Горњанска р.
 Прејшрешињанска р.
 Закојанска р.
 Гавранска р.
 Кусовранска р.
 Жегранска р.
 Мокранска р.
 Вешанска р.
 Гајшанска р.
 Чесшанска р.
 Босшанска р.
 Градишшанска р.
 Кошшанска р.
 Међуанска р.
 Малчанска р.
 Бинчанска р.
 Точанска р.
 Мрчанска долина
 Вучанска р.
 Залучанска р.
 Врмџанска р.
 Слишанска р.
 Јошанска р.
 Сшуденска р. x 2
 Преображењска р.
 Чукљенска р.
 Дренска р. x 2
 Комренска р.
 Сенска р.
 Љушшанска р.
 Тршшанска р.
 Собинска р.
 Зарбинска р.
 Винска р.
 Здравинска р.
 Гинска р.

Гајинска р.
 Кординска р.
 Драјинска р.
 Дојкинска р.
 Лалинска р.
 Илинска р.
 Раљинска р.
 Релшанска р.
 Жужуелшанска р.
 Бозољинска р.
 Белољинска р.
 Горинска р. x 2
 Радосинска р.
 Слашшанска р. x 2
 Губешшанска р.
 Бабошшанска р.
 Чокошшанска р.
 Кушшанска р.
 Декушшанска р.
 Мачинска р.
 Бучинска р.
 Богдашинска р.
 Мерошинска р.
 Барбарушинска р.
 Послонска р.
 Кашшунска р.
 Бањска x 4
 Бањска Моравица
 Сокобањска Моравица
 Накривањска р.
 Ражањска р.
 Лукањска р.
 Пожарањска р.
 Врањска р.
 Бушшрањска р. x 2
 Голосшанска р.
 Здравинска р.
 Рудинска р.
 Гркињска р.
 Мрашшанска р.
 Жижшанска р.
 Требешшанска р.
 Коњска р.
 Мркоњска р.
 Чучуњска р.
 Јашуњска р.
 Жайска р.

Райска р.
 Цейска р.
 Злайокойска р.
 Преслойска р.
 Руйска р.
 Барска ливада
 Рибарска р.
 Дедобарска долина
 Црнобарска р.
 Говедарска р.
 Газдарска р.
 Жарска р.
 Пожарска х 2
 Козарска р.
 Бакарска р.
 Теларска р.
 Туларска р.
 Свињарска р.
 Брњарска р.
 Теншарска р.
 Чарска р.
 Бочарска р.
 Маџарска р.
 Габерска р.
 Калуђерска долина
 Манасширска долина
 Јаворска р.
 Приорска р.
 Синорска р.
 Понорска падина
 Мајшиорска падина
 Трска
 Барайска р.
 Ракијска р. х 2
 Коријска р.
 Арнаујска р.
 Мазараћка р.
 Прекораћка р.
 Левићка р.
 Смиљевићка р.
 Мурајовићка р.
 Бујићка р.
 Корбулићка р.
 Добројићка р.
 Грацка
 Леџка р.
 Јасиребачка р.

Малојасиребачка р.
 Борисавачка р.
 Жбевачка р.
 Корбевачка р.
 Борђевачка р.
 Змијевачка р.
 Балшијевачка р.
 Бољевачка р.
 Печењевачка р.
 Сићевачка р.
 Сјанчевачка р.
 Дабишевачка р.
 Ораовачка р.
 Лебовачка р.
 Пружовачка р.
 Радовачка р.
 Нерадовачка р.
 Срезовачка р.
 Миовачка р.
 Јаковачка р.
 Мијаковачка р.
 Мајковачка р.
 Крајковачка р.
 Дарковачка р.
 Засковачка р.
 Прасковачка р.
 Жишјковачка р.
 Јабуковачка р. х 2
 Лабуковачка р.
 Туковачка р.
 Смиловачка р.
 Космовачка р.
 Шарбановачка р.
 Бољдановачка р. х 2
 Шишмановачка р.
 Дреновачка р.
 Врћеновачка р.
 Дабиновачка р.
 Балиновачка р.
 Клиновачка р.
 Буѓариновачка р.
 Трновачка р.
 Куновачка р.
 Лийовачка р. х 2
 Жеѓровачка р.
 Адровачка р.
 Церовачка р.

Тодоровачка р.
 Пејировачка р.
 Осјировачка р. х 2
 Букуровачка р.
 Борисавачка р.
 Барбајшовачка р.
 Црнајшовачка р.
 Сјајшовачка р.
 Бресјовачка р.
 Рисјовачка р.
 Бувачка р.
 Коњувачка р.
 Градачка р.
 Рождачка р.
 Трејачка р.
 Пасјачка р.
 Сесалачка р.
 Оџорелачка р.
 Колачка р.
 Койиљачка р.
 Мрљачка р.
 Росомачка р.
 Шайраначка р.
 Саначка долина
 Сјаначка р.
 Косјаначка р.
 Биначка Морава
 Биначка р.
 Зебиначка р.
 Савиначка р.
 Дединачка р.
 Дојкиначка р.
 Лалиначка р.
 Бориначка р.
 Алексиначка Моравица
 Калешиначка р.
 Милушиначка р.
 Балајначка р.
 Звоначка р.
 Сјоначка р.
 Козарачка р.
 Кошарачка р.
 Драчка р.
 Власачка р.
 Кушијачка р.
 Орашачка р.
 Вошачка р.

Селечка р.
 Равноречка р.
 Средњоречка р.
 Бабишка р.
 Кукавичка р.
 Кршевица
 Ораовичка долина
 Ораовичка р.
 Брезовичка р.
 Лесковичка р.
 Сушковичка р.
 Церовичка р. х 2
 Гласовичка р.
 Мршвичка р.
 Маличка р.
 Брасаличка р.
 Грделичка р.
 Лимичка р.
 Пољаничка р.
 Урманичка р.
 Мошијаничка р.
 Јошаничка р. х 2
 Скробничка р.
 Дубничка р.
 Лубничка р.
 Којривничка р.
 Грабовничка р.
 Јаловничка р.
 Воденичка р.
 Кленичка р.
 Чукљеничка р.
 Каменичка р. х 3
 Лейеничка р.
 Бреничка р.
 Косјеничка р.
 Трсјеничка р.
 Дрежничка долина
 Биничка Морава
 Војничка вода
 Војничка долина
 Тојоничка р. х 2
 Прилејничка р.
 Сјујничка р.
 Краварничка р.
 Церничка р.
 Мирничка р.
 Црничка р.

Расничка р.
 Ресничка р.
 Бресничка р. х 2
 Лејничка р.
 Јелашничка р. х 2
 Голешничка р.
 Дрешничка р.
 Мечшињичка р.
 Свињаричка р.
 Кошаричка р.
 Беласичка р.
 Лайашћичка р.
 Кушћичка р.
 Речичка р.
 Бричичка р.
 Сушичка р.
 Ливочка р.
 Љивочка р.
 Самобучка долина
 Ајдучка долина
 Чийлучка р.
 Маџашка р.
 Влашка р. х 2
 Влашка њадина
 Злашка р.
 Арбанашка р.
 Барбешка р.
 Врнешка р.
 Криешка р.
 Белобрешка р.
 Љубишка р.
 Тесовишка р.
 Лејшовишка р.
 Пландишка р.
 Гнојшика р.
 Рујшика р.
 Селишка р.
 Валнишка р.
 Игршика р.
 Песћишка р.
 Мрвошка р.
 Огошка р.
 Врјоџошка р.
 Сенокоска р.
 Глошка р.
 Злошка р.
 Тибушка р.

Драџобушка р.
 Драџушка р.
 Малораџушка р.
 Мерушка р.
 Госћушка р.
 Мала р. х 18
 Мала Вукања
 Мала Косаница
 Бела вода х 5
 Бела река х 2
 Кисела вода
 Морикобила
 Врла х 2
 Росуља х 2
 Рама бања
 Голема р. х 8
 Голема долина
 Јерма
 Чесма
 Равна р. х 2
 Равна бања
 Црвена р. х 4
 Сћудена р. х 2
 Јужна Морава
 Јужна бара
 Јазбина
 Грубина р.
 Пржевина
 Садина р.
 Дедина долина
 Гађина њадина
 Лајина р.
 Нејина бара
 Илијина р.
 Калина долина
 Селина р.
 Долина
 Баљина р.
 Коњина
 Чуйина њадина
 Власина
 Слајина
 Радосћина р.
 Куштина х 2
 Тушћина
 Царичина р. х 2
 Деанчина р.

Обршина	Глоговица x 2
Тамна р.	Ужебазовица
Сирмна р.	Брезовица
Бакарна р.	Осмаковица
Црна р.	Раковица
Десна р.	Ранковица
Злајна р.	Марковица
Бања	Луковица
Трејанџа	Нашушковица
Средња р.	Јеловица
Мрајинџа р.	Бериловица
Доња р.	Крсџиловица
Зашрајнџа	Куйновица
Горња р.	Горчиновица
Мојруња	Лийовица
Слеја долина	Косовица
Бара	Љубајовица
Козара	Водица
Басара	Сирелица
Сџара р.	Биволица
Добра вода x 3	Миколица
Жеџра	Соколица x 2
Смира	Тойлица
Мокра	Сурдулица
Клисурa x 2	Брасаљица
Баруса	Самољица
Кременајџа	Јабланица x 2
Коријџа x 2	Бељаница x 2
Пусџа р. x 2	Гавраница
Љуџа р.	Косаница
Венежиџа р.	Блајџаница
Клајиџа р.	Мошџаница
Аџиџа р.	Грачаница
Мурџавица	Венчаница
Рђавица	Кључаница
Кукавица	Пешчаница
Килавица	Зебница
Паљавица	Рибница
Трнавица	Врбница
Моравица x 2	Дубница
Тричавица	Сливница
Малчевица	Грабовница x 2
Рашевица x 2	Ранковица
Радешевица	Црковница
Кршевица	Расџовница x 2
Грабовица	Скривеница
Дрезџовица	Сџуденица

Каменица x 2
 Пресеченица
 Лужница
 Железница
 Козница
 Рајчиница
 Сувојница
 Длугојница
 Ломница
 Лумница
 Панаџоница
 Тойоница x 2
 Лейеница
 Вейреница
 Прилейница
 Конойница
 Сїујница
 Чемерница
 Вейерница
 Церница
 Црница
 Расница
 Бресница
 Корїїница x 2
 Муїїница
 Височница
 Градашница x 5
 Јелашница x 2
 Койашница
 Паклешница
 Теџошница
 Бабушница
 Рейушница
 Лойушница
 Бањица
 Врањица
 Сувоњица
 Дуџоњица
 Козарица
 Свињарица
 Злаїтарица
 Калуђерица
 Пешијерица
 Јаворица
 Бисїрица x 2
 Масурица x 2
 Клисуреца x 2

Злаїица
 Љуїица
 Лайашиїица
 Корбевшиїица
 Паљевшиїица
 Покрившиїица
 Линовшиїица
 Пешиїица
 Бериво(ј)шиїица
 Темшиїица
 Баваншиїица
 Јаншиїица
 Бањшиїица
 Свињшиїица
 Теџошиїица
 Свињаршиїица
 Соборшиїица
 Кушиїица
 Тушиїица
 Рождачица
 Речица x 3
 Ганичица
 Куцуљчица
 Дубочица
 Височица
 Слеїчица
 Градшиица
 Кошица
 Драџушица
 Крушица
 Сушица
 Јовачка р.
 Расовача
 Омрњача
 Здравча долина
 Меча брложина
 Малча
 Врмца
 Боклуца
 Љуша
 Жељуша
 Берекаруша
 Круша
 Бислав
 Акићев њ.
 Ковачев до x 2
 Ковачев њ.

Сџарчев до
 Јасиков њ.
 Вељков њ.
 Марков кладенац
 Марков њ. х 2
 Вучков њ.
 Сџанулов њ.
 Иванов до
 Сџејанов кладенац
 Свинов њ.
 Кочаров њ.
 Бресџов дел
 Јуџ-Боџдановачка р.
 Корубе
 Крваве баре
 Ливађе
 Заивје
 Лиџје
 Церје
 Осџрошје
 Ђаке
 Шџекале
 Падиње
 Бунарине
 Изџаре
 Брњаре
 Градшиџе
 Пландишиџе
 Тоџлишиџе
 Сланшиџе
 Гувнишиџе
 Виднишиџе
 Језершиџе
 Раснишиџе
 Малошишиџе
 Кукуловце
 Јаховце
 Боњинце
 Баџинце
 Роџоз
 Криви њ.
 Бродови
 Суви њ.
 Козји дол
 Лисичји њ.
 Даки
 Велики извор

Велики њ.
 Добоки њ.
 Дубоки до х 2
 Дубоки њ. х 5
 Широки дол
 Сџрижавски џоџок
 Чиниџлавски њ.
 Вражџоџлавски њ.
 Бабиноџлавски њ.
 Дубравски њ. х 2
 Дубравски дол
 Жбевски њ.
 Камбелевски њ.
 Кумаревски њ.
 Лисевски њ.
 Сићевски њ.
 Карачевски њ.
 Зајчевски њ.
 Коџривски њ.
 Меловски њ.
 Браџиловски њ.
 Шиловски њ.
 Војловски њ.
 Неђуловски њ.
 Кумановски њ.
 Јарсеновски њ.
 Линовски њ.
 Сџрезимировски њ.
 Сваџовски њ.
 Роџаџовски њ.
 Роџоџовски њ.
 Ливадски њ.
 Гризимејски њ.
 Кривофејски њ.
 Чамурлијски њ.
 Прђијски њ.
 Прибојски њ.
 Радивојски њ.
 Жујски њ.
 Туйалски њ.
 Бојинделски њ.
 Колскоделски њ.
 Ждрелски њ.
 Селски њ.
 Новоселски х 5
 Момчилски њ.
 Долски њ.

Срнећдолски њ.
 Злидолски њ.
 Бојиндолски њ.
 Суводолски х 3
 Врандолски њ.
 Јовиндолски њ.
 Равнодолски њ.
 Свејтониколски њ.
 Новојойолски њ.
 Туйаљски њ.
 Бериљски њ.
 Рујинојољски њ.
 Росуљски њ.
 Крушвански њ.
 Циғански њ.
 Радански њ.
 Боџдански њ.
 Ображдански њ.
 Звездански њ.
 Врмђански њ.
 Брђански њ.
 Заџужански њ.
 Лозјански њ.
 Орашјански њ.
 Рељански њ.
 Љиљански њ.
 Рамљански њ.
 Дуџојољански њ.
 Гломански њ.
 Божурански њ.
 Љубишијански њ.
 Бачевишијански њ.
 Маковишијански њ.
 Моклишијански њ.
 Ланишијански њ.
 Равнишијански њ.
 Девчански њ.
 Годенски њ.
 Ѓиленски њ.
 Вински кладенац х 2
 Прекадински њ.
 Косијадински њ.
 Држински њ.
 Сјублински њ.
 Браљински њ.
 Чешмински њ.
 Борински њ.

Чорински њ.
 Добросински њ.
 Лайашијински њ.
 Девојински њ.
 Тајијински њ.
 Шебејијински њ.
 Гуњејијински њ.
 Бајчински њ.
 Маћедонски њ.
 Кашијунски њ.
 Бањски дол
 Нишкобањски њ.
 Ивањски њ.
 Пискањски њ.
 Лучањски њ.
 Клењски њ.
 Рудињски њ.
 Коњски њ.
 Шийски њ.
 Срјски кладенац
 Осјрозујски њ.
 Вакујски њ.
 Барски њ.
 Кривобарски њ.
 Црнобарски њ. х 2
 Суварски дол
 Мердарски њ.
 Мрдарски њ.
 Козарски њ.
 Крушкарски њ.
 Лукарски њ.
 Седларски њ.
 Осларски њ.
 Чесмарски њ.
 Крчмарски њ.
 Доњокрчмарски њ.
 Басарски дол.
 Кошарски њ.
 Калуђерски њ.
 Рейкоцерски њ.
 Крајмирски њ.
 Бујмирски њ.
 Лукомирски њ.
 Манасијирски њ. х 2
 Јаворски њ.
 Изворски њ.
 Црногорски њ.

- Божурански њ.
 Божурски њ.
 Дукајски њ.
 Ройојски њ.
 Сојојски њ.
 Гројски њ.
 Куски њ.
 Дедићки њ.
 Клајићки њ.
 Војнићки њ.
 Козјојрбачки њ.
 Јасјребачки њ.
 Безубачки њ.
 Оглавачки њ.
 Радевачки њ.
 Горњомајшејевачки њ.
 Грабујевачки њ.
 Бођујевачки њ.
 Красујевачки њ.
 Камбелевачки њ.
 Бараљевачки њ.
 Пањевачки њ.
 Трубаревачки њ.
 Трнићевачки њ.
 Бољдашевачки њ.
 Рашевачки њ.
 Доброшевачки њ.
 Вршевачки њ. x 2
 Бунушевачки њ.
 Грабовачки њ.
 Робовачки њ.
 Војнеђовачки њ.
 Јаковачки њ.
 Раковачки њ.
 Осјриковачки њ.
 Јасиковачки њ.
 Раденковачки њ.
 Срећковачки њ.
 Луковачки њ. x 2
 Ђуковачки њ.
 Мачковачки њ.
 Жучковачки њ.
 Периловачки њ.
 Кујловачки њ.
 Бајуловачки њ.
 Белановачки њ.
 Пејлановачки њ.
- Дреновачки њ.
 Ђеновачки њ.
 Шаиновачки њ.
 Лијовачки њ.
 Дубровачки њ.
 Церовачки њ. x 2
 Торовачки њ.
 Пејировачки њ. x 2
 Инајовачки њ.
 Бресјовачки њ. x 2
 Дуљачки њ.
 Градачки њ.
 Грејачки њ.
 Сејачки њ.
 Тојлачки њ.
 Ковиљачки њ.
 Сјеваначки њ.
 Томаначки њ.
 Дреначки њ.
 Кожиначки њ.
 Алексиначки њ.
 Субојиначки њ.
 Барбешиначки њ.
 Беђуначки њ.
 Сењачки њ.
 Бошњачки њ.
 Сјарачки дол
 Свирачки њ.
 Босачки њ.
 Кукавички њ.
 Плавички њ.
 Бумсавички њ.
 Врбовички њ.
 Левовички њ.
 Ореовички њ.
 Брезовички њ. x 2
 Раковички њ.
 Ђурковички њ.
 Соколовички њ.
 Церовички њ. x 3
 Лалички њ.
 Сјрелички њ.
 Соколички њ.
 Сојанички њ.
 Рибнички њ.
 Сливнички њ.
 Којривнички њ.

Брвенички њ.
 Каменички њ.
 Бојнички њ.
 Рујнички њ.
 Орнички њ.
 Бреснички њ. х 3
 Бруснички њ.
 Сојојнички њ.
 Дашнички њ.
 Прекашнички њ.
 Јершнички њ.
 Вршнички њ.
 Росички њ.
 Осајички њ.
 Којрившијички њ.
 Порошјички њ.
 Мирочки њ.
 Сковрчки њ.
 Грчки њ.
 Ајдучки њ.
 Кованлучки њ.
 Каракашки њ.
 Влашки њ.
 Орашки њ. х 2
 Губешки њ.
 Роџодешки њ.
 Скрајешки њ.
 Трјешки њ.
 Макрешки њ.
 Љушешки њ.
 Бачевишки њ. х 2
 Шевишки њ.
 Јечмишки њ.
 Грашишки њ.
 Ђинђушки њ.
 Бели њ.
 Дебели до
 Дебели луџ
 Дели вода
 Горели
 Кисели њ. х 2
 Зли дол х 2
 Зли њ.
 Тојли до
 Врли њ.
 Орљи њ.
 Големњ њ.

Пишјоми њ.
 Слани њ.
 Равни дол
 Водни дол
 Сшјудени кладенац
 Сађени њ.
 Просечени камен
 Прони Бабањак
 Прони киша
 Прони Кумлав
 Прони мала
 Црни извор
 Бесни вук
 Жишјни њ. х 2
 Средњи њ.
 Сшјари џлоџ
 Модри њ.
 Куси дол
 Куси њ.
 Три кладенца
 Владиславци
 Сасшјавци
 Кошеновци
 Беривојци
 Дулци
 Мечи дол х 2
 Роџоз
 Дреновак
 Осредак
 Лудак
 Међак
 Трејак
 Лишјак
 Левовик
 Јабуковик
 Тисовик
 Тојлик
 Покривеник
 Проваљеник
 Говедарник
 Ресник
 Плочник
 Дол њ.
 Бандол
 Грбељ
 Воџељ
 Сшјрижељ

Цикуљ
 Шарбан
 Трбан
 Балван њ. х 3
 Бован
 Кован њрай
 Бездан х 2
 Смрдан х 2
 Дурлан
 Гојман
 Дрман
 Озрен
 Јасен
 Бабин кал
 Бабин њ.
 Дедин до
 Којин њ.
 Шајкин дол
 Кошлин
 Баљин дол
 Баљин њ.
 Трејешљин њ.
 Суљин њ.
 Нанин кладенац
 Пачаврин њ.
 Берин извор
 Дорин њ.
 Љубичин њ.
 Личин дол
 Царичин њ.
 Плочин њ.
 Оџин њ.
 Прекорека
 Почивало
 Кашкало
 Малодрагушка р.
 Малојасићребачка р.
 Бучало
 Врело х 5
 Мрјивило
 Равно било
 Равно бучје
 Мечкино врело
 Доњодраговљански њ.
 Доњокрчмарски њ.
 Доњомајшејевачки њ.
 Горњодраговљански њ.

Горњомајшејевачки њ.
 Језеро х 2
 Кованњрай
 Вршој х 2
 Кашивар
 Изгар
 Седлар
 Бисњар њ.
 Извор
 Понор
 Качајур
 Корнењ
 Љуџујфирњ
 Ройоњ
 Танкосић
 Сианчић
 Баралјевац
 Дрђевац
 Сианчевац
 Гушавац
 Плешивац
 Грабовац
 Шиљрбовац
 Пруџовац
 Радовац
 Железовац
 Радоковац
 Раковац
 Анковац
 Ђуковац
 Боболовац
 Дреновац х 3
 Сиеновац
 Клиновац
 Куновац
 Чаџровац
 Пејровац
 Ђуровац
 Тисовац
 Бресњовац
 Рануњовац
 Ђукалац
 Малац
 Долац
 Тојлац
 Шијулац
 Сиуденац

Субошинац
Дошинац
Душинац
Крујац
Сџарац
Лишец
Танкосић

Сџанчић
Викач
Груач
Бинч Мораве
Радеш
Белош

ИМЕНА РЕКА КОЈЕ ПРИПАДАЈУ СЛИВУ ЈУЖНЕ МОРАВЕ А НАЛАЗЕ СЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БУГАРСКЕ

ВИСОЧИЦА р. III

ВИСОЧИЦА (д. пр. Нишаве) = ТЕМСКА РЕКА. Чине је потоци који извиру из Ком-Балкана:

БРЛСКА РЕКА д. сас. — Рег. вод.

СРЕДЊА РЕКА л. сас. — Рег. вод.

ВРЛИ ПОТОК (л. Височице). — Мишк. 80. Извиру из брда *Мучуришија*.

ГУБЕШКИ ПОТОК (л. Височице). — Мишк. 80. Ојк. Губеш, К—М; Мишк. 80.

РЕНОВА ПОТОК (л. Височице). — Мишк. 80.

ВУКОВИЈА (л. Височице). — Мишк. 80. Дотиче из села *Галово*, К—М; Мишк. 80.

ГАБЕРСКА РЕКА III

ГАБЕРСКА РЕКА (л. Гинске) = ЛУКАВИЦА. — Мишк. 76. Ојк. *Габер*, К—М.

ТАБАНСКА РЕКА (д. Габерске). — Мишк. 76. Ојк. *Табан*, К—М.

ГИНСКА РЕКА III

ГИНСКА РЕКА (д. сас. Јерме). — Мишк. 75. Ојк. *Гинци*, К—М.

ЗЛИ ДО (д. Гинске). — Мишк. 75.

ВРБНИЧКА РЕКА (л. Гинске) = КАПРУЉЕВЦИ = СТУДЕНЧА р. — Мишк. 75. Ојк. *Врбница*, К—М.

ТУДЕНСКА РЕКА (д. Гинске). — Мишк. 75. Ојк. *Туден*, К—М.

ПРОТОПОПИНСКА РЕКА (д. Гинске). — Мишк. 75. Ојк. *Проџојинци*? К—М.

КАЛЕНОВАЧКА РЕКА (л. Гинске). — Мишк. 76. Ојк. *Каленовац*, К—М.

ПРЕКРСКИ ПОТОК (л. Гинске). — Мишк. 76. Ојк. *Прекрсије*, К—М а *Прекрсије*, Мишк. 76.

ДРАГОМАНСКА РЕКА (л. Гинске). — Мишк. 76. Ојк. *Драгоман*, К—М.

ЛЕТНИЦА п.(д. Драгоманске). — Мишк. 76.

ВУЧИЈИ ПОТОК (д. Драгоманске). — Мишк. 76.

ШИРОКИ ПОТОК (д. Драгоманске). — Мишк. 76.

СВРАЧИЈИ ПОТОК (д. Драгоманске). — Мишк. 76.

ДУШИН ДО (д. Гинске). — Мишк. 76.

ЈЕРМА Ш

РЕЈАНОВСКИ ПОТОК (д. Јерме). — Рег. вод.; Сек. Ниш 1. Ојк. *Рејановци*, Сек. Ниш 1.

РАНИЛУШКИ ПОТОК (л. Јерме). — Рег. вод.; Сек. Ниш 1. Ојк. *Рани Луџ*, Сек. Ниш 1, К—М.

БЕЛОВИЧКА РЕКА (л. Јерме) = НАСАЛЕВСКА РЕКА. — Сек. Ниш 1; К—М.

НАСАЛЕВСКА РЕКА = БЕЛОВИЧКА РЕКА. — Рег. вод. Ојк. *Насалевици*, Сек. Ниш 1; К—М.

ПОПОВА РЕКА (л. Јерме). — Сек. Ниш 1.

ЈАРЛОВИЧКА РЕКА (д. Јерме). — Рег. вод.; Сек. Ниш 1.

ЗЕЛЕНГРАДСКА РЕКА (л. Јерме). — Рег. вод.; Сек. Ниш 1. Ојк. *Зелениград*, Сек. Ниш 1.

РАДОВСКА РЕКА (д. Јерме). — Рег. вод.; Сек. Босиљград 2. Ојк. *Радово*, Сек. Босиљград 2; К—М.

ГРГОРИЦА РЕКА (д. Кожинске). — Рег. вод.

КОЖИНСКА РЕКА (д. сас. Вукаиштице). — Рег. вод. Ојк. *Кожинци*, К—М.

МРАМОРСКА РЕКА (л. сас. Вуканштице). — Рег. вод. Ојк. *Мрамор*, К—М.

ВУКАНШТИЦА РЕКА (д. сас. Лишковице). — Рег. вод.; Сек. Ниш 2. Ојк. *Вукан*, Сек. Ниш 2; К—М.

ЧАЧКОВИЦА РЕКА (л. сас. Лишковице). — Рег. вод.; Сек. Ниш 2.

ЛИШКОВИЦА РЕКА (д. Јерме). — Рег. вод.; Сек. Ниш 2.

ВРЗИКА РЕКА (д. Чачковице). — Рег. вод.

ЕЛОВИШКА РЕКА (д. Чачковице). — Рег. вод.; Сек. Ниш 2. Ојк. *Елово*, К—М.

ПУСТА ЕЛОВИЦА (д. Чачковице). — Рег. вод.

ГЛОГОВШТИЦА РЕКА (д. Јерме). — Ст. — Мл., 186.

КУСА РЕКА. (л. Јерме). — Рег. вод.; Сек. Ниш 2.

СУХА РЕКА (д. Мисловштичког). — Сек. Ниш 2.

ПРВНА РЕКА (л. Мисловштичког). — Сек. Ниш 2.

МИСЛОВШТИЧКИ ПОТОК (л. Јабланице). — Сек. Ниш 2. Ојк. *Мисловштица*, Сек. Ниш 2; К—М.

ЈАБЛАНИЦА РЕКА (д. Јерме). — Сек. Ниш 2; Рег. вод.

ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

1. Хидронимски систем слива Јужне Мораве обухвата водене токове на југоисточној територији Србије. Самим тим, основно обележје овога система је да је то словенски систем имена вода. При томе не губимо из вида да он носи у себи и туђа језичка обележја. Словенска племена су насељавала ову територију Балкана од VI века. На њој су затекли староседеоце. Ситуација етничких и језичких мешавина условљава потребу анализирања имена река са два аспекта — дијахроног и синхроног.

Дијахроно посматрано, кроз историјску прошлост, присутни су ови слојеви: супстратни предромански и романски, словенски, каснији наноси — грчки, арбанашки, турски.

1. 1. О становницима овога дела Балкана, пре досељавања Словена, било је реч у уводном делу. Ономастички трагови тих етничких целина су ограничени. Овом давном периоду припадају ојконими *Ниш* и *Малча* и наравно, реке њима именоване *Нишава* и *Малчанска река*.

Хидроними *Саначка долина* и *Сенска река* садрже у себи старе корене **sau-*, **sou-*, **seu-* који значе 'воду', те је семантика њихових деривата 'ток, течење'. Разликују се мишљења лингвиста о етимологији хидронима са овим кореном, којих је у Европи доста; неки у њима виде илирске хидрониме (Трубачов 1, 202/203).

Међу овим хидронимима налазе се још нека интересантна имена, која у први мах остављају утисак нејасноће, семантичке испражњености. У таквим именима се чувају веома стари предромански корени за које се ретко могу наћи паралеле у ономастици, а поготову у лексици. Отуда је значај таквих паралела, када их има, драгоцен у етимолошко-семантичким анализама.

Ојконом *Горина* и хидроним *Горинска река* не спадају у круг лексема са семантичком вредности 'гора, планина'. *Горина* садржи корен *gwer 'ждрело, извор' у његовој алтеријацији *gwor, о чему се може судити према илирском топониму *Геррорв* (Мајер А. I/110, 151), док се паралеле налазе у украјинским именима река *Горина* пр. Припјате и *Гериња* из слива Дњепра. (О томе у раду Павл. 3. 11).

У хидронимима *Врмца* (*Врмџанска река*) и *Врнешка река* налазимо предсловенски корен **цег-/*цог-* 'вода, влага'. Његови деривати су и топоними: *Врница, Врнчани* х 2, *Врнез, Врњци*. (О томе у раду Павл. 3. 12).

Од корена **lei-* развиле су се у четри правца глаголске основе:

лиш – *лишва* 'велика киша која лије', хид. *Лишва* пр. Оскове у Босни;

лив- у топонимима: *Ливак, Ливана, Ливоч, Ливљане, Ливоча, Лијевац*;

лев- област *Левач*;

лој – топоапелатив *ѿолој*, ојк. *Лојница*. (О томе у раду Павл. 3. 8).

Можемо извести закључак да се не само у именима великих и већих река чувају старн корени чија је семантика 'вода, влага' већ и у мањим воденим токовима. Ова појава је уочена у заштићеним ареама, географски изолованим зонама. Управо таква имена, па ма како мали њихов број био, чине драгоценим проучавање већих⁶ хидронимских целина, система.

1. 2. Романско становништво је било прожето таласом словенског живља и асимиловано. Тиме су створени услови за продирање романских елемената у словенски језик и њихово прихватање.

Неки хидроними из слива Јужне Мораве чувају у свом склопу језичке елементе старог етничког слоја – влашке елементе. Ти влашки елементи су поглавито антропоними сачувани у топонимији, па су њеним посредством прешли у хидрониме. Сви ти антропоними живе и данас у фонду личних имена Румуна. У сливу Јужне Мораве то су:

Balin, Baltă, Barbărasă, Barbat, Bărbești, Basara, Batul, Bincea х 2, *Bin-, Blende, Bucur, Bunuș, Burada, Duduloi, Corbe, Corbul, Corda, Cucul, Alb-*; *Margan, Mușul*.

Неколико апелатива је послужило у именовану река: *tumbă, jep(i), surd*.

Сачувани романски антропоними и апелативи су подлежали деривацији нашим суфиксима посесивности и постајали присвојно име, или уз именичке суфиксе давали самосталне типове потапонима: *Барбарушинска река, Барбајшовачка река, Бунушевачки ѿѿшок, Мусуљска река, Тумбанска река; Сурдулица*.

Присуство морфема које су особина румунског језика, понекад присуство старих романских елемената, указују на утицај који је имало влашко становништво на нашем тлу:

- *at*: *Барб-аѿ-овачка река*

- *ul*: *Корб-ул-ска река, Куц-уљ-чица*

- *et*: *Корнеѿ*

- *us*: *Бар-ус-а ѿ*.

1. 3. Очекивао би се већи број турских елемената у хидронимима с обзиром на њихов неколико векова дуг боравак у Србији.

Незнатни су у систему Јужне Мораве: *Боклуца*, *Оџин џоџок*, *Међуанска река*. То значи да су хидроними пре њиховог продора на Балкан већ били формирани. Уколико су њихове тополексеме и биле прихватане и налазиле се међу именима мањих токова, оне су, исто тако, лако могле да буду опет замењене нашим – словенским, после ослобађања тих крајева. Томе је допринела чињеница да су микротопоними називи мањих земљишних површина, локација који су индивидуални поседи. Променом власника мења се и име везано за њега.

Турски језик је могао да послужи као посредник при уношењу грчких лексема у ономастикон овога терена: *Гајџанска река* (ор. *Гајџан*), *Камбелевачки џоџок* (ојк. *Камбелевци*). Хидроними *Лиџец*, *Берекаруша*, *Алоџа*, су чувари грчких лексема.

Хидронима који упућују на везу са арбанашким етносом има мало: *Воџељ*, *Љуџуџириџи*, *Прони Кумлав*, *Прони мала*. То су накнадно уношени елементи који за овај систем имена вода нису релевантни.

2. Увид у синхронично стање ове материје могао се стећи анализом хидронима појединачних и у систему. Показало се да су могућна три лингвистичка приступа: преглед и општа анализа хидронима, лексичко-семантичка анализа и анализа суфиксалне структуре.

2. 1. У одељку 'Речник хидронима' описани су хидроними, дати њихови географски подаци, одређена локација, подаци о изворима који потврђују њихово постојање, о евентуалним паралелама, објашњено је њихово порекло.

2. 2. Имајући у виду да је овде реч о именима вода, посебној категорији ономастичког материјала, било је неопходно да се, у оквиру семантичке анализе, обрати пажња на садржај имена, на то који су мотиви одиели превагу у њиховој номинацији. У категорији непосредно именованих хидронима највећу важност придајемо групи правих, изворних хидронима. То су примарно именовани водени токови, у првом реду они који у себи садрже корен који значи 'воду' или хидроапелатив: *Врмца*, *Врнешка река*, *Ливочка река*, *Саначка долина*, *Сенска река*, *Горинска река*, *Морава*, *Нишава*, *Мокра*, *Млака*. Секундарни значај имају имена вода која су настала према другим онимима или непосредно преузета, што значи да су њима одговарајућа, или су од њих изведена разним типовима суфикса.

2. 3. Посебно интересантну групу имена чине атрибутски хидроними који се јављају у синтагматским спојевима: квалификатив – апелатив. Одредба, квалификатив, у синтагматским спојевима има посебну улогу, указује на једну особину која се издваја до улоге маркера апелатива. Тиме се успоставља однос означитељ – означени. Та особина ни у ком случају није једина. Она је једна из низа уочених особина или једна од потенцијалних особина. Тако се квалификатив поставља у функцију указатеља, постаје

фактор обавештења. Тиме се улога апелатива потискује у други план. Сваки апелатив има своје асоцијативно поље могућих квалификатива захваљујући коме улази у синтагматске спојеве ономастичког система. Уз апелатив *долина* налазе се атрибути: *дубока, рђавска, ливађска, слеја, калуђерска, војничка, ајдучка, самобучка*. Уз апелатив *река* стоје: *сува, велика, врла, шамна, црна, доња, средња, горња, џусџа, голема*. При номинацији се врши избор квалификатива. Избор је индивидуалан, долази до изражаја субјективни став, субјективна оцена. То се одвија ангажовањем одређених чула: визуелног, укуса, мириса, испољава се естетско мерило. Поставља се питање шта је са оним типовима квалификатива који се не јављају у систему, који изостају. Све оно што се налази око нас, а уобичајено је, у границама очекиваног, онакво какво смо навikli да јесте – не пада у очи, не истиче се, не привлачи пажњу. Уочавање неке нове особине скреће нашу пажњу: *модри, лужни, слани*. Квалификативни се јављају у бинарном односу као опозитно условљени чланови: велики – мали, горњи – доњи, мокар – сув, зао – добар.

2. 4. Хидроними су најчешће посредно изведени онима настали у секундарном процесу номинације. Њихов развојни пут је од личног имена преко микротопонима или ојконима и од апелатива преко микротопонима или ојконима. У овом ланчаном процесу извођења они настају у трећој фази. При томе суфиксација има одлучујућу улогу.

2. 5. Приметили смо групу хидронима који су једнаки ојконимима. Међу њима се налазе две групе: примарно изведени ојконими или микротопоними који су без суфиксације пренети на хидрониме и примарно формиран хидроними који су пренети на ојконим.

а) *Барањевац, Белођош, Дреновац, Козара, Пејировец, Чујина падина*.

б) *Бабин џошок, Бељаница, Бисџирица, Пусџа река, Сџудена, Сувојница, Сушица, Брзанка, Лева река, Мокра*.

Некада се не може лако препознати који је објекат примарно мотивисан – река или насеље.

3. Проучавани називи река из слива Јужне Мораве налазе се у областима у којима се употребљавају у говору два дијалекатска типа – призренско-јужноморавски и косовско-ресавски. Одређене лексеме говорног језика преузимају функцију именовања различитих географских објеката и на тај начин улазе у ономастички систем, постају ономастичке речи. Настале у оквирима народних говора, оне настављају да живе у њему, као посебан систем, али са свим одликама тих говора. Све дијалекатске црте, потенцијално могу бити прихваћене у ономастичким речима. Стварна ситуација то не потврђује. Оними, имајући функцију именовања, егзистирају самостално; контекстна ситуација за њих није релевантна чак и ако, у зависности од говорне ситуације, заузму одре-

ђено место у реализацији реченице. Синтаксичке особености не могу оставити трага у њима. Семантика која их чини особеним не подлеже промени. Одређивање и проучавање акцента у онимима има значаја за упоредну анализу ономастичког материјала различитих дијалеката, а тиме и различитих акценатских система. У оквиру једне говорне зоне, на материјалу имена вода, акценти су фактор прецизног приказивања материјала.

Локалне говорне особине из круга фонетских промена, као и специфичне лексеме, најчешће су запажене у ономастичким речима.

а) фонема *л* се различито понаша на крају речи у онимима:⁴¹ чува се – *Баљин дол, Водни дол, Дел, Дол, Дубравски дол*; прелази у *о* – *Дубоки до, Иванов до, Тојли до*; исти хидроним је забележен у обема варијантама са и без *-л* – *Мечи дол* и *Мечији до*. Примерн са ја од *-л* су *Дерв, Сејаце*.

б) вокално *л* даје *лу* у *Длугојница*; *ли* у *Длибока долина*; *ли* > *и* у *Дубоки пошок*.

в) непознавање фонеме *х* се региструје у онимима: *Ајдучка долина, Ајдучки пошок, Међуанска река, Оравачка река, Оравичка долина, Расјовица*. Необично је чување фонеме *х* у ојкониму *Муховац*, па и у имену реке *Муховска река*. Ојконим је пример који показује да ономастичке речи могу да чувају старе говорне особине упркос нозијим тенденцијама локалних говора.

г) Драгоце ча особина ономастичких речи је конзервација покрајинских фонема у њиховом склопу: *бован* – *Бованска река*; *видник* – *Видн нише*; *вршој* – *Вршој х 2*; *гломајши* – *Гломански пошок*; *гњила* – *Гњиланска река, Гњилански пошок*; *дрезга* – *Дрезговица, коној* – *Конојница*; *косиан* – *Косианачка река*; *косиен* – *Косиеничка река*; *кошиан* – *Кошианска река*; *круша* – *Круша река, Крушица*; *крушва* – *Крушвански пошок*; *лайаш* – *Лайашински пошок*; *осредак* – *Осредак пошок*; *ријаш* – *Ријашка*; *собор* – *Соборшица*.

4. Испитивање хидронима обавља се у оквиру слива коме они припадају. Сви водени токови једнога слива, уз морфолошке карактеристике обухваћеног тла, заједно са топографским елементима, чине хидроареал. Хидроареал није потребно одређивати

⁴¹ „У крају око Власине је велики број микропонима синтагматског типа, који је већ помињан, од апелатива *дол* и *дел* уз лично име. Свако село тога краја има по неколико назива за земљиште и у свима њима је очувано *л*. У Пољаници је, као што је показано, ситуација различита од ове. Тамо је старо стање изговарања *л* на крају речи поремећено, при чему се налазе и примери са *л* и примери са *о*; али исто тако се код појединих термина осећа колебање, те се говоре и са *л* и са *о* и са *-ја* (топоними *Равни Дел* или *Равни Деја* или *Равни До*).” (Павл. З., Дијалекатске прте у називима микропонимског типа, ЈФ ХХХ/1–2, Београд 1973, стр. 486.)

посебним принципима. Он је природним путем омеђен, поклада се са сливом чији се потамонни анализирају, са тереном на коме се налази тај слив. Инвентар потамонима и топонима у њему је тачно утврђен. Физичко-географски фактори имају удела у формирању онима. Процес се одвија преко субјекта који, у функцији онога који маркира, обавља функцију номинатора у процесу наименовања.

Важни фактори у проучавањима у оквиру географије, појављују се исто тако, као важни фактори у проучавањима имена вода у одговарајућим хидроареолима. То су аноргански чиниоци: рељеф, тло, особине воде; органски: човек, биљке, животиње.

Условљеност рељефом се различито манифестује. Већи број притока ће имати обала реке у чијој је позадини планински терен. Притоке које дотичу са брдовитог терена бујичастог су тока, брзе (у одређеним периодима године): *Бисџар њошок*, *Бисџрица*. У брдским токовима се повремено мења количина воде која дотиче. Тако ће назив *Голема река* значити и краћи ток, али са већом количином воде, и изворишни део, код јаких извора; а *Сува река*, *Сушица*, *Сувојница* да вода пресушује. Вода планинских река је бистра те се види белина каменитог корита: *Бела река*, *Белица*.

На равничарским теренима ситуација је обрнута. Притоке су разређене, вода у њима мирије, успорено, чак лењо протиче. Колебања водостаја у таквим рекама су мања. Ове особине воде као постојане особине, нису уочљиве, занемарују се, те је приметно њихово отсуство у функцији квалификатива. Вода таквих токова је замућена и та особина налази своје место у њиховим именима: *Блашаница*, *Калска река*, *Муџница*.

У мањим хидрорегњима налази се мањи број онима и добија се јаснија слика њихових типова. Лако се уочава који су типови семантички и са каквом структуром заступљени у већини. Свака ареа има нешто специфично. Специфичност њихова је условљена, осим поменутих физичко-географских чиниоцима, и структуром становништва (стариначко, досељено) и говорним особинама.

Сразмерно величини, површини слива, мења се и структура онима унутар њега. Већа површина слива обухвата већи број хидронима и топонима, а са тим у вези и могућност за настајање разноликих и бројнијих семантичких типова.

Проучавање имена вода у оквиру великог, разгранатог слива у оквиру макрорегије, као што је то слив Јужне Мораве са 1353 хидронима, пружа више могућности за анализу и за формирање опште слике о хидронимима једне географске области у којој они чине систем.

ЛИТЕРАТУРА И СКРАЋЕНИЦЕ

- Адамовић 1 Л. Адамовић, Стара планина, Дело 7, Београд 1895 г.
- Алерић Д. Алерић, Проблем десног и лијевог у југословенској топонимији, Расправа завода за језик 4—5, Загреб 1979 г.
- Арс. Ј. Ј. Арсовић, Микротопонимија Блага и околине (грађа), ППЈ 8, Нови Сад 1982 г.
- АСР Albansko-srpskohrvatski rečnik, Mikel Ndreca, Priština 1976 г.
- Атлас Велики атлас света, Младинска књига, Љубљана 1973 г.
- Беглен Е. Voeglin, De l'importance en hydronymie Balkanique de l'étude du bassin supérieur de certaines rivières, Linguistique balkanique VIII, Sofia 1964 г.
- Безлај F. Bezljaj, Slovenska vodna imena, Ljubljana, I 1956 г., II 1961 г.
- Безлај 1 F. Bezljaj, Etimološki slovar slovenskega jezika, Ljubljana, I 1977 г., II 1982 г.
- Белић А. Белић, Дијалекти источне и јужне Србије. СДЗБ I, Београд 1905. г.
- Бернекер Е. Berneker, Slavisches Wörterbuch, I — II, Heidelberg 1908 — 1914 г.
- Борек Г. Борек, Восточнославянские топонимы с формантом -ън-, Восточнославянская ономастика, Москва 1972 г.
- Босанац М. Bosanac, Prosvjetin imenoslov, Ljubljana 1984 г.
- Бошковић 1 Р. Бошковић, Развитак суфикса у јужнословенској језичкој заједници, Београд 1936 г.
- Бошковић 2 Р. Бошковић, Око суфикса *-ица*, НЈ НС XV, Београд 1966 г.
- Бошковић 3 Р. Бошковић, Из ономастичке деривације и поводом ње, ОЈ 6, Загреб 1976 г.
- Бошковић 4 Р. Бошковић, Поводом неких топонима ..., Одабрани чланци и расправе, Титоград 1978 г.
- Вас. Ј. 1 Ј. Хаџи-Васиљевић, Јужна стара Србија, књ. II, Београд 1913 г.
- Вуј. Д. 1 Д. Вујичић, Основа брњи/брњи на општесловенском терену, ЈОК I, Титоград 1976 г.

- Вуј. Д. 2   Д. Вујичић, Хидроними (имена вода) у лијевом сливу Дрине, Сарајево 1982 г.
- Вук 1   В. Караџић, Српски Рјечник, у Биограду 1898.
- Вук 2   В. Караџић, Географско-статистическо описаније Србије, Даница 1827 г.
- Вук 3   В. Караџић, Имена села у Србији изван пашалука Бијоградскога, Даница 1828 г.
- ГАЈ   Географски атлас Југославије, Загреб 1961 г.
- Гамулеску 1   Д. Гамулеску, Топоними румунског порекла у Црној реци, ЗБФЛ XIX/2, Нови Сад 1976 г.
- Гамулеску 2   D. Gămulesku, Influențe românești în limbile slave de sud, Bucurêști 1983 g.
- Гамулеску 3   Д. Гамулеску, О румыно – болгарској антропонимическој интерференци, Actes du XIe congrès International des sciences onomastiques, Sofia 1974 g.
- Георг. В. 1   В. Георгиев, Българска етимологија и ономастика, Софија 1960.
- Георг. В. 2   V. Georgiev, La toponymie ancienne de la peninsule Balkanique et la these mediterraneenne, Sofia 1961 g.
- Георг. В. 3   V. Georgiev, Die Herkunft der Namen der grössten Flüsse der Balkanhalbinsel und ihre Bedeutung zur Ethnogenese der Balkanvölker, Sofia 1959 g.
- Георг. С. 1   С. Георгијевић, Из наше топономастике, ЗБФЛ I, Нови Сад 1957 г.
- Георг. С. 2   С. Георгијевић, Топоними, етници и ктетици општине Бала Паланка, Пирот, Димитровград и Бабушница, Пиротски зборник 3, Пирот 1971 г.
- Г – К   General – Karte vonder Europäischen Türkei, 1:1.000.000, Berlin 1853 g.
- Грк. М.   М. Грковић, Речник личних имена код Срба, Београд 1977 г.
- Грк. М. 1   М. Грковић, Имена у Дечанским хрисовулама, Нови Сад 1983 г.
- Грк. М. 2   М. Грковић, Микротопоними изворишне области Топлице, ППЈ 6, Нови Сад 1970 г.
- Грк. М. 3   М. Грковић, Речник имена Бањског, Дечанског и Призренског властелинства у XIV веку, Београд 1986 г.
- Гудев   И. Гудев, Класификација на реките, притоците, потоците и вадите или барите в земите заселени с българи, Сливен 1899.
- Дакић Б.   Б. Дакић, Сокобањска котлина, Зборник радова географског института књ. 19, Београд 1967 г.
- Дефтер   Дефтер нишке области из 1498 године (материјал историјског института САНУ).
- Дикенман   E. Dickenmann, Studien zur Hydronymie des Savesystems I – II, Budapest 1939 – 1941.

- ДГ – Ф С. Alexandre, Dictionnaire grec-francais, Paris 1867 g.
- ДЛР Laurianu A. T. si Massimu C., Dictionariulu limbei Romane, Bucuresci 1876.
- Д – Х П. Ивић и М. Грковић, Дечанске хрисовуље, Нови Сад 1976.
- Дуриданов 1 И. Дуриданов, Развој на бугарската ономастика, II Топонимия, Opomastica IV, Wroclaw 1957.
- Дуриданов 2 И. Дуриданов, Топонимичните ѝ – суфикси в јужно-славјанските езици, Бугарски јазик VIII, књ. 4–5, Софија 1958.
- Дуриданов 3 И. Дуриданов, Префиксално-именијат тип в бугарски, Opomastica 10–11, Wroclaw–Kragow 1960.
- Дуриданов 4 И. Дуриданов, Јужнославјанските речни назвања и тјхното значење за славјанскиј топонимичен атлас, Славјанска филологија IV, Софија 1963.
- Дуриданов 5 И. Дуриданов, Јужнославјански успоредици в развој на еден топонимичен модел (*-ьск-ица), Јазик и литература 3, Софија 1964.
- Дуриданов 6 И. Дуриданов, Към произхода на името Перушица, Бугарски јазик I, Софија 1966.
- Дуриданов 7 I. Duridanov, Die Hydronymie des Vardarsystems als Geschichtsquelle, Wien 1975.
- Дуриданов 8 И. Дуриданов, Етимолошки бележки към еден древен топоним: *Vьkovуја, Бугарски јазик XXVI, Софија 1976.
- Дуриданов 9 И. Дуриданов, Принципи установленија славјански топонимически ареалов на Балканском полуострове, Перспективы развития славянской ономастики, Москва 1980.
- Ел. Г. 1 Г. Елезовић, Речник косовско-метохиског дијалекта, СДЗБ IV/VI, Београд 1932–1935.
- ЕЈ Енциклопедија Југославије I–VIII, Југославенски лексикографски завод, Загреб 1955–1971.
- Енц. Лекс. Енциклопедија Лексикографског завода I–VII, Југославенски лексикографски завод, Загреб 1955–1964.
- Ерну–Меје А. Ernout–Meillet, Dictionnaire étymologique de la langue latine, Paris 1951.
- ЕСЛГН Етимологичниј словник лѣтописних географичних назв Південної Русі, Київ 1985.
- ЕССЯ Етимологический словарь славянских языков I–XII, Москва 1974–1985.
- Заимов 1 Й. Заимов, Местните имена в Пирдопско, Софија 1959.
- Заимов 2 Й. Заимов, Бугарски водни имена в светлината на славјанската лексика, Славјанска филологија III, Софија 1963.
- Заимов 3 Й. Заимов, Заселване на бугарските славјани на Балканскиј полуостров, проучване на жителските имена в бугарската топонимия, Софија 1967.

- Заимов 4   Й. Заимов, Български географски имена с *-јь*, София 1973.
- Заимов 5   Й. Заимов, Български селишни имена в Албанија от XV век, *Symbolae philologicae in honorem Witoldi Taszycki, Wrocław-Warszawa-Kraków* 1968.
- Зволињски   Prz. Zwolin'ski, *Hydronimia Wysły, Wrocław-Warszawa-Kraków* 1965.
- Зиројевић   О. Зиројевић, Цариградски друм од Београда до Софије (1459–1683), 36 Историјског музеја Србије 7, Београд 1970.
- Злат. 1   М. Златановић, Топоними Пољанице, ППЈ 10, Нови Сад 1974.
- Злат. 2   М. Златановић, Топоними Врањске котлине (лева страна Јужне Мораве), Зборник I, Виша школа за образовање радника, Врање 1975.
- Злат 3   М. Златановић, Значење појединих речи у говору Срба на југу Србије, Зборник I, Виша школа за образовање радника, Врање 1975.
- Злат 4   М. Златановић, Микротопоними Врањске котлине (насеља у сливу Кленичке реке), ППЈ 16, Нови Сад 1980.
- Злат 5   М. Златановић, Топонимија града Врања, ППЈ 12, Нови Сад 1976.
- Злат 6   М. Златановић, Називи географских термина у Врањској котлини, ОП I, Београд 1979.
- Злат 7   М. Златановић, Микротопонимија Врањске котлине (насеља у сливу Бањске реке), ППЈ 18, Нови Сад 1982.
- Злат 8   М. Златановић, Микротопонимија Иногошта и слива Лепеничке реке, ППЈ 19, Нови Сад 1983.
- Злат 9   М. Златановић, Топонимија Прешевске Црне Горе, Врањски гласник XIX, Врање 1986.
- Злат 10   М. Златановић, Микротопонимија Струганице и Обличке Сене (Врањска котлина), ППЈ 17, Нови Сад 1981.
- Иванова   О. Иванова, Местните имиња на областа по сливот на Брегалница, Скопје 1982.
- Иванова 1   О. Иванова, Топонимски образувања со суфиксите *-шица* (*-ицица*), *-шница*, Македонски јазик XX, Скопје 1969.
- Ивић П. 1   П. Ивић, Српски народ и његов језик, Београд 1971.
- Илиевска К.   К. Илиевска, Основата *мок-*, *мак-* во македонската топонимија, ЈОК IV, Љубљана 1981.
- Илиевска К. 1   К. Илиевска, Романски елементи во македонската топонимија од XIII и XIV в., ОП I, Београд 1979.
- Илић Н.   Н. Илић, Рудник Леце, Лесковац 1984.
- Илчев   С. Илчев, Речник на личните и фамилни имена у Българите, София 1969.
- ИММ   Именик места у Југославији, Београд 1973.

- Јовановић Б. Б. Јовановић, Удолина Велике и Јужне Мораве, 36 Географског института 21, Београд 1969.
- Јов. Ј. 1—2 Ј. Јовановић, Лесковачко Поречје, Лесковачки зборник XII—XIII, Лесковац 1972—1973.
- Јов. Ј. 3—4 Ј. Јовановић, Пуста Река, Лесковачки зборник XV—XVII, Лесковац 1976—1977.
- Јов. Ј. 5—6 Ј. Јовановић, Лесковачко Поље и Бабишка Гора, Лесковачки зборник XVIII—XIX, Лесковац 1978—1979.
- Јоргу И. 1 I. Iorgu, Toponimia românească, Editura Academiei Republicii populare române, 1963.
- Јоргу И. 2 I. Iorgu, Dictionar ol numelor de familie românești, București 1983.
- Карић В. Карић, Србија — опис земље, народа и државе, Београд 1887.
- КВС Катастар водних снага Југославије, Слив Јужне Мораве, Београд 1948.
- Коблишка М. Антуковић—Коблишка, За правилно тумачење значења и порекла неких рударских и топионичарских назива, ОП III, Београд 1982.
- Ковачев 1 Н. Ковачев, Топонимията на Троянско, Софија 1969.
- Ковачев 2 Н. Ковачев, Местните назвања в Габровско, Софија 1965.
- Ковачев 3 Н. Ковачев, Поглед върху българската ономастика с корен *браи-*, *бай-*, Български език XIX, Софија.
- Коларич Р. Коларич, Имена на *-ци*, *-овци* у Војводини, 36ФЛ II, Нови Сад 1959.
- К — М П. Коледарев — Н. Мичев, Промените в имената и селищата в Българи 1878—1972, Софија 1973.
- Константинеску N. A. Constantinescu, Dicționar onomastic românesc, Editura Academiei Republicii populare române 1963.
- Костић М. 1 М. Костић, Алексиначка котлина, 36 Географског института 22, Београд 1969.
- Костић М. 2 М. Костић, Нишка котлина, 36 Географског института 21, Београд 1967.
- Костић М. 3 М. Костић, Белопаланачка котлина, Географски институт, кв. 23, Београд 1970.
- Крае Hans Krahe, Die Struktur der alteuropäischen Hydronymie, Wiesbaden 1962.
- Лебел Р. Lebel, Principes et méthodes d'hydronomie française, Paris 1956.
- Лома А. Лома, Прилог проучавању античког слоја у хидронимији северозападне Србије, ЈОК IV, Љубљана 1981.
- Лубаш 1 В. Лубас, Посесивне функције суфикса *-ица* у јужнословенској топонимици, НЈНС XV, Београд 1966.
- Лубаш 2 В. Лубас, Из проблематике значење властитих имена, АФФ VII, Београд 1967.

- Лубаш 3 В. Лубас, Патронимски географски називи са формантом *-ци, -овци/-евци, -инци* у српскохрватском језику, АФФ VIII, Београд 1968.
- Лубаш 4 W. Lubas', Słowotwórstwo południowosłowian 'skich nazw miejscowych z sufiksami *-ci, -owci, -inci* itp., Katowice 1971.
- Лук. М. М. Луковић, Ономастика села Гајтана у Горњој Јабланици, ОП IV, Београд 1983.
- ЛПХ Лексик презимена Хрватске, Загреб 1978.
- Мајер А. А. Mayer, Die Sprache der alten Illyrier, I/II, Zagreb 1957/1959.
- Мајер Г. G. Meyer, Etimologisches wörterbuch der Albanesischen sprache, Strassburg 1891.
- Маретић 1 Т. Маретић, Имена ријека и потока у хрватским и српским земљама, НВј, I Загреб 1893.
- Маретић 2–3 Т. Маретић, О народним именима и презименима у Хрвата и Срба, Рад ЈА 81–82, Загреб 1886.
- Марк. Ј. Ј. Марковић, Релјеф слива Ражањске реке, 36 Географског института књ. 8, Београд 1954.
- Марк Ј. 1 Ј. Марковић, Релјеф слива Сокобањске Моравице, 36 Географског института књ. 29, Београд 1977.
- Матијашић Ф. Матијашић, Историјски топоним *Брџна*, ОЈ 3–4, Загреб 1973–1974.
- Миклошић 1 F. Miklosich, Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen, Wien 1886.
- Миклошић 2 F. Miklosich, Die Bildung der slavischen Personen und Ortsnamen, Heidelberg 1927.
- Милић. М. 1 М. Милићевић, Краљевина Србија – Нови крајеви, Београд 1884.
- Милић. М. 2 М. Милићевић, Кнежевина Србија, Београд 1876.
- Милић. М. 3 М. Милићевић, С Дунава над Пчињу, Београд 1882.
- Милић Ч. 1 Ч. Милић, Долинска морфологија у горњем и средњем току Јужне Мораве, 36 Географског института књ. 21, Београд 1967.
- Михајловић В. Михајловић, Суфикс *-шиће* у топонимији и микротопонимији Југославије, ППЈ I, Нови Сад 1965.
- Михајловић 1 В. Михајловић, Трагови индоевропске осмице у Нашој апелативској лексици и ономастици, ОЈ 10, Загреб 1982.
- Михајл. Ј. Михајловић, Белешке из Лесковачког краја (рукопис).
- Михајл 1 Ј. Михајловић, Лесковачки говор, Лесковац 1977.
- Мишк. Ј. Мишковић, Хидрографија независне кнежевине Србије, Београд 1880.
- Ник. Р. 1 Р. Николић, Пољаница и Клисуре, СЕЗБ 6, Београд 1905.
- (СЕЗБ 6)
- Ник. Р. 2 Р. Николић, Крајиште и Власина, СЕЗБ 18, Београд 1912.
- (СЕЗБ 18)

- Нов. 1 С. Новаковић, Законски споменици, Београд 1912.
- ОБ „Област Бранковића”, опширни катастарски попис из 1455. године, књ. I, Сарајево 1972.
- Павл. 3. 1 З. Павловић, Антропоними типа Дојчин у нашем језику, ОЈ 3–4, Загреб 1973–1974.
- Павл. 3. 2 З. Павловић, Суфиксални творбени модел *-шишца* и његове варијанте у српскохрватској хидронимији, ОП I, Београд 1979.
- Павл. 3. 3 З. Павловић, Ономастички деривати изведени из лексе-
ме *žosi* у словенским језицима, ЈОК I, Титоград 1976.
- Павл. 3. 4 З. Павловић, Ономастички деривати развијени из коре-
на **roudh-*, ЈФ XXXVI, Београд 1980.
- Павл. 3. 5 З. Павловић, База **tur-* у топонимији, ОЈ 10, Загреб 1982.
- Павл. 3. 6 З. Павловић, Варијанте лексеме *шурф* у нашој лексици и
ономастици, ОП IV, Београд 1983.
- Павл. 3. 7 З. Павловић, Релација апелатив – оним, Осма ЈОК, Ти-
тоград 1990.
- Павл. 3. 8 З. Павловић, Корен **Lei-* у властитим именима, ЗбФЛ
XXXIII, Нови Сад 1990.
- Павл. 3. 9 З. Павловић, Неки лексичко-семантички односи приме-
њени у ономастици, Лексикографија и лексикологија,
Београд–Нови Сад 1982.
- Павл. 3. 10 З. Павловић, Анализа имена река у сливовима Србије у
којима је видан румунски утицај, ОП XI, Београд 1990.
- Павл. Љ. Љ. Павловић, Усмена саопштења о неким лексемама из
Лесковца и околине.
- Павл. М. 1 М. Павловић, Топонимија околине Врања, Врањски
гласник IV, Врање 1968.
- Павл. М. 2 М. Павловић, Ономастички прилози – *Врњце, Врноо-
коло, Врнез; Душник, Dussona; Plana*, ЗбФЛ VII, Нови Сад
1964.
- Павл. М. 3 М. Pavlović, Une isophone serbe conditionnée par le
substrat protoroumain, Omagiu lui Alexandru Rosetti,
Bucureşti 1965.
- Павл. М. 4 М. Pavlović, Miscellanea onomastica – *Tara, Temska, Temac,
Temnić*, ЗбФЛ VIII, Нови Сад 1965.
- Павл. М. 5 М. Pavlović, Les termes pastoraux en Illyricum, ЗбФЛ XI,
Нови Сад 1968.
- Павл. М. М. Pavlović, Miscellanea toponimica macedonica, Ма-
кедонски јазик XVI, XVII, XIX, Скопје 1965, 1966, 1968.
- 6/I, II, III
- Павл. М. 7 М. Pavlović, Les traces des oronymes les plus anciens en
Illyricum, Албаноолошка истраживања III, Приштина
1965–1966.
- Павл. М. 8 М. Pavlović, Les Slaves du Sud d’après les faits de langue,
Годишњак ФФ XV/I, Нови Сад 1972.
- Павл. М. 9 М. Павловић, Миксоглотске микроанализе и балка-
нистичка ономастика, ЈФ XXIX/1–2, Београд 1972.

- Павл. М. 10 М. Павловић, Власина и Крајиште, Врањски гласник IV, Врање 1968.
- Павл. М. 11 М. Павловић, Теренске ситуације и етнонимске перспективе у Илиријуму, ЈФ XXX/1–2, Београд 1973.
- Павл. М. 12 М. Pavlović, Les substrats de l'Illyricum, Die Kultur Südosteuropas ihre Geschichte und ihre Ausdrucksformen, Wiesbaden 1964.
- Папазоглу Ф. Папазоглу, Средњобалканска племена у предримско доба, Сарајево 1969.
- Паску G. Pascu, Dictionnaire étymologique macédonoumain I–II, Iași 1918–1925.
- Петканов I. Petkanov, Lat. *amurca* (< гр. 'αμβροχη) > *turga* (*murgë*), *turk*, *turg*, *turgas*, Actes du XIe Congrès international des sciences onomastiques, Sofia 1975.
- Петровици E. Petrovici, un toponimic de origine sud-slavă orientală in Banat – Ljuboradjia, Romanoslavica X, București 1964.
- Петровици 1 E. Petrovici, Studii de dialectologie și toponimie, București 1970.
- Петровици 2 E. Петровици, Западнојужнословенска имена места у Малој Влашкој, АФФ V, Београд 1965.
- Пешикан 1–3 М. Пешикан, Зетско-хумско-рашка имена на почетку турскога доба, ОП III, IV, I, Београд 1982, 1983, 1984.
- Пјанка В. Пјанка, Топономастиката на Охридско-преспанскиот базен, Скопје 1970.
- Покорни J. Pokorny, Indogermanisches etymologisches Wörterbuch, Bern 1954.
- ПВТ Попис водених токова Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, Сарајево 1924.
- Поповић 1 И. Поповић, Историја српскохрватског језика, Нови Сад 1955.
- Поповић С. С. Поповић, Путовање по новој Србији (1878 и 1880), Београд 1950.
- Ракић Т. Ракићевић, Хидролошке особине Јужне Мораве, 36 Географског института књ. 22, Београд 1969.
- Ракић 1 Т. Ракићевић, Физичко-географске особине слива Косанице, 36 Географског института, Београд 1955.
- Ракић 2 Т. Ракићевић, Режим реке Топлице, 36 Географског института, Београд 1954.
- Рег. вод. Регистар водотока слива Велике Мораве, Водопривредна инжењеринг организација, Дирекција за уређење слива Велике Мораве, одсек за регулацију, Београд. (рукопис)
- Ригер 1 J. Rieger, Nazwy wodne dorzecza Sanu, Wrocław–Warszawa–Kraków 1969.
- Ригер 2 J. Rieger, Nazwy rzeczne w dorzeczu Warty, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdan'sk, 1975.
- РКС Ђ. Даничић, Рјечник из књижевних старина српских I–III, Београд 1863–1864.

- PMJ Речник на македонскиот јазик, Скопје 1961.
- Розвадовски 1 J. Rozwadowski, *Nazwy Wisły i jej dorzecze*, Warszawa 1922.
- Розвадовски 2 J. Rozwadowski, *Studia nad nazwami wód słowjan'skich*, Kraków 1948.
- Роспонд S. Rospond, *Struktura i stratygrafia toponimów typu -ist w Bułgarii i Macedonii*, OJ 3–4, Zagreb 1973–1974.
- РРС Румынско-рускиот словарь, Б. А. Андрианова и Д. Е. Михальчи, Москва 1954.
- РСАНУ Речник српскохрватског књижевног и народног језика Српске академије наука и уметности I–XIV, Београд 1959–1993.
- Ршум. 1 Р. Ршумовић, Нишко-Алексиначки део удолине Јужне Мораве, 36 географског института књ. 21, Београд 1967.
- Селишчев А. М. Селишчев, *Славјанское население в Албании*, Köln–Wien 1978.
- Сим. Д. Д. Симоновић, *Ботанички речник*, Београд 1959.
- Симић В. В. Симић, *Рударство и прерада гвожђа у топономастици власинског краја, ОП I*, Београд 1979.
- Симић В. 1 В. Симић, *Надо и њлавиии*, термини наше старе производње гвожђа, ОП II, Београд 1981.
- Скок 1 П. Скок, *Етимологијски рјечник хрватскога или српскога језика I–IV*, Загреб 1971–1974.
- Скок 2 П. Скок, *Прилози к испитивању српско-хрватских имена мјеста*, Рад ЈА 224, Загреб 1921.
- Скок 3 П. Скок, *Из српскохрватске топономастике: тип Блаџај*, Зборник у част А. Белића, Београд 1937.
- Славски Ф. Славски, *Болгарское въел : убел*, Исследования по славянскому языкознанию, Москва 1971.
- Славски F. Sławski, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków 1922.
- Словник Словник гидронимив України, А. П. Непокупниі, О. С. Стрижок, К. К. Цилуіко, Київ 1979.
- Смаиловић И. Смаиловић, *Муслиманска имена оријенталног поријекла у Босни и Херцеговини*, Сарајево 1977.
- ССКА Споменик Српске краљевске академије, Београд.
- Станковска Љ. Станковска, *Прилог кон името на градот Ресен*, OJ 6, Загреб 1976.
- Станковска 1 Љ. Станковска, *Застапеноста на суфиксот -ача во македонската топонимија*, Македонски јазик 24, Скопје 1973.
- Станојевић С. Станојевић, *Народна енциклопедија српско-хрватско-словеначка*, Загреб I–IV, 1929.
- Стевановић В. Стевановић, *Микротопонимија општине Трговиште*, ОП I, Београд 1979.
- Стојановски А. Стојановски, *Врањски кадилук у XVI в.*, Врање 1985.
- Стојановић Љ. Стојановић, *Споменици на српском језику. Стари српски записи и натписи I–II*, Београд 1902–1923.

- Ст.—Мл. С. Станковић — Т. Младеновић, Јерма, Пиротски зборник 3, Пирот, 1971.
- Текавчић П. Текавчић, Увод у вулгарни латинитет, Загреб 1970.
- Трифуноски 1 Ј. Трифуноски, Врањска котлина, Скопје 1963.
- Трубачов 1 О. Н. Трубачев, Названия рек правобережној Украјни, Москва 1968.
- Трубачов 2 О. Н. Трубачев, Этимологический словарь славянских языков, Москва I—XII 1974—1985.
- ТБР Турско-български речник, Ванчев Н. и др., Софна 1952.
- Т—Т В. Н. Топоров, О. Н. Трубачев, Лингвистический анализ гидронимов верхнего Поднепровья, Москва 1962.
- Ђирић Ј. Ђирић, Насеља горњег Понишавља и Лужнице, Пиротски зборник 8—9, Пирот 1987.
- Удолф Ј. Udolph, Studien zu slavischen Gewässernamen und Gewässerbezeichnungen, Heidelberg 1979.
- Урошевић А. Урошевић, Топонимија Косова, Београд 1965.
- Урошевић 1 А. Урошевић, Горња Морава и Изморник, СЕЗБ 51, Београд 1935.
- Фасмер М. Фасмер, Этимологический словарь русского языка I—IV, Москва 1964—1973.
- Х—Ш L. Hosák-R. Šrámek, Místní jména na Moravě Slezsku I—II, Praha 1970—1980.
- Џвијић Ј. Џвијић, Антропогеографски проблеми Балканског полуострва, СЕЗБ IV, Београд 1902.
- Џоговић А. Џоговић, Топонимија југословенског дела Проклетија, ОП IV, Београд 1983.
- Шимуновић 1 П. Шимуновић, Топонимија отока Брача, Супетар 1972.
- Шимуновић 2 П. Шимуновић, Источнојадранска топонимија, Сплит 1986.
- Шкаљић А. Шкаљић, Турцизми у српскохрватском језику, Сарајево 1966.
- Шмилауер V. Šmilauer, Vodopis stareho Slovenska, Praha a Bratislava 1932.
- Q—D L. Quicherat—A. Daveluy, Dictionnaire latin-français, Paris 1916.

СКРАЋЕНИЦЕ

алб.	албански
апел.	апелатив
буг.	бугарски
вар.	варјанта
В.	види
гр.	грчки
г. ток	горњи ток
дијал.	дијалекат
Исп.	испреди
ЈМ	Јужна Морава
л. и.	лично нме
мор.	микроороним
мтоп.	микротопоним
мхид.	микрохидроним
ојк.	ојконим
ор.	ороним
пољ.	пољски
прасл.	прасловенски
пр.	притока
рум.	румунски
рус.	руски
сев.	северно
с.	село
сек.	секција
ст. сл.	старословенски
тапел.	топоапелатив
тур.	турски
хидр.	хидроним
хип.	хипокорнстик

STRESZCZENIE

Hydronimy dorzecza Morawy Południowej są nazwami cieków wodnych południowowschodniego terytorium Serbii. Jest to słowiański system nazw wód płynących, który obejmuje również obce cechy językowe. Sytuacja mieszanek etnicznych i językowych wymaga analizy nazw rzek z aspektu diachronicznego i synchronicznego. Z aspektu diachronii, tj. przeszłości historycznej istnieją następujące warstwy: supstratalna – przedromańska i romańska, słowiańska, późniejsze naleciałości – grecka, turecka, albańska.

Onomastyczne ślady warstw supstratalnych są ograniczone. Do tego dawnego okresu należą hydronimy, w których zachowany jest rdzeń z semantyką: wilgoć; woda; ciek; przepływ: *Nišava*, *Malčanska reka*, *Morava*, *Sanačka dolina*, *Senska reka*, *Gorinska reka*, *Vrmdžanska reka*, *Vrneška reka*, *Livočka reka*.

Napływ Słowian asymilował ludność romańską. W ten sposób stworzono warunki do przenikania elementów romańskich do języka słowiańskiego. Niektóre hydronimy dorzecza Morawy Południowej zachowują elementy językowe arumuńskiej warstwy etnicznej. Chodzi tu przeważnie o antroponimy, które istnieją w hydronimach do dnia dzisiejszego, za pośrednictwem toponimów: *Balinovačka reka*, *Baltijevačka reka*, *Barbarušinska reka*, *Barbatovačka reka*, *Barbeška reka*, *Barlovska reka*, *Basara*, *Batulovačka reka*, *Binačka reka*, *Blendijska reka*, *Bukurovačka reka*, *Burada*, *Dudulajska reka*, *Korbevačka reka*, *Korbulska reka*, *Kordinska reka*, *Kukulovce*, *Musuljska reka*, *Surdulska reka*.

Ze względu na wielowiekowy pobyt Turków w Serbii mogliśmy oczekiwać większego wpływu leksemów tureckich w hydronimii. To znaczy, że hydronimy zostały ukształtowane przed ich ekspansją na Bałkan. Jeżeli można mówić o ich wpływie w mikrotoponimii, to istniał on ze względu na łatwość z jaką podlegały przemianom i dlatego zaostały przemianowane. Nieznaczną liczbą elementów greckich i albańskich w nazwach wód w obecnym systemie hydronimów nie zaskakuje na uwagę.

Analiza synchroniczna hydronimów obejmuje działy: przegląd i analiza ogólna hydronimów w ramach słownika hydronimów; analiza leksykalno-semantyczna oraz analiza struktury sufiksalnej.

Hydronimy najczęściej są pośrednimi derywatami onimów, powstałych we wtórnym procesie nominacji. Ich rozwój przebiegał a) od nazwy własnej przez mikrotoponim albo oikonym b) od apelativum przez mikrotoponim albo oikonym do hydronimu, hydronimy te w owym łańcuchowym procesie derywacji powstają w fazie trzeciej. O znacznie mniejszej liczbie hydronimów nominowanych bezpośrednio można powiedzieć, że są autentycznymi, prawdziwymi hydronimami. Są to pierwotne nominowane ciekły wodne – od hydroapelativum oraz typów przydawkowych. Typy przydawkowe w połączeniach syntagmatycznych stanowią szczególnie interesującą grupę nazw. Określnik to jedna z cech przypisywana apelativowi w procesie nominacji. Każde apelativum ma swoje pole asocjatywne możliwych określników, dzięki któremu powstaje ciąg połączeń syntagmatycznych: np. z apelativem *dolina* łączą się przydawki: *duboka*, *rdavska*, *livadska*, *slapa*, *vojnička*, *ajdučka*, *samočučka* itp. Chodzi tu wybór określników indywidualnych, tj. o subiektywny stosunek nominatora.

Określone leksemy mowy potocznej przejmują funkcję nominacji obiektów geograficznych i w ten sposób wchodzi w system onomastyczny. Onimy mogą przejąć wszystkie właściwości dialektalne takich leksemów. Lokalne cechy mowy potocznej z kręgu przemian fonetycznych i leksemy specyficzne znajdują się w hydronimach: zachowanie *l* wokalnego, przejście *l* > *lu* (Długojnica), występowanie fonemu *h*: utrzymanie prowincjonalizmów: *bovan*, *vrtop*, *drezga*, *kostan*, *koštan*, *kruša*, *krušva*, *ripati*, *sabor* itp.

Badania hydronimów prowadzi się w obrębie dorzecza, do którego należą. Dorzecze to hydroareal, w którym hydronimy i toponimy są precyzyjnie ustalone. Jeśli chodzi o czynniki ekstralingwistyczne, sytuacja fizyczno-geograficzna uczestniczy w budowaniu onimów. Proces nominacji realizuje się przez subjekt, który dokonuje selekcji czynników w nominacji. Do tych czynników należą: rzeźba terenu, właściwości tła, właściwości wód; elementy organiczne – rośliny, zwierzęta, sam człowiek, przez imię własne.

Studia nad nazwami wód płynących w ramach wielkiego, rozgałęzionego dorzecza makroregionu, jaki stanowi dorzecze Morawy Południowej, daje duże możliwości analizy, dzięki temu, że istnieją różne typy semantyczne tworzące ogólny obraz hydronimów jednego okręgu i konkretnego systemu językowego.

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 04296 8621